॥ ನಮೋ ತಸ್ಸ ಭಗವತೋ ಅರಹತೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸ॥

ಅಙ್ಗುತ್ತರನಿಕಾಯೋ

ಸತ್ತಕನಿಪಾತಪಾಳಿ

ಪಠಮಪಣ್ಣಾಸಕಂ

೧. ಧನವಗ್ಗೋ

೧. ಪಠಮಪಿಯಸುತ್ತಂ

೧. ಏವಂ ಮೇ ಸುತಂ – ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ ಜೇತವನೇ ಅನಾಥಪಿಣ್ಡಿಕಸ್ಸ ಆರಾಮೇ। ತತ್ರ ಖೋ ಭಗವಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಮನ್ತೇಸಿ – ''ಭಿಕ್ಖವೋ''ತಿ। ''ಭದನ್ತೇ''ತಿ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಭಗವತೋ ಪಚ್ಚಸ್ಸೋಸುಂ। ಭಗವಾ ಏತದವೋಚ –

''ಸತ್ತಹಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಭಿಕ್ಖು ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀನಂ ಅಪ್ಪಿಯೋ ಚ ಹೋತಿ ಅಮನಾಪೋ ಚ ಅಗರು ಚ ಅಭಾವನೀಯೋ ಚ। ಕತಮೇಹಿ ಸತ್ತಹಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಲಾಭಕಾಮೋ ಚ ಹೋತಿ, ಸಕ್ಕಾರಕಾಮೋ ಚ ಹೋತಿ, ಅನವಞ್ಞತ್ತಿಕಾಮೋ ಚ ಹೋತಿ, ಅಹಿರಿಕೋ ಚ ಹೋತಿ, ಅನೋತ್ತಪ್ಪೀ ಚ, ಪಾಪಿಚ್ಛೋ ಚ, ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿ ಚ। ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತ್ತಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಭಿಕ್ಖು ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀನಂ ಅಪ್ಪಿಯೋ ಚ ಹೋತಿ ಅಮನಾಪೋ ಚ ಅಗರು ಚ ಅಭಾವನೀಯೋ ಚ।

''ಸತ್ತಹಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಭಿಕ್ಖು ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀನಂ ಪಿಯೋ ಚ ಹೋತಿ, ಮನಾಪೋ ಚ ಗರು ಚ ಭಾವನೀಯೋ ಚ। ಕತಮೇಹಿ ಸತ್ತಹಿ? ಇಧ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ನ ಲಾಭಕಾಮೋ ಚ ಹೋತಿ, ನ ಸಕ್ಕಾರಕಾಮೋ ಚ ಹೋತಿ, ನ ಅನವಞ್ಞತ್ತಿಕಾಮೋ ಚ ಹೋತಿ, ಹಿರಿಮಾ ಚ ಹೋತಿ, ಓತ್ತಪ್ಪೀ ಚ, ಅಪ್ಪಿಚ್ಛೋ ಚ, ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ ಚ। ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತ್ತಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಭಿಕ್ಖು ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀನಂ ಪಿಯೋ ಚ ಹೋತಿ ಮನಾಪೋ ಚ ಗರು ಚ ಭಾವನೀಯೋ ಚಾ''ತಿ। ಪಠಮಂ।

೨. ದುತಿಯಪಿಯಸುತ್ತಂ

೨. ''ಸತ್ತಹಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಭಿಕ್ಖು ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀನಂ ಅಪ್ಪಿಯೋ ಚ ಹೋತಿ ಅಮನಾಪೋ ಚ ಅಗರು ಚ ಅಭಾವನೀಯೋ ಚ। ಕತಮೇಹಿ ಸತ್ತಹಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಲಾಭಕಾಮೋ ಚ ಹೋತಿ, ಸಕ್ಕಾರಕಾಮೋ ಚ ಹೋತಿ, ಅನವಞ್ಞತ್ತಿಕಾಮೋ ಚ ಹೋತಿ, ಅಹಿರಿಕೋ ಚ ಹೋತಿ, ಅನೋತ್ತಪ್ಪೀ ಚ, ಇಸ್ಸುಕೀ ಚ, ಮಚ್ಛರೀ ಚ। ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತ್ತಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಭಿಕ್ಖು ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀನಂ ಅಪ್ಪಿಯೋ ಚ ಹೋತಿ ಅಮನಾಪೋ ಚ ಅಗರು ಚ ಅಭಾವನೀಯೋ ಚ।

''ಸತ್ತಹಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಭಿಕ್ಖು+? ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀನಂ ಪಿಯೋ ಚ ಹೋತಿ ಮನಾಪೋ ಚ ಗರು ಚ ಭಾವನೀಯೋ ಚ। ಕತಮೇಹಿ ಸತ್ತಹಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ನ ಲಾಭಕಾಮೋ ಚ ಹೋತಿ, ನ ಸಕ್ಕಾರಕಾಮೋ ಚ ಹೋತಿ, ನ ಅನವಞ್ಞತ್ತಿಕಾಮೋ ಚ ಹೋತಿ, ಹಿರಿಮಾ ಚ ಹೋತಿ, ಓತ್ತಪ್ಪೀ ಚ, ಅನಿಸ್ಸುಕೀ ಚ, ಅಮಚ್ಛರೀ ಚ। ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತ್ತಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಭಿಕ್ಖು ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀನಂ ಪಿಯೋ ಚ ಹೋತಿ ಮನಾಪೋ ಚ ಗರು ಚ ಭಾವನೀಯೋ ಚಾ''ತಿ। ದುತಿಯಂ।

೩. ಸಂಖಿತ್ತಬಲಸುತ್ತಂ

೩. ಏವಂ ಮೇ ಸುತಂ – ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ ಜೇತವನೇ ಅನಾಥಪಿಣ್ಡಿಕಸ್ಸ ಆರಾಮೇ…ಪೇ॰… ಸತ್ತಿಮಾನಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಬಲಾನಿ। ಕತಮಾನಿ ಸತ್ತ? ಸದ್ಧಾಬಲಂ, ವೀರಿಯಬಲಂ, ಹಿರೀಬಲಂ , ಓತ್ತಪ್ಪಬಲಂ, ಸತಿಬಲಂ, ಸಮಾಧಿಬಲಂ, ಪಞ್ಞಾಬಲಂ। ಇಮಾನಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತ್ತ ಬಲಾನೀತಿ।

“ಸದ್ಧಾಬಲಂ ವೀರಿಯಞ್ಚ, ಹಿರೀ [ಹಿರಿ (ಸೀ॰ ಪೀ॰ ಕ॰)] ಓತ್ತಪ್ಪಿಯಂ ಬಲಂ।
ಸತಿಬಲಂ ಸಮಾಧಿ ಚ, ಪಞ್ಞಾ ವೇ ಸತ್ತಮಂ ಬಲಂ।
ಏತೇಹಿ ಬಲವಾ ಭಿಕ್ಖು, ಸುಖಂ ಜೀವತಿ ಪಣ್ಡಿತೋ।

“ಯೋನಿಸೋ ವಿಚಿನೇ ಧಮ್ಮಂ, ಪಞ್ಞಾಯತ್ಥಂ ವಿಪಸ್ಸತಿ।
ಪಜ್ಜೋತಸ್ಸೇವ ನಿಬ್ಬಾನಂ, ವಿಮೋಕ್ಖೋ ಹೋತಿ ಚೇತಸೋ”ತಿ॥ ತತಿಯಂ।

೪. ವಿತ್ಥತಬಲಸುತ್ತಂ

೪. “ಸತ್ತಿಮಾನಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಬಲಾನಿ। ಕತಮಾನಿ ಸತ್ತ? ಸದ್ಧಾಬಲ, ವೀರಿಯಬಲಂ, ಹಿರೀಬಲಂ, ಓತ್ತಪ್ಪಬಲಂ, ಸತಿಬಲಂ, ಸಮಾಧಿಬಲಂ, ಪಞ್ಞಾಬಲಂ।

“ಕತಮಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸದ್ಧಾಬಲಂ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಸದ್ಧೋ ಹೋತಿ, ಸದ್ದಹತಿ ತಥಾಗತಸ್ಸ ಬೋಧಿಂ – ‘ಇತಿಪಿ ಸೋ ಭಗವಾ ಅರಹಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ…ಪೇ॰… ಸತ್ಥಾ ದೇವಮನುಸ್ಸಾನಂ ಬುದ್ಧೋ ಭಗವಾ’ತಿ। ಇದಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸದ್ಧಾಬಲಂ।

“ಕತಮಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವೀರಿಯಬಲಂ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಆರದ್ಧವೀರಿಯೋ ವಿಹರತಿ ಅಕುಸಲಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಪಹಾನಾಯ, ಕುಸಲಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪದಾಯ, ಥಾಮವಾ ದಳ್ಹಪರಕ್ಕಮೋ ಅನಿಕ್ಖಿತ್ತಧುರೋ ಕುಸಲೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು। ಇದಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವೀರಿಯಬಲಂ।

“ಕತಮಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಹಿರೀಬಲಂ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಹಿರಿಮಾ ಹೋತಿ, ಹಿರೀಯತಿ ಕಾಯದುಚ್ಚರಿತೇನ ವಚೀದುಚ್ಚರಿತೇನ ಮನೋದುಚ್ಚರಿತೇನ, ಹಿರೀಯತಿ ಪಾಪಕಾನಂ ಅಕುಸಲಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಸಮಾಪತ್ತಿಯಾ। ಇದಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಹಿರೀಬಲಂ।

“ಕತಮಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಓತ್ತಪ್ಪಬಲಂ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಓತ್ತಪ್ಪೀ ಹೋತಿ, ಓತ್ತಪ್ಪತಿ ಕಾಯದುಚ್ಚರಿತೇನ ವಚೀದುಚ್ಚರಿತೇನ ಮನೋದುಚ್ಚರಿತೇನ, ಓತ್ತಪ್ಪತಿ ಪಾಪಕಾನಂ ಅಕುಸಲಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಸಮಾಪತ್ತಿಯಾ। ಇದಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಓತ್ತಪ್ಪಬಲಂ।

“ಕತಮಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತಿಬಲಂ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಸತಿಮಾ ಹೋತಿ ಪರಮೇನ ಸತಿನೇಪಕ್ಕೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಚಿರಕತಮ್ಪಿ ಚಿರಭಾಸಿತಮ್ಪಿ ಸರಿತಾ ಅನುಸ್ಸರಿತಾ। ಇದಂ, ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತಿಬಲಂ।

“ಕತಮಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮಾಧಿಬಲಂ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ವಿವಿಚ್ಚೇವ ಕಾಮೇಹಿ…ಪೇ॰… ಚತುತ್ಥಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ। ಇದಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮಾಧಿಬಲಂ।

“ಕತಮಞ್ಚ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಞಾಬಲಂ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಪಞ್ಞವಾ ಹೋತಿ ಉದಯತ್ಥಗಾಮಿನಿಯಾ ಪಞ್ಞಾಯ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಅರಿಯಾಯ ನಿಬ್ಬೇಧಿಕಾಯ ಸಮ್ಮಾ ದುಕ್ಖಕ್ಖಯಗಾಮಿನಿಯಾ। ಇದಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಞಾಬಲಂ। ಇಮಾನಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತ್ತ ಬಲಾನೀತಿ।

“ಸದ್ಧಾಬಲಂ ವೀರಿಯಞ್ಚ, ಹಿರೀ ಓತ್ತಪ್ಪಿಯಂ ಬಲಂ।
ಸತಿಬಲಂ ಸಮಾಧಿ ಚ, ಪಞ್ಞಾ ವೇ ಸತ್ತಮಂ ಬಲಂ।
ಏತೇಹಿ ಬಲವಾ ಭಿಕ್ಖು, ಸುಖಂ ಜೀವತಿ ಪಣ್ಡಿತೋ॥

“ಯೋನಿಸೋ ವಿಚಿನೇ ಧಮ್ಮಂ, ಪಞ್ಞಾಯತ್ಥಂ ವಿಪಸ್ಸತಿ।
ಪಜ್ಜೋತಸ್ಸೇವ ನಿಬ್ಬಾನಂ, ವಿಮೋಕ್ಖೋ ಹೋತಿ ಚೇತಸೋ”ತಿ॥ ಚತುತ್ಥಂ।

೫. ಸಂಖಿತ್ತಧನಸುತ್ತಂ

೫. “ಸತ್ತಿಮಾನಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧನಾನಿ। ಕತಮಾನಿ ಸತ್ತ? ಸದ್ಧಾಧನಂ, ಸೀಲಧನಂ, ಹಿರೀಧನಂ, ಓತ್ತಪ್ಪಧನಂ, ಸುತಧನಂ, ಚಾಗಧನಂ, ಪಞ್ಞಾಧನಂ। ಇಮಾನಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತ್ತ ಧನಾನೀತಿ।

“ಸದ್ಧಾಧನಂ ಸೀಲಧನಂ, ಹಿರೀ ಓತ್ತಪ್ಪಿಯಂ ಧನಂ।
ಸುತಧನಞ್ಚ ಚಾಗೋ ಚ, ಪಞ್ಞಾ ವೇ ಸತ್ತಮಂ ಧನಂ॥

“ಯಸ್ಸ ಏತೇ ಧನಾ ಅತ್ಥಿ, ಇತ್ಥಿಯಾ ಪುರಿಸಸ್ಸ ವಾ।
ಅದಲಿದ್ದೋತಿ ತಂ ಆಹು, ಅಮೋಘಂ ತಸ್ಸ ಜೀವಿತಂ॥

“ತಸ್ಮಾ ಸದ್ಧಞ್ಚ ಸೀಲಞ್ಚ, ಪಸಾದಂ ಧಮ್ಮದಸ್ಸನಂ।
ಅನುಯುಞ್ಜೇಥ ಮೇಧಾವೀ, ಸರಂ [ವರಂ (ಕ॰)] ಬುದ್ಧಾನ ಸಾಸನ”ನ್ತಿ॥ ಪಞ್ಚಮಂ।

೬. ವಿತ್ಥತಧನಸುತ್ತಂ

೬. “ಸತ್ತಿಮಾನಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧನಾನಿ। ಕತಮಾನಿ ಸತ್ತ? ಸದ್ಧಾಧನಂ, ಸೀಲಧನಂ, ಹಿರೀಧನಂ, ಓತ್ತಪ್ಪಧನಂ, ಸುತಧನಂ, ಚಾಗಧನಂ, ಪಞ್ಞಾಧನಂ।

“ಕತಮಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸದ್ಧಾಧನಂ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಸದ್ಧೋ ಹೋತಿ, ಸದ್ದಹತಿ ತಥಾಗತಸ್ಸ ಬೋಧಿಂ – ‘ಇತಿಪಿ ಸೋ ಭಗವಾ ಅರಹಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ…ಪೇ॰… ಬುದ್ಧೋ ಭಗವಾ’ತಿ। ಇದಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸದ್ಧಾಧನಂ।

“ಕತಮಞ್ಚ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸೀಲಧನಂ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಪಾಣಾತಿಪಾತಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ…ಪೇ॰… ಸುರಾಮೇರಯಮಜ್ಜಪಮಾದಟ್ಠಾನಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ। ಇದಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸೀಲಧನಂ।

“ಕತಮಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಹಿರೀಧನಂ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಹಿರೀಮಾ ಹೋತಿ, ಹಿರೀಯತಿ ಕಾಯದುಚ್ಚರಿತೇನ ವಚೀದುಚ್ಚರಿತೇನ ಮನೋದುಚ್ಚರಿತೇನ, ಹಿರೀಯತಿ ಪಾಪಕಾನಂ ಅಕುಸಲಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಸಮಾಪತ್ತಿಯಾ। ಇದಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಹಿರೀಧನಂ।

“ಕತಮಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಓತ್ತಪ್ಪಧನಂ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಓತ್ತಪ್ಪೀ ಹೋತಿ, ಓತ್ತಪ್ಪತಿ ಕಾಯದುಚ್ಚರಿತೇನ ವಚೀದುಚ್ಚರಿತೇನ ಮನೋದುಚ್ಚರಿತೇನ, ಓತ್ತಪ್ಪತಿ ಪಾಪಕಾನಂ ಅಕುಸಲಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಸಮಾಪತ್ತಿಯಾ। ಇದಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಓತ್ತಪ್ಪಧನಂ।

“ಕತಮಞ್ಚ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸುತಧನಂ? ಇಧ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಬಹುಸ್ಸುತೋ ಹೋತಿ ಸುತಧರೋ ಸುತಸನ್ನಿಚಯೋ। ಯೇ ತೇ ಧಮ್ಮಾ ಆದಿಕಲ್ಯಾಣಾ ಮಜ್ಝೇಕಲ್ಯಾಣಾ ಪರಿಯೋಸಾನಕಲ್ಯಾಣಾ ಸಾತ್ಥಂ ಸಬ್ಯಞ್ಜನಂ, ಕೇವಲಪರಿಪುಣ್ಣಂ ಪರಿಸುದ್ಧಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಅಭಿವದನ್ತಿ। ತಥಾರೂಪಾಸ್ಸ ಧಮ್ಮಾ ಬಹುಸ್ಸುತಾ ಹೋನ್ತಿ ಧಾತಾ ವಚಸಾ ಪರಿಚಿತಾ ಮನಸಾನುಪೇಕ್ಖಿತಾ ದಿಟ್ಠಿಯಾ ಸುಪ್ಪಟಿವಿದ್ಧಾ। ಇದಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸುತಧನಂ।

“ಕತಮಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚಾಗಧನಂ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ವಿಗತಮಲಮಚ್ಛೇರೇನ ಚೇತಸಾ ಅಗಾರಂ ಅಜ್ಝಾವಸತಿ ಮುತ್ತಚಾಗೋ ಪಯತಪಾಣಿ ವೋಸ್ಸಗ್ಗರತೋ ಯಾಚಯೋಗೋ ದಾನಸಂವಿಭಾಗರತೋ। ಇದಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚಾಗಧನಂ।

“ಕತಮಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಞಾಧನಂ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಪಞ್ಞವಾ ಹೋತಿ…ಪೇ॰… ಸಮ್ಮಾ ದುಕ್ಖಕ್ಖಯಗಾಮಿನಿಯಾ। ಇದಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಞಾಧನಂ। ಇಮಾನಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತ್ತಧನಾನೀತಿ।

“ಸದ್ಧಾಧನಂ ಸೀಲಧನಂ, ಹಿರೀ ಓತ್ತಪ್ಪಿಯಂ ಧನಂ।
ಸುತಧನಞ್ಚ ಚಾಗೋ ಚ, ಪಞ್ಞಾ ವೇ ಸತ್ತಮಂ ಧನಂ॥

“ಯಸ್ಸ ಏತೇ ಧನಾ ಅತ್ಥಿ, ಇತ್ಥಿಯಾ ಪುರಿಸಸ್ಸ ವಾ।
ಅದಲಿದ್ದೋತಿ ತಂ ಆಹು, ಅಮೋಘಂ ತಸ್ಸ ಜೀವಿತಂ॥

“ತಸ್ಮಾ ಸದ್ಧಞ್ಚ ಸೀಲಞ್ಚ, ಪಸಾದಂ ಧಮ್ಮದಸ್ಸನಂ।
ಅನುಯುಞ್ಜೇಥ ಮೇಧಾವೀ, ಸರಂ ಬುದ್ಧಾನ ಸಾಸನ”ನ್ತಿ॥ ಛಟ್ಠಂ।

೭. ಉಗ್ಗಸುತ್ತಂ

೭. ಅಥ ಖೋ ಉಗ್ಗೋ ರಾಜಮಹಾಮತ್ತೋ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಉಗ್ಗೋ ರಾಜಮಹಾಮತ್ತೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ -

“ಅಚ್ಛರಿಯಂ , ಭನ್ತೇ, ಅಬ್ಭುತಂ, ಭನ್ತೇ! ಯಾವ ಅಡ್ಢೋ ಚಾಯಂ, ಭನ್ತೇ, ಮಿಗಾರೋ ರೋಹಣೇಯ್ಯೋ ಯಾವ ಮಹದ್ಧನೋ ಯಾವ ಮಹಾಭೋಗೋ”ತಿ। “ಕೀವ ಅಡ್ಢೋ ಪನುಗ್ಗ, ಮಿಗಾರೋ ರೋಹಣೇಯ್ಯೋ, ಕೀವ ಮಹದ್ಧನೋ, ಕೀವ ಮಹಾಭೋಗೋ”ತಿ? “ಸತಂ, ಭನ್ತೇ, ಸತಸಹಸ್ಸಾನಂ [ಸಹಸ್ಸಾನಂ (ಸೀ॰), ಸಹಸ್ಸಾನಿ (ಸ್ಯಾ॰), ಸತಸಹಸ್ಸಾನಿ (?)] ಹಿರಞ್ಞಸ್ಸ, ಕೋ ಪನ ವಾದೋ ರೂಪಿಯಸ್ಸಾ”ತಿ! “ಅತ್ಥಿ ಖೋ ಏತಂ, ಉಗ್ಗ, ಧನಂ ನೇತಂ ‘ನತ್ಥೀ’ತಿ ವದಾಮೀತಿ । ತಞ್ಚ ಖೋ ಏತಂ, ಉಗ್ಗ, ಧನಂ ಸಾಧಾರಣಂ ಅಗ್ಗಿನಾ ಉದಕೇನ ರಾಜೂಹಿ ಚೋರೇಹಿ ಅಪ್ಪಿಯೇಹಿ ದಾಯಾದೇಹಿ। ಸತ್ತ ಖೋ ಇಮಾನಿ, ಉಗ್ಗ, ಧನಾನಿ ಅಸಾಧಾರಣಾನಿ ಅಗ್ಗಿನಾ ಉದಕೇನ ರಾಜೂಹಿ ಚೋರೇಹಿ ಅಪ್ಪಿಯೇಹಿ ದಾಯಾದೇಹಿ। ಕತಮಾನಿ ಸತ್ತ? ಸದ್ಧಾಧನಂ, ಸೀಲಧನಂ, ಹಿರೀಧನಂ, ಓತ್ತಪ್ಪಧನಂ, ಸುತಧನಂ, ಚಾಗಧನಂ, ಪಞ್ಞಾಧನಂ। ಇಮಾನಿ ಖೋ, ಉಗ್ಗ, ಸತ್ತ ಧನಾನಿ ಅಸಾಧಾರಣಾನಿ ಅಗ್ಗಿನಾ ಉದಕೇನ ರಾಜೂಹಿ ಚೋರೇಹಿ ಅಪ್ಪಿಯೇಹಿ ದಾಯಾದೇಹೀತಿ।

“ಸದ್ಧಾಧನಂ ಸೀಲಧನಂ, ಹಿರೀ ಓತ್ತಪ್ಪಿಯಂ ಧನಂ।

ಸುತಧನಞ್ಚ ಚಾಗೋ ಚ, ಪಞ್ಞಾ ವೇ ಸತ್ತಮಂ ಧನಂ॥

“ಯಸ್ಸ ಏತೇ ಧನಾ ಅತ್ಥಿ, ಇತ್ಥಿಯಾ ಪುರಿಸಸ್ಸ ವಾ।
ಸ ವೇ ಮಹದ್ಧನೋ ಲೋಕೇ, ಅಜೇಯ್ಯೋ ದೇವಮಾನುಸೇ॥

“ತಸ್ಮಾ ಸದ್ಧಞ್ಚ ಸೀಲಞ್ಚ, ಪಸಾದಂ ಧಮ್ಮದಸ್ಸನಂ।
ಅನುಯುಞ್ಜೇಥ ಮೇಧಾವೀ, ಸರಂ ಬುದ್ಧಾನ ಸಾಸನ”ನ್ತಿ॥ ಸತ್ತಮಂ।

೮. ಸಂಯೋಜನಸುತ್ತಂ

೮. “ಸತ್ತಿಮಾನಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಂಯೋಜನಾನಿ। ಕತಮಾನಿ ಸತ್ತ? ಅನುನಯಸಂಯೋಜನಂ, ಪಟಿಘಸಂಯೋಜನಂ, ದಿಟ್ಠಿಸಂಯೋಜನಂ, ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಾಸಂಯೋಜನಂ, ಮಾನಸಂಯೋಜನಂ, ಭವರಾಗಸಂಯೋಜನಂ, ಅವಿಜ್ಜಾಸಂಯೋಜನಂ। ಇಮಾನಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತ್ತ ಸಂಯೋಜನಾನೀ”ತಿ। ಅಟ್ಠಮಂ।

೯. ಪಹಾನಸುತ್ತಂ

೯. “ಸತ್ತನ್ನಂ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಂಯೋಜನಾನಂ ಪಹಾನಾಯ ಸಮುಚ್ಛೇದಾಯ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ವುಸ್ಸತಿ। ಕತಮೇಸಂ ಸತ್ತನ್ನಂ? ಅನುನಯಸಂಯೋಜನಸ್ಸ ಪಹಾನಾಯ ಸಮುಚ್ಛೇದಾಯ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ವುಸ್ಸತಿ, ಪಟಿಘಸಂಯೋಜನಸ್ಸ…ಪೇ॰… ದಿಟ್ಠಿಸಂಯೋಜನಸ್ಸ… ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಾಸಂಯೋಜನಸ್ಸ… ಮಾನಸಂಯೋಜನಸ್ಸ… ಭವರಾಗಸಂಯೋಜನಸ್ಸ … ಅವಿಜ್ಜಾಸಂಯೋಜನಸ್ಸ ಪಹಾನಾಯ ಸಮುಚ್ಛೇದಾಯ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ವುಸ್ಸತಿ। ಇಮೇಸಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತ್ತನ್ನಂ ಸಂಯೋಜನಾನಂ ಪಹಾನಾಯ ಸಮುಚ್ಛೇದಾಯ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ವುಸ್ಸತಿ। ಯತೋ ಚ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಅನುನಯಸಂಯೋಜನಂ ಪಹೀನಂ ಹೋತಿ ಉಚ್ಛಿನ್ನಮೂಲಂ ತಾಲಾವತ್ಥುಕತಂ ಅನಭಾವಂ ಕತಂ ಆಯತಿಂ ಅನುಪ್ಪಾದಧಮ್ಮಂ। ಪಟಿಘಸಂಯೋಜನಂ…ಪೇ॰… ದಿಟ್ಠಿಸಂಯೋಜನಂ… ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಾಸಂಯೋಜನಂ… ಮಾನಸಂಯೋಜನಂ… ಭವರಾಗಸಂಯೋಜನಂ… ಅವಿಜ್ಜಾಸಂಯೋಜನಂ ಪಹೀನಂ ಹೋತಿ ಉಚ್ಛಿನ್ನಮೂಲಂ ತಾಲಾವತ್ಥುಕತಂ ಅನಭಾವಂ ಕತಂ ಆಯತಿಂ ಅನುಪ್ಪಾದಧಮ್ಮಂ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಅಚ್ಛೇಚ್ಛಿ ತಣ್ಹಂ, ವಿವತ್ತಯಿ ಸಂಯೋಜನಂ, ಸಮ್ಮಾ ಮಾನಾಭಿಸಮಯಾ ಅನ್ತಮಕಾಸಿ ದುಕ್ಖಸ್ಸಾ”ತಿ। ನವಮಂ।

೧೦. ಮಚ್ಛರಿಯಸುತ್ತಂ

೧೦. “ಸತ್ತಿಮಾನಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಂಯೋಜನಾನಿ। ಕತಮಾನಿ ಸತ್ತ? ಅನುನಯಸಂಯೋಜನಂ, ಪಟಿಘಸಂಯೋಜನಂ, ದಿಟ್ಠಿಸಂಯೋಜನಂ, ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಾಸಂಯೋಜನಂ, ಮಾನಸಂಯೋಜನಂ, ಇಸ್ಸಾಸಂಯೋಜನಂ, ಮಚ್ಛರಿಯಸಂಯೋಜನಂ। ಇಮಾನಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತ್ತ ಸಂಯೋಜನಾನೀ”ತಿ। ದಸಮಂ।

ಧನವಗ್ಗೋ ಪಠಮೋ।

ತಸ್ಸುದ್ದಾನಂ –

ದ್ವೇ ಪಿಯಾನಿ ಬಲಂ ಧನಂ, ಸಂಖಿತ್ತಞ್ಚೇವ ವಿತ್ಥತಂ।
ಉಗ್ಗಂ ಸಂಯೋಜನಞ್ಚೇವ, ಪಹಾನಂ ಮಚ್ಛರಿಯೇನ ಚಾತಿ॥

೨. ಅನುಸಯವಗ್ಗೋ

೧. ಪಠಮಅನುಸಯಸುತ್ತಂ

೧೧. “ಸತ್ತಿಮೇ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅನುಸಯಾ। ಕತಮೇ ಸತ್ತ? ಕಾಮರಾಗಾನುಸಯೋ, ಪಟಿಘಾನುಸಯೋ , ದಿಟ್ಠಾನುಸಯೋ, ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಾನುಸಯೋ, ಮಾನಾನುಸಯೋ, ಭವರಾಗಾನುಸಯೋ , ಅವಿಜ್ಜಾನುಸಯೋ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತ್ತ ಅನುಸಯಾ”ತಿ। ಪಠಮಂ।

೨. ದುತಿಯಅನುಸಯಸುತ್ತಂ

೧೨. “ಸತ್ತನ್ನಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅನುಸಯಾನಂ ಪಹಾನಾಯ ಸಮುಚ್ಛೇದಾಯ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ವುಸ್ಸತಿ। ಕತಮೇಸಂ ಸತ್ತನ್ನಂ? ಕಾಮರಾಗಾನುಸಯಸ್ಸ ಪಹಾನಾಯ ಸಮುಚ್ಛೇದಾಯ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ವುಸ್ಸತಿ, ಪಟಿಘಾನುಸಯಸ್ಸ…ಪೇ॰… ದಿಟ್ಠಾನುಸಯಸ್ಸ… ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಾನುಸಯಸ್ಸ… ಮಾನಾನುಸಯಸ್ಸ… ಭವರಾಗಾನುಸಯಸ್ಸ… ಅವಿಜ್ಜಾನುಸಯಸ್ಸ ಪಹಾನಾಯ ಸಮುಚ್ಛೇದಾಯ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ವುಸ್ಸತಿ। ಇಮೇಸಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತ್ತನ್ನಂ ಅನುಸಯಾನಂ ಪಹಾನಾಯ ಸಮುಚ್ಛೇದಾಯ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ವುಸ್ಸತಿ।

“ಯತೋ ಚ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಕಾಮರಾಗಾನುಸಯೋ ಪಹೀನೋ ಹೋತಿ ಉಚ್ಛಿನ್ನಮೂಲೋ ತಾಲಾವತ್ಥುಕತೋ ಅನಭಾವಂಕತೋ ಆಯತಿಂ ಅನುಪ್ಪಾದಧಮ್ಮೋ। ಪಟಿಘಾನುಸಯೋ…ಪೇ॰… ದಿಟ್ಠಾನುಸಯೋ… ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಾನುಸಯೋ… ಮಾನಾನುಸಯೋ… ಭವರಾಗಾನುಸಯೋ… ಅವಿಜ್ಜಾನುಸಯೋ ಪಹೀನೋ ಹೋತಿ ಉಚ್ಛಿನ್ನಮೂಲೋ ತಾಲಾವತ್ಥುಕತೋ ಅನಭಾವಂಕತೋ ಆಯತಿಂ ಅನುಪ್ಪಾದಧಮ್ಮೋ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಅಚ್ಛೇಚ್ಛಿ ತಣ್ಹಂ, ವಿವತ್ತಯಿ ಸಂಯೋಜನಂ, ಸಮ್ಮಾ ಮಾನಾಭಿಸಮಯಾ ಅನ್ತಮಕಾಸಿ ದುಕ್ಖಸ್ಸಾ”ತಿ। ದುತಿಯಂ।

೩. ಕುಲಸುತ್ತಂ

೧೩. “ಸತ್ತಹಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಙ್ಗೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತಂ ಕುಲಂ ಅನುಪಗನ್ತ್ವಾ ವಾ ನಾಲಂ ಉಪಗನ್ತುಂ, ಉಪಗನ್ತ್ವಾ ವಾ ನಾಲಂ ಉಪನಿಸೀದಿತುಂ। ಕತಮೇಹಿ ಸತ್ತಹಿ? ನ ಮನಾಪೇನ ಪಚ್ಚುಟ್ಠೇನ್ತಿ, ನ ಮನಾಪೇನ ಅಭಿವಾದೇನ್ತಿ, ನ ಮನಾಪೇನ ಆಸನಂ ದೇನ್ತಿ, ಸನ್ತಮಸ್ಸ ಪರಿಗುಹನ್ತಿ, ಬಹುಕಮ್ಪಿ ಥೋಕಂ ದೇನ್ತಿ, ಪಣೀತಮ್ಪಿ ಲೂಖಂ ದೇನ್ತಿ, ಅಸಕ್ಕಚ್ಚಂ ದೇನ್ತಿ ನೋ ಸಕ್ಕಚ್ಚಂ। ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತ್ತಹಿ ಅಙ್ಗೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತಂ ಕುಲಂ ಅನುಪಗನ್ತ್ವಾ ವಾ ನಾಲಂ ಉಪಗನ್ತುಂ, ಉಪಗನ್ತ್ವಾ ವಾ ನಾಲಂ ಉಪನಿಸೀದಿತುಂ।

“ಸತ್ತಹಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಙ್ಗೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತಂ ಕುಲಂ ಅನುಪಗನ್ತ್ವಾ ವಾ ಅಲಂ ಉಪಗನ್ತುಂ, ಉಪಗನ್ತ್ವಾ ವಾ ಅಲಂ ಉಪನಿಸೀದಿತುಂ। ಕತಮೇಹಿ ಸತ್ತಹಿ? ಮನಾಪೇನ ಪಚ್ಚುಟ್ಠೇನ್ತಿ, ಮನಾಪೇನ ಅಭಿವಾದೇನ್ತಿ, ಮನಾಪೇನ ಆಸನಂ ದೇನ್ತಿ, ಸನ್ತಮಸ್ಸ ನ ಪರಿಗುಹನ್ತಿ, ಬಹುಕಮ್ಪಿ ಬಹುಕಂ ದೇನ್ತಿ, ಪಣೀತಮ್ಪಿ ಪಣೀತಂ ದೇನ್ತಿ, ಸಕ್ಕಚ್ಚಂ ದೇನ್ತಿ ನೋ ಅಸಕ್ಕಚ್ಚಂ। ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತ್ತಹಿ ಅಙ್ಗೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತಂ ಕುಲಂ ಅನುಪಗನ್ತ್ವಾ ವಾ ಅಲಂ ಉಪಗನ್ತುಂ, ಉಪಗನ್ತ್ವಾ ವಾ ಅಲಂ ಉಪನಿಸೀದಿತು”ನ್ತಿ। ತತಿಯಂ।

೪. ಪುಗ್ಗಲಸುತ್ತಂ

೧೪. “ಸತ್ತಿಮೇ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲಾ ಆಹುನೇಯ್ಯಾ ಪಾಹುನೇಯ್ಯಾ ದಕ್ಖಿಣೇಯ್ಯಾ ಅಞ್ಜಲಿಕರಣೀಯಾ ಅನುತ್ತರಂ ಪುಞ್ಞಕ್ಖೇತ್ತಂ ಲೋಕಸ್ಸ। ಕತಮೇ ಸತ್ತ? ಉಭತೋಭಾಗವಿಮುತ್ತೋ, ಪಞ್ಞಾವಿಮುತ್ತೋ, ಕಾಯಸಕ್ಖೀ, ದಿಟ್ಠಿಪ್ಪತ್ತೋ [ದಿಟ್ಠಪ್ಪತ್ತೋ (ಕ॰)], ಸದ್ಧಾವಿಮುತ್ತೋ, ಧಮ್ಮಾನುಸಾರೀ, ಸದ್ಧಾನುಸಾರೀ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತ್ತ ಪುಗ್ಗಲಾ ಆಹುನೇಯ್ಯಾ ಪಾಹುನೇಯ್ಯಾ ದಕ್ಖಿಣೇಯ್ಯಾ ಅಞ್ಜಲಿಕರಣೀಯಾ ಅನುತ್ತರಂ ಪುಞ್ಞಕ್ಖೇತ್ತಂ ಲೋಕಸ್ಸಾ”ತಿ। ಚತುತ್ಥಂ।

೫. ಉದಕೂಪಮಾಸುತ್ತಂ

೧೫. “ಸತ್ತಿಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಉದಕೂಪಮಾ ಪುಗ್ಗಲಾ ಸನ್ತೋ ಸಂವಿಜ್ಜಮಾನಾ ಲೋಕಸ್ಮಿಂ। ಕತಮೇ ಸತ್ತ? [ಪು॰ ಪ॰ ೨೦೩; ಕಥಾ॰ ೮೫೨] ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಸಕಿಂ ನಿಮುಗ್ಗೋ ನಿಮುಗ್ಗೋವ ಹೋತಿ; ಇಧ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಉಮ್ಮುಜ್ಜಿತ್ವಾ ನಿಮುಜ್ಜತಿ; ಇಧ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಉಮ್ಮುಜ್ಜಿತ್ವಾ ಠಿತೋ ಹೋತಿ; ಇಧ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಉಮ್ಮುಜ್ಜಿತ್ವಾ ವಿಪಸ್ಸತಿ ವಿಲೋಕೇತಿ; ಇಧ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಉಮ್ಮುಜ್ಜಿತ್ವಾ ಪತರತಿ; ಇಧ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಉಮ್ಮುಜ್ಜಿತ್ವಾ ಪತಿಗಾಧಪ್ಪತ್ತೋ ಹೋತಿ; ಇಧ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಉಮ್ಮುಜ್ಜಿತ್ವಾ ತಿಣ್ಣೋ ಹೋತಿ ಪಾರಙ್ಗತೋ [ಪಾರಗತೋ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)] ಥಲೇ ತಿಟ್ಠತಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ।

“ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲೋ ಸಕಿಂ ನಿಮುಗ್ಗೋ ನಿಮುಗ್ಗೋವ ಹೋತಿ? ಇಧ ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹೋತಿ ಏಕನ್ತಕಾಳಕೇಹಿ ಅಕುಸಲೇಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲೋ ಸಕಿಂ ನಿಮುಗ್ಗೋ ನಿಮುಗ್ಗೋವ ಹೋತಿ।

“ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲೋ ಉಮ್ಮುಜ್ಜಿತ್ವಾ ನಿಮುಜ್ಜತಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಉಮ್ಮುಜ್ಜತಿ ಸಾಧು ಸದ್ಧಾ ಕುಸಲೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು, ಸಾಧು ಹಿರೀ…ಪೇ॰… ಸಾಧು ಓತ್ತಪ್ಪಂ… ಸಾಧು ವೀರಿಯಂ [ವಿರಿಯಂ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] … ಸಾಧು ಪಞ್ಞಾ ಕುಸಲೇಸು ಧಮ್ಮೇಸೂತಿ। ತಸ್ಸ ಸಾ ಸದ್ಧಾ ನೇವ ತಿಟ್ಠತಿ ನೋ ವಡ್ಢತಿ ಹಾಯತಿಯೇವ, ತಸ್ಸ ಸಾ ಹಿರೀ…ಪೇ॰… ತಸ್ಸ ತಂ ಓತ್ತಪ್ಪಂ… ತಸ್ಸ ತಂ ವೀರಿಯಂ… ತಸ್ಸ ಸಾ ಪಞ್ಞಾ ನೇವ ತಿಟ್ಠತಿ ನೋ ವಡ್ಢತಿ ಹಾಯತಿಯೇವ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲೋ ಉಮ್ಮುಜ್ಜಿತ್ವಾ ನಿಮುಜ್ಜತಿ।

“ಕಥಞ್ಚ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲೋ ಉಮ್ಮುಜ್ಜಿತ್ವಾ ಠಿತೋ ಹೋತಿ? ಇಧ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಉಮ್ಮುಜ್ಜತಿ ಸಾಧು ಸದ್ಧಾ ಕುಸಲೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು, ಸಾಧು ಹಿರೀ…ಪೇ॰… ಸಾಧು ಓತ್ತಪ್ಪಂ… ಸಾಧು ವೀರಿಯಂ… ಸಾಧು ಪಞ್ಞಾ ಕುಸಲೇಸು ಧಮ್ಮೇಸೂತಿ। ತಸ್ಸ ಸಾ ಸದ್ಧಾ ನೇವ ಹಾಯತಿ ನೋ ವಡ್ಢತಿ ಠಿತಾ ಹೋತಿ। ತಸ್ಸ ಸಾ ಹಿರೀ…ಪೇ॰… ತಸ್ಸ ತಂ ಓತ್ತಪ್ಪಂ… ತಸ್ಸ ತಂ ವೀರಿಯಂ… ತಸ್ಸ ಸಾ ಪಞ್ಞಾ ನೇವ ಹಾಯತಿ ನೋ ವಡ್ಢತಿ ಠಿತಾ ಹೋತಿ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲೋ ಉಮ್ಮುಜ್ಜಿತ್ವಾ ಠಿತೋ ಹೋತಿ।

“ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲೋ ಉಮ್ಮುಜ್ಜಿತ್ವಾ ವಿಪಸ್ಸತಿ ವಿಲೋಕೇತಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಉಮ್ಮುಜ್ಜತಿ ಸಾಧು ಸದ್ಧಾ ಕುಸಲೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು, ಸಾಧು ಹಿರೀ…ಪೇ॰… ಸಾಧು ಓತ್ತಪ್ಪಂ… ಸಾಧು ವೀರಿಯಂ… ಸಾಧು ಪಞ್ಞಾ ಕುಸಲೇಸು ಧಮ್ಮೇಸೂತಿ। ಸೋ ತಿಣ್ಣಂ ಸಂಯೋಜನಾನಂ ಪರಿಕ್ಖಯಾ ಸೋತಾಪನ್ನೋ ಹೋತಿ ಅವಿನಿಪಾತಧಮ್ಮೋ ನಿಯತೋ ಸಮ್ಬೋಧಿಪರಾಯಣೋ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲೋ ಉಮ್ಮುಜ್ಜಿತ್ವಾ ವಿಪಸ್ಸತಿ ವಿಲೋಕೇತಿ।

“ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲೋ ಉಮ್ಮುಜ್ಜಿತ್ವಾ ಪತರತಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಉಮ್ಮುಜ್ಜತಿ ಸಾಧು ಸದ್ಧಾ ಕುಸಲೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು, ಸಾಧು ಹಿರೀ…ಪೇ॰… ಸಾಧು ಓತ್ತಪ್ಪಂ… ಸಾಧು ವೀರಿಯಂ… ಸಾಧು ಪಞ್ಞಾ ಕುಸಲೇಸು ಧಮ್ಮೇಸೂತಿ। ಸೋ ತಿಣ್ಣಂ ಸಂಯೋಜನಾನಂ ಪರಿಕ್ಖಯಾ ರಾಗದೋಸಮೋಹಾನಂ ತನುತ್ತಾ ಸಕದಾಗಾಮೀ ಹೋತಿ, ಸಕಿದೇವ [ಸಕಿಂದೇವ (ಕ॰)] ಇಮಂ ಲೋಕಂ ಆಗನ್ತ್ವಾ ದುಕ್ಖಸ್ಸನ್ತಂ ಕರೋತಿ [ದುಕ್ಖಸ್ಸನ್ತಕರೋ ಹೋತಿ (ಕ॰)]। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲೋ ಉಮ್ಮುಜ್ಜಿತ್ವಾ ಪತರತಿ।

“ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲೋ ಉಮ್ಮುಜ್ಜಿತ್ವಾ ಪತಿಗಾಧಪ್ಪತ್ತೋ ಹೋತಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಉಮ್ಮುಜ್ಜತಿ ಸಾಧು ಸದ್ಧಾ ಕುಸಲೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು, ಸಾಧು ಹಿರೀ…ಪೇ॰… ಸಾಧು ಓತ್ತಪ್ಪಂ… ಸಾಧು ವೀರಿಯಂ… ಸಾಧು ಪಞ್ಞಾ ಕುಸಲೇಸು ಧಮ್ಮೇಸೂತಿ। ಸೋ ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಓರಮ್ಭಾಗಿಯಾನಂ ಸಂಯೋಜನಾನಂ ಪರಿಕ್ಖಯಾ ಓಪಪಾತಿಕೋ ಹೋತಿ ತತ್ಥ ಪರಿನಿಬ್ಬಾಯೀ ಅನಾವತ್ತಿಧಮ್ಮೋ ತಸ್ಮಾ ಲೋಕಾ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲೋ ಉಮ್ಮುಜ್ಜಿತ್ವಾ ಪತಿಗಾಧಪ್ಪತ್ತೋ ಹೋತಿ।

“ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲೋ ಉಮ್ಮುಜ್ಜಿತ್ವಾ ತಿಣ್ಣೋ ಹೋತಿ ಪಾರಙ್ಗತೋ ಥಲೇ ತಿಟ್ಠತಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ। ಇಧ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಉಮ್ಮುಜ್ಜತಿ ಸಾಧು ಸದ್ಧಾ ಕುಸಲೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು, ಸಾಧು ಹಿರೀ…ಪೇ॰… ಸಾಧು ಓತ್ತಪ್ಪಂ… ಸಾಧು ವೀರಿಯಂ… ಸಾಧು ಪಞ್ಞಾ ಕುಸಲೇಸು ಧಮ್ಮೇಸೂತಿ। ಸೋ ಆಸವಾನಂ ಖಯಾ ಅನಾಸವಂ ಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿಂ ಪಞ್ಞಾವಿಮುತ್ತಿಂ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲೋ ಉಮ್ಮುಜ್ಜಿತ್ವಾ ತಿಣ್ಣೋ ಹೋತಿ ಪಾರಙ್ಗತೋ ಥಲೇ ತಿಟ್ಠತಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ।

“ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತ್ತ ಉದಕೂಪಮಾ ಪುಗ್ಗಲಾ ಸನ್ತೋ ಸಂವಿಜ್ಜಮಾನಾ ಲೋಕಸ್ಮಿ”ನ್ತಿ। ಪಞ್ಚಮಂ।

೬. ಅನಿಚ್ಚಾನುಪಸ್ಸೀಸುತ್ತಂ

೧೬. “ಸತ್ತಿಮೇ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲಾ ಆಹುನೇಯ್ಯಾ ಪಾಹುನೇಯ್ಯಾ ದಕ್ಖಿಣೇಯ್ಯಾ ಅಞ್ಜಲಿಕರಣೀಯಾ ಅನುತ್ತರಂ ಪುಞ್ಞಕ್ಖೇತ್ತಂ ಲೋಕಸ್ಸ। ಕತಮೇ ಸತ್ತ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಸಬ್ಬಸಙ್ಖಾರೇಸು ಅನಿಚ್ಚಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ, ಅನಿಚ್ಚಸಞ್ಞೀ, ಅನಿಚ್ಚಪಟಿಸಂವೇದೀ ಸತತಂ ಸಮಿತಂ ಅಬ್ಬೋಕಿಣ್ಣಂ ಚೇತಸಾ ಅಧಿಮುಚ್ಚಮಾನೋ ಪಞ್ಞಾಯ ಪರಿಯೋಗಾಹಮಾನೋ। ಸೋ ಆಸವಾನಂ ಖಯಾ…ಪೇ॰… ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ। ಅಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಠಮೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಆಹುನೇಯ್ಯೋ ಪಾಹುನೇಯ್ಯೋ ದಕ್ಖಿಣೇಯ್ಯೋ ಅಞ್ಜಲಿಕರಣೀಯೋ ಅನುತ್ತರಂ ಪುಞ್ಞಕ್ಖೇತ್ತಂ ಲೋಕಸ್ಸ।

“ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಧೇಕಚ್ಚೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಸಬ್ಬಸಙ್ಖಾರೇಸು ಅನಿಚ್ಚಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ, ಅನಿಚ್ಚಸಞ್ಞೀ, ಅನಿಚ್ಚಪಟಿಸಂವೇದೀ ಸತತಂ ಸಮಿತಂ ಅಬ್ಬೋಕಿಣ್ಣಂ ಚೇತಸಾ ಅಧಿಮುಚ್ಚಮಾನೋ ಪಞ್ಞಾಯ ಪರಿಯೋಗಾಹಮಾನೋ। ತಸ್ಸ ಅಪುಬ್ಬಂ ಅಚರಿಮಂ ಆಸವಪರಿಯಾದಾನಞ್ಚ ಹೋತಿ ಜೀವಿತಪರಿಯಾದಾನಞ್ಚ। ಅಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದುತಿಯೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಆಹುನೇಯ್ಯೋ…ಪೇ॰… ಅನುತ್ತರಂ ಪುಞ್ಞಕ್ಖೇತ್ತಂ ಲೋಕಸ್ಸ।

“ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಧೇಕಚ್ಚೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಸಬ್ಬಸಙ್ಖಾರೇಸು ಅನಿಚ್ಚಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ, ಅನಿಚ್ಚಸಞ್ಞೀ, ಅನಿಚ್ಚಪಟಿಸಂವೇದೀ ಸತತಂ ಸಮಿತಂ ಅಬ್ಬೋಕಿಣ್ಣಂ ಚೇತಸಾ ಅಧಿಮುಚ್ಚಮಾನೋ ಪಞ್ಞಾಯ ಪರಿಯೋಗಾಹಮಾನೋ। ಸೋ ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಓರಮ್ಭಾಗಿಯಾನಂ ಸಂಯೋಜನಾನಂ ಪರಿಕ್ಖಯಾ ಅನ್ತರಾಪರಿನಿಬ್ಬಾಯೀ ಹೋತಿ…ಪೇ॰… ಉಪಹಚ್ಚಪರಿನಿಬ್ಬಾಯೀ ಹೋತಿ…ಪೇ॰… ಅಸಙ್ಖಾರಪರಿನಿಬ್ಬಾಯೀ ಹೋತಿ…ಪೇ॰… ಸಸಙ್ಖಾರಪರಿನಿಬ್ಬಾಯೀ ಹೋತಿ…ಪೇ॰… ಉದ್ಧಂಸೋತೋ ಹೋತಿ ಅಕನಿಟ್ಠಗಾಮೀ। ಅಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತ್ತಮೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಆಹುನೇಯ್ಯೋ ಪಾಹುನೇಯ್ಯೋ ದಕ್ಖಿಣೇಯ್ಯೋ ಅಞ್ಜಲಿಕರಣೀಯೋ ಅನುತ್ತರಂ ಪುಞ್ಞಕ್ಖೇತ್ತಂ ಲೋಕಸ್ಸ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತ್ತ ಪುಗ್ಗಲಾ ಆಹುನೇಯ್ಯಾ ಪಾಹುನೇಯ್ಯಾ ದಕ್ಖಿಣೇಯ್ಯಾ ಅಞ್ಜಲಿಕರಣೀಯಾ ಅನುತ್ತರಂ ಪುಞ್ಞಕ್ಖೇತ್ತಂ ಲೋಕಸ್ಸಾ”ತಿ। ಛಟ್ಠಂ।

೭. ದುಕ್ಖಾನುಪಸ್ಸೀಸುತ್ತಂ

೧೭. ಸತ್ತಿಮೇ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲಾ ಆಹುನೇಯ್ಯಾ…ಪೇ॰… ಅನುತ್ತರಂ ಪುಞ್ಞಕ್ಖೇತ್ತಂ ಲೋಕಸ್ಸ। ಕತಮೇ ಸತ್ತ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಸಬ್ಬಸಙ್ಖಾರೇಸು ದುಕ್ಖಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ…ಪೇ॰…। ಸತ್ತಮಂ।

೮. ಅನತ್ತಾನುಪಸ್ಸೀಸುತ್ತಂ

೧೮. ಸಬ್ಬೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು ಅನತ್ತಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ...ಪೇ॰...। ಅಟ್ಠಮಂ।

೯. ನಿಬ್ಬಾನಸುತ್ತಂ

೧೯. [ಕಥಾ॰ ೫೪೭-೫೪೮] "ನಿಬ್ಬಾನೇ ಸುಖಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ ಸುಖಸಞ್ಞೀ ಸುಖಪಟಿಸಂವೇದೀ ಸತತಂ ಸಮಿತಂ ಅಬ್ಬೋಕಿಣ್ಣಂ ಚೇತಸಾ ಅಧಿಮುಚ್ಚಮಾನೋ ಪಞ್ಞಾಯ ಪರಿಯೋಗಾಹಮಾನೋ। ಸೋ ಆಸವಾನಂ ಖಯಾ...ಪೇ॰... ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ। ಅಯಂ ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಠಮೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಆಹುನೇಯ್ಯೋ...ಪೇ॰... ಪುಞ್ಞಕ್ಖೇತ್ತಂ ಲೋಕಸ್ಸ।

"ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಧೇಕಚ್ಚೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ನಿಬ್ಬಾನೇ ಸುಖಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ ಸುಖಸಞ್ಞೀ ಸುಖಪಟಿಸಂವೇದೀ ಸತತಂ ಸಮಿತಂ ಅಬ್ಬೋಕಿಣ್ಣಂ ಚೇತಸಾ ಅಧಿಮುಚ್ಚಮಾನೋ ಪಞ್ಞಾಯ ಪರಿಯೋಗಾಹಮಾನೋ। ತಸ್ಸ ಅಪುಬ್ಬಂ ಅಚರಿಮಂ ಆಸವಪರಿಯಾದಾನಞ್ಚ ಹೋತಿ ಜೀವಿತಪರಿಯಾದಾನಞ್ಚ। ಅಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದುತಿಯೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಆಹುನೇಯ್ಯೋ...ಪೇ॰... ಅನುತ್ತರಂ ಪುಞ್ಞಕ್ಖೇತ್ತಂ ಲೋಕಸ್ಸ।

"ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಧೇಕಚ್ಚೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ನಿಬ್ಬಾನೇ ಸುಖಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ ಸುಖಸಞ್ಞೀ ಸುಖಪಟಿಸಂವೇದೀ ಸತತಂ ಸಮಿತಂ ಅಬ್ಬೋಕಿಣ್ಣಂ ಚೇತಸಾ ಅಧಿಮುಚ್ಚಮಾನೋ ಪಞ್ಞಾಯ ಪರಿಯೋಗಾಹಮಾನೋ। ಸೋ ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಓರಮ್ಭಾಗಿಯಾನಂ ಸಂಯೋಜನಾನಂ ಪರಿಕ್ಖಯಾ ಅನ್ತರಾಪರಿನಿಬ್ಬಾಯೀ ಹೋತಿ...ಪೇ॰... ಉಪಹಚ್ಚಪರಿನಿಬ್ಬಾಯೀ ಹೋತಿ... ಪೇ॰... ಅಸಙ್ಖಾರಪರಿನಿಬ್ಬಾಯೀ ಹೋತಿ...ಪೇ॰... ಸಸಙ್ಖಾರಪರಿನಿಬ್ಬಾಯೀ ಹೋತಿ...ಪೇ॰... ಉದ್ಧಂಸೋತೋ ಹೋತಿ ಅಕನಿಟ್ಠಗಾಮೀ। ಅಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತ್ತಮೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಆಹುನೇಯ್ಯೋ...ಪೇ॰... ಅನುತ್ತರಂ ಪುಞ್ಞಕ್ಖೇತ್ತಂ ಲೋಕಸ್ಸ । ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತ್ತ ಪುಗ್ಗಲಾ ಆಹುನೇಯ್ಯಾ...ಪೇ॰... ಅನುತ್ತರಂ ಪುಞ್ಞಕ್ಖೇತ್ತಂ ಲೋಕಸ್ಸಾ"ತಿ। ನವಮಂ।

೧೦. ನಿದ್ದಸವತ್ಥುಸುತ್ತಂ

೨೦. "ಸತ್ತಿಮಾನಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ನಿದ್ದಸವತ್ಥೂನಿ। ಕತಮಾನಿ ಸತ್ತ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸಿಕ್ಖಾಸಮಾದಾನೇ ತಿಬ್ಬಚ್ಛನ್ದೋ ಹೋತಿ ಆಯತಿಞ್ಚ ಸಿಕ್ಖಾಸಮಾದಾನೇ ಅವಿಗತಪೇಮೋ [ಅಧಿಗತಪೇಮೋ (ಸ್ಯಾ॰) ಅ॰ ನಿ॰ ೭.೪೨; ದೀ॰ ನಿ॰ ೩.೩೩೧], ಧಮ್ಮನಿಸನ್ತಿಯಾ ತಿಬ್ಬಚ್ಛನ್ದೋ ಹೋತಿ ಆಯತಿಞ್ಚ ಧಮ್ಮನಿಸನ್ತಿಯಾ ಅವಿಗತಪೇಮೋ, ಇಚ್ಛಾವಿನಯೇ ತಿಬ್ಬಚ್ಛನ್ದೋ ಹೋತಿ ಆಯತಿಞ್ಚ ಇಚ್ಛಾವಿನಯೇ ಅವಿಗತಪೇಮೋ, ಪಟಿಸಲ್ಲಾನೇ ತಿಬ್ಬಚ್ಛನ್ದೋ ಹೋತಿ ಆಯತಿಞ್ಚ ಪಟಿಸಲ್ಲಾನೇ ಅವಿಗತಪೇಮೋ, ವೀರಿಯಾರಮ್ಭೇ [ವೀರಿಯಾರಬ್ಭೇ (ಕ॰)] ತಿಬ್ಬಚ್ಛನ್ದೋ ಹೋತಿ ಆಯತಿಞ್ಚ ವೀರಿಯಾರಮ್ಭೇ ಅವಿಗತಪೇಮೋ, ಸತಿನೇಪಕ್ಕೇ ತಿಬ್ಬಚ್ಛನ್ದೋ ಹೋತಿ ಆಯತಿಞ್ಚ ಸತಿನೇಪಕ್ಕೇ ಅವಿಗತಪೇಮೋ, ದಿಟ್ಠಿಪಟಿವೇಧೇ ತಿಬ್ಬಚ್ಛನ್ದೋ ಹೋತಿ ಆಯತಿಞ್ಚ ದಿಟ್ಠಿಪಟಿವೇಧೇ ಅವಿಗತಪೇಮೋ। ಇಮಾನಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತ್ತ ನಿದ್ದಸವತ್ಥೂನೀ"ತಿ। ದಸಮಂ।

ಅನುಸಯವಗ್ಗೋ ದುತಿಯೋ।

ತಸ್ಸುದ್ದಾನಂ –

ದುವೇ ಅನುಸಯಾ ಕುಲಂ, ಪುಗ್ಗಲಂ ಉದಕೂಪಮಂ।
ಅನಿಚ್ಚಂ ದುಕ್ಖಂ ಅನತ್ತಾ ಚ, ನಿಬ್ಬಾನಂ ನಿದ್ದಸವತ್ಥು ಚಾತಿ॥

೩. ವಜ್ಜಿಸತ್ತಕವಗ್ಗೋ

೧. ಸಾರನ್ದದಸುತ್ತಂ

೨೧. ಏವಂ ಮೇ ಸುತಂ - ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ವೇಸಾಲಿಯಂ ವಿಹರತಿ ಸಾರನ್ದದೇ ಚೇತಿಯೇ। ಅಥ ಖೋ ಸಮ್ಬಹುಲಾ ಲಿಚ್ಛವೀ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿಂಸು; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿಂಸು। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೇ ಖೋ ತೇ ಲಿಚ್ಛವೀ ಭಗವಾ ಏತದವೋಚ - "ಸತ್ತ ವೋ, ಲಿಚ್ಛವೀ, ಅಪರಿಹಾನಿಯೇ [ಅಪರಿಹಾನೀಯೇ (ಕ॰)] ಧಮ್ಮೇ ದೇಸೇಸ್ಸಾಮಿ। ತಂ ಸುಣಾಥ, ಸಾಧುಕಂ ಮನಸಿ ಕರೋಥ; ಭಾಸಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ। "ಏವಂ, ಭನ್ತೇ"ತಿ ಖೋ ತೇ ಲಿಚ್ಛವೀ ಭಗವತೋ ಪಚ್ಚಸ್ಸೋಸುಂ। ಭಗವಾ ಏತದವೋಚ -

"ಕತಮೇ ಚ, ಲಿಚ್ಛವೀ, ಸತ್ತ ಅಪರಿಹಾನಿಯಾ ಧಮ್ಮಾ? ಯಾವಕೀವಞ್ಚ, ಲಿಚ್ಛವೀ, ವಜ್ಜೀ ಅಭಿಣ್ಹಂ ಸನ್ನಿಪಾತಾ ಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ ಸನ್ನಿಪಾತಬಹುಲಾ; ವುದ್ಧಿಯೇವ, ಲಿಚ್ಛವೀ, ವಜ್ಜೀನಂ ಪಾಟಿಕಙ್ಖಾ, ನೋ ಪರಿಹಾನಿ।

"ಯಾವಕೀವಞ್ಚ, ಲಿಚ್ಛವೀ, ವಜ್ಜೀ ಸಮಗ್ಗಾ ಸನ್ನಿಪತಿಸ್ಸನ್ತಿ, ಸಮಗ್ಗಾ ವುಟ್ಠಹಿಸ್ಸನ್ತಿ, ಸಮಗ್ಗಾ ವಜ್ಜಿಕರಣೀಯಾನಿ ಕರಿಸ್ಸನ್ತಿ; ವುದ್ಧಿಯೇವ, ಲಿಚ್ಛವೀ, ವಜ್ಜೀನಂ ಪಾಟಿಕಙ್ಖಾ, ನೋ ಪರಿಹಾನಿ।

"ಯಾವಕೀವಞ್ಚ, ಲಿಚ್ಛವೀ, ವಜ್ಜೀ ಅಪಞ್ಞತ್ತಂ ನ ಪಞ್ಞಾಪೇಸ್ಸನ್ತಿ, ಪಞ್ಞತ್ತಂ ನ ಸಮುಚ್ಛಿನ್ದಿಸ್ಸನ್ತಿ, ಯಥಾಪಞ್ಞತ್ತೇ ಪೋರಾಣೇ ವಜ್ಜಿಧಮ್ಮೇ ಸಮಾದಾಯ ವತ್ತಿಸ್ಸನ್ತಿ; ವುದ್ಧಿಯೇವ, ಲಿಚ್ಛವೀ, ವಜ್ಜೀನಂ ಪಾಟಿಕಙ್ಖಾ, ನೋ ಪರಿಹಾನಿ।

"ಯಾವಕೀವಞ್ಚ, ಲಿಚ್ಛವೀ, ವಜ್ಜೀ ಯೇ ತೇ ವಜ್ಜೀನಂ ವಜ್ಜಿಮಹಲ್ಲಕಾ ತೇ ಸಕ್ಕರಿಸ್ಸನ್ತಿ ಗರುಂ ಕರಿಸ್ಸನ್ತಿ ಮಾನೇಸ್ಸನ್ತಿ ಪೂಜೇಸ್ಸನ್ತಿ, ತೇಸಞ್ಚ ಸೋತಬ್ಬಂ ಮಞ್ಞಿಸ್ಸನ್ತಿ; ವುದ್ಧಿಯೇವ, ಲಿಚ್ಛವೀ, ವಜ್ಜೀನಂ ಪಾಟಿಕಙ್ಖಾ, ನೋ ಪರಿಹಾನಿ।

"ಯಾವಕೀವಞ್ಚ , ಲಿಚ್ಛವೀ, ವಜ್ಜೀ ಯಾ ತಾ ಕುಲಿತ್ಥಿಯೋ ಕುಲಕುಮಾರಿಯೋ ತಾ ನ ಓಕಸ್ಸ ಪಸಯ್ಹ ವಾಸೇಸ್ಸನ್ತಿ; ವುದ್ಧಿಯೇವ, ಲಿಚ್ಛವೀ, ವಜ್ಜೀನಂ ಪಾಟಿಕಙ್ಖಾ, ನೋ ಪರಿಹಾನಿ।

"ಯಾವಕೀವಞ್ಚ, ಲಿಚ್ಛವೀ, ವಜ್ಜೀ ಯಾನಿ ತಾನಿ ವಜ್ಜೀನಂ ವಜ್ಜಿಚೇತಿಯಾನಿ ಅಬ್ಭನ್ತರಾನಿ ಚೇವ ಬಾಹಿರಾನಿ ಚ ತಾನಿ ಸಕ್ಕರಿಸ್ಸನ್ತಿ ಗರುಂ ಕರಿಸ್ಸನ್ತಿ ಮಾನೇಸ್ಸನ್ತಿ ಪೂಜೇಸ್ಸನ್ತಿ, ತೇಸಞ್ಚ ದಿನ್ನಪುಬ್ಬಂ ಕತಪುಬ್ಬಂ ಧಮ್ಮಿಕಂ ಬಲಿಂ ನೋ ಪರಿಹಾಪೇಸ್ಸನ್ತಿ; ವುದ್ಧಿಯೇವ, ಲಿಚ್ಛವೀ, ವಜ್ಜೀನಂ ಪಾಟಿಕಙ್ಖಾ, ನೋ ಪರಿಹಾನಿ।

"ಯಾವಕೀವಞ್ಚ, ಲಿಚ್ಛವೀ, ವಜ್ಜೀನಂ ಅರಹನ್ತೇಸು ಧಮ್ಮಿಕಾ ರಕ್ಖಾವರಣಗುತ್ತಿ ಸುಸಂವಿಹಿತಾ ಭವಿಸ್ಸತಿ - 'ಕಿನ್ತಿ ಅನಾಗತಾ ಚ ಅರಹನ್ತೋ ವಿಜಿತಂ ಆಗಚ್ಛೇಯ್ಯುಂ, ಆಗತಾ ಚ ಅರಹನ್ತೋ ವಿಜಿತೇ ಫಾಸುಂ ವಿಹರೇಯ್ಯು'ನ್ತಿ; ವುದ್ಧಿಯೇವ, ಲಿಚ್ಛವೀ, ವಜ್ಜೀನಂ ಪಾಟಿಕಙ್ಖಾ, ನೋ ಪರಿಹಾನಿ।

"ಯಾವಕೀವಞ್ಚ, ಲಿಚ್ಛವೀ, ಇಮೇ ಸತ್ತ ಅಪರಿಹಾನಿಯಾ ಧಮ್ಮಾ ವಜ್ಜೀಸು ಠಸ್ಸನ್ತಿ [ವತ್ತಿಸ್ಸನ್ತಿ (ಕ॰)], ಇಮೇಸು ಚ ಸತ್ತಸು ಅಪರಿಹಾನಿಯೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು ವಜ್ಜೀ ಸನ್ದಿಸ್ಸಿಸ್ಸನ್ತಿ [ಸನ್ದಿಸ್ಸನ್ತಿ (ಸೀ॰ ಪೀ॰ ಕ॰)]; ವುದ್ಧಿಯೇವ, ಲಿಚ್ಛವೀ, ವಜ್ಜೀನಂ ಪಾಟಿಕಙ್ಖಾ, ನೋ ಪರಿಹಾನೀ"ತಿ। ಪಠಮಂ।

೨. ವಸ್ಸಕಾರಸುತ್ತಂ

೨೧. ಏವಂ ಮೇ ಸುತಂ – ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ರಾಜಗಹೇ ವಿಹರತಿ ಗಿಜ್ಝಕೂಟೇ ಪಬ್ಬತೇ। ತೇನ ಖೋ ಪನ ಸಮಯೇನ ರಾಜಾ ಮಾಗಧೋ ಅಜಾತಸತ್ತು ವೇದೇಹಿಪುತ್ತೋ ವಜ್ಜೀ ಅಭಿಯಾತುಕಾಮೋ ಹೋತಿ। ಸೋ ಏವಮಾಹ – ''ಅಹಂ ಹಿಮೇ ವಜ್ಜೀ ಏವಂಮಹಿದ್ಧಿಕೇ ಏವಂಮಹಾನುಭಾವೇ ಉಚ್ಛೇಚ್ಛಾಮಿ [ಉಚ್ಛೇಜ್ಜಿಸ್ಸಾಮಿ (ಸ್ಯಾ॰), ಉಚ್ಛಿಜ್ಜಿಸ್ಸಾಮಿ (ಕ॰)], ವಜ್ಜೀ ವಿನಾಸೇಸ್ಸಾಮಿ, ವಜ್ಜೀ ಅನಯಬ್ಯಸನಂ ಆಪಾದೇಸ್ಸಾಮೀ''ತಿ [ಆಪಾದೇಸ್ಸಾಮಿ ವಜ್ಜೀತಿ (ಕ॰) ದೀ॰ ನಿ॰ ೨.೧೩೧]।

ಅಥ ಖೋ ರಾಜಾ ಮಾಗಧೋ ಅಜಾತಸತ್ತು ವೇದೇಹಿಪುತ್ತೋ ವಸ್ಸಕಾರಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ ಮಾಗಧಮಹಾಮತ್ತಂ ಆಮನ್ತೇಸಿ – ''ಏಹಿ ತ್ವಂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಮಮ ವಚನೇನ ಭಗವತೋ ಪಾದೇ ಸಿರಸಾ ವನ್ದಾಹಿ, ಅಪ್ಪಾಬಾಧಂ ಅಪ್ಪಾತಙ್ಕಂ ಲಹುಟ್ಠಾನಂ ಬಲಂ ಫಾಸುವಿಹಾರಂ ಪುಚ್ಛ – 'ರಾಜಾ, ಭನ್ತೇ, ಮಾಗಧೋ ಅಜಾತಸತ್ತು ವೇದೇಹಿಪುತ್ತೋ ಭಗವತೋ ಪಾದೇ ಸಿರಸಾ ವನ್ದತಿ, ಅಪ್ಪಾಬಾಧಂ ಅಪ್ಪಾತಙ್ಕಂ ಲಹುಟ್ಠಾನಂ ಬಲಂ ಫಾಸುವಿಹಾರಂ ಪುಚ್ಛತೀ'ತಿ। ಏವಞ್ಚ ವದೇಹಿ – 'ರಾಜಾ, ಭನ್ತೇ, ಮಾಗಧೋ ಅಜಾತಸತ್ತು ವೇದೇಹಿಪುತ್ತೋ ವಜ್ಜೀ ಅಭಿಯಾತುಕಾಮೋ। ಸೋ ಏವಮಾಹ – 'ಅಹಂ ಹಿಮೇ ವಜ್ಜೀ ಏವಂಮಹಿದ್ಧಿಕೇ ಏವಂಮಹಾನುಭಾವೇ ಉಚ್ಛೇಚ್ಛಾಮಿ, ವಜ್ಜೀ ವಿನಾಸೇಸ್ಸಾಮಿ, ವಜ್ಜೀ ಅನಯಬ್ಯಸನಂ ಆಪಾದೇಸ್ಸಾಮೀ'ತಿ । ಯಥಾ ತೇ ಭಗವಾ ಬ್ಯಾಕರೋತಿ, ತಂ ಸಾಧುಕಂ ಉಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ಮಮ ಆರೋಚೇಯ್ಯಾಸಿ। ನ ಹಿ ತಥಾಗತಾ ವಿತಥಂ ಭಣನ್ತೀ''ತಿ।

''ಏವಂ, ಭೋ''ತಿ ಖೋ ವಸ್ಸಕಾರೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಮಾಗಧಮಹಾಮತ್ತೋ ರಞ್ಞೋ ಮಾಗಧಸ್ಸ ಅಜಾತಸತ್ತುಸ್ಸ ವೇದೇಹಿಪುತ್ತಸ್ಸ ಪಟಿಸ್ಸುತ್ವಾ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವತಾ ಸದ್ಧಿಂ ಸಮ್ಮೋದಿ। ಸಮ್ಮೋದನೀಯಂ ಕಥಂ ಸಾರಣೀಯಂ ವೀತಿಸಾರೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ವಸ್ಸಕಾರೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಮಾಗಧಮಹಾಮತ್ತೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ – ''ರಾಜಾ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಮಾಗಧೋ ಅಜಾತಸತ್ತು ವೇದೇಹಿಪುತ್ತೋ ಭೋತೋ ಗೋತಮಸ್ಸ ಪಾದೇ ಸಿರಸಾ ವನ್ದತಿ, ಅಪ್ಪಾಬಾಧಂ ಅಪ್ಪಾತಙ್ಕಂ ಲಹುಟ್ಠಾನಂ ಬಲಂ ಫಾಸುವಿಹಾರಂ ಪುಚ್ಛತಿ। ರಾಜಾ [ಏವಞ್ಚ ವದೇತಿ ರಾಜಾ (ಸೀ॰ ಕ॰)], ಭೋ ಗೋತಮ, ಮಾಗಧೋ ಅಜಾತಸತ್ತು ವೇದೇಹಿಪುತ್ತೋ ವಜ್ಜೀ ಅಭಿಯಾತುಕಾಮೋ। ಸೋ ಏವಮಾಹ – 'ಅಹಂ ಹಿಮೇ ವಜ್ಜೀ ಏವಂಮಹಿದ್ಧಿಕೇ ಏವಂಮಹಾನುಭಾವೇ ಉಚ್ಛೇಚ್ಛಾಮಿ, ವಜ್ಜೀ ವಿನಾಸೇಸ್ಸಾಮಿ, ವಜ್ಜೀ ಅನಯಬ್ಯಸನಂ ಆಪಾದೇಸ್ಸಾಮೀ'''ತಿ।

ತೇನ ಖೋ ಪನ ಸಮಯೇನ ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಭಗವತೋ ಪಿಟ್ಠಿತೋ ಠಿತೋ ಹೋತಿ ಭಗವನ್ತಂ ಬೀಜಯಮಾನೋ [ವೀಜಮಾನೋ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰)]। ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಆನನ್ದಂ ಆಮನ್ತೇಸಿ – ''ಕಿನ್ತಿ ತೇ, ಆನನ್ದ, ಸುತಂ – 'ವಜ್ಜೀ ಅಭಿಣ್ಹಂ ಸನ್ನಿಪಾತಾ ಸನ್ನಿಪಾತಬಹುಲಾ'''ತಿ? ''ಸುತಂ ಮೇತಂ, ಭನ್ತೇ – 'ವಜ್ಜೀ ಅಭಿಣ್ಹಂ ಸನ್ನಿಪಾತಾ ಸನ್ನಿಪಾತಬಹುಲಾ'''ತಿ। ''ಯಾವಕೀವಞ್ಚ, ಆನನ್ದ, ವಜ್ಜೀ ಅಭಿಣ್ಹಂ ಸನ್ನಿಪಾತಾ ಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ ಸನ್ನಿಪಾತಬಹುಲಾ; ವುದ್ಧಿಯೇವ, ಆನನ್ದ, ವಜ್ಜೀನಂ ಪಾಟಿಕಙ್ಖಾ, ನೋ ಪರಿಹಾನಿ।

''ಕಿನ್ತಿ ತೇ, ಆನನ್ದ, ಸುತಂ – 'ವಜ್ಜೀ ಸಮಗ್ಗಾ ಸನ್ನಿಪತನ್ತಿ, ಸಮಗ್ಗಾ ವುಟ್ಠಹನ್ತಿ, ಸಮಗ್ಗಾ ವಜ್ಜಿಕರಣೀಯಾನಿ ಕರೋನ್ತೀ'''ತಿ? ''ಸುತಂ ಮೇತಂ, ಭನ್ತೇ – 'ವಜ್ಜೀ ಸಮಗ್ಗಾ ಸನ್ನಿಪತನ್ತಿ, ಸಮಗ್ಗಾ ವುಟ್ಠಹನ್ತಿ, ಸಮಗ್ಗಾ ವಜ್ಜಿಕರಣೀಯಾನಿ ಕರೋನ್ತೀ'''ತಿ । ''ಯಾವಕೀವಞ್ಚ, ಆನನ್ದ, ವಜ್ಜೀ ಸಮಗ್ಗಾ ಸನ್ನಿಪತಿಸ್ಸನ್ತಿ, ಸಮಗ್ಗಾ ವುಟ್ಠಹಿಸ್ಸನ್ತಿ , ಸಮಗ್ಗಾ ವಜ್ಜಿಕರಣೀಯಾನಿ ಕರಿಸ್ಸನ್ತಿ; ವುದ್ಧಿಯೇವ, ಆನನ್ದ, ವಜ್ಜೀನಂ ಪಾಟಿಕಙ್ಖಾ, ನೋ ಪರಿಹಾನಿ।

''ಕಿನ್ತಿ ತೇ, ಆನನ್ದ, ಸುತಂ – 'ವಜ್ಜೀ ಅಪಞ್ಞತ್ತಂ ನ ಪಞ್ಞಾಪೇನ್ತಿ, ಪಞ್ಞತ್ತಂ ನ ಸಮುಚ್ಛಿನ್ದನ್ತಿ , ಯಥಾಪಞ್ಞತ್ತೇ ಪೋರಾಣೇ ವಜ್ಜಿಧಮ್ಮೇ ಸಮಾದಾಯ ವತ್ತನ್ತೀ'''ತಿ? ''ಸುತಂ ಮೇತಂ, ಭನ್ತೇ – 'ವಜ್ಜೀ ಅಪಞ್ಞತ್ತಂ ನ ಪಞ್ಞಾಪೇನ್ತಿ, ಪಞ್ಞತ್ತಂ ನ ಸಮುಚ್ಛಿನ್ದನ್ತಿ, ಯಥಾಪಞ್ಞತ್ತೇ ಪೋರಾಣೇ ವಜ್ಜಿಧಮ್ಮೇ ಸಮಾದಾಯ ವತ್ತನ್ತೀ'''ತಿ। ''ಯಾವಕೀವಞ್ಚ, ಆನನ್ದ, ವಜ್ಜೀ ಅಪಞ್ಞತ್ತಂ ನ ಪಞ್ಞಾಪೇಸ್ಸನ್ತಿ,

ಪಞ್ಞತ್ತಂ ನ ಸಮುಚ್ಛಿನ್ದಿಸ್ಸನ್ತಿ, ಯಥಾಪಞ್ಞತ್ತೇ ಪೋರಾಣೇ ವಜ್ಜಿಧಮ್ಮೇ ಸಮಾದಾಯ ವತ್ತಿಸ್ಸನ್ತಿ; ವುದ್ಧಿಯೇವ, ಆನನ್ದ, ವಜ್ಜೀನಂ ಪಾಟಿಕಙ್ಖಾ, ನೋ ಪರಿಹಾನಿ।

"ಕಿನ್ತಿ ತೇ, ಆನನ್ದ, ಸುತಂ - 'ವಜ್ಜೀ ಯೇ ತೇ ವಜ್ಜೀನಂ ವಜ್ಜಿಮಹಲ್ಲಕಾ ತೇ ಸಕ್ಕರೋನ್ತಿ ಗರುಂ ಕರೋನ್ತಿ ಮಾನೇನ್ತಿ ಪೂಜೇನ್ತಿ, ತೇಸಞ್ಚ ಸೋತಬ್ಬಂ ಮಞ್ಞನ್ತೀ'"ತಿ? "ಸುತಂ ಮೇತಂ, ಭನ್ತೇ - 'ವಜ್ಜೀ ಯೇ ತೇ ವಜ್ಜೀನಂ ವಜ್ಜಿಮಹಲ್ಲಕಾ ತೇ ಸಕ್ಕರೋನ್ತಿ ಗರುಂ ಕರೋನ್ತಿ ಮಾನೇನ್ತಿ ಪೂಜೇನ್ತಿ, ತೇಸಞ್ಚ ಸೋತಬ್ಬಂ ಮಞ್ಞನ್ತೀ'"ತಿ। "ಯಾವಕೀವಞ್ಚ, ಆನನ್ದ, ವಜ್ಜೀ ಯೇ ತೇ ವಜ್ಜೀನಂ ವಜ್ಜಿಮಹಲ್ಲಕಾ ತೇ ಸಕ್ಕರಿಸ್ಸನ್ತಿ ಗರುಂ ಕರಿಸ್ಸನ್ತಿ ಮಾನೇಸ್ಸನ್ತಿ ಪೂಜೇಸ್ಸನ್ತಿ, ತೇಸಞ್ಚ ಸೋತಬ್ಬಂ ಮಞ್ಞಿಸ್ಸನ್ತಿ; ವುದ್ಧಿಯೇವ, ಆನನ್ದ, ವಜ್ಜೀನಂ ಪಾಟಿಕಙ್ಖಾ, ನೋ ಪರಿಹಾನಿ।

"ಕಿನ್ತಿ ತೇ, ಆನನ್ದ, ಸುತಂ - 'ವಜ್ಜೀ ಯಾ ತಾ ಕುಲಿತ್ಥಿಯೋ ಕುಲಕುಮಾರಿಯೋ ತಾ ನ ಓಕಸ್ಸ ಪಸಯ್ಹ ವಾಸೇನ್ತೀ'"ತಿ? "ಸುತಂ ಮೇತಂ, ಭನ್ತೇ - 'ವಜ್ಜೀ ಯಾ ತಾ ಕುಲಿತ್ಥಿಯೋ ಕುಲಕುಮಾರಿಯೋ ತಾ ನ ಓಕಸ್ಸ ಪಸಯ್ಹ ವಾಸೇನ್ತೀ'"ತಿ। "ಯಾವಕೀವಞ್ಚ, ಆನನ್ದ , ವಜ್ಜೀ ಯಾ ತಾ ಕುಲಿತ್ಥಿಯೋ ಕುಲಕುಮಾರಿಯೋ ತಾ ನ ಓಕಸ್ಸ ಪಸಯ್ಹ ವಾಸೇಸ್ಸನ್ತಿ; ವುದ್ಧಿಯೇವ, ಆನನ್ದ, ವಜ್ಜೀನಂ ಪಾಟಿಕಙ್ಖಾ, ನೋ ಪರಿಹಾನಿ।

"ಕಿನ್ತಿ ತೇ, ಆನನ್ದ, ಸುತಂ - 'ವಜ್ಜೀ ಯಾನಿ ತಾನಿ ವಜ್ಜೀನಂ ವಜ್ಜಿಚೇತಿಯಾನಿ ಅಬ್ಭನ್ತರಾನಿ ಚೇವ ಬಾಹಿರಾನಿ ಚ ತಾನಿ ಸಕ್ಕರೋನ್ತಿ ಗರುಂ ಕರೋನ್ತಿ ಮಾನೇನ್ತಿ ಪೂಜೇನ್ತಿ, ತೇಸಞ್ಚ ದಿನ್ನಪುಬ್ಬಂ ಕತಪುಬ್ಬಂ ಧಮ್ಮಿಕಂ ಬಲಿಂ ನೋ ಪರಿಹಾಪೇನ್ತೀ'"ತಿ? "ಸುತಂ ಮೇತಂ, ಭನ್ತೇ - 'ವಜ್ಜೀ ಯಾನಿ ತಾನಿ ವಜ್ಜೀನಂ ವಜ್ಜಿಚೇತಿಯಾನಿ ಅಬ್ಭನ್ತರಾನಿ ಚೇವ ಬಾಹಿರಾನಿ ಚ ತಾನಿ ಸಕ್ಕರೋನ್ತಿ ಗರುಂ ಕರೋನ್ತಿ ಮಾನೇನ್ತಿ ಪೂಜೇನ್ತಿ, ತೇಸಞ್ಚ ದಿನ್ನಪುಬ್ಬಂ ಕತಪುಬ್ಬಂ ಧಮ್ಮಿಕಂ ಬಲಿಂ ನೋ ಪರಿಹಾಪೇನ್ತೀ'"ತಿ। "ಯಾವಕೀವಞ್ಚ, ಆನನ್ದ, ವಜ್ಜೀ ಯಾನಿ ತಾನಿ ವಜ್ಜೀನಂ ವಜ್ಜಿಚೇತಿಯಾನಿ ಅಬ್ಭನ್ತರಾನಿ ಚೇವ ಬಾಹಿರಾನಿ ಚ ತಾನಿ ಸಕ್ಕರಿಸ್ಸನ್ತಿ ಗರುಂ ಕರಿಸ್ಸನ್ತಿ ಮಾನೇಸ್ಸನ್ತಿ ಪೂಜೇಸ್ಸನ್ತಿ, ತೇಸಞ್ಚ ದಿನ್ನಪುಬ್ಬಂ ಕತಪುಬ್ಬಂ ಧಮ್ಮಿಕಂ ಬಲಿಂ ನೋ ಪರಿಹಾಪೇಸ್ಸನ್ತಿ; ವುದ್ಧಿಯೇವ, ಆನನ್ದ, ವಜ್ಜೀನಂ ಪಾಟಿಕಙ್ಖಾ, ನೋ ಪರಿಹಾನಿ।

"ಕಿನ್ತಿ ತೇ, ಆನನ್ದ, ಸುತಂ - 'ವಜ್ಜೀನಂ ಅರಹನ್ತೇಸು ಧಮ್ಮಿಕಾ ರಕ್ಖಾವರಣಗುತ್ತಿ ಸುಸಂವಿಹಿತಾ - ಕಿನ್ತಿ ಅನಾಗತಾ ಚ ಅರಹನ್ತೋ ವಿಜಿತಂ ಆಗಚ್ಛೇಯ್ಯುಂ, ಆಗತಾ ಚ ಅರಹನ್ತೋ ವಿಜಿತೇ ಫಾಸುಂ ವಿಹರೇಯ್ಯು'"ನ್ತಿ? "ಸುತಂ ಮೇತಂ, ಭನ್ತೇ - 'ವಜ್ಜೀನಂ ಅರಹನ್ತೇಸು ಧಮ್ಮಿಕಾ ರಕ್ಖಾವರಣಗುತ್ತಿ ಸುಸಂವಿಹಿತಾ ಭವಿಸ್ಸತಿ - ಕಿನ್ತಿ ಅನಾಗತಾ ಚ ಅರಹನ್ತೋ ವಿಜಿತಂ ಆಗಚ್ಛೇಯ್ಯುಂ, ಆಗತಾ ಚ ಅರಹನ್ತೋ ವಿಜಿತೇ ಫಾಸುಂ ವಿಹರೇಯ್ಯು'"ನ್ತಿ। "ಯಾವಕೀವಞ್ಚ, ಆನನ್ದ, ವಜ್ಜೀನಂ ಅರಹನ್ತೇಸು ಧಮ್ಮಿಕಾ ರಕ್ಖಾವರಣಗುತ್ತಿ ಸುಸಂವಿಹಿತಾ ಭವಿಸ್ಸತಿ - 'ಕಿನ್ತಿ ಅನಾಗತಾ ಚ ಅರಹನ್ತೋ ವಿಜಿತಂ ಆಗಚ್ಛೇಯ್ಯುಂ, ಆಗತಾ ಚ ಅರಹನ್ತೋ ವಿಜಿತೇ ಫಾಸುಂ ವಿಹರೇಯ್ಯು'ನ್ತಿ; ವುದ್ಧಿಯೇವ, ಆನನ್ದ , ವಜ್ಜೀನಂ ಪಾಟಿಕಙ್ಖಾ, ನೋ ಪರಿಹಾನೀ"ತಿ।

ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ವಸ್ಸಕಾರಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ ಮಾಗಧಮಹಾಮತ್ತಂ ಆಮನ್ತೇಸಿ - "ಏಕಮಿದಾಹಂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಸಮಯಂ ವೇಸಾಲಿಯಂ ವಿಹರಾಮಿ ಸಾರನ್ದದೇ ಚೇತಿಯೇ। ತತ್ರಾಹಂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ವಜ್ಜೀನಂ ಇಮೇ ಸತ್ತ ಅಪರಿಹಾನಿಯೇ ಧಮ್ಮೇ ದೇಸೇಸಿಂ। ಯಾವಕೀವಞ್ಚ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಇಮೇ ಸತ್ತ ಅಪರಿಹಾನಿಯಾ ಧಮ್ಮಾ ವಜ್ಜೀಸು ಠಸ್ಸನ್ತಿ, ಇಮೇಸು ಚ ಸತ್ತಸು ಅಪರಿಹಾನಿಯೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು ವಜ್ಜೀ ಸನ್ದಿಸ್ಸಿಸ್ಸನ್ತಿ; ವುದ್ಧಿಯೇವ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ವಜ್ಜೀನಂ ಪಾಟಿಕಙ್ಖಾ, ನೋ ಪರಿಹಾನೀ"ತಿ।

"ಏಕಮೇಕೇನಪಿ [ಏಕಮೇಕೇನಪಿ ತೇನ ಖೋ (ಕ॰) ದೀ॰ ನಿ॰ ೨.೧೩೫] ಭೋ, ಗೋತಮ, ಅಪರಿಹಾನಿಯೇನ ಧಮ್ಮೇನ ಸಮನ್ನಾಗತಾನಂ ವಜ್ಜೀನಂ ವುದ್ಧಿಯೇವ ಪಾಟಿಕಙ್ಖಾ, ನೋ ಪರಿಹಾನಿ; ಕೋ ಪನ ವಾದೋ ಸತ್ತಹಿ ಅಪರಿಹಾನಿಯೇಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ! ಅಕರಣೀಯಾ ಚ, ಭೋ ಗೋತಮ, ವಜ್ಜೀ ರಞ್ಞಾ ಮಾಗಧೇನ ಅಜಾತಸತ್ತುನಾ ವೇದೇಹಿಪುತ್ತೇನ ಯದಿದಂ ಯುದ್ಧಸ್ಸ, ಅಞ್ಞತ್ರ ಉಪಲಾಪನಾಯ [ಉಪಲಾಪನಾ (ಕ॰ ಸೀ॰ ಕ॰)], ಅಞ್ಞತ್ರ ಮಿಥುಭೇದಾ। ಹನ್ದ ಚ ದಾನಿ ಮಯಂ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಗಚ್ಛಾಮ,

ಬಹುಕಿಚ್ಚಾ ಮಯಂ ಬಹುಕರಣೀಯಾ"ತಿ। "ಯಸ್ಸದಾನಿ ತ್ವಂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಕಾಲಂ ಮಞ್ಞಸೀ"ತಿ। ಅಥ ಖೋ ವಸ್ಸಕಾರೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಮಾಗಧಮಹಾಮತ್ತೋ ಭಗವತೋ ಭಾಸಿತಂ ಅಭಿನನ್ದಿತ್ವಾ ಅನುಮೋದಿತ್ವಾ ಉಟ್ಠಾಯಾಸನಾ ಪಕ್ಕಾಮೀತಿ। ದುತಿಯಂ।

೩. ಪಠಮಸತ್ತಕಸುತ್ತಂ

೨೩. ಏವಂ ಮೇ ಸುತಂ - ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ರಾಜಗಹೇ ವಿಹರತಿ ಗಿಜ್ಝಕೂಟೇ ಪಬ್ಬತೇ। ತತ್ರ ಖೋ ಭಗವಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಮನ್ತೇಸಿ - "ಸತ್ತ ವೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಪರಿಹಾನಿಯೇ ಧಮ್ಮೇ ದೇಸೇಸ್ಸಾಮಿ। ತಂ ಸುಣಾಥ , ಸಾಧುಕಂ ಮನಸಿ ಕರೋಥ; ಭಾಸಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ। "ಏವಂ, ಭನ್ತೇ"ತಿ ಖೋ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಭಗವತೋ ಪಚ್ಚಸ್ಸೋಸುಂ। ಭಗವಾ ಏತದವೋಚ -

"ಕತಮೇ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತ್ತ ಅಪರಿಹಾನಿಯಾ ಧಮ್ಮಾ? ಯಾವಕೀವಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖೂ ಅಭಿಣ್ಹಂ ಸನ್ನಿಪಾತಾ ಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ ಸನ್ನಿಪಾತಬಹುಲಾ; ವುದ್ಧಿಯೇವ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಪಾಟಿಕಙ್ಖಾ, ನೋ ಪರಿಹಾನಿ।

"ಯಾವಕೀವಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖೂ ಸಮಗ್ಗಾ ಸನ್ನಿಪತಿಸ್ಸನ್ತಿ, ಸಮಗ್ಗಾ ವುಟ್ಠಹಿಸ್ಸನ್ತಿ, ಸಮಗ್ಗಾ ಸಙ್ಘಕರಣೀಯಾನಿ ಕರಿಸ್ಸನ್ತಿ; ವುದ್ಧಿಯೇವ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಪಾಟಿಕಙ್ಖಾ, ನೋ ಪರಿಹಾನಿ।

"ಯಾವಕೀವಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖೂ ಅಪಞ್ಞತ್ತಂ ನ ಪಞ್ಞಾಪೇಸ್ಸನ್ತಿ, ಪಞ್ಞತ್ತಂ ನ ಸಮುಚ್ಛಿನ್ದಿಸ್ಸನ್ತಿ, ಯಥಾಪಞ್ಞತ್ತೇಸು ಸಿಕ್ಖಾಪದೇಸು ಸಮಾದಾಯ ವತ್ತಿಸ್ಸನ್ತಿ; ವುದ್ಧಿಯೇವ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಪಾಟಿಕಙ್ಖಾ, ನೋ ಪರಿಹಾನಿ।

"ಯಾವಕೀವಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖೂ ಯೇ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಥೇರಾ ರತ್ತಞ್ಞೂ ಚಿರಪಬ್ಬಜಿತಾ ಸಙ್ಘಪಿತರೋ ಸಙ್ಘಪರಿಣಾಯಕಾ ತೇ ಸಕ್ಕರಿಸ್ಸನ್ತಿ ಗರುಂ ಕರಿಸ್ಸನ್ತಿ ಮಾನೇಸ್ಸನ್ತಿ ಪೂಜೇಸ್ಸನ್ತಿ, ತೇಸಞ್ಚ ಸೋತಬ್ಬಂ ಮಞ್ಞಿಸ್ಸನ್ತಿ; ವುದ್ಧಿಯೇವ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಪಾಟಿಕಙ್ಖಾ, ನೋ ಪರಿಹಾನಿ।

"ಯಾವಕೀವಞ್ಚ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖೂ ಉಪ್ಪನ್ನಾಯ ತಣ್ಹಾಯ ಪೋನೋಭವಿಕಾಯ ನ ವಸಂ ಗಚ್ಛಿಸ್ಸನ್ತಿ; ವುದ್ಧಿಯೇವ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಪಾಟಿಕಙ್ಖಾ, ನೋ ಪರಿಹಾನಿ।

"ಯಾವಕೀವಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖೂ ಆರಞ್ಞಕೇಸು ಸೇನಾಸನೇಸು ಸಾಪೇಕ್ಖಾ ಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ ; ವುದ್ಧಿಯೇವ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಪಾಟಿಕಙ್ಖಾ, ನೋ ಪರಿಹಾನಿ।

"ಯಾವಕೀವಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖೂ ಪಚ್ಚತ್ತಞ್ಞೇವ ಸತಿಂ ಉಪಟ್ಠಾಪೇಸ್ಸನ್ತಿ - 'ಕಿನ್ತಿ ಅನಾಗತಾ ಚ ಪೇಸಲಾ ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀ ಆಗಚ್ಛೇಯ್ಯುಂ, ಆಗತಾ ಚ ಪೇಸಲಾ ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀ ಫಾಸುಂ ವಿಹರೇಯ್ಯು'ನ್ತಿ; ವುದ್ಧಿಯೇವ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಪಾಟಿಕಙ್ಖಾ, ನೋ ಪರಿಹಾನಿ।

"ಯಾವಕೀವಞ್ಚ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಮೇ ಸತ್ತ ಅಪರಿಹಾನಿಯಾ ಧಮ್ಮಾ ಭಿಕ್ಖೂಸು ಠಸ್ಸನ್ತಿ, ಇಮೇಸು ಚ ಸತ್ತಸು ಅಪರಿಹಾನಿಯೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು ಭಿಕ್ಖೂ ಸನ್ದಿಸ್ಸಿಸ್ಸನ್ತಿ; ವುದ್ಧಿಯೇವ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಪಾಟಿಕಙ್ಖಾ, ನೋ ಪರಿಹಾನೀ"ತಿ। ತತಿಯಂ।

೪. ದುತಿಯಸತ್ತಕಸುತ್ತಂ

೨೪. [ದೀ॰ ನಿ॰ ೨.೧೩೬] "ಸತ್ತ ವೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಪರಿಹಾನಿಯೇ ಧಮ್ಮೇ ದೇಸೇಸ್ಸಾಮಿ। ತಂ ಸುಣಾಥ, ಸಾಧುಕಂ ಮನಸಿ ಕರೋಥ...ಪೇ॰... ಕತಮೇ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತ್ತ ಅಪರಿಹಾನಿಯಾ ಧಮ್ಮಾ?

ಯಾವಕೀವಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖೂ ನ ಕಮ್ಮಾರಾಮಾ ಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ, ನ ಕಮ್ಮರತಾ, ನ ಕಮ್ಮಾರಾಮತಂ ಅನುಯುತ್ತಾ; ವುದ್ಧಿಯೇವ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಪಾಟಿಕಙ್ಖಾ, ನೋ ಪರಿಹಾನಿ।

"ಯಾವಕೀವಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖೂ ನ ಭಸ್ಸಾರಾಮಾ ಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ…ಪೇ॰… ನ ನಿದ್ದಾರಾಮಾ ಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ… ನ ಸಙ್ಗಣಿಕಾರಾಮಾ ಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ… ನ ಪಾಪಿಚ್ಛಾ ಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ ನ ಪಾಪಿಕಾನಂ ಇಚ್ಛಾನಂ ವಸಂ ಗತಾ… ನ ಪಾಪಮಿತ್ತಾ ಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ ನ ಪಾಪಸಹಾಯಾ ನ ಪಾಪಸಮ್ಪವಙ್ಕಾ… ನ ಓರಮತ್ತಕೇನ ವಿಸೇಸಾಧಿಗಮೇನ ಅನ್ತರಾವೋಸಾನಂ ಆಪಜ್ಜಿಸ್ಸನ್ತಿ; ವುದ್ಧಿಯೇವ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಪಾಟಿಕಙ್ಖಾ, ನೋ ಪರಿಹಾನಿ।

"ಯಾವಕೀವಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಮೇ ಸತ್ತ ಅಪರಿಹಾನಿಯಾ ಧಮ್ಮಾ ಭಿಕ್ಖೂಸು ಠಸ್ಸನ್ತಿ, ಇಮೇಸು ಚ ಸತ್ತಸು ಅಪರಿಹಾನಿಯೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು ಭಿಕ್ಖೂ ಸನ್ದಿಸ್ಸಿಸ್ಸನ್ತಿ; ವುದ್ಧಿಯೇವ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಪಾಟಿಕಙ್ಖಾ, ನೋ ಪರಿಹಾನೀ"ತಿ। ಚತುತ್ಥಂ।

೫. ತತಿಯಸತ್ತಕಸುತ್ತಂ

೨೫. "ಸತ್ತ ವೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಪರಿಹಾನಿಯೇ ಧಮ್ಮೇ ದೇಸೇಸ್ಸಾಮಿ। ತಂ ಸುಣಾಥ, ಸಾಧುಕಂ ಮನಸಿ ಕರೋಥ…ಪೇ॰… ಕತಮೇ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತ್ತ ಅಪರಿಹಾನಿಯಾ ಧಮ್ಮಾ? ಯಾವಕೀವಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖೂ ಸದ್ಧಾ ಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ; ವುದ್ಧಿಯೇವ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಪಾಟಿಕಙ್ಖಾ, ನೋ ಪರಿಹಾನಿ।

"ಯಾವಕೀವಞ್ಚ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖೂ ಹಿರಿಮನ್ತೋ [ಹಿರೀಮಾ (ಸೀ॰), ಹಿರಿಮನಾ (ದೀ॰ ನಿ॰ ೨.೧೩೮)] ಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ…ಪೇ॰… ಓತ್ತಪ್ಪಿನೋ [ಓತ್ತಾಪೀನೋ (ಸೀ॰)] ಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ… ಬಹುಸ್ಸುತಾ ಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ… ಆರದ್ಧವೀರಿಯಾ ಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ… ಸತಿಮನ್ತೋ ಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ… ಪಞ್ಞವನ್ತೋ ಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ; ವುದ್ಧಿಯೇವ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಪಾಟಿಕಙ್ಖಾ, ನೋ ಪರಿಹಾನಿ। "ಯಾವಕೀವಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಮೇ ಸತ್ತ ಅಪರಿಹಾನಿಯಾ ಧಮ್ಮಾ ಭಿಕ್ಖೂಸು ಠಸ್ಸನ್ತಿ, ಇಮೇಸು ಚ ಸತ್ತಸು ಅಪರಿಹಾನಿಯೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು ಭಿಕ್ಖೂ ಸನ್ದಿಸ್ಸಿಸ್ಸನ್ತಿ; ವುದ್ಧಿಯೇವ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಪಾಟಿಕಙ್ಖಾ, ನೋ ಪರಿಹಾನೀ"ತಿ। ಪಞ್ಚಮಂ।

೬. ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಸುತ್ತಂ

೨೬. "ಸತ್ತ ವೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಪರಿಹಾನಿಯೇ ಧಮ್ಮೇ ದೇಸೇಸ್ಸಾಮಿ। ತಂ ಸುಣಾಥ, ಸಾಧುಕಂ ಮನಸಿ ಕರೋಥ…ಪೇ॰… ಕತಮೇ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತ್ತ ಅಪರಿಹಾನಿಯಾ ಧಮ್ಮಾ? ಯಾವಕೀವಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖೂ ಸತಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಂ ಭಾವೇಸ್ಸನ್ತಿ; ವುದ್ಧಿಯೇವ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಪಾಟಿಕಙ್ಖಾ, ನೋ ಪರಿಹಾನಿ।

"ಯಾವಕೀವಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖೂ ಧಮ್ಮವಿಚಯಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಂ ಭಾವೇಸ್ಸನ್ತಿ…ಪೇ॰… ವೀರಿಯಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಂ ಭಾವೇಸ್ಸನ್ತಿ… ಪೀತಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಂ ಭಾವೇಸ್ಸನ್ತಿ… ಪಸ್ಸದ್ಧಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಂ ಭಾವೇಸ್ಸನ್ತಿ… ಸಮಾಧಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಂ ಭಾವೇಸ್ಸನ್ತಿ… ಉಪೇಕ್ಖಾಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಂ ಭಾವೇಸ್ಸನ್ತಿ; ವುದ್ಧಿಯೇವ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಪಾಟಿಕಙ್ಖಾ, ನೋ ಪರಿಹಾನಿ। "ಯಾವಕೀವಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಮೇ ಸತ್ತ ಅಪರಿಹಾನಿಯಾ ಧಮ್ಮಾ ಭಿಕ್ಖೂಸು ಠಸ್ಸನ್ತಿ, ಇಮೇಸು ಚ ಸತ್ತಸು ಅಪರಿಹಾನಿಯೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು ಭಿಕ್ಖೂ ಸನ್ದಿಸ್ಸಿಸ್ಸನ್ತಿ; ವುದ್ಧಿಯೇವ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಪಾಟಿಕಙ್ಖಾ, ನೋ ಪರಿಹಾನೀ"ತಿ। ಛಟ್ಠಂ।

೭. ಸಞ್ಞಾಸುತ್ತಂ

೨೭. "ಸತ್ತ ವೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಪರಿಹಾನಿಯೇ ಧಮ್ಮೇ ದೇಸೇಸ್ಸಾಮಿ। ತಂ ಸುಣಾಥ, ಸಾಧುಕಂ ಮನಸಿ ಕರೋಥ…ಪೇ॰…। ಕತಮೇ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತ್ತ ಅಪರಿಹಾನಿಯಾ ಧಮ್ಮಾ? ಯಾವಕೀವಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖೂ ಅನಿಚ್ಚಸಞ್ಞಂ ಭಾವೇಸ್ಸನ್ತಿ; ವುದ್ಧಿಯೇವ,

ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಪಾಟಿಕಙ್ಖಾ, ನೋ ಪರಿಹಾನಿ।

"ಯಾವಕೀವಞ್ಚ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖೂ ಅನತ್ತಸಞ್ಞಂ ಭಾವೇಸ್ಸನ್ತಿ...ಪೇ॰... ಅಸುಭಸಞ್ಞಂ ಭಾವೇಸ್ಸನ್ತಿ... ಆದೀನವಸಞ್ಞಂ ಭಾವೇಸ್ಸನ್ತಿ... ಪಹಾನಸಞ್ಞಂ ಭಾವೇಸ್ಸನ್ತಿ... ವಿರಾಗಸಞ್ಞಂ ಭಾವೇಸ್ಸನ್ತಿ... ನಿರೋಧಸಞ್ಞಂ ಭಾವೇಸ್ಸನ್ತಿ ; ವುದ್ಧಿಯೇವ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಪಾಟಿಕಙ್ಖಾ, ನೋ ಪರಿಹಾನಿ। "ಯಾವಕೀವಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಮೇ ಸತ್ತ ಅಪರಿಹಾನಿಯಾ ಧಮ್ಮಾ ಭಿಕ್ಖೂಸು ಠಸ್ಸನ್ತಿ, ಇಮೇಸು ಚ ಸತ್ತಸು ಅಪರಿಹಾನಿಯೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು, ಭಿಕ್ಖೂ ಸನ್ದಿಸ್ಸಿಸ್ಸನ್ತಿ; ವುದ್ಧಿಯೇವ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಪಾಟಿಕಙ್ಖಾ, ನೋ ಪರಿಹಾನೀ"ತಿ [ದೀ॰ ನಿ॰ ೨.೧೩೮]। ಸತ್ತಮಂ।

೮. ಪಠಮಪರಿಹಾನಿಸುತ್ತಂ

೨೮. ಏವಂ ಮೇ ಸುತಂ - ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ ಜೇತವನೇ ಅನಾಥಪಿಣ್ಡಿಕಸ್ಸ ಆರಾಮೇ। ತತ್ರ ಖೋ ಭಗವಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಮನ್ತೇಸಿ - "ಸತ್ತಿಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮಾ ಸೇಖಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಪರಿಹಾನಾಯ ಸಂವತ್ತನ್ತಿ। ಕತಮೇ ಸತ್ತ? ಕಮ್ಮಾರಾಮತಾ, ಭಸ್ಸಾರಾಮತಾ, ನಿದ್ದಾರಾಮತಾ, ಸಙ್ಗಣಿಕಾರಾಮತಾ, ಇನ್ದ್ರಿಯೇಸು ಅಗುತ್ತದ್ವಾರತಾ, ಭೋಜನೇ ಅಮತ್ತಞ್ಞುತಾ, ಸನ್ತಿ ಖೋ ಪನ ಸಙ್ಘೇ ಸಙ್ಘಕರಣೀಯಾನಿ; ತತ್ರ ಸೇಖೋ ಭಿಕ್ಖು [ತತ್ರ ಭಿಕ್ಖು (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰)] ಇತಿ ಪಟಿಸಞ್ಚಿಕ್ಖತಿ - 'ಸನ್ತಿ ಖೋ ಪನ ಸಙ್ಘೇ ಥೇರಾ [ಖೋ ಸಂಘತ್ಥೇರಾ (ಕ॰)] ರತ್ತಞ್ಞೂ ಚಿರಪಬ್ಬಜಿತಾ ಭಾರವಾಹಿನೋ, ತೇ [ನ ತೇ (ಕ॰)] ತೇನ ಪಞ್ಞಾಯಿಸ್ಸನ್ತೀ'ತಿ ಅತ್ತನಾ ತೇಸು ಯೋಗಂ [ಅತ್ತನಾ ವೋಯೋಗಂ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰)] ಆಪಜ್ಜತಿ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತ್ತ ಧಮ್ಮಾ ಸೇಖಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಪರಿಹಾನಾಯ ಸಂವತ್ತನ್ತಿ।

"ಸತ್ತಿಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮಾ ಸೇಖಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಅಪರಿಹಾನಾಯ ಸಂವತ್ತನ್ತಿ। ಕತಮೇ ಸತ್ತ? ನ ಕಮ್ಮಾರಾಮತಾ, ನ ಭಸ್ಸಾರಾಮತಾ, ನ ನಿದ್ದಾರಾಮತಾ, ನ ಸಙ್ಗಣಿಕಾರಾಮತಾ, ಇನ್ದ್ರಿಯೇಸು ಗುತ್ತದ್ವಾರತಾ, ಭೋಜನೇ ಮತ್ತಞ್ಞುತಾ, ಸನ್ತಿ ಖೋ ಪನ ಸಙ್ಘೇ ಸಙ್ಘಕರಣೀಯಾನಿ; ತತ್ರ ಸೇಖೋ ಭಿಕ್ಖು ಇತಿ ಪಟಿಸಞ್ಚಿಕ್ಖತಿ - 'ಸನ್ತಿ ಖೋ ಪನ ಸಙ್ಘೇ ಥೇರಾ ರತ್ತಞ್ಞೂ ಚಿರಪಬ್ಬಜಿತಾ ಭಾರವಾಹಿನೋ, ತೇ ತೇನ ಪಞ್ಞಾಯಿಸ್ಸನ್ತೀ'ತಿ ಅತ್ತನಾ ನ ತೇಸು ಯೋಗಂ ಆಪಜ್ಜತಿ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತ್ತ ಧಮ್ಮಾ ಸೇಖಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಅಪರಿಹಾನಾಯ ಸಂವತ್ತನ್ತೀ"ತಿ। ಅಟ್ಠಮಂ।

೯. ದುತಿಯಪರಿಹಾನಿಸುತ್ತಂ

೨೯. "ಸತ್ತಿಮೇ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮಾ ಉಪಾಸಕಸ್ಸ ಪರಿಹಾನಾಯ ಸಂವತ್ತನ್ತಿ । ಕತಮೇ ಸತ್ತ? ಭಿಕ್ಖುದಸ್ಸನಂ ಹಾಪೇತಿ, ಸದ್ಧಮ್ಮಸ್ಸವನಂ ಪಮಜ್ಜತಿ, ಅಧಿಸೀಲೇ ನ ಸಿಕ್ಖತಿ, ಅಪ್ಪಸಾದಬಹುಲೋ ಹೋತಿ , ಭಿಕ್ಖೂಸು ಥೇರೇಸು ಚೇವ ನವೇಸು ಚ ಮಜ್ಝಿಮೇಸು ಚ ಉಪಾರಮ್ಭಚಿತ್ತೋ ಧಮ್ಮಂ ಸುಣಾತಿ ರನ್ಧಗವೇಸೀ, ಇತೋ ಬಹಿದ್ಧಾ ದಕ್ಖಿಣೇಯ್ಯಂ ಗವೇಸತಿ, ತತ್ಥ ಚ ಪುಬ್ಬಕಾರಂ ಕರೋತಿ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತ್ತ ಧಮ್ಮಾ ಉಪಾಸಕಸ್ಸ ಪರಿಹಾನಾಯ ಸಂವತ್ತನ್ತಿ।

"ಸತ್ತಿಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮಾ ಉಪಾಸಕಸ್ಸ ಅಪರಿಹಾನಾಯ ಸಂವತ್ತನ್ತಿ। ಕತಮೇ ಸತ್ತ? ಭಿಕ್ಖುದಸ್ಸನಂ ನ ಹಾಪೇತಿ, ಸದ್ಧಮ್ಮಸ್ಸವನಂ ನಪ್ಪಮಜ್ಜತಿ, ಅಧಿಸೀಲೇ ಸಿಕ್ಖತಿ, ಪಸಾದಬಹುಲೋ ಹೋತಿ, ಭಿಕ್ಖೂಸು ಥೇರೇಸು ಚೇವ ನವೇಸು ಚ ಮಜ್ಝಿಮೇಸು ಚ ಅನುಪಾರಮ್ಭಚಿತ್ತೋ ಧಮ್ಮಂ ಸುಣಾತಿ ನ ರನ್ಧಗವೇಸೀ, ನ ಇತೋ ಬಹಿದ್ಧಾ ದಕ್ಖಿಣೇಯ್ಯಂ ಗವೇಸತಿ, ಇಧ ಚ ಪುಬ್ಬಕಾರಂ ಕರೋತಿ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತ್ತ ಧಮ್ಮಾ ಉಪಾಸಕಸ್ಸ ಅಪರಿಹಾನಾಯ ಸಂವತ್ತನ್ತೀ"ತಿ। ಇದಮವೋಚ ಭಗವಾ। ಇದಂ ವತ್ವಾನ ಸುಗತೋ ಅಥಾಪರಂ ಏತದವೋಚ ಸತ್ಥಾ -

"ದಸ್ಸನಂ ಭಾವಿತತ್ತಾನಂ, ಯೋ ಹಾಪೇತಿ ಉಪಾಸಕೋ।

ಸವನಞ್ಚ ಅರಿಯಧಮ್ಮಾನಂ, ಅಧಿಸೀಲೇ ನ ಸಿಕ್ಖತಿ॥

“ಅಪ್ಪಸಾದೋ ಚ ಭಿಕ್ಖೂಸು, ಭಿಯ್ಯೋ ಭಿಯ್ಯೋ ಪವಡ್ಢತಿ।
ಉಪಾರಮ್ಭಕಚಿತ್ತೋ ಚ, ಸದ್ಧಮ್ಮಂ ಸೋತುಮಿಚ್ಛತಿ॥

“ಇತೋ ಚ ಬಹಿದ್ಧಾ ಅಞ್ಞಂ, ದಕ್ಖಿಣೇಯ್ಯಂ ಗವೇಸತಿ।
ತತ್ಥೇವ ಚ ಪುಬ್ಬಕಾರಂ, ಯೋ ಕರೋತಿ ಉಪಾಸಕೋ॥

“ಏತೇ ಖೋ ಪರಿಹಾನಿಯೇ, ಸತ್ತ ಧಮ್ಮೇ ಸುದೇಸಿತೇ।
ಉಪಾಸಕೋ ಸೇವಮಾನೋ, ಸದ್ಧಮ್ಮಾ ಪರಿಹಾಯತಿ॥

“ದಸ್ಸನಂ ಭಾವಿತತ್ತಾನಂ, ಯೋ ನ ಹಾಪೇತಿ ಉಪಾಸಕೋ।
ಸವನಞ್ಚ ಅರಿಯಧಮ್ಮಾನಂ, ಅಧಿಸೀಲೇ ಚ ಸಿಕ್ಖತಿ॥

“ಪಸಾದೋ ಚಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖೂಸು, ಭಿಯ್ಯೋ ಭಿಯ್ಯೋ ಪವಡ್ಢತಿ।
ಅನುಪಾರಮ್ಭಚಿತ್ತೋ ಚ, ಸದ್ಧಮ್ಮಂ ಸೋತುಮಿಚ್ಛತಿ॥

“ನ ಇತೋ ಬಹಿದ್ಧಾ ಅಞ್ಞಂ, ದಕ್ಖಿಣೇಯ್ಯಂ ಗವೇಸತಿ।
ಇಧೇವ ಚ ಪುಬ್ಬಕಾರಂ, ಯೋ ಕರೋತಿ ಉಪಾಸಕೋ॥

“ಏತೇ ಖೋ ಅಪರಿಹಾನಿಯೇ, ಸತ್ತ ಧಮ್ಮೇ ಸುದೇಸಿತೇ।
ಉಪಾಸಕೋ ಸೇವಮಾನೋ, ಸದ್ಧಮ್ಮಾ ನ ಪರಿಹಾಯತೀ”ತಿ॥ ನವಮಂ।

೧೦. ವಿಪತ್ತಿಸುತ್ತಂ

೩೦. ಸತ್ತಿಮಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಉಪಾಸಕಸ್ಸ ವಿಪತ್ತಿಯೋ…ಪೇ॰… ಸತ್ತಿಮಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಉಪಾಸಕಸ್ಸ ಸಮ್ಪದಾ…ಪೇ॰…। ದಸಮಂ।

೧೧. ಪರಾಭವಸುತ್ತಂ

೩೧. “ಸತ್ತಿಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಉಪಾಸಕಸ್ಸ ಪರಾಭವಾ…ಪೇ॰… ಸತ್ತಿಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಉಪಾಸಕಸ್ಸ ಸಮ್ಭವಾ। ಕತಮೇ ಸತ್ತ? ಭಿಕ್ಖುದಸ್ಸನಂ ನ ಹಾಪೇತಿ, ಸದ್ಧಮ್ಮಸ್ಸವನಂ ನಪ್ಪಮಜ್ಜತಿ, ಅಧಿಸೀಲೇ ಸಿಕ್ಖತಿ, ಪಸಾದಬಹುಲೋ ಹೋತಿ, ಭಿಕ್ಖೂಸು ಥೇರೇಸು ಚೇವ ನವೇಸು ಚ ಮಜ್ಝಿಮೇಸು ಚ ಅನುಪಾರಮ್ಭಚಿತ್ತೋ ಧಮ್ಮಂ ಸುಣಾತಿ ನ ರನ್ಧಗವೇಸೀ, ನ ಇತೋ ಬಹಿದ್ಧಾ ದಕ್ಖಿಣೇಯ್ಯಂ ಗವೇಸತಿ, ಇಧ ಚ ಪುಬ್ಬಕಾರಂ ಕರೋತಿ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತ್ತ ಉಪಾಸಕಸ್ಸ ಸಮ್ಭವಾತಿ।

“ದಸ್ಸನಂ ಭಾವಿತತ್ತಾನಂ, ಯೋ ಹಾಪೇತಿ ಉಪಾಸಕೋ।
ಸವನಞ್ಚ ಅರಿಯಧಮ್ಮಾನಂ, ಅಧಿಸೀಲೇ ನ ಸಿಕ್ಖತಿ॥

“ಅಪ್ಪಸಾದೋ ಚ ಭಿಕ್ಖೂಸು, ಭಿಯ್ಯೋ ಭಿಯ್ಯೋ ಪವಡ್ಢತಿ।
ಉಪಾರಮ್ಭಕಚಿತ್ತೋ ಚ, ಸದ್ಧಮ್ಮಂ ಸೋತುಮಿಚ್ಛತಿ॥

“ಇತೋ ಚ ಬಹಿದ್ಧಾ ಅಞ್ಞಂ, ದಕ್ಖಿಣೇಯ್ಯಂ ಗವೇಸತಿ।
ತತ್ಥೇವ ಚ ಪುಬ್ಬಕಾರಂ, ಯೋ ಕರೋತಿ ಉಪಾಸಕೋ॥

“ಏತೇ ಖೋ ಪರಿಹಾನಿಯೇ, ಸತ್ತ ಧಮ್ಮೇ ಸುದೇಸಿತೇ।
ಉಪಾಸಕೋ ಸೇವಮಾನೋ, ಸದ್ಧಮ್ಮಾ ಪರಿಹಾಯತಿ॥

“ದಸ್ಸನಂ ಭಾವಿತತ್ತಾನಂ, ಯೋ ನ ಹಾಪೇತಿ ಉಪಾಸಕೋ।
ಸವನಞ್ಚ ಅರಿಯಧಮ್ಮಾನಂ, ಅಧಿಸೀಲೇ ಚ ಸಿಕ್ಖತಿ॥

“ಪಸಾದೋ ಚಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖೂಸು, ಭಿಯ್ಯೋ ಭಿಯ್ಯೋ ಪವಡ್ಢತಿ।
ಅನುಪಾರಮ್ಭಚಿತ್ತೋ ಚ, ಸದ್ಧಮ್ಮಂ ಸೋತುಮಿಚ್ಛತಿ॥

“ನ ಇತೋ ಬಹಿದ್ಧಾ ಅಞ್ಞಂ, ದಕ್ಖಿಣೇಯ್ಯಂ ಗವೇಸತಿ।
ಇಧೇವ ಚ ಪುಬ್ಬಕಾರಂ, ಯೋ ಕರೋತಿ ಉಪಾಸಕೋ॥

“ಏತೇ ಖೋ ಅಪರಿಹಾನಿಯೇ, ಸತ್ತ ಧಮ್ಮೇ ಸುದೇಸಿತೇ।
ಉಪಾಸಕೋ ಸೇವಮಾನೋ, ಸದ್ಧಮ್ಮಾ ನ ಪರಿಹಾಯತೀ”ತಿ॥ ಏಕಾದಸಮಂ।

ವಜ್ಜಿಸತ್ತಕವಗ್ಗೋ [ವಜ್ಜಿವಗ್ಗೋ (ಸ್ಯಾ॰)] ತತಿಯೋ।

ತಸ್ಸುದ್ದಾನಂ -

ಸಾರನ್ದ -ವಸ್ಸಕಾರೋ ಚ, ತಿಸತ್ತಕಾನಿ ಭಿಕ್ಖುಕಾ।
ಬೋಧಿಸಞ್ಞಾ ದ್ವೇ ಚ ಹಾನಿ, ವಿಪತ್ತಿ ಚ ಪರಾಭವೋತಿ॥

೪. ದೇವತಾವಗ್ಗೋ

೧. ಅಪ್ಪಮಾದಗಾರವಸುತ್ತಂ

೩೧. ಅಥ ಖೋ ಅಞ್ಞತರಾ ದೇವತಾ ಅಭಿಕ್ಕನ್ತಾಯ ರತ್ತಿಯಾ ಅಭಿಕ್ಕನ್ತವಣ್ಣಾ ಕೇವಲಕಪ್ಪಂ ಜೇತವನಂ ಓಭಾಸೇತ್ವಾ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ಅಟ್ಠಾಸಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ಠಿತಾ ಖೋ ಸಾ ದೇವತಾ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ -

''ಸತ್ತಿಮೇ, ಭನ್ತೇ, ಧಮ್ಮಾ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಅಪರಿಹಾನಾಯ ಸಂವತ್ತನ್ತಿ। ಕತಮೇ ಸತ್ತ? ಸತ್ಥುಗಾರವತಾ, ಧಮ್ಮಗಾರವತಾ, ಸಙ್ಘಗಾರವತಾ, ಸಿಕ್ಖಾಗಾರವತಾ, ಸಮಾಧಿಗಾರವತಾ, ಅಪ್ಪಮಾದಗಾರವತಾ, ಪಟಿಸನ್ಥಾರಗಾರವತಾ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಸತ್ತ ಧಮ್ಮಾ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಅಪರಿಹಾನಾಯ ಸಂವತ್ತನ್ತೀ''ತಿ। ಇದಮವೋಚ ಸಾ ದೇವತಾ। ಸಮನುಞ್ಞೋ ಸತ್ಥಾ ಅಹೋಸಿ। ಅಥ ಖೋ ಸಾ ದೇವತಾ ''ಸಮನುಞ್ಞೋ ಮೇ ಸತ್ಥಾ''ತಿ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಪದಕ್ಖಿಣಂ ಕತ್ವಾ ತತ್ಥೇವನ್ತರಧಾಯಿ।

ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ತಸ್ಸಾ ರತ್ತಿಯಾ ಅಚ್ಚಯೇನ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಮನ್ತೇಸಿ - ''ಇಮಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರತ್ತಿಂ ಅಞ್ಞತರಾ ದೇವತಾ ಅಭಿಕ್ಕನ್ತಾಯ ರತ್ತಿಯಾ ಅಭಿಕ್ಕನ್ತವಣ್ಣಾ ಕೇವಲಕಪ್ಪಂ ಜೇತವನಂ ಓಭಾಸೇತ್ವಾ ಯೇನಾಹಂ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಮಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ಅಟ್ಠಾಸಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ಠಿತಾ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಾ ದೇವತಾ ಮಂ ಏತದವೋಚ - 'ಸತ್ತಿಮೇ, ಭನ್ತೇ, ಧಮ್ಮಾ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಅಪರಿಹಾನಾಯ ಸಂವತ್ತನ್ತಿ। ಕತಮೇ ಸತ್ತ? ಸತ್ಥುಗಾರವತಾ, ಧಮ್ಮಗಾರವತಾ, ಸಙ್ಘಗಾರವತಾ, ಸಿಕ್ಖಾಗಾರವತಾ, ಸಮಾಧಿಗಾರವತಾ, ಅಪ್ಪಮಾದಗಾರವತಾ, ಪಟಿಸನ್ಥಾರಗಾರವತಾ - ಇಮೇ ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಸತ್ತ ಧಮ್ಮಾ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಅಪರಿಹಾನಾಯ ಸಂವತ್ತನ್ತೀ'ತಿ। ಇದಮವೋಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಾ ದೇವತಾ। ಇದಂ ವತ್ವಾ ಮಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಪದಕ್ಖಿಣಂ ಕತ್ವಾ ತತ್ಥೇವನ್ತರಧಾಯೀ''ತಿ।

''ಸತ್ಥುಗರು ಧಮ್ಮಗರು, ಸಙ್ಘೇ ಚ ತಿಬ್ಬಗಾರವೋ।
ಸಮಾಧಿಗರು ಆತಾಪೀ [ಸಮಾಧಿಗಾರವತಾಪಿ ಚ (ಕ॰)], ಸಿಕ್ಖಾಯ ತಿಬ್ಬಗಾರವೋ॥

''ಅಪ್ಪಮಾದಗರು ಭಿಕ್ಖು, ಪಟಿಸನ್ಥಾರಗಾರವೋ।
ಅಭಬ್ಬೋ ಪರಿಹಾನಾಯ, ನಿಬ್ಬಾನಸ್ಸೇವ ಸನ್ತಿಕೇ''ತಿ॥ ಪಠಮಂ।

೨. ಹಿರೀಗಾರವಸುತ್ತಂ

೩೨. ''ಇಮಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರತ್ತಿಂ ಅಞ್ಞತರಾ ದೇವತಾ ಅಭಿಕ್ಕನ್ತಾಯ ರತ್ತಿಯಾ ಅಭಿಕ್ಕನ್ತವಣ್ಣಾ ಕೇವಲಕಪ್ಪಂ ಜೇತವನಂ ಓಭಾಸೇತ್ವಾ ಯೇನಾಹಂ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಮಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ಅಟ್ಠಾಸಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ಠಿತಾ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಾ ದೇವತಾ ಮಂ ಏತದವೋಚ - 'ಸತ್ತಿಮೇ, ಭನ್ತೇ, ಧಮ್ಮಾ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಅಪರಿಹಾನಾಯ ಸಂವತ್ತನ್ತಿ। ಕತಮೇ ಸತ್ತ? ಸತ್ಥುಗಾರವತಾ, ಧಮ್ಮಗಾರವತಾ, ಸಙ್ಘಗಾರವತಾ, ಸಿಕ್ಖಾಗಾರವತಾ, ಸಮಾಧಿಗಾರವತಾ, ಹಿರಿಗಾರವತಾ, ಓತ್ತಪ್ಪಗಾರವತಾ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಸತ್ತ ಧಮ್ಮಾ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಅಪರಿಹಾನಾಯ ಸಂವತ್ತನ್ತೀ'ತಿ। ಇದಮವೋಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಾ ದೇವತಾ। ಇದಂ ವತ್ವಾ ಮಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಪದಕ್ಖಿಣಂ ಕತ್ವಾ ತತ್ಥೇವನ್ತರಧಾಯೀ''ತಿ।

''ಸತ್ಥುಗರು ಧಮ್ಮಗರು, ಸಙ್ಘೇ ಚ ತಿಬ್ಬಗಾರವೋ।
ಸಮಾಧಿಗರು ಆತಾಪೀ, ಸಿಕ್ಖಾಯ ತಿಬ್ಬಗಾರವೋ॥

“ಹಿರಿ ಓತ್ತಪ್ಪಸಮ್ಪನ್ನೋ, ಸಪ್ಪತಿಸ್ಸೋ ಸಗಾರವೋ।
ಅಭಬ್ಬೋ ಪರಿಹಾನಾಯ, ನಿಬ್ಬಾನಸ್ಸೇವ ಸನ್ತಿಕೇ”ತಿ॥ ದುತಿಯಂ।

೩. ಪಠಮಸೋವಚಸ್ಸತಾಸುತ್ತಂ

೩೪. “ಇಮಂ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ರತ್ತಿಂ ಅಞ್ಞತರಾ ದೇವತಾ…ಪೇ॰… ಮಂ ಏತದವೋಚ - ‘ಸತ್ತಿಮೇ, ಭನ್ತೇ, ಧಮ್ಮಾ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಅಪರಿಹಾನಾಯ ಸಂವತ್ತನ್ತಿ। ಕತಮೇ ಸತ್ತ? ಸತ್ಥುಗಾರವತಾ, ಧಮ್ಮಗಾರವತಾ, ಸಙ್ಘಗಾರವತಾ, ಸಿಕ್ಖಾಗಾರವತಾ, ಸಮಾಧಿಗಾರವತಾ, ಸೋವಚಸ್ಸತಾ, ಕಲ್ಯಾಣಮಿತ್ತತಾ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಸತ್ತ ಧಮ್ಮಾ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಅಪರಿಹಾನಾಯ ಸಂವತ್ತನ್ತೀ’ತಿ। ಇದಮವೋಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ , ಸಾ ದೇವತಾ। ಇದಂ ವತ್ವಾ ಮಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಪದಕ್ಖಿಣಂ ಕತ್ವಾ ತತ್ಥೇವನ್ತರಧಾಯೀ”ತಿ।

“ಸತ್ಥುಗರು ಧಮ್ಮಗರು, ಸಙ್ಘೇ ಚ ತಿಬ್ಬಗಾರವೋ।
ಸಮಾಧಿಗರು ಆತಾಪೀ, ಸಿಕ್ಖಾಯ ತಿಬ್ಬಗಾರವೋ॥

“ಕಲ್ಯಾಣಮಿತ್ತೋ ಸುವಚೋ, ಸಪ್ಪತಿಸ್ಸೋ ಸಗಾರವೋ।
ಅಭಬ್ಬೋ ಪರಿಹಾನಾಯ, ನಿಬ್ಬಾನಸ್ಸೇವ ಸನ್ತಿಕೇ”ತಿ॥ ತತಿಯಂ।

೪. ದುತಿಯಸೋವಚಸ್ಸತಾಸುತ್ತಂ

೩೫. “ಇಮಂ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ರತ್ತಿಂ ಅಞ್ಞತರಾ ದೇವತಾ ಅಭಿಕ್ಕನ್ತಾಯ ರತ್ತಿಯಾ ಅಭಿಕ್ಕನ್ತವಣ್ಣಾ…ಪೇ॰… ‘ಸತ್ತಿಮೇ, ಭನ್ತೇ, ಧಮ್ಮಾ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಅಪರಿಹಾನಾಯ ಸಂವತ್ತನ್ತಿ। ಕತಮೇ ಸತ್ತ? ಸತ್ಥುಗಾರವತಾ, ಧಮ್ಮಗಾರವತಾ, ಸಙ್ಘಗಾರವತಾ, ಸಿಕ್ಖಾಗಾರವತಾ, ಸಮಾಧಿಗಾರವತಾ, ಸೋವಚಸ್ಸತಾ, ಕಲ್ಯಾಣಮಿತ್ತತಾ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಸತ್ತ ಧಮ್ಮಾ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಅಪರಿಹಾನಾಯ ಸಂವತ್ತನ್ತೀ’ತಿ। ಇದಮವೋಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಾ ದೇವತಾ। ಇದಂ ವತ್ವಾ ಮಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಪದಕ್ಖಿಣಂ ಕತ್ವಾ ತತ್ಥೇವನ್ತರಧಾಯೀ”ತಿ।

ಏವಂ ವುತ್ತೇ ಆಯಸ್ಮಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ - “ಇಮಸ್ಸ ಖೋ ಅಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವತಾ ಸಂಖಿತ್ತೇನ ಭಾಸಿತಸ್ಸ ಏವಂ ವಿತ್ಥಾರೇನ ಅತ್ಥಂ ಆಜಾನಾಮಿ। ಇಧ, ಭನ್ತೇ, ಭಿಕ್ಖು ಅತ್ತನಾ ಚ ಸತ್ಥುಗಾರವೋ ಹೋತಿ, ಸತ್ಥುಗಾರವತಾಯ ಚ ವಣ್ಣವಾದೀ। ಯೇ ಚಞ್ಞೇ ಭಿಕ್ಖೂ ನ ಸತ್ಥುಗಾರವಾ ತೇ ಚ ಸತ್ಥುಗಾರವತಾಯ ಸಮಾದಪೇತಿ। ಯೇ ಚಞ್ಞೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಸತ್ಥುಗಾರವಾ ತೇಸಞ್ಚ ವಣ್ಣಂ ಭಣತಿ ಭೂತಂ ತಚ್ಛಂ ಕಾಲೇನ। ಅತ್ತನಾ ಚ ಧಮ್ಮಗಾರವೋ ಹೋತಿ…ಪೇ॰… ಸಙ್ಘಗಾರವೋ ಹೋತಿ… ಸಿಕ್ಖಾಗಾರವೋ ಹೋತಿ… ಸಮಾಧಿಗಾರವೋ ಹೋತಿ… ಸುವಚೋ ಹೋತಿ… ಕಲ್ಯಾಣಮಿತ್ತೋ ಹೋತಿ, ಕಲ್ಯಾಣಮಿತ್ತತಾಯ ಚ ವಣ್ಣವಾದೀ। ಯೇ ಚಞ್ಞೇ ಭಿಕ್ಖೂ ನ ಕಲ್ಯಾಣಮಿತ್ತಾ ತೇ ಚ ಕಲ್ಯಾಣಮಿತ್ತತಾಯ ಸಮಾದಪೇತಿ । ಯೇ ಚಞ್ಞೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಕಲ್ಯಾಣಮಿತ್ತಾ ತೇಸಞ್ಚ ವಣ್ಣಂ ಭಣತಿ ಭೂತಂ ತಚ್ಛಂ ಕಾಲೇನಾತಿ। ಇಮಸ್ಸ ಖೋ ಅಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವತಾ ಸಂಖಿತ್ತೇನ ಭಾಸಿತಸ್ಸ ಏವಂ ವಿತ್ಥಾರೇನ ಅತ್ಥಂ ಆಜಾನಾಮೀ”ತಿ।

“ಸಾಧು ಸಾಧು, ಸಾರಿಪುತ್ತ! ಸಾಧು ಖೋ ತ್ವಂ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಇಮಸ್ಸ ಮಯಾ ಸಂಖಿತ್ತೇನ ಭಾಸಿತಸ್ಸ ಏವಂ ವಿತ್ಥಾರೇನ ಅತ್ಥಂ ಆಜಾನಾಸಿ। ಇಧ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಭಿಕ್ಖು ಅತ್ತನಾ ಚ ಸತ್ಥುಗಾರವೋ ಹೋತಿ, ಸತ್ಥುಗಾರವತಾಯ ಚ ವಣ್ಣವಾದೀ। ಯೇ ಚಞ್ಞೇ ಭಿಕ್ಖೂ ನ ಸತ್ಥುಗಾರವಾ ತೇ ಚ ಸತ್ಥುಗಾರವತಾಯ ಸಮಾದಪೇತಿ । ಯೇ ಚಞ್ಞೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಸತ್ಥುಗಾರವಾ ತೇಸಞ್ಚ ವಣ್ಣಂ ಭಣತಿ ಭೂತಂ ತಚ್ಛಂ ಕಾಲೇನ। ಅತ್ತನಾ ಚ ಧಮ್ಮಗಾರವೋ ಹೋತಿ…ಪೇ॰… ಸಙ್ಘಗಾರವೋ ಹೋತಿ… ಸಿಕ್ಖಾಗಾರವೋ ಹೋತಿ…

ಸಮಾಧಿಗಾರವೋ ಹೋತಿ... ಸುವಚೋ ಹೋತಿ... ಕಲ್ಯಾಣಮಿತ್ತೋ ಹೋತಿ, ಕಲ್ಯಾಣಮಿತ್ತತಾಯ ಚ ವಣ್ಣವಾದೀ। ಯೇ ಚಞ್ಞೇ ಭಿಕ್ಖೂ ನ ಕಲ್ಯಾಣಮಿತ್ತಾ ತೇ ಚ ಕಲ್ಯಾಣಮಿತ್ತತಾಯ ಸಮಾದಪೇತಿ। ಯೇ ಚಞ್ಞೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಕಲ್ಯಾಣಮಿತ್ತಾ ತೇಸಞ್ಚ ವಣ್ಣಂ ಭಣತಿ ಭೂತಂ ತಚ್ಛಂ ಕಾಲೇನಾತಿ। ಇಮಸ್ಸ ಖೋ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಮಯಾ ಸಂಖಿತ್ತೇನ ಭಾಸಿತಸ್ಸ ಏವಂ ವಿತ್ಥಾರೇನ ಅತ್ಥೋ ದಟ್ಠಬ್ಬೋ"ತಿ। ಚತುತ್ಥಂ।

೫. ಪಠಮಮಿತ್ತಸುತ್ತಂ

೩೬. "ಸತ್ತಹಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಙ್ಗೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಮಿತ್ತೋ ಸೇವಿತಬ್ಬೋ। ಕತಮೇಹಿ ಸತ್ತಹಿ? ದುದ್ದದಂ ದದಾತಿ, ದುಕ್ಕರಂ ಕರೋತಿ, ದುಕ್ಖಮಂ ಖಮತಿ, ಗುಯ್ಹಮಸ್ಸ [ಗುಯ್ಹಸ್ಸ (ಕ॰)] ಆವಿ ಕರೋತಿ, ಗುಯ್ಹಮಸ್ಸ [ಗುಯ್ಹಂ ಅಸ್ಸ (ಸೀ॰), ಗುಯ್ಹಸ್ಸ (ಕ॰)] ಪರಿಗುಹತಿ [ಪರಿಗೂಹತಿ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰), ಪರಿಗುಯ್ಹತಿ (ಕ॰)], ಆಪದಾಸು ನ ಜಹತಿ, ಖೀಣೇನ [ಖೀಣೇ (ಕ॰)] ನಾತಿಮಞ್ಞತಿ। ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತ್ತಹಿ ಅಙ್ಗೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಮಿತ್ತೋ ಸೇವಿತಬ್ಬೋ"ತಿ ।

"ದುದ್ದದಂ ದದಾತಿ ಮಿತ್ತೋ, ದುಕ್ಕರಞ್ಚಾಪಿ ಕುಬ್ಬತಿ।
ಅಥೋಪಿಸ್ಸ ದುರುತ್ತಾನಿ, ಖಮತಿ ದುಕ್ಖಮಾನಿ ಚ [ದುಕ್ಖಮಾನಿಪಿ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰)]॥

"ಗುಯ್ಹಞ್ಚ ತಸ್ಸ [ಗುಯ್ಹಮಸ್ಸ ಚ (ಸ್ಯಾ॰)] ಅಕ್ಖಾತಿ, ಗುಯ್ಹಸ್ಸ ಪರಿಗೂಹತಿ।
ಆಪದಾಸು ನ ಜಹಾತಿ, ಖೀಣೇನ ನಾತಿಮಞ್ಞತಿ॥

"ಯಮ್ಹಿ ಏತಾನಿ ಠಾನಾನಿ, ಸಂವಿಜ್ಜನ್ತೀಧ [ಸಂವಿಜ್ಜನ್ತಿ ಚ (ಕ॰)] ಪುಗ್ಗಲೇ।
ಸೋ ಮಿತ್ತೋ ಮಿತ್ತಕಾಮೇನ, ಭಜಿತಬ್ಬೋ ತಥಾವಿಧೋ"ತಿ॥ ಪಞ್ಚಮಂ।

೬. ದುತಿಯಮಿತ್ತಸುತ್ತಂ

೩೭. "ಸತ್ತಹಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಭಿಕ್ಖು ಮಿತ್ತೋ ಸೇವಿತಬ್ಬೋ ಭಜಿತಬ್ಬೋ ಪಯಿರುಪಾಸಿತಬ್ಬೋ ಅಪಿ ಪನುಜ್ಜಮಾನೇನಪಿ [ಪಣುಜ್ಜಮಾನೇನಪಿ (ಸೀ॰)]। ಕತಮೇಹಿ ಸತ್ತಹಿ? ಪಿಯೋ ಚ ಹೋತಿ ಮನಾಪೋ ಚ ಗರು ಚ ಭಾವನೀಯೋ ಚ ವತ್ತಾ ಚ ವಚನಕ್ಖಮೋ ಚ ಗಮ್ಭೀರಞ್ಚ ಕಥಂ ಕತ್ತಾ ಹೋತಿ, ನೋ ಚ ಅಟ್ಠಾನೇ ನಿಯೋಜೇತಿ । ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತ್ತಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಭಿಕ್ಖು ಮಿತ್ತೋ ಸೇವಿತಬ್ಬೋ ಭಜಿತಬ್ಬೋ ಪಯಿರುಪಾಸಿತಬ್ಬೋ ಅಪಿ ಪನುಜ್ಜಮಾನೇನಪೀ"ತಿ।

"ಪಿಯೋ ಗರು ಭಾವನೀಯೋ, ವತ್ತಾ ಚ ವಚನಕ್ಖಮೋ।
ಗಮ್ಭೀರಞ್ಚ ಕಥಂ ಕತ್ತಾ, ನೋ ಚಟ್ಠಾನೇ ನಿಯೋಜಕೋ [ನಿಯೋಜಯೇ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰)]॥

"ಯಮ್ಹಿ ಏತಾನಿ ಠಾನಾನಿ, ಸಂವಿಜ್ಜನ್ತೀಧ ಪುಗ್ಗಲೇ।
ಸೋ ಮಿತ್ತೋ ಮಿತ್ತಕಾಮೇನ, ಅತ್ಥಕಾಮಾನುಕಮ್ಪತೋ।
ಅಪಿ ನಾಸಿಯಮಾನೇನ, ಭಜಿತಬ್ಬೋ ತಥಾವಿಧೋ"ತಿ॥ ಛಟ್ಠಂ।

೭. ಪಠಮಪಟಿಸಮ್ಭಿದಾಸುತ್ತಂ

೩೮. "ಸತ್ತಹಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಭಿಕ್ಖು ನಚಿರಸ್ಸೇವ ಚತಸ್ಸೋ ಪಟಿಸಮ್ಭಿದಾ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರೇಯ್ಯ। ಕತಮೇಹಿ ಸತ್ತಹಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು 'ಇದಂ ಮೇ ಚೇತಸೋ ಲೀನತ್ತ'ನ್ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ;

ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಸಂಖಿತ್ತಂ ವಾ ಚಿತ್ತಂ ‘ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಮೇ ಸಂಖಿತ್ತಂ ಚಿತ್ತ’ನ್ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ; ಬಹಿದ್ಧಾ ವಿಕ್ಖಿತ್ತಂ ವಾ ಚಿತ್ತಂ ‘ಬಹಿದ್ಧಾ ಮೇ ವಿಕ್ಖಿತ್ತಂ ಚಿತ್ತ’ನ್ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ; ತಸ್ಸ ವಿದಿತಾ ವೇದನಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ, ವಿದಿತಾ ಉಪಟ್ಠಹನ್ತಿ, ವಿದಿತಾ ಅಬ್ಭತ್ಥಂ ಗಚ್ಛನ್ತಿ; ವಿದಿತಾ ಸಞ್ಞಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ, ವಿದಿತಾ ಉಪಟ್ಠಹನ್ತಿ, ವಿದಿತಾ ಅಬ್ಭತ್ಥಂ ಗಚ್ಛನ್ತಿ; ವಿದಿತಾ ವಿತಕ್ಕಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ, ವಿದಿತಾ ಉಪಟ್ಠಹನ್ತಿ, ವಿದಿತಾ ಅಬ್ಭತ್ಥಂ ಗಚ್ಛನ್ತಿ; ಸಪ್ಪಾಯಾಸಪ್ಪಾಯೇಸು ಖೋ ಪನಸ್ಸ ಧಮ್ಮೇಸು ಹೀನಪ್ಪಣೀತೇಸು ಕಣ್ಹಸುಕ್ಕಸಪ್ಪತಿಭಾಗೇಸು ನಿಮಿತ್ತಂ ಸುಗ್ಗಹಿತಂ ಹೋತಿ ಸುಮನಸಿಕತಂ ಸೂಪಧಾರಿತಂ ಸುಪ್ಪಟಿವಿದ್ಧಂ ಪಞ್ಞಾಯ। ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತ್ತಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಭಿಕ್ಖು ನಚಿರಸ್ಸೇವ ಚತಸ್ಸೋ ಪಟಿಸಮ್ಭಿದಾ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರೇಯ್ಯಾ”ತಿ। ಸತ್ತಮಂ।

೮. ದುತಿಯಪಟಿಸಮ್ಭಿದಾಸುತ್ತಂ

೩೯. “ಸತ್ತಹಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ಚತಸ್ಸೋ ಪಟಿಸಮ್ಭಿದಾ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ। ಕತಮೇಹಿ ಸತ್ತಹಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ‘ಇದಂ ಮೇ ಚೇತಸೋ ಲೀನತ್ತ’ನ್ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ; ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಸಂಖಿತ್ತಂ ವಾ ಚಿತ್ತಂ ‘ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಮೇ ಸಂಖಿತ್ತಂ ಚಿತ್ತ’ನ್ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ; ಬಹಿದ್ಧಾ ವಿಕ್ಖಿತ್ತಂ ವಾ ಚಿತ್ತಂ ‘ಬಹಿದ್ಧಾ ಮೇ ವಿಕ್ಖಿತ್ತಂ ಚಿತ್ತ’ನ್ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ; ತಸ್ಸ ವಿದಿತಾ ವೇದನಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ, ವಿದಿತಾ ಉಪಟ್ಠಹನ್ತಿ, ವಿದಿತಾ ಅಬ್ಭತ್ಥಂ ಗಚ್ಛನ್ತಿ; ವಿದಿತಾ ಸಞ್ಞಾ…ಪೇ॰… ವಿತಕ್ಕಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ, ವಿದಿತಾ ಉಪಟ್ಠಹನ್ತಿ, ವಿದಿತಾ ಅಬ್ಭತ್ಥಂ ಗಚ್ಛನ್ತಿ; ಸಪ್ಪಾಯಾಸಪ್ಪಾಯೇಸು ಖೋ ಪನಸ್ಸ ಧಮ್ಮೇಸು ಹೀನಪ್ಪಣೀತೇಸು ಕಣ್ಹಸುಕ್ಕಸಪ್ಪತಿಭಾಗೇಸು ನಿಮಿತ್ತಂ ಸುಗ್ಗಹಿತಂ ಸುಮನಸಿಕತಂ ಸೂಪಧಾರಿತಂ ಸುಪ್ಪಟಿವಿದ್ಧಂ ಪಞ್ಞಾಯ। ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತ್ತಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ಚತಸ್ಸೋ ಪಟಿಸಮ್ಭಿದಾ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತೀ”ತಿ। ಅಟ್ಠಮಂ।

೯. ಪಠಮವಸಸುತ್ತಂ

೪೦. “ಸತ್ತಹಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಭಿಕ್ಖು ಚಿತ್ತಂ ವಸೇ [ವಸಂ (ಕ॰)] ವತ್ತೇತಿ, ನೋ ಚ ಭಿಕ್ಖು ಚಿತ್ತಸ್ಸ ವಸೇನ ವತ್ತತಿ। ಕತಮೇಹಿ ಸತ್ತಹಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸಮಾಧಿಕುಸಲೋ ಹೋತಿ, ಸಮಾಧಿಸ್ಸ ಸಮಾಪತ್ತಿಕುಸಲೋ ಹೋತಿ, ಸಮಾಧಿಸ್ಸ ಠಿತಿಕುಸಲೋ ಹೋತಿ, ಸಮಾಧಿಸ್ಸ ವುಟ್ಠಾನಕುಸಲೋ ಹೋತಿ, ಸಮಾಧಿಸ್ಸ ಕಲ್ಯಾಣಕುಸಲೋ ಹೋತಿ, ಸಮಾಧಿಸ್ಸ ಗೋಚರಕುಸಲೋ ಹೋತಿ, ಸಮಾಧಿಸ್ಸ ಅಭಿನೀಹಾರಕುಸಲೋ ಹೋತಿ। ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತ್ತಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಭಿಕ್ಖು ಚಿತ್ತಂ ವಸೇ ವತ್ತೇತಿ, ನೋ ಚ ಭಿಕ್ಖು ಚಿತ್ತಸ್ಸ ವಸೇನ ವತ್ತತೀ”ತಿ। ನವಮಂ।

೧೦. ದುತಿಯವಸಸುತ್ತಂ

೪೧. “ಸತ್ತಹಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ಚಿತ್ತಂ ವಸೇ ವತ್ತೇತಿ, ನೋ ಚ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ವಸೇನ ವತ್ತತಿ। ಕತಮೇಹಿ ಸತ್ತಹಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ಸಮಾಧಿಕುಸಲೋ ಹೋತಿ, ಸಮಾಧಿಸ್ಸ ಸಮಾಪತ್ತಿಕುಸಲೋ, ಸಮಾಧಿಸ್ಸ ಠಿತಿಕುಸಲೋ, ಸಮಾಧಿಸ್ಸ ವುಟ್ಠಾನಕುಸಲೋ, ಸಮಾಧಿಸ್ಸ ಕಲ್ಯಾಣಕುಸಲೋ, ಸಮಾಧಿಸ್ಸ ಗೋಚರಕುಸಲೋ, ಸಮಾಧಿಸ್ಸ ಅಭಿನೀಹಾರಕುಸಲೋ ಹೋತಿ। ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ , ಸತ್ತಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ಚಿತ್ತಂ ವಸೇ ವತ್ತೇತಿ, ನೋ ಚ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ವಸೇನ ವತ್ತತೀ”ತಿ। ದಸಮಂ।

೧೧. ಪಠಮನಿದ್ದಸಸುತ್ತಂ

೪೨. ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ಪುಬ್ಬಣ್ಹಸಮಯಂ ನಿವಾಸೇತ್ವಾ ಪತ್ತಚೀವರಮಾದಾಯ ಸಾವತ್ಥಿಂ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಪಾವಿಸಿ। ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮತೋ ಸಾರಿಪುತ್ತಸ್ಸ ಏತದಹೋಸಿ – "ಅತಿಪ್ಪಗೋ ಖೋ ತಾವ ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಚರಿತುಂ। ಯಂನೂನಾಹಂ ಯೇನ ಅಞ್ಞತಿತ್ಥಿಯಾನಂ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕಾನಂ ಆರಾಮೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮೇಯ್ಯ"ನ್ತಿ। ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ಯೇನ ಅಞ್ಞತಿತ್ಥಿಯಾನಂ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕಾನಂ ಆರಾಮೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ತೇಹಿ ಅಞ್ಞತಿತ್ಥಿಯೇಹಿ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಸಮ್ಮೋದಿ। ಸಮ್ಮೋದನೀಯಂ ಕಥಂ ಸಾರಣೀಯಂ ವೀತಿಸಾರೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ತೇನ ಖೋ ಪನ ಸಮಯೇನ ತೇಸಂ ಅಞ್ಞತಿತ್ಥಿಯಾನಂ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕಾನಂ ಸನ್ನಿಸಿನ್ನಾನಂ ಸನ್ನಿಪತಿತಾನಂ ಅಯಮನ್ತರಾಕಥಾ ಉದಪಾದಿ – "ಯೋ ಹಿ ಕೋಚಿ, ಆವುಸೋ, ದ್ವಾದಸವಸ್ಸಾನಿ ಪರಿಪುಣ್ಣಂ ಪರಿಸುದ್ಧಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಚರತಿ, 'ನಿದ್ದಸೋ ಭಿಕ್ಖೂ'ತಿ ಅಲಂ ವಚನಾಯಾ"ತಿ।

ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ತೇಸಂ ಅಞ್ಞತಿತ್ಥಿಯಾನಂ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕಾನಂ ಭಾಸಿತಂ ನೇವ ಅಭಿನನ್ದಿ ನಪ್ಪಟಿಕ್ಕೋಸಿ। ಅನಭಿನನ್ದಿತ್ವಾ ಅಪ್ಪಟಿಕ್ಕೋಸಿತ್ವಾ ಉಟ್ಠಾಯಾಸನಾ ಪಕ್ಕಾಮಿ – "ಭಗವತೋ ಸನ್ತಿಕೇ ಏತಸ್ಸ ಭಾಸಿತಸ್ಸ ಅತ್ಥಂ ಆಜಾನಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ। ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಚರಿತ್ವಾ ಪಚ್ಛಾಭತ್ತಂ ಪಿಣ್ಡಪಾತಪಟಿಕ್ಕನ್ತೋ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ –

"ಇಧಾಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಪುಬ್ಬಣ್ಹಸಮಯಂ ನಿವಾಸೇತ್ವಾ ಪತ್ತಚೀವರಮಾದಾಯ ಸಾವತ್ಥಿಂ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಪಾವಿಸಿಂ। ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಏತದಹೋಸಿ – 'ಅತಿಪ್ಪಗೋ ಖೋ ತಾವ ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಚರಿತುಂ। ಯಂನೂನಾಹಂ ಯೇನ ಅಞ್ಞತಿತ್ಥಿಯಾನಂ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕಾನಂ ಆರಾಮೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮೇಯ್ಯ'ನ್ತಿ। ಅಥ ಖ್ವಾಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಯೇನ ಅಞ್ಞತಿತ್ಥಿಯಾನಂ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕಾನಂ ಆರಾಮೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿಂ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ತೇಹಿ ಅಞ್ಞತಿತ್ಥಿಯೇಹಿ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಸಮ್ಮೋದಿಂ। ಸಮ್ಮೋದನೀಯಂ ಕಥಂ ಸಾರಣೀಯಂ ವೀತಿಸಾರೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿಂ। ತೇನ ಖೋ ಪನ, ಭನ್ತೇ, ಸಮಯೇನ ತೇಸಂ ಅಞ್ಞತಿತ್ಥಿಯಾನಂ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕಾನಂ ಸನ್ನಿಸಿನ್ನಾನಂ ಸನ್ನಿಪತಿತಾನಂ ಅಯಮನ್ತರಾಕಥಾ ಉದಪಾದಿ – 'ಯೋ ಹಿ ಕೋಚಿ, ಆವುಸೋ, ದ್ವಾದಸವಸ್ಸಾನಿ ಪರಿಪುಣ್ಣಂ ಪರಿಸುದ್ಧಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಚರತಿ, ನಿದ್ದಸೋ ಭಿಕ್ಖೂತಿ ಅಲಂ ವಚನಾಯಾ'ತಿ। ಅಥ ಖ್ವಾಹಂ, ಭನ್ತೇ, ತೇಸಂ ಅಞ್ಞತಿತ್ಥಿಯಾನಂ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕಾನಂ ಭಾಸಿತಂ ನೇವ ಅಭಿನನ್ದಿಂ ನಪ್ಪಟಿಕ್ಕೋಸಿಂ। ಅನಭಿನನ್ದಿತ್ವಾ ಅಪ್ಪಟಿಕ್ಕೋಸಿತ್ವಾ ಉಟ್ಠಾಯಾಸನಾ ಪಕ್ಕಮಿಂ [ಪಕ್ಕಾಮಿಂ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰)] – 'ಭಗವತೋ ಸನ್ತಿಕೇ ಏತಸ್ಸ ಅತ್ಥಂ ಆಜಾನಿಸ್ಸಾಮೀ'ತಿ। ಸಕ್ಕಾ ನು ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಇಮಸ್ಮಿಂ ಧಮ್ಮವಿನಯೇ ಕೇವಲಂ ವಸ್ಸಗಣನಮತ್ತೇನ ನಿದ್ದಸೋ ಭಿಕ್ಖು ಪಞ್ಞಾಪೇತು"ನ್ತಿ?

"ನ ಖೋ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಸಕ್ಕಾ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಧಮ್ಮವಿನಯೇ ಕೇವಲಂ ವಸ್ಸಗಣನಮತ್ತೇನ ನಿದ್ದಸೋ ಭಿಕ್ಖು ಪಞ್ಞಾಪೇತುಂ। ಸತ್ತ ಖೋ ಇಮಾನಿ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ನಿದ್ದಸವತ್ಥೂನಿ ಮಯಾ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಪವೇದಿತಾನಿ।

[ಅ॰ ನಿ॰ ೭.೨೦; ದೀ॰ ನಿ॰ ೩.೩೩೧] "ಕತಮಾನಿ ಸತ್ತ? ಇಧ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಭಿಕ್ಖು ಸಿಕ್ಖಾಸಮಾದಾನೇ ತಿಬ್ಬಚ್ಛನ್ದೋ ಹೋತಿ ಆಯತಿಞ್ಚ ಸಿಕ್ಖಾಸಮಾದಾನೇ ಅವಿಗತಪೇಮೋ, ಧಮ್ಮನಿಸನ್ತಿಯಾ ತಿಬ್ಬಚ್ಛನ್ದೋ ಹೋತಿ ಆಯತಿಞ್ಚ ಧಮ್ಮನಿಸನ್ತಿಯಾ ಅವಿಗತಪೇಮೋ, ಇಚ್ಛಾವಿನಯೇ ತಿಬ್ಬಚ್ಛನ್ದೋ ಹೋತಿ ಆಯತಿಞ್ಚ ಇಚ್ಛಾವಿನಯೇ ಅವಿಗತಪೇಮೋ, ಪಟಿಸಲ್ಲಾನೇ ತಿಬ್ಬಚ್ಛನ್ದೋ ಹೋತಿ ಆಯತಿಞ್ಚ ಪಟಿಸಲ್ಲಾನೇ ಅವಿಗತಪೇಮೋ, ವೀರಿಯಾರಮ್ಭೇ ತಿಬ್ಬಚ್ಛನ್ದೋ ಹೋತಿ ಆಯತಿಞ್ಚ ವೀರಿಯಾರಮ್ಭೇ ಅವಿಗತಪೇಮೋ, ಸತಿನೇಪಕ್ಕೇ ತಿಬ್ಬಚ್ಛನ್ದೋ ಹೋತಿ ಆಯತಿಞ್ಚ ಸತಿನೇಪಕ್ಕೇ ಅವಿಗತಪೇಮೋ, ದಿಟ್ಠಿಪಟಿವೇಧೇ ತಿಬ್ಬಚ್ಛನ್ದೋ ಹೋತಿ ಆಯತಿಞ್ಚ ದಿಟ್ಠಿಪಟಿವೇಧೇ ಅವಿಗತಪೇಮೋ। ಇಮಾನಿ ಖೋ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಸತ್ತ ನಿದ್ದಸವತ್ಥೂನಿ ಮಯಾ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಪವೇದಿತಾನಿ। ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಸತ್ತಹಿ ನಿದ್ದಸವತ್ಥೂಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಭಿಕ್ಖು ದ್ವಾದಸ ಚೇಪಿ ವಸ್ಸಾನಿ ಪರಿಪುಣ್ಣಂ ಪರಿಸುದ್ಧಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಚರತಿ, 'ನಿದ್ದಸೋ ಭಿಕ್ಖೂ'ತಿ ಅಲಂ ವಚನಾಯ; ಚತುಬ್ಬೀಸತಿ ಚೇಪಿ ವಸ್ಸಾನಿ ಪರಿಪುಣ್ಣಂ ಪರಿಸುದ್ಧಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಚರತಿ, 'ನಿದ್ದಸೋ ಭಿಕ್ಖೂ'ತಿ ಅಲಂ ವಚನಾಯ; ಛತ್ತಿಂಸತಿ ಚೇಪಿ ವಸ್ಸಾನಿ ಪರಿಪುಣ್ಣಂ ಪರಿಸುದ್ಧಂ

ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಚರತಿ, 'ನಿದ್ದಸೋ ಭಿಕ್ಖೂ'ತಿ ಅಲಂ ವಚನಾಯ, ಅಟ್ಠಚತ್ತಾರೀಸಂ ಚೇಪಿ ವಸ್ಸಾನಿ ಪರಿಪುಣ್ಣಂ ಪರಿಸುದ್ಧಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಚರತಿ, 'ನಿದ್ದಸೋ ಭಿಕ್ಖೂ'ತಿ ಅಲಂ ವಚನಾಯಾ''ತಿ। ಏಕಾದಸಮಂ।

೧೨. ದುತಿಯನಿದ್ದಸಸುತ್ತಂ

೪೩. ಏವಂ ಮೇ ಸುತಂ – ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ಕೋಸಮ್ಬಿಯಂ ವಿಹರತಿ ಘೋಸಿತಾರಾಮೇ। ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಪುಬ್ಬಣ್ಹಸಮಯಂ ನಿವಾಸೇತ್ವಾ ಪತ್ತಚೀವರಮಾದಾಯ ಕೋಸಮ್ಬಿಂ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಪಾವಿಸಿ। ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮತೋ ಆನನ್ದಸ್ಸ ಏತದಹೋಸಿ – ''ಅತಿಪ್ಪಗೋ ಖೋ ತಾವ ಕೋಸಮ್ಬಿಯಂ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಚರಿತುಂ। ಯಂನೂನಾಹಂ ಯೇನ ಅಞ್ಞತಿತ್ಥಿಯಾನಂ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕಾನಂ ಆರಾಮೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮೇಯ್ಯ''ನ್ತಿ। ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಯೇನ ಅಞ್ಞತಿತ್ಥಿಯಾನಂ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕಾನಂ ಆರಾಮೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ತೇಹಿ ಅಞ್ಞತಿತ್ಥಿಯೇಹಿ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಸಮ್ಮೋದಿ। ಸಮ್ಮೋದನೀಯಂ ಕಥಂ ಸಾರಣೀಯಂ ವೀತಿಸಾರೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ।

ತೇನ ಖೋ ಪನ ಸಮಯೇನ ತೇಸಂ ಅಞ್ಞತಿತ್ಥಿಯಾನಂ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕಾನಂ ಸನ್ನಿಸಿನ್ನಾನಂ ಸನ್ನಿಪತಿತಾನಂ ಅಯಮನ್ತರಾಕಥಾ ಉದಪಾದಿ – ''ಯೋ ಹಿ ಕೋಚಿ, ಆವುಸೋ, ದ್ವಾದಸ ವಸ್ಸಾನಿ ಪರಿಪುಣ್ಣಂ ಪರಿಸುದ್ಧಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಚರತಿ, 'ನಿದ್ದಸೋ ಭಿಕ್ಖೂ'ತಿ ಅಲಂ ವಚನಾಯಾ''ತಿ।

ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ತೇಸಂ ಅಞ್ಞತಿತ್ಥಿಯಾನಂ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕಾನಂ ಭಾಸಿತಂ ನೇವ ಅಭಿನನ್ದಿ ನಪ್ಪಟಿಕ್ಕೋಸಿ। ಅನಭಿನನ್ದಿತ್ವಾ ಅಪ್ಪಟಿಕ್ಕೋಸಿತ್ವಾ ಉಟ್ಠಾಯಾಸನಾ ಪಕ್ಕಾಮಿ – ''ಭಗವತೋ ಸನ್ತಿಕೇ ಏತಸ್ಸ ಭಾಸಿತಸ್ಸ ಅತ್ಥಂ ಆಜಾನಿಸ್ಸಾಮೀ''ತಿ। ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಕೋಸಮ್ಬಿಯಂ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಚರಿತ್ವಾ ಪಚ್ಛಾಭತ್ತಂ ಪಿಣ್ಡಪಾತಪಟಿಕ್ಕನ್ತೋ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ –

''ಇಧಾಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಪುಬ್ಬಣ್ಹಸಮಯಂ ನಿವಾಸೇತ್ವಾ ಪತ್ತಚೀವರಮಾದಾಯ ಕೋಸಮ್ಬಿಂ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಪಾವಿಸಿಂ। ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಏತದಹೋಸಿ – 'ಅತಿಪ್ಪಗೋ ಖೋ ತಾವ ಕೋಸಮ್ಬಿಯಂ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಚರಿತುಂ। ಯಂನೂನಾಹಂ ಯೇನ ಅಞ್ಞತಿತ್ಥಿಯಾನಂ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕಾನಂ ಆರಾಮೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮೇಯ್ಯ'ನ್ತಿ…ಪೇ॰… ತೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಸಮ್ಮೋದಿಂ। ಸಮ್ಮೋದನೀಯಂ ಕಥಂ ಸಾರಣೀಯಂ ವೀತಿಸಾರೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿಂ।

''ತೇನ ಖೋ ಪನ, ಭನ್ತೇ, ಸಮಯೇನ ತೇಸಂ ಅಞ್ಞತಿತ್ಥಿಯಾನಂ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕಾನಂ ಸನ್ನಿಸಿನ್ನಾನಂ ಸನ್ನಿಪತಿತಾನಂ ಅಯಮನ್ತರಾಕಥಾ ಉದಪಾದಿ – 'ಯೋ ಹಿ ಕೋಚಿ, ಆವುಸೋ, ದ್ವಾದಸವಸ್ಸಾನಿ ಪರಿಪುಣ್ಣಂ ಪರಿಸುದ್ಧಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಚರತಿ, ನಿದ್ದಸೋ ಭಿಕ್ಖೂತಿ ಅಲಂ ವಚನಾಯಾ'ತಿ। ಅಥ ಖ್ವಾಹಂ, ಭನ್ತೇ, ತೇಸಂ ಅಞ್ಞತಿತ್ಥಿಯಾನಂ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕಾನಂ ಭಾಸಿತಂ ನೇವ ಅಭಿನನ್ದಿಂ ನಪ್ಪಟಿಕ್ಕೋಸಿಂ। ಅನಭಿನನ್ದಿತ್ವಾ, ಅಪ್ಪಟಿಕ್ಕೋಸಿತ್ವಾ ಉಟ್ಠಾಯಾಸನಾ ಪಕ್ಕಮಿಂ – 'ಭಗವತೋ ಸನ್ತಿಕೇ ಏತಸ್ಸ ಭಾಸಿತಸ್ಸ ಅತ್ಥಂ ಆಜಾನಿಸ್ಸಾಮೀ'ತಿ। ಸಕ್ಕಾ ನು ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಇಮಸ್ಮಿಂ ಧಮ್ಮವಿನಯೇ ಕೇವಲಂ ವಸ್ಸಗಣನಮತ್ತೇನ ನಿದ್ದಸೋ ಭಿಕ್ಖು ಪಞ್ಞಾಪೇತು''ನ್ತಿ?

''ನ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಸಕ್ಕಾ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಧಮ್ಮವಿನಯೇ ಕೇವಲಂ ವಸ್ಸಗಣನಮತ್ತೇನ ನಿದ್ದಸೋ ಭಿಕ್ಖು ಪಞ್ಞಾಪೇತುಂ। ಸತ್ತ ಖೋ ಇಮಾನಿ, ಆನನ್ದ, ನಿದ್ದಸವತ್ಥೂನಿ ಮಯಾ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಪವೇದಿತಾನಿ।

“ಕತಮಾನಿ ಸತ್ತ? ಇಧಾನನ್ದ, ಭಿಕ್ಖು, ಸದ್ಧೋ ಹೋತಿ, ಹಿರೀಮಾ ಹೋತಿ, ಓತ್ತಪ್ಪೀ ಹೋತಿ, ಬಹುಸ್ಸುತೋ ಹೋತಿ, ಆರದ್ಧವೀರಿಯೋ ಹೋತಿ, ಸತಿಮಾ ಹೋತಿ, ಪಞ್ಞವಾ ಹೋತಿ। ಇಮಾನಿ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಸತ್ತ ನಿದ್ದಸವತ್ಥೂನಿ ಮಯಾ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಪವೇದಿತಾನಿ। ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಸತ್ತಹಿ ನಿದ್ದಸವತ್ಥೂಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಭಿಕ್ಖು ದ್ವಾದಸ ಚೇಪಿ ವಸ್ಸಾನಿ ಪರಿಪುಣ್ಣಂ ಪರಿಸುದ್ಧಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಚರತಿ, ‘ನಿದ್ದಸೋ ಭಿಕ್ಖೂ’ತಿ ಅಲಂ ವಚನಾಯ; ಚತುಬ್ಬೀಸತಿ ಚೇಪಿ ವಸ್ಸಾನಿ ಪರಿಪುಣ್ಣಂ ಪರಿಸುದ್ಧಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಚರತಿ, ‘ನಿದ್ದಸೋ ಭಿಕ್ಖೂ’ತಿ ಅಲಂ ವಚನಾಯ; ಛತ್ತಿಂಸತಿ ಚೇಪಿ ವಸ್ಸಾನಿ ಪರಿಪುಣ್ಣಂ ಪರಿಸುದ್ಧಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಚರತಿ, ‘ನಿದ್ದಸೋ ಭಿಕ್ಖೂ’ತಿ ಅಲಂ ವಚನಾಯ, ಅಟ್ಠಚತ್ತಾರೀಸಂ ಚೇಪಿ ವಸ್ಸಾನಿ ಪರಿಪುಣ್ಣಂ ಪರಿಸುದ್ಧಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಚರತಿ, ‘ನಿದ್ದಸೋ ಭಿಕ್ಖೂ’ತಿ ಅಲಂ ವಚನಾಯಾ”ತಿ। ದ್ವಾದಸಮಂ।

ದೇವತಾವಗ್ಗೋ ಚತುತ್ಥೋ।

ತಸ್ಸುದ್ದಾನಂ -

ಅಪ್ಪಮಾದೋ ಹಿರೀ ಚೇವ, ದ್ವೇ ಸುವಚಾ ದುವೇ ಮಿತ್ತಾ।
ದ್ವೇ ಪಟಿಸಮ್ಭಿದಾ ದ್ವೇ ವಸಾ, ದುವೇ ನಿದ್ದಸವತ್ಥುನಾತಿ॥

೫. ಮಹಾಯಞ್ಞವಗ್ಗೋ

೧. ಸತ್ತವಿಞ್ಞಾಣಟ್ಠಿತಿಸುತ್ತಂ

೪೪. [ದೀ॰ ನಿ॰ ೩.೩೩೨; ಚೂಳನಿ॰ ಪೋಸಾಲಮಾಣವಪುಚ್ಛಾನಿದ್ದೇಸ ೮೩] “ಸತ್ತಿಮಾ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಿಞ್ಞಾಣಟ್ಠಿತಿಯೋ। ಕತಮಾ ಸತ್ತ? ಸನ್ತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತ್ತಾ ನಾನತ್ತಕಾಯಾ ನಾನತ್ತಸಞ್ಞಿನೋ, ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ಮನುಸ್ಸಾ, ಏಕಚ್ಚೇ ಚ ದೇವಾ, ಏಕಚ್ಚೇ ಚ ವಿನಿಪಾತಿಕಾ। ಅಯಂ ಪಠಮಾ ವಿಞ್ಞಾಣಟ್ಠಿತಿ।

“ಸನ್ತಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತ್ತಾ ನಾನತ್ತಕಾಯಾ ಏಕತ್ತಸಞ್ಞಿನೋ, ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ದೇವಾ ಬ್ರಹ್ಮಕಾಯಿಕಾ ಪಠಮಾಭಿನಿಬ್ಬತ್ತಾ। ಅಯಂ ದುತಿಯಾ ವಿಞ್ಞಾಣಟ್ಠಿತಿ।

“ಸನ್ತಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತ್ತಾ ಏಕತ್ತಕಾಯಾ ನಾನತ್ತಸಞ್ಞಿನೋ, ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ದೇವಾ ಆಭಸ್ಸರಾ। ಅಯಂ ತತಿಯಾ ವಿಞ್ಞಾಣಟ್ಠಿತಿ।

“ಸನ್ತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತ್ತಾ ಏಕತ್ತಕಾಯಾ ಏಕತ್ತಸಞ್ಞಿನೋ, ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ದೇವಾ ಸುಭಕಿಣ್ಹಾ। ಅಯಂ ಚತುತ್ಥಾ ವಿಞ್ಞಾಣಟ್ಠಿತಿ।

“ಸನ್ತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತ್ತಾ ಸಬ್ಬಸೋ ರೂಪಸಞ್ಞಾನಂ ಸಮತಿಕ್ಕಮಾ ಪಟಿಘಸಞ್ಞಾನಂ ಅತ್ಥಙ್ಗಮಾ ನಾನತ್ತಸಞ್ಞಾನಂ ಅಮನಸಿಕಾರಾ ‘ಅನನ್ತೋ ಆಕಾಸೋ’ತಿ ಆಕಾಸಾನಞ್ಚಾಯತನೂಪಗಾ। ಅಯಂ ಪಞ್ಚಮಾ ವಿಞ್ಞಾಣಟ್ಠಿತಿ।

“ಸನ್ತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತ್ತಾ ಸಬ್ಬಸೋ ಆಕಾಸಾನಞ್ಚಾಯತನಂ ಸಮತಿಕ್ಕಮ್ಮ ‘ಅನನ್ತಂ ವಿಞ್ಞಾಣ’ನ್ತಿ ವಿಞ್ಞಾಣಞ್ಚಾಯತನೂಪಗಾ । ಅಯಂ ಛಟ್ಠಾ ವಿಞ್ಞಾಣಟ್ಠಿತಿ।

“ಸನ್ತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತ್ತಾ ಸಬ್ಬಸೋ ವಿಞ್ಞಾಣಞ್ಚಾಯತನಂ ಸಮತಿಕ್ಕಮ್ಮ ‘ನತ್ಥಿ ಕಿಞ್ಚೀ’ತಿ ಆಕಿಞ್ಚಞ್ಞಾಯತನೂಪಗಾ । ಅಯಂ ಸತ್ತಮಾ ವಿಞ್ಞಾಣಟ್ಠಿತಿ। ಇಮಾ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತ್ತ ವಿಞ್ಞಾಣಟ್ಠಿತಿಯೋ”ತಿ। ಪಠಮಂ।

೨. ಸಮಾಧಿಪರಿಕ್ಖಾರಸುತ್ತಂ

೪೫. “ಸತ್ತಿಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮಾಧಿಪರಿಕ್ಖಾರಾ। ಕತಮೇ ಸತ್ತ? ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ, ಸಮ್ಮಾಸಙ್ಕಪ್ಪೋ, ಸಮ್ಮಾವಾಚಾ, ಸಮ್ಮಾಕಮ್ಮನ್ತೋ, ಸಮ್ಮಾಆಜೀವೋ, ಸಮ್ಮಾವಾಯಾಮೋ, ಸಮ್ಮಾಸತಿ। ಯಾ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಮೇಹಿ ಸತ್ತಹಙ್ಗೇಹಿ ಚಿತ್ತಸ್ಸೇಕಗ್ಗತಾ ಪರಿಕ್ಖತಾ [‘ಸಪರಿಕ್ಖಾರತಾ’ತಿಪಿ, ‘ಸಪರಿಕ್ಖತಾ’ತಿಪಿ (ಸಂ॰ ನಿ॰ ೫.೨೮)], ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಿಯೋ ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿ [ಸಮಾಧಿ (ಸ್ಯಾ॰)] ಸಉಪನಿಸೋ ಇತಿಪಿ ಸಪರಿಕ್ಖಾರೋ ಇತಿಪೀ”ತಿ। ದುತಿಯಂ।

೩. ಪಠಮಅಗ್ಗಿಸುತ್ತಂ

೪೬. “ಸತ್ತಿಮೇ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಗ್ಗೀ। ಕತಮೇ ಸತ್ತ? ರಾಗಗ್ಗಿ, ದೋಸಗ್ಗಿ, ಮೋಹಗ್ಗಿ, ಆಹುನೇಯ್ಯಗ್ಗಿ, ಗಹಪತಗ್ಗಿ, ದಕ್ಖಿಣೇಯ್ಯಗ್ಗಿ, ಕಟ್ಠಗ್ಗಿ – ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತ್ತ ಅಗ್ಗೀ”ತಿ। ತತಿಯಂ।

೪. ದುತಿಯಅಗ್ಗಿಸುತ್ತಂ

೪೭. ತೇನ ಖೋ ಪನ ಸಮಯೇನ ಉಗ್ಗತಸರೀರಸ್ಸ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಸ ಮಹಾಯಞ್ಞೋ ಉಪಕ್ಖಟೋ ಹೋತಿ। ಪಞ್ಚ ಉಸಭಸತಾನಿ ಥೂಣೂಪನೀತಾನಿ ಹೋನ್ತಿ ಯಞ್ಞತ್ಥಾಯ , ಪಞ್ಚ ವಚ್ಛತರಸತಾನಿ ಥೂಣೂಪನೀತಾನಿ ಹೋನ್ತಿ ಯಞ್ಞತ್ಥಾಯ, ಪಞ್ಚ

ವಚ್ಛತರಿಸತಾನಿ ಥೂಣೂಪನೀತಾನಿ ಹೋನ್ತಿ ಯಞ್ಞತ್ಥಾಯ, ಪಞ್ಚ ಅಜಸತಾನಿ ಥೂಣೂಪನೀತಾನಿ ಹೋನ್ತಿ ಯಞ್ಞತ್ಥಾಯ, ಪಞ್ಚ ಉರಬ್ಭಸತಾನಿ ಥೂಣೂಪನೀತಾನಿ ಹೋನ್ತಿ ಯಞ್ಞತ್ಥಾಯ। ಅಥ ಖೋ ಉಗ್ಗತಸರೀರೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವತಾ ಸದ್ಧಿಂ ಸಮ್ಮೋದಿ। ಸಮ್ಮೋದನೀಯಂ ಕಥಂ ಸಾರಣೀಯಂ ವೀತಿಸಾರೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಉಗ್ಗತಸರೀರೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ –

"ಸುತಂ ಮೇತಂ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಅಗ್ಗಿಸ್ಸ ಆದಾನಂ [ಆಧಾನಂ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰)] ಯೂಪಸ್ಸ ಉಸ್ಸಾಪನಂ ಮಹಪ್ಫಲಂ ಹೋತಿ ಮಹಾನಿಸಂಸ"ನ್ತಿ। "ಮಯಾಪಿ ಖೋ ಏತಂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಸುತಂ ಅಗ್ಗಿಸ್ಸ ಆದಾನಂ ಯೂಪಸ್ಸ ಉಸ್ಸಾಪನಂ ಮಹಪ್ಫಲಂ ಹೋತಿ ಮಹಾನಿಸಂಸ"ನ್ತಿ। ದುತಿಯಮ್ಪಿ ಖೋ ಉಗ್ಗತಸರೀರೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ...ಪೇ॰... ತತಿಯಮ್ಪಿ ಖೋ ಉಗ್ಗತಸರೀರೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ – "ಸುತಂ ಮೇತಂ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಅಗ್ಗಿಸ್ಸ ಆದಾನಂ ಯೂಪಸ್ಸ ಉಸ್ಸಾಪನಂ ಮಹಪ್ಫಲಂ ಹೋತಿ ಮಹಾನಿಸಂಸ"ನ್ತಿ। "ಮಯಾಪಿ ಖೋ ಏತಂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಸುತಂ ಅಗ್ಗಿಸ್ಸ ಆದಾನಂ ಯೂಪಸ್ಸ ಉಸ್ಸಾಪನಂ ಮಹಪ್ಫಲಂ ಹೋತಿ ಮಹಾನಿಸಂಸ"ನ್ತಿ। "ತಯಿದಂ, ಭೋ ಗೋತಮ , ಸಮೇತಿ ಭೋತೋ ಚೇವ ಗೋತಮಸ್ಸ ಅಮ್ಹಾಕಞ್ಚ, ಯದಿದಂ ಸಬ್ಬೇನ ಸಬ್ಬಂ"।

ಏವಂ ವುತ್ತೇ ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಉಗ್ಗತಸರೀರಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ ಏತದವೋಚ – "ನ ಖೋ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ತಥಾಗತಾ ಏವಂ ಪುಚ್ಛಿತಬ್ಬಾ – 'ಸುತಂ ಮೇತಂ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಅಗ್ಗಿಸ್ಸ ಆದಾನಂ ಯೂಪಸ್ಸ ಉಸ್ಸಾಪನಂ ಮಹಪ್ಫಲಂ ಹೋತಿ ಮಹಾನಿಸಂಸ'ನ್ತಿ। ಏವಂ ಖೋ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ತಥಾಗತಾ ಪುಚ್ಛಿತಬ್ಬಾ – 'ಅಹಞ್ಹಿ, ಭನ್ತೇ, ಅಗ್ಗಿಂ [ಅಗ್ಗಿಸ್ಸ (ಕ॰)] ಆದಾತುಕಾಮೋ, [ಆಧಾತುಕಾಮೋ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰)] ಯೂಪಂ ಉಸ್ಸಾಪೇತುಕಾಮೋ। ಓವದತು ಮಂ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವಾ। ಅನುಸಾಸತು ಮಂ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವಾ ಯಂ ಮಮ ಅಸ್ಸ ದೀಘರತ್ತಂ ಹಿತಾಯ ಸುಖಾಯಾ'"ತಿ।

ಅಥ ಖೋ ಉಗ್ಗತಸರೀರೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ – "ಅಹಞ್ಹಿ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಅಗ್ಗಿಂ ಆದಾತುಕಾಮೋ ಯೂಪಂ ಉಸ್ಸಾಪೇತುಕಾಮೋ। ಓವದತು ಮಂ ಭವಂ ಗೋತಮೋ। ಅನುಸಾಸತು ಮಂ ಭವಂ ಗೋತಮೋ ಯಂ ಮಮ ಅಸ್ಸ ದೀಘರತ್ತಂ ಹಿತಾಯ ಸುಖಾಯಾ"ತಿ।

"ಅಗ್ಗಿಂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಆದೇನ್ತೋ [ಆಧೇನ್ತೋ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰)] ಯೂಪಂ ಉಸ್ಸಾಪೇನ್ತೋ ಪುಬ್ಬೇವ ಯಞ್ಞಾ ತೀಣಿ ಸತ್ಥಾನಿ ಉಸ್ಸಾಪೇತಿ ಅಕುಸಲಾನಿ ದುಕ್ಖುದ್ರಯಾನಿ [ದುಕ್ಖುದ್ದಯಾನಿ (ಸೀ॰)] ದುಕ್ಖವಿಪಾಕಾನಿ। ಕತಮಾನಿ ತೀಣಿ ? ಕಾಯಸತ್ಥಂ, ವಚೀಸತ್ಥಂ, ಮನೋಸತ್ಥಂ। ಅಗ್ಗಿಂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಆದೇನ್ತೋ ಯೂಪಂ ಉಸ್ಸಾಪೇನ್ತೋ ಪುಬ್ಬೇವ ಯಞ್ಞಾ ಏವಂ ಚಿತ್ತಂ ಉಪ್ಪಾದೇಸಿ – 'ಏತ್ತಕಾ ಉಸಭಾ ಹಞ್ಞನ್ತು ಯಞ್ಞತ್ಥಾಯ, ಏತ್ತಕಾ ವಚ್ಛತರಾ ಹಞ್ಞನ್ತು ಯಞ್ಞತ್ಥಾಯ, ಏತ್ತಕಾ ವಚ್ಛತರಿಯೋ ಹಞ್ಞನ್ತು ಯಞ್ಞತ್ಥಾಯ, ಏತ್ತಕಾ ಅಜಾ ಹಞ್ಞನ್ತು ಯಞ್ಞತ್ಥಾಯ, ಏತ್ತಕಾ ಉರಬ್ಭಾ ಹಞ್ಞನ್ತು ಯಞ್ಞತ್ಥಾಯಾ'ತಿ। ಸೋ 'ಪುಞ್ಞಂ ಕರೋಮೀ'ತಿ ಅಪುಞ್ಞಂ ಕರೋತಿ, 'ಕುಸಲಂ ಕರೋಮೀ'ತಿ ಅಕುಸಲಂ ಕರೋತಿ, 'ಸುಗತಿಯಾ ಮಗ್ಗಂ ಪರಿಯೇಸಾಮೀ'ತಿ ದುಗ್ಗತಿಯಾ ಮಗ್ಗಂ ಪರಿಯೇಸತಿ। ಅಗ್ಗಿಂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಆದೇನ್ತೋ ಯೂಪಂ ಉಸ್ಸಾಪೇನ್ತೋ ಪುಬ್ಬೇವ ಯಞ್ಞಾ ಇದಂ ಪಠಮಂ ಮನೋಸತ್ಥಂ ಉಸ್ಸಾಪೇತಿ ಅಕುಸಲಂ ದುಕ್ಖುದ್ರಯಂ ದುಕ್ಖವಿಪಾಕಂ।

"ಪುನ ಚಪರಂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಅಗ್ಗಿಂ ಆದೇನ್ತೋ ಯೂಪಂ ಉಸ್ಸಾಪೇನ್ತೋ ಪುಬ್ಬೇವ ಯಞ್ಞಾ ಏವಂ ವಾಚಂ ಭಾಸತಿ – 'ಏತ್ತಕಾ ಉಸಭಾ ಹಞ್ಞನ್ತು ಯಞ್ಞತ್ಥಾಯ, ಏತ್ತಕಾ ವಚ್ಛತರಾ ಹಞ್ಞನ್ತು ಯಞ್ಞತ್ಥಾಯ, ಏತ್ತಕಾ ವಚ್ಛತರಿಯೋ ಹಞ್ಞನ್ತು ಯಞ್ಞತ್ಥಾಯ, ಏತ್ತಕಾ ಅಜಾ ಹಞ್ಞನ್ತು ಯಞ್ಞತ್ಥಾಯ, ಏತ್ತಕಾ ಉರಬ್ಭಾ ಹಞ್ಞನ್ತು ಯಞ್ಞತ್ಥಾಯಾ'ತಿ। ಸೋ 'ಪುಞ್ಞಂ ಕರೋಮೀ'ತಿ ಅಪುಞ್ಞಂ ಕರೋತಿ, 'ಕುಸಲಂ ಕರೋಮೀ'ತಿ ಅಕುಸಲಂ ಕರೋತಿ, 'ಸುಗತಿಯಾ ಮಗ್ಗಂ ಪರಿಯೇಸಾಮೀ'ತಿ ದುಗ್ಗತಿಯಾ ಮಗ್ಗಂ ಪರಿಯೇಸತಿ। ಅಗ್ಗಿಂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಆದೇನ್ತೋ ಯೂಪಂ ಉಸ್ಸಾಪೇನ್ತೋ ಪುಬ್ಬೇವ ಯಞ್ಞಾ ಇದಂ ದುತಿಯಂ ವಚೀಸತ್ಥಂ ಉಸ್ಸಾಪೇತಿ ಅಕುಸಲಂ ದುಕ್ಖುದ್ರಯಂ ದುಕ್ಖವಿಪಾಕಂ।

“ಪುನ ಚಪರಂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಅಗ್ಗಿಂ ಆದೇನ್ತೋ ಯೂಪಂ ಉಸ್ಸಾಪೇನ್ತೋ ಪುಬ್ಬೇವ ಯಞ್ಞಾ ಸಯಂ ಪಠಮಂ ಸಮಾರಮ್ಭತಿ [ಸಮಾರಬ್ಭತಿ (ಸೀ॰ ಕ॰), ಸಮಾರಭತಿ (ಸ್ಯಾ॰)] ಉಸಭಾ ಹನ್ತುಂ [ಹಞ್ಞನ್ತು (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰)] ಯಞ್ಞತ್ಥಾಯ, ಸಯಂ ಪಠಮಂ ಸಮಾರಮ್ಭತಿ ವಚ್ಛತರಾ ಹನ್ತುಂ ಯಞ್ಞತ್ಥಾಯ, ಸಯಂ ಪಠಮಂ ಸಮಾರಮ್ಭತಿ ವಚ್ಛತರಿಯೋ ಹನ್ತುಂ ಯಞ್ಞತ್ಥಾಯ, ಸಯಂ ಪಠಮಂ ಸಮಾರಮ್ಭತಿ ಅಜಾ ಹನ್ತುಂ ಯಞ್ಞತ್ಥಾಯ, ಸಯಂ ಪಠಮಂ ಸಮಾರಮ್ಭತಿ ಉರಬ್ಭಾ ಹನ್ತುಂ ಯಞ್ಞತ್ಥಾಯ [ಹಞ್ಞನ್ತು ಯಞ್ಞತ್ಥಾಯಾತಿ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰)]। ಸೋ ‘ಪುಞ್ಞಂ ಕರೋಮೀ’ತಿ ಅಪುಞ್ಞಂ ಕರೋತಿ, ‘ಕುಸಲಂ ಕರೋಮೀ’ತಿ ಅಕುಸಲಂ ಕರೋತಿ, ‘ಸುಗತಿಯಾ ಮಗ್ಗಂ ಪರಿಯೇಸಾಮೀ’ತಿ ದುಗ್ಗತಿಯಾ ಮಗ್ಗಂ ಪರಿಯೇಸತಿ। ಅಗ್ಗಿಂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಆದೇನ್ತೋ ಯೂಪಂ ಉಸ್ಸಾಪೇನ್ತೋ ಪುಬ್ಬೇವ ಯಞ್ಞಾ ಇದಂ ತತಿಯಂ ಕಾಯಸತ್ಥಂ ಉಸ್ಸಾಪೇತಿ ಅಕುಸಲಂ ದುಕ್ಖುದ್ರಯಂ ದುಕ್ಖವಿಪಾಕಂ। ಅಗ್ಗಿಂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಆದೇನ್ತೋ ಯೂಪಂ ಉಸ್ಸಾಪೇನ್ತೋ ಪುಬ್ಬೇವ ಯಞ್ಞಾ ಇಮಾನಿ ತೀಣಿ ಸತ್ಥಾನಿ ಉಸ್ಸಾಪೇತಿ ಅಕುಸಲಾನಿ ದುಕ್ಖುದ್ರಯಾನಿ ದುಕ್ಖವಿಪಾಕಾನಿ।

“ತಯೋಮೇ , ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಅಗ್ಗೀ ಪಹಾತಬ್ಬಾ ಪರಿವಜ್ಜೇತಬ್ಬಾ, ನ ಸೇವಿತಬ್ಬಾ। ಕತಮೇ ತಯೋ? ರಾಗಗ್ಗಿ , ದೋಸಗ್ಗಿ, ಮೋಹಗ್ಗಿ।

“ಕಸ್ಮಾ ಚಾಯಂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ರಾಗಗ್ಗಿ ಪಹಾತಬ್ಬೋ ಪರಿವಜ್ಜೇತಬ್ಬೋ, ನ ಸೇವಿತಬ್ಬೋ? ರತ್ತೋ ಖೋ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ರಾಗೇನ ಅಭಿಭೂತೋ ಪರಿಯಾದಿನ್ನಚಿತ್ತೋ ಕಾಯೇನ ದುಚ್ಚರಿತಂ ಚರತಿ, ವಾಚಾಯ ದುಚ್ಚರಿತಂ ಚರತಿ, ಮನಸಾ ದುಚ್ಚರಿತಂ ಚರತಿ। ಸೋ ಕಾಯೇನ ದುಚ್ಚರಿತಂ ಚರಿತ್ವಾ, ವಾಚಾಯ ದುಚ್ಚರಿತಂ ಚರಿತ್ವಾ, ಮನಸಾ ದುಚ್ಚರಿತಂ ಚರಿತ್ವಾ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಅಪಾಯಂ ದುಗ್ಗತಿಂ ವಿನಿಪಾತಂ ನಿರಯಂ ಉಪಪಜ್ಜತಿ। ತಸ್ಮಾಯಂ ರಾಗಗ್ಗಿ ಪಹಾತಬ್ಬೋ ಪರಿವಜ್ಜೇತಬ್ಬೋ, ನ ಸೇವಿತಬ್ಬೋ।

“ಕಸ್ಮಾ ಚಾಯಂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ದೋಸಗ್ಗಿ ಪಹಾತಬ್ಬೋ ಪರಿವಜ್ಜೇತಬ್ಬೋ, ನ ಸೇವಿತಬ್ಬೋ? ದುಟ್ಠೋ ಖೋ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ದೋಸೇನ ಅಭಿಭೂತೋ ಪರಿಯಾದಿನ್ನಚಿತ್ತೋ ಕಾಯೇನ ದುಚ್ಚರಿತಂ ಚರತಿ, ವಾಚಾಯ ದುಚ್ಚರಿತಂ ಚರತಿ, ಮನಸಾ ದುಚ್ಚರಿತಂ ಚರತಿ। ಸೋ ಕಾಯೇನ ದುಚ್ಚರಿತಂ ಚರಿತ್ವಾ, ವಾಚಾಯ ದುಚ್ಚರಿತಂ ಚರಿತ್ವಾ, ಮನಸಾ ದುಚ್ಚರಿತಂ ಚರಿತ್ವಾ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಅಪಾಯಂ ದುಗ್ಗತಿಂ ವಿನಿಪಾತಂ ನಿರಯಂ ಉಪಪಜ್ಜತಿ। ತಸ್ಮಾಯಂ ದೋಸಗ್ಗಿ ಪಹಾತಬ್ಬೋ ಪರಿವಜ್ಜೇತಬ್ಬೋ, ನ ಸೇವಿತಬ್ಬೋ।

“ಕಸ್ಮಾ ಚಾಯಂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಮೋಹಗ್ಗಿ ಪಹಾತಬ್ಬೋ ಪರಿವಜ್ಜೇತಬ್ಬೋ, ನ ಸೇವಿತಬ್ಬೋ? ಮೂಳ್ಹೋ ಖೋ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಮೋಹೇನ ಅಭಿಭೂತೋ ಪರಿಯಾದಿನ್ನಚಿತ್ತೋ ಕಾಯೇನ ದುಚ್ಚರಿತಂ ಚರತಿ, ವಾಚಾಯ ದುಚ್ಚರಿತಂ ಚರತಿ, ಮನಸಾ ದುಚ್ಚರಿತಂ ಚರತಿ। ಸೋ ಕಾಯೇನ ದುಚ್ಚರಿತಂ ಚರಿತ್ವಾ, ವಾಚಾಯ ದುಚ್ಚರಿತಂ ಚರಿತ್ವಾ, ಮನಸಾ ದುಚ್ಚರಿತಂ ಚರಿತ್ವಾ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಅಪಾಯಂ ದುಗ್ಗತಿಂ ವಿನಿಪಾತಂ ನಿರಯಂ ಉಪಪಜ್ಜತಿ। ತಸ್ಮಾಯಂ ಮೋಹಗ್ಗಿ ಪಹಾತಬ್ಬೋ ಪರಿವಜ್ಜೇತಬ್ಬೋ, ನ ಸೇವಿತಬ್ಬೋ। ಇಮೇ ಖೋ ತಯೋ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಅಗ್ಗೀ ಪಹಾತಬ್ಬಾ ಪರಿವಜ್ಜೇತಬ್ಬಾ, ನ ಸೇವಿತಬ್ಬಾ।

“ತಯೋ ಖೋ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಅಗ್ಗೀ ಸಕ್ಕತ್ವಾ ಗರುಂ ಕತ್ವಾ ಮಾನೇತ್ವಾ ಪೂಜೇತ್ವಾ ಸಮ್ಮಾ ಸುಖಂ ಪರಿಹಾತಬ್ಬಾ। ಕತಮೇ ತಯೋ? ಆಹುನೇಯ್ಯಗ್ಗಿ , ಗಹಪತಗ್ಗಿ, ದಕ್ಖಿಣೇಯ್ಯಗ್ಗಿ।

“ಕತಮೋ ಚ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಆಹುನೇಯ್ಯಗ್ಗಿ? ಇಧ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಯಸ್ಸ ತೇ ಹೋನ್ತಿ ಮಾತಾತಿ ವಾ ಪಿತಾತಿ ವಾ, ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಆಹುನೇಯ್ಯಗ್ಗಿ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು ? ಅತೋಹಯಂ [ಇತೋಪಾಯಂ (ಕ॰)], ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಆಹುತೋ ಸಮ್ಭೂತೋ, ತಸ್ಮಾಯಂ ಆಹುನೇಯ್ಯಗ್ಗಿ ಸಕ್ಕತ್ವಾ ಗರುಂ ಕತ್ವಾ ಮಾನೇತ್ವಾ ಪೂಜೇತ್ವಾ ಸಮ್ಮಾ ಸುಖಂ ಪರಿಹಾತಬ್ಬೋ।

“ಕತಮೋ ಚ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಗಹಪತಗ್ಗಿ? ಇಧ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಯಸ್ಸ ತೇ ಹೋನ್ತಿ ಪುತ್ತಾತಿ ವಾ ದಾರಾತಿ ವಾ ದಾಸಾತಿ ವಾ ಪೇಸ್ಸಾತಿ ವಾ ಕಮ್ಮಕರಾತಿ ವಾ, ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ , ಗಹಪತಗ್ಗಿ। ತಸ್ಮಾಯಂ ಗಹಪತಗ್ಗಿ ಸಕ್ಕತ್ವಾ ಗರುಂ ಕತ್ವಾ ಮಾನೇತ್ವಾ ಪೂಜೇತ್ವಾ ಸಮ್ಮಾ ಸುಖಂ ಪರಿಹಾತಬ್ಬೋ।

“ಕತಮೋ ಚ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ದಕ್ಖಿಣೇಯ್ಯಗ್ಗಿ? ಇಧ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಯೇ ತೇ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಪರಪ್ಪವಾದಾ ಪಟಿವಿರತಾ ಖನ್ತಿಸೋರಚ್ಚೇ ನಿವಿಟ್ಠಾ ಏಕಮತ್ತಾನಂ ದಮೇನ್ತಿ, ಏಕಮತ್ತಾನಂ ಸಮೇನ್ತಿ, ಏಕಮತ್ತಾನಂ ಪರಿನಿಬ್ಬಾಪೇನ್ತಿ, ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ದಕ್ಖಿಣೇಯ್ಯಗ್ಗಿ। ತಸ್ಮಾಯಂ ದಕ್ಖಿಣೇಯ್ಯಗ್ಗಿ ಸಕ್ಕತ್ವಾ ಗರುಂ ಕತ್ವಾ ಮಾನೇತ್ವಾ ಪೂಜೇತ್ವಾ ಸಮ್ಮಾ ಸುಖಂ ಪರಿಹಾತಬ್ಬೋ। ಇಮೇ ಖೋ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ತಯೋ ಅಗ್ಗೀ ಸಕ್ಕತ್ವಾ ಗರುಂ ಕತ್ವಾ ಮಾನೇತ್ವಾ ಪೂಜೇತ್ವಾ ಸಮ್ಮಾ ಸುಖಂ ಪರಿಹಾತಬ್ಬಾ।

“ಅಯಂ ಖೋ ಪನ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಕಟ್ಠಗ್ಗಿ ಕಾಲೇನ ಕಾಲಂ ಉಜ್ಜಲೇತಬ್ಬೋ, ಕಾಲೇನ ಕಾಲಂ ಅಜ್ಝುಪೇಕ್ಖಿತಬ್ಬೋ, ಕಾಲೇನ ಕಾಲಂ ನಿಬ್ಬಾಪೇತಬ್ಬೋ, ಕಾಲೇನ ಕಾಲಂ ನಿಕ್ಖಿಪಿತಬ್ಬೋ”ತಿ।

ಏವಂ ವುತ್ತೇ ಉಗ್ಗತಸರೀರೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ - “ಅಭಿಕ್ಕನ್ತಂ, ಭೋ ಗೋತಮ; ಅಭಿಕ್ಕನ್ತಂ, ಭೋ ಗೋತಮ...ಪೇ॰... ಉಪಾಸಕಂ ಮಂ ಭವಂ ಗೋತಮೋ ಧಾರೇತು ಅಜ್ಜತಗ್ಗೇ ಪಾಣುಪೇತಂ ಸರಣಂ ಗತನ್ತಿ। ಏಸಾಹಂ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಪಞ್ಚ ಉಸಭಸತಾನಿ ಮುಞ್ಚಾಮಿ ಜೀವಿತಂ ದೇಮಿ, ಪಞ್ಚ ವಚ್ಛತರಸತಾನಿ ಮುಞ್ಚಾಮಿ ಜೀವಿತಂ ದೇಮಿ, ಪಞ್ಚ ವಚ್ಛತರಿಸತಾನಿ ಮುಞ್ಚಾಮಿ ಜೀವಿತಂ ದೇಮಿ, ಪಞ್ಚ ಅಜಸತಾನಿ ಮುಞ್ಚಾಮಿ ಜೀವಿತಂ ದೇಮಿ, ಪಞ್ಚ ಉರಬ್ಭಸತಾನಿ ಮುಞ್ಚಾಮಿ ಜೀವಿತಂ ದೇಮಿ। ಹರಿತಾನಿ ಚೇವ ತಿಣಾನಿ ಖಾದನ್ತು, ಸೀತಾನಿ ಚ ಪಾನೀಯಾನಿ ಪಿವನ್ತು, ಸೀತೋ ಚ ನೇಸಂ ವಾತೋ ಉಪವಾಯತ”ನ್ತಿ [ಉಪವಾಯತೂತಿ (ಕ॰)]। ಚತುತ್ಥಂ।

೫. ಪಠಮಸಞ್ಞಾಸುತ್ತಂ

೪೮. “ಸತ್ತಿಮಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಞ್ಞಾ ಭಾವಿತಾ ಬಹುಲೀಕತಾ ಮಹಪ್ಫಲಾ ಹೋನ್ತಿ ಮಹಾನಿಸಂಸಾ ಅಮತೋಗಧಾ ಅಮತಪರಿಯೋಸಾನಾ।

“ಕತಮಾ ಸತ್ತ? ಅಸುಭಸಞ್ಞಾ , ಮರಣಸಞ್ಞಾ, ಆಹಾರೇ ಪಟಿಕೂಲಸಞ್ಞಾ, ಸಬ್ಬಲೋಕೇ ಅನಭಿರತಸಞ್ಞಾ, ಅನಿಚ್ಚಸಞ್ಞಾ, ಅನಿಚ್ಚೇ ದುಕ್ಖಸಞ್ಞಾ, ದುಕ್ಖೇ ಅನತ್ತಸಞ್ಞಾ। ಇಮಾ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತ್ತ ಸಞ್ಞಾ ಭಾವಿತಾ ಬಹುಲೀಕತಾ ಮಹಪ್ಫಲಾ ಹೋನ್ತಿ ಮಹಾನಿಸಂಸಾ ಅಮತೋಗಧಾ ಅಮತಪರಿಯೋಸಾನಾ”ತಿ। ಪಞ್ಚಮಂ।

೬. ದುತಿಯಸಞ್ಞಾಸುತ್ತಂ

೪೯. “ಸತ್ತಿಮಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಞ್ಞಾ ಭಾವಿತಾ ಬಹುಲೀಕತಾ ಮಹಪ್ಫಲಾ ಹೋನ್ತಿ ಮಹಾನಿಸಂಸಾ ಅಮತೋಗಧಾ ಅಮತಪರಿಯೋಸಾನಾ। ಕತಮಾ ಸತ್ತ? ಅಸುಭಸಞ್ಞಾ, ಮರಣಸಞ್ಞಾ, ಆಹಾರೇ ಪಟಿಕೂಲಸಞ್ಞಾ, ಸಬ್ಬಲೋಕೇ ಅನಭಿರತಸಞ್ಞಾ, ಅನಿಚ್ಚಸಞ್ಞಾ, ಅನಿಚ್ಚೇ ದುಕ್ಖಸಞ್ಞಾ, ದುಕ್ಖೇ ಅನತ್ತಸಞ್ಞಾ। ಇಮಾ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತ್ತ ಸಞ್ಞಾ ಭಾವಿತಾ ಬಹುಲೀಕತಾ ಮಹಪ್ಫಲಾ ಹೋನ್ತಿ ಮಹಾನಿಸಂಸಾ ಅಮತೋಗಧಾ ಅಮತಪರಿಯೋಸಾನಾತಿ।

“‘ಅಸುಭಸಞ್ಞಾ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಾವಿತಾ ಬಹುಲೀಕತಾ ಮಹಪ್ಫಲಾ ಹೋತಿ ಮಹಾನಿಸಂಸಾ ಅಮತೋಗಧಾ ಅಮತಪರಿಯೋಸಾನಾ’ತಿ। ಇತಿ ಖೋ ಪನೇತಂ ವುತ್ತಂ। ಕಿಞ್ಚೇತಂ ಪಟಿಚ್ಚ ವುತ್ತಂ? ಅಸುಭಸಞ್ಞಾಪರಿಚಿತೇನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಚೇತಸಾ ಬಹುಲಂ ವಿಹರತೋ ಮೇಥುನಧಮ್ಮಸಮಾಪತ್ತಿಯಾ ಚಿತ್ತಂ ಪತಿಲೀಯತಿ ಪತಿಕುಟತಿ ಪತಿವತ್ತತಿ, ನ ಸಮ್ಪಸಾರಿಯತಿ

ಉಪೇಕ್ಖಾ ವಾ ಪಾಟಿಕುಲ್ಯತಾ ವಾ ಸಣ್ಠಾತಿ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕುಕ್ಕುಟಪತ್ತಂ ವಾ ನ್ಹಾರುದದ್ದುಲಂ ವಾ ಅಗ್ಗಿಮ್ಹಿ ಪಕ್ಖಿತ್ತಂ ಪತಿಲೀಯತಿ ಪತಿಕುಟತಿ ಪತಿವತ್ತತಿ, ನ ಸಮ್ಪಸಾರಿಯತಿ। ಏವಮೇವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಅಸುಭಸಞ್ಞಾಪರಿಚಿತೇನ ಚೇತಸಾ ಬಹುಲಂ ವಿಹರತೋ ಮೇಥುನಧಮ್ಮಸಮಾಪತ್ತಿಯಾ ಚಿತ್ತಂ ಪತಿಲೀಯತಿ ಪತಿಕುಟತಿ ಪತಿವತ್ತತಿ, ನ ಸಮ್ಪಸಾರಿಯತಿ ಉಪೇಕ್ಖಾ ವಾ ಪಾಟಿಕುಲ್ಯತಾ ವಾ ಸಣ್ಠಾತಿ।

"ಸಚೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಅಸುಭಸಞ್ಞಾಪರಿಚಿತೇನ ಚೇತಸಾ ಬಹುಲಂ ವಿಹರತೋ ಮೇಥುನಧಮ್ಮಸಮಾಪತ್ತಿಯಾ ಚಿತ್ತಂ ಅನುಸನ್ದಹತಿ [ಅನುಸಣ್ಠಾತಿ (ಸೀ॰)] ಅಪ್ಪಟಿಕುಲ್ಯತಾ ಸಣ್ಠಾತಿ; ವೇದಿತಬ್ಬಮೇತಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನಾ 'ಅಭಾವಿತಾ ಮೇ ಅಸುಭಸಞ್ಞಾ, ನತ್ಥಿ ಮೇ ಪುಬ್ಬೇನಾಪರಂ ವಿಸೇಸೋ, ಅಪ್ಪತ್ತಂ ಮೇ ಭಾವನಾಬಲ'ನ್ತಿ। ಇತಿಹ ತತ್ಥ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಹೋತಿ। ಸಚೇ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಅಸುಭಸಞ್ಞಾಪರಿಚಿತೇನ ಚೇತಸಾ ಬಹುಲಂ ವಿಹರತೋ ಮೇಥುನಧಮ್ಮಸಮಾಪತ್ತಿಯಾ ಚಿತ್ತಂ ಪತಿಲೀಯತಿ ಪತಿಕುಟತಿ ಪತಿವತ್ತತಿ, ನ ಸಮ್ಪಸಾರಿಯತಿ ಉಪೇಕ್ಖಾ ವಾ ಪಾಟಿಕುಲ್ಯತಾ ವಾ ಸಣ್ಠಾತಿ; ವೇದಿತಬ್ಬಮೇತಂ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನಾ 'ಸುಭಾವಿತಾ ಮೇ ಅಸುಭಸಞ್ಞಾ, ಅತ್ಥಿ ಮೇ ಪುಬ್ಬೇನಾಪರಂ ವಿಸೇಸೋ, ಪತ್ತಂ ಮೇ ಭಾವನಾಬಲ'ನ್ತಿ। ಇತಿಹ ತತ್ಥ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಹೋತಿ। 'ಅಸುಭಸಞ್ಞಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಾವಿತಾ ಬಹುಲೀಕತಾ ಮಹಪ್ಫಲಾ ಹೋತಿ ಮಹಾನಿಸಂಸಾ ಅಮತೋಗಧಾ ಅಮತಪರಿಯೋಸಾನಾ'ತಿ, ಇತಿ ಯಂ ತಂ ವುತ್ತಂ ಇದಮೇತಂ ಪಟಿಚ್ಚ ವುತ್ತಂ।

"'ಮರಣಸಞ್ಞಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಾವಿತಾ ಬಹುಲೀಕತಾ ಮಹಪ್ಫಲಾ ಹೋತಿ ಮಹಾನಿಸಂಸಾ ಅಮತೋಗಧಾ ಅಮತಪರಿಯೋಸಾನಾ'ತಿ, ಇತಿ ಖೋ ಪನೇತಂ ವುತ್ತಂ ಕಿಞ್ಚೇತಂ ಪಟಿಚ್ಚ ವುತ್ತಂ? ಮರಣಸಞ್ಞಾಪರಿಚಿತೇನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಚೇತಸಾ ಬಹುಲಂ ವಿಹರತೋ ಜೀವಿತನಿಕನ್ತಿಯಾ ಚಿತ್ತಂ ಪತಿಲೀಯತಿ ಪತಿಕುಟತಿ ಪತಿವತ್ತತಿ, ನ ಸಮ್ಪಸಾರಿಯತಿ ಉಪೇಕ್ಖಾ ವಾ ಪಾಟಿಕುಲ್ಯತಾ ವಾ ಸಣ್ಠಾತಿ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕುಕ್ಕುಟಪತ್ತಂ ವಾ ನ್ಹಾರುದದ್ದುಲಂ ವಾ ಅಗ್ಗಿಮ್ಹಿ ಪಕ್ಖಿತ್ತಂ ಪತಿಲೀಯತಿ ಪತಿಕುಟತಿ ಪತಿವತ್ತತಿ, ನ ಸಮ್ಪಸಾರಿಯತಿ। ಏವಮೇವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಮರಣಸಞ್ಞಾಪರಿಚಿತೇನ ಚೇತಸಾ ಬಹುಲಂ ವಿಹರತೋ ಜೀವಿತನಿಕನ್ತಿಯಾ ಚಿತ್ತಂ ಪತಿಲೀಯತಿ ಪತಿಕುಟತಿ ಪತಿವತ್ತತಿ, ನ ಸಮ್ಪಸಾರಿಯತಿ ಉಪೇಕ್ಖಾ ವಾ ಪಾಟಿಕುಲ್ಯತಾ ವಾ ಸಣ್ಠಾತಿ।

"ಸಚೇ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಮರಣಸಞ್ಞಾಪರಿಚಿತೇನ ಚೇತಸಾ ಬಹುಲಂ ವಿಹರತೋ ಜೀವಿತನಿಕನ್ತಿಯಾ ಚಿತ್ತಂ ಅನುಸನ್ದಹತಿ ಅಪ್ಪಟಿಕುಲ್ಯತಾ ಸಣ್ಠಾತಿ; ವೇದಿತಬ್ಬಮೇತಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನಾ 'ಅಭಾವಿತಾ ಮೇ ಮರಣಸಞ್ಞಾ, ನತ್ಥಿ ಮೇ ಪುಬ್ಬೇನಾಪರಂ ವಿಸೇಸೋ, ಅಪ್ಪತ್ತಂ ಮೇ ಭಾವನಾಬಲ'ನ್ತಿ। ಇತಿಹ ತತ್ಥ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಹೋತಿ। ಸಚೇ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಮರಣಸಞ್ಞಾಪರಿಚಿತೇನ ಚೇತಸಾ ಬಹುಲಂ ವಿಹರತೋ ಜೀವಿತನಿಕನ್ತಿಯಾ ಚಿತ್ತಂ ಪತಿಲೀಯತಿ ಪತಿಕುಟತಿ ಪತಿವತ್ತತಿ, ನ ಸಮ್ಪಸಾರಿಯತಿ ಉಪೇಕ್ಖಾ ವಾ ಪಾಟಿಕುಲ್ಯತಾ ವಾ ಸಣ್ಠಾತಿ; ವೇದಿತಬ್ಬಮೇತಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನಾ 'ಸುಭಾವಿತಾ ಮೇ ಮರಣಸಞ್ಞಾ, ಅತ್ಥಿ ಮೇ ಪುಬ್ಬೇನಾಪರಂ ವಿಸೇಸೋ, ಪತ್ತಂ ಮೇ ಭಾವನಾಬಲ'ನ್ತಿ। ಇತಿಹ ತತ್ಥ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಹೋತಿ। 'ಮರಣಸಞ್ಞಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಾವಿತಾ ಬಹುಲೀಕತಾ ಮಹಪ್ಫಲಾ ಹೋತಿ ಮಹಾನಿಸಂಸಾ ಅಮತೋಗಧಾ ಅಮತಪರಿಯೋಸಾನಾ'ತಿ, ಇತಿ ಯಂ ತಂ ವುತ್ತಂ ಇದಮೇತಂ ಪಟಿಚ್ಚ ವುತ್ತಂ।

"'ಆಹಾರೇ ಪಟಿಕೂಲಸಞ್ಞಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಾವಿತಾ ಬಹುಲೀಕತಾ ಮಹಪ್ಫಲಾ ಹೋತಿ ಮಹಾನಿಸಂಸಾ ಅಮತೋಗಧಾ ಅಮತಪರಿಯೋಸಾನಾ'ತಿ, ಇತಿ ಖೋ ಪನೇತಂ ವುತ್ತಂ, ಕಿಞ್ಚೇತಂ ಪಟಿಚ್ಚ ವುತ್ತಂ? ಆಹಾರೇ ಪಟಿಕೂಲಸಞ್ಞಾಪರಿಚಿತೇನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಚೇತಸಾ ಬಹುಲಂ ವಿಹರತೋ ರಸತಣ್ಹಾಯ ಚಿತ್ತಂ ಪತಿಲೀಯತಿ ...ಪೇ॰... ಉಪೇಕ್ಖಾ ವಾ ಪಾಟಿಕುಲ್ಯತಾ ವಾ ಸಣ್ಠಾತಿ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕುಕ್ಕುಟಪತ್ತಂ ವಾ ನ್ಹಾರುದದ್ದುಲಂ ವಾ ಅಗ್ಗಿಮ್ಹಿ ಪಕ್ಖಿತ್ತಂ ಪತಿಲೀಯತಿ ಪತಿಕುಟತಿ ಪತಿವತ್ತತಿ, ನ ಸಮ್ಪಸಾರಿಯತಿ। ಏವಮೇವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಆಹಾರೇ ಪಟಿಕೂಲಸಞ್ಞಾಪರಿಚಿತೇನ ಚೇತಸಾ ಬಹುಲಂ ವಿಹರತೋ ರಸತಣ್ಹಾಯ ಚಿತ್ತಂ ಪತಿಲೀಯತಿ...ಪೇ॰... ಉಪೇಕ್ಖಾ ವಾ ಪಾಟಿಕುಲ್ಯತಾ ವಾ ಸಣ್ಠಾತಿ ।

“ಸಚೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಆಹಾರೇ ಪಟಿಕೂಲಸಞ್ಞಾಪರಿಚಿತೇನ ಚೇತಸಾ ಬಹುಲಂ ವಿಹರತೋ ರಸತಣ್ಹಾಯ ಚಿತ್ತಂ ಅನುಸನ್ದಹತಿ ಅಪ್ಪಟಿಕುಲ್ಯತಾ ಸಣ್ಠಾತಿ; ವೇದಿತಬ್ಬಮೇತಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನಾ ‘ಅಭಾವಿತಾ ಮೇ ಆಹಾರೇ ಪಟಿಕೂಲಸಞ್ಞಾ, ನತ್ಥಿ ಮೇ ಪುಬ್ಬೇನಾಪರಂ ವಿಸೇಸೋ, ಅಪ್ಪತ್ತಂ ಮೇ ಭಾವನಾಬಲ’ನ್ತಿ। ಇತಿಹ ತತ್ಥ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಹೋತಿ। ಸಚೇ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಆಹಾರೇ ಪಟಿಕೂಲಸಞ್ಞಾಪರಿಚಿತೇನ ಚೇತಸಾ ಬಹುಲಂ ವಿಹರತೋ ರಸತಣ್ಹಾಯ ಚಿತ್ತಂ ಪತಿಲೀಯತಿ…ಪೇ॰… ಉಪೇಕ್ಖಾ ವಾ ಪಾಟಿಕುಲ್ಯತಾ ವಾ ಸಣ್ಠಾತಿ; ವೇದಿತಬ್ಬಮೇತಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನಾ ‘ಸುಭಾವಿತಾ ಮೇ ಆಹಾರೇ ಪಟಿಕೂಲಸಞ್ಞಾ, ಅತ್ಥಿ ಮೇ ಪುಬ್ಬೇನಾಪರಂ ವಿಸೇಸೋ, ಪತ್ತಂ ಮೇ ಭಾವನಾಬಲ’ನ್ತಿ। ಇತಿಹ ತತ್ಥ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಹೋತಿ। ‘ಆಹಾರೇ ಪಟಿಕೂಲಸಞ್ಞಾ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಾವಿತಾ ಬಹುಲೀಕತಾ ಮಹಪ್ಫಲಾ ಹೋತಿ ಮಹಾನಿಸಂಸಾ ಅಮತೋಗಧಾ ಅಮತಪರಿಯೋಸಾನಾ’ತಿ, ಇತಿ ಯಂ ತಂ ವುತ್ತಂ ಇದಮೇತಂ ಪಟಿಚ್ಚ ವುತ್ತಂ।

“‘ಸಬ್ಬಲೋಕೇ ಅನಭಿರತಸಞ್ಞಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಾವಿತಾ ಬಹುಲೀಕತಾ ಮಹಪ್ಫಲಾ ಹೋತಿ ಮಹಾನಿಸಂಸಾ ಅಮತೋಗಧಾ ಅಮತಪರಿಯೋಸಾನಾ’ತಿ, ಇತಿ ಖೋ ಪನೇತಂ ವುತ್ತಂ। ಕಿಞ್ಚೇತಂ ಪಟಿಚ್ಚ ವುತ್ತಂ? ಸಬ್ಬಲೋಕೇ ಅನಭಿರತಸಞ್ಞಾಪರಿಚಿತೇನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಚೇತಸಾ ಬಹುಲಂ ವಿಹರತೋ ಲೋಕಚಿತ್ರೇಸು ಚಿತ್ತಂ ಪತಿಲೀಯತಿ…ಪೇ॰… ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ಭಿಕ್ಖವೇ…ಪೇ॰… ಪತಿಲೀಯತಿ ಪತಿಕುಟತಿ ಪತಿವತ್ತತಿ, ನ ಸಮ್ಪಸಾರಿಯತಿ। ಏವಮೇವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಸಬ್ಬಲೋಕೇ ಅನಭಿರತಸಞ್ಞಾಪರಿಚಿತೇನ ಚೇತಸಾ ಬಹುಲಂ ವಿಹರತೋ ಲೋಕಚಿತ್ರೇಸು ಚಿತ್ತಂ ಪತಿಲೀಯತಿ ಪತಿಕುಟತಿ ಪತಿವತ್ತತಿ, ನ ಸಮ್ಪಸಾರಿಯತಿ ಉಪೇಕ್ಖಾ ವಾ ಪಾಟಿಕುಲ್ಯತಾ ವಾ ಸಣ್ಠಾತಿ।

“ಸಚೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಸಬ್ಬಲೋಕೇ ಅನಭಿರತಸಞ್ಞಾಪರಿಚಿತೇನ ಚೇತಸಾ ಬಹುಲಂ ವಿಹರತೋ ಲೋಕಚಿತ್ರೇಸು ಚಿತ್ತಂ ಅನುಸನ್ದಹತಿ ಅಪ್ಪಟಿಕುಲ್ಯತಾ ಸಣ್ಠಾತಿ; ವೇದಿತಬ್ಬಮೇತಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನಾ ‘ಅಭಾವಿತಾ ಮೇ ಸಬ್ಬಲೋಕೇ ಅನಭಿರತಸಞ್ಞಾ, ನತ್ಥಿ ಮೇ ಪುಬ್ಬೇನಾಪರಂ ವಿಸೇಸೋ, ಅಪ್ಪತ್ತಂ ಮೇ ಭಾವನಾಬಲ’ನ್ತಿ। ಇತಿಹ ತತ್ಥ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಹೋತಿ। ಸಚೇ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಸಬ್ಬಲೋಕೇ ಅನಭಿರತಸಞ್ಞಾಪರಿಚಿತೇನ ಚೇತಸಾ ಬಹುಲಂ ವಿಹರತೋ ಲೋಕಚಿತ್ರೇಸು ಚಿತ್ತಂ ಪತಿಲೀಯತಿ…ಪೇ॰… ಉಪೇಕ್ಖಾ ವಾ ಪಾಟಿಕುಲ್ಯತಾ ವಾ ಸಣ್ಠಾತಿ; ವೇದಿತಬ್ಬಮೇತಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನಾ ‘ಸುಭಾವಿತಾ ಮೇ ಸಬ್ಬಲೋಕೇ ಅನಭಿರತಸಞ್ಞಾ, ಅತ್ಥಿ ಮೇ ಪುಬ್ಬೇನಾಪರಂ ವಿಸೇಸೋ, ಪತ್ತಂ ಮೇ ಭಾವನಾಬಲ’ನ್ತಿ। ಇತಿಹ ತತ್ಥ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಹೋತಿ। ‘ಸಬ್ಬಲೋಕೇ ಅನಭಿರತಸಞ್ಞಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಾವಿತಾ ಬಹುಲೀಕತಾ ಮಹಪ್ಫಲಾ ಹೋತಿ ಮಹಾನಿಸಂಸಾ ಅಮತೋಗಧಾ ಅಮತಪರಿಯೋಸಾನಾ’ತಿ, ಇತಿ ಯಂ ತಂ ವುತ್ತಂ ಇದಮೇತಂ ಪಟಿಚ್ಚ ವುತ್ತಂ।

“‘ಅನಿಚ್ಚಸಞ್ಞಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಾವಿತಾ ಬಹುಲೀಕತಾ ಮಹಪ್ಫಲಾ ಹೋತಿ ಮಹಾನಿಸಂಸಾ ಅಮತೋಗಧಾ ಅಮತಪರಿಯೋಸಾನಾ’ತಿ, ಇತಿ ಖೋ ಪನೇತಂ ವುತ್ತಂ। ಕಿಞ್ಚೇತಂ ಪಟಿಚ್ಚ ವುತ್ತಂ? ಅನಿಚ್ಚಸಞ್ಞಾಪರಿಚಿತೇನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಚೇತಸಾ ಬಹುಲಂ ವಿಹರತೋ ಲಾಭಸಕ್ಕಾರಸಿಲೋಕೇ ಚಿತ್ತಂ ಪತಿಲೀಯತಿ…ಪೇ॰… ಉಪೇಕ್ಖಾ ವಾ ಪಾಟಿಕುಲ್ಯತಾ ವಾ ಸಣ್ಠಾತಿ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕುಕ್ಕುಟಪತ್ತಂ ವಾ ನ್ಹಾರುದದ್ದುಲಂ ವಾ ಅಗ್ಗಿಮ್ಹಿ ಪಕ್ಖಿತ್ತಂ ಪತಿಲೀಯತಿ ಪತಿಕುಟತಿ ಪತಿವತ್ತತಿ ನ ಸಮ್ಪಸಾರಿಯತಿ। ಏವಮೇವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಅನಿಚ್ಚಸಞ್ಞಾಪರಿಚಿತೇನ ಚೇತಸಾ ಬಹುಲಂ ವಿಹರತೋ ಲಾಭಸಕ್ಕಾರಸಿಲೋಕೇ ಚಿತ್ತಂ ಪತಿಲೀಯತಿ…ಪೇ॰… ಉಪೇಕ್ಖಾ ವಾ ಪಾಟಿಕುಲ್ಯತಾ ವಾ ಸಣ್ಠಾತಿ।

“ಸಚೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಅನಿಚ್ಚಸಞ್ಞಾಪರಿಚಿತೇನ ಚೇತಸಾ ಬಹುಲಂ ವಿಹರತೋ ಲಾಭಸಕ್ಕಾರಸಿಲೋಕೇ ಚಿತ್ತಂ ಅನುಸನ್ದಹತಿ ಅಪ್ಪಟಿಕುಲ್ಯತಾ ಸಣ್ಠಾತಿ; ವೇದಿತಬ್ಬಮೇತಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನಾ ‘ಅಭಾವಿತಾ ಮೇ ಅನಿಚ್ಚಸಞ್ಞಾ, ನತ್ಥಿ ಮೇ ಪುಬ್ಬೇನಾಪರಂ ವಿಸೇಸೋ, ಅಪ್ಪತ್ತಂ ಮೇ ಭಾವನಾಬಲ’ನ್ತಿ। ಇತಿಹ ತತ್ಥ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಹೋತಿ। ಸಚೇ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಅನಿಚ್ಚಸಞ್ಞಾಪರಿಚಿತೇನ ಚೇತಸಾ ಬಹುಲಂ ವಿಹರತೋ ಲಾಭಸಕ್ಕಾರಸಿಲೋಕೇ ಚಿತ್ತಂ ಪತಿಲೀಯತಿ ಪತಿಕುಟತಿ ಪತಿವತ್ತತಿ, ನ ಸಮ್ಪಸಾರಿಯತಿ ಉಪೇಕ್ಖಾ ವಾ ಪಾಟಿಕುಲ್ಯತಾ ವಾ ಸಣ್ಠಾತಿ; ವೇದಿತಬ್ಬಮೇತಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನಾ ‘ಸುಭಾವಿತಾ ಮೇ

ಅನಿಚ್ಚಸಞ್ಞಾ, ಅತ್ಥಿ ಮೇ ಪುಬ್ಬೇನಾಪರಂ ವಿಸೇಸೋ, ಪತ್ತಂ ಮೇ ಭಾವನಾಬಲ'ನ್ತಿ। ಇತಿಹ ತತ್ಥ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಹೋತಿ। 'ಅನಿಚ್ಚಸಞ್ಞಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಾವಿತಾ ಬಹುಲೀಕತಾ ಮಹಪ್ಫಲಾ ಹೋತಿ ಮಹಾನಿಸಂಸಾ ಅಮತೋಗಧಾ ಅಮತಪರಿಯೋಸಾನಾ'ತಿ, ಇತಿ ಯಂ ತಂ ವುತ್ತಂ ಇದಮೇತಂ ಪಟಿಚ್ಚ ವುತ್ತಂ।

"'ಅನಿಚ್ಚೇ ದುಕ್ಖಸಞ್ಞಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಾವಿತಾ ಬಹುಲೀಕತಾ ಮಹಪ್ಫಲಾ ಹೋತಿ ಮಹಾನಿಸಂಸಾ ಅಮತೋಗಧಾ ಅಮತಪರಿಯೋಸಾನಾ'ತಿ, ಇತಿ ಖೋ ಪನೇತಂ ವುತ್ತಂ। ಕಿಞ್ಚೇತಂ ಪಟಿಚ್ಚ ವುತ್ತಂ? ಅನಿಚ್ಚೇ ದುಕ್ಖಸಞ್ಞಾಪರಿಚಿತೇನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಚೇತಸಾ ಬಹುಲಂ ವಿಹರತೋ ಆಲಸ್ಯೇ ಕೋಸಜ್ಜೇ ವಿಸ್ಸಟ್ಠಿಯೇ ಪಮಾದೇ ಅನನುಯೋಗೇ ಅಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಣಾಯ ತಿಬ್ಬಾ ಭಯಸಞ್ಞಾ ಪಚ್ಚುಪಟ್ಠಿತಾ ಹೋತಿ, ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಉಕ್ಖಿತ್ತಾಸಿಕೇ ವಧಕೇ।

"ಸಚೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಅನಿಚ್ಚೇ ದುಕ್ಖಸಞ್ಞಾಪರಿಚಿತೇನ ಚೇತಸಾ ಬಹುಲಂ ವಿಹರತೋ ಆಲಸ್ಯೇ ಕೋಸಜ್ಜೇ ವಿಸ್ಸಟ್ಠಿಯೇ ಪಮಾದೇ ಅನನುಯೋಗೇ ಅಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಣಾಯ ತಿಬ್ಬಾ ಭಯಸಞ್ಞಾ, ನ ಪಚ್ಚುಪಟ್ಠಿತಾ ಹೋತಿ, ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಉಕ್ಖಿತ್ತಾಸಿಕೇ ವಧಕೇ। ವೇದಿತಬ್ಬಮೇತಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನಾ 'ಅಭಾವಿತಾ ಮೇ ಅನಿಚ್ಚೇ ದುಕ್ಖಸಞ್ಞಾ, ನತ್ಥಿ ಮೇ ಪುಬ್ಬೇನಾಪರಂ ವಿಸೇಸೋ, ಅಪ್ಪತ್ತಂ ಮೇ ಭಾವನಾಬಲ'ನ್ತಿ। ಇತಿಹ ತತ್ಥ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಹೋತಿ। ಸಚೇ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಅನಿಚ್ಚೇ ದುಕ್ಖಸಞ್ಞಾಪರಿಚಿತೇನ ಚೇತಸಾ ಬಹುಲಂ ವಿಹರತೋ ಆಲಸ್ಯೇ ಕೋಸಜ್ಜೇ ವಿಸ್ಸಟ್ಠಿಯೇ ಪಮಾದೇ ಅನನುಯೋಗೇ ಅಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಣಾಯ ತಿಬ್ಬಾ ಭಯಸಞ್ಞಾ ಪಚ್ಚುಪಟ್ಠಿತಾ ಹೋತಿ, ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಉಕ್ಖಿತ್ತಾಸಿಕೇ ವಧಕೇ। ವೇದಿತಬ್ಬಮೇತಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನಾ 'ಸುಭಾವಿತಾ ಮೇ ಅನಿಚ್ಚೇ ದುಕ್ಖಸಞ್ಞಾ, ಅತ್ಥಿ ಮೇ ಪುಬ್ಬೇನಾಪರಂ ವಿಸೇಸೋ, ಪತ್ತಂ ಮೇ ಭಾವನಾಬಲ'ನ್ತಿ। ಇತಿಹ ತತ್ಥ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಹೋತಿ। 'ಅನಿಚ್ಚೇ ದುಕ್ಖಸಞ್ಞಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಾವಿತಾ ಬಹುಲೀಕತಾ ಮಹಪ್ಫಲಾ ಹೋತಿ ಮಹಾನಿಸಂಸಾ ಅಮತೋಗಧಾ ಅಮತಪರಿಯೋಸಾನಾ'ತಿ, ಇತಿ ಯಂ ತಂ ವುತ್ತಂ ಇದಮೇತಂ ಪಟಿಚ್ಚ ವುತ್ತಂ।

"'ದುಕ್ಖೇ ಅನತ್ತಸಞ್ಞಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಾವಿತಾ ಬಹುಲೀಕತಾ ಮಹಪ್ಫಲಾ ಹೋತಿ ಮಹಾನಿಸಂಸಾ ಅಮತೋಗಧಾ ಅಮತಪರಿಯೋಸಾನಾ'ತಿ, ಇತಿ ಖೋ ಪನೇತಂ ವುತ್ತಂ। ಕಿಞ್ಚೇತಂ ಪಟಿಚ್ಚ ವುತ್ತಂ? ದುಕ್ಖೇ ಅನತ್ತಸಞ್ಞಾಪರಿಚಿತೇನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಚೇತಸಾ ಬಹುಲಂ ವಿಹರತೋ ಇಮಸ್ಮಿಞ್ಚ ಸವಿಞ್ಞಾಣಕೇ ಕಾಯೇ ಬಹಿದ್ಧಾ ಚ ಸಬ್ಬನಿಮಿತ್ತೇಸು ಅಹಙ್ಕಾರಮಮಙ್ಕಾರಮಾನಾಪಗತಂ ಮಾನಸಂ ಹೋತಿ ವಿಧಾಸಮತಿಕ್ಕನ್ತಂ ಸನ್ತಂ ಸುವಿಮುತ್ತಂ।

"ಸಚೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ದುಕ್ಖೇ ಅನತ್ತಸಞ್ಞಾಪರಿಚಿತೇನ ಚೇತಸಾ ಬಹುಲಂ ವಿಹರತೋ ಇಮಸ್ಮಿಞ್ಚ ಸವಿಞ್ಞಾಣಕೇ ಕಾಯೇ ಬಹಿದ್ಧಾ ಚ ಸಬ್ಬನಿಮಿತ್ತೇಸು ನ ಅಹಙ್ಕಾರಮಮಙ್ಕಾರಮಾನಾಪಗತಂ ಮಾನಸಂ ಹೋತಿ ವಿಧಾಸಮತಿಕ್ಕನ್ತಂ ಸನ್ತಂ ಸುವಿಮುತ್ತಂ। ವೇದಿತಬ್ಬಮೇತಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನಾ 'ಅಭಾವಿತಾ ಮೇ ದುಕ್ಖೇ ಅನತ್ತಸಞ್ಞಾ , ನತ್ಥಿ ಮೇ ಪುಬ್ಬೇನಾಪರಂ ವಿಸೇಸೋ, ಅಪ್ಪತ್ತಂ ಮೇ ಭಾವನಾಬಲ'ನ್ತಿ। ಇತಿಹ ತತ್ಥ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಹೋತಿ।

"ಸಚೇ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ದುಕ್ಖೇ ಅನತ್ತಸಞ್ಞಾಪರಿಚಿತೇನ ಚೇತಸಾ ಬಹುಲಂ ವಿಹರತೋ ಇಮಸ್ಮಿಞ್ಚ ಸವಿಞ್ಞಾಣಕೇ ಕಾಯೇ ಬಹಿದ್ಧಾ ಚ ಸಬ್ಬನಿಮಿತ್ತೇಸು ಅಹಙ್ಕಾರಮಮಙ್ಕಾರಮಾನಾಪಗತಂ ಮಾನಸಂ ಹೋತಿ ವಿಧಾಸಮತಿಕ್ಕನ್ತಂ ಸನ್ತಂ ಸುವಿಮುತ್ತಂ। ವೇದಿತಬ್ಬಮೇತಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನಾ 'ಸುಭಾವಿತಾ ಮೇ ದುಕ್ಖೇ ಅನತ್ತಸಞ್ಞಾ, ಅತ್ಥಿ ಮೇ ಪುಬ್ಬೇನಾಪರಂ ವಿಸೇಸೋ, ಪತ್ತಂ ಮೇ ಭಾವನಾಬಲ'ನ್ತಿ। ಇತಿಹ ತತ್ಥ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಹೋತಿ। 'ದುಕ್ಖೇ ಅನತ್ತಸಞ್ಞಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಾವಿತಾ ಬಹುಲೀಕತಾ ಮಹಪ್ಫಲಾ ಹೋತಿ ಮಹಾನಿಸಂಸಾ ಅಮತೋಗಧಾ ಅಮತಪರಿಯೋಸಾನಾ'ತಿ, ಇತಿ ಯಂ ತಂ ವುತ್ತಂ ಇದಮೇತಂ ಪಟಿಚ್ಚ ವುತ್ತಂ।

"ಇಮಾ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತ್ತ ಸಞ್ಞಾ ಭಾವಿತಾ ಬಹುಲೀಕತಾ ಮಹಪ್ಫಲಾ ಹೋನ್ತಿ ಮಹಾನಿಸಂಸಾ ಅಮತೋಗಧಾ ಅಮತಪರಿಯೋಸಾನಾ"ತಿ। ಛಟ್ಠಂ।

೮. ಮೇಥುನಸುತ್ತಂ

೫೦. ಅಥ ಖೋ ಜಾಣುಸ್ಸೋಣಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವತಾ ಸದ್ಧಿಂ ಸಮ್ಮೋದಿ। ಸಮ್ಮೋದನೀಯಂ ಕಥಂ ಸಾರಣೀಯಂ ವೀತಿಸಾರೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಜಾಣುಸ್ಸೋಣಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ – "ಭವಮ್ಪಿ ನೋ ಗೋತಮೋ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀ ಪಟಿಜಾನಾತೀ"ತಿ? "ಯಞ್ಹಿ ತಂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಸಮ್ಮಾ ವದಮಾನೋ ವದೇಯ್ಯ – 'ಅಖಣ್ಡಂ ಅಚ್ಛಿದ್ದಂ ಅಸಬಲಂ ಅಕಮ್ಮಾಸಂ ಪರಿಪುಣ್ಣಂ ಪರಿಸುದ್ಧಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಚರತೀ'ತಿ, ಮಮೇವ ತಂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಸಮ್ಮಾ ವದಮಾನೋ ವದೇಯ್ಯ – 'ಅಹಞ್ಹಿ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಅಖಣ್ಡಂ ಅಚ್ಛಿದ್ದಂ ಅಸಬಲಂ ಅಕಮ್ಮಾಸಂ ಪರಿಪುಣ್ಣಂ ಪರಿಸುದ್ಧಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಚರಾಮೀ'"ತಿ। "ಕಿಂ ಪನ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಸ್ಸ ಖಣ್ಡಮ್ಪಿ ಛಿದ್ದಮ್ಪಿ ಸಬಲಮ್ಪಿ ಕಮ್ಮಾಸಮ್ಪೀ"ತಿ?

"ಇಧ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಏಕಚ್ಚೋ ಸಮಣೋ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ವಾ ಸಮ್ಮಾ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀ ಪಟಿಜಾನಮಾನೋ ನ ಹೇವ ಖೋ ಮಾತುಗಾಮೇನ ಸದ್ಧಿಂ ದ್ವಯಂದ್ವಯಸಮಾಪತ್ತಿಂ ಸಮಾಪಜ್ಜತಿ; ಅಪಿ ಚ ಖೋ ಮಾತುಗಾಮಸ್ಸ ಉಚ್ಛಾದನಪರಿಮದ್ದನನ್ಹಾಪನಸಮ್ಬಾಹನಂ ಸಾದಿಯತಿ। ಸೋ ತಂ ಅಸ್ಸಾದೇತಿ [ಸೋ ತದಸ್ಸಾದೇತಿ (ಸೀ॰)], ತಂ ನಿಕಾಮೇತಿ, ತೇನ ಚ ವಿತ್ತಿಂ ಆಪಜ್ಜತಿ। ಇದಮ್ಪಿ ಖೋ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಸ್ಸ ಖಣ್ಡಮ್ಪಿ ಛಿದ್ದಮ್ಪಿ ಸಬಲಮ್ಪಿ ಕಮ್ಮಾಸಮ್ಪಿ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಅಪರಿಸುದ್ಧಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಚರತಿ, ಸಂಯುತ್ತೋ ಮೇಥುನೇನ ಸಂಯೋಗೇನ ನ ಪರಿಮುಚ್ಚತಿ ಜಾತಿಯಾ ಜರಾಯ ಮರಣೇನ [ಜರಾಮರಣೇನ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰)] ಸೋಕೇಹಿ ಪರಿದೇವೇಹಿ ದುಕ್ಖೇಹಿ ದೋಮನಸ್ಸೇಹಿ ಉಪಾಯಾಸೇಹಿ, ನ ಪರಿಮುಚ್ಚತಿ ದುಕ್ಖಸ್ಮಾತಿ ವದಾಮಿ।

"ಪುನ ಚಪರಂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಇಧೇಕಚ್ಚೋ ಸಮಣೋ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ವಾ ಸಮ್ಮಾ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀ ಪಟಿಜಾನಮಾನೋ ನ ಹೇವ ಖೋ ಮಾತುಗಾಮೇನ ಸದ್ಧಿಂ ದ್ವಯಂದ್ವಯಸಮಾಪತ್ತಿಂ ಸಮಾಪಜ್ಜತಿ, ನಪಿ ಮಾತುಗಾಮಸ್ಸ ಉಚ್ಛಾದನಪರಿಮದ್ದನನ್ಹಾಪನಸಮ್ಬಾಹನಂ ಸಾದಿಯತಿ; ಅಪಿ ಚ ಖೋ ಮಾತುಗಾಮೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಸಞ್ಜಗ್ಘತಿ ಸಂಕೀಳತಿ ಸಂಕೇಲಾಯತಿ…ಪೇ॰… ನಪಿ ಮಾತುಗಾಮೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಸಞ್ಜಗ್ಘತಿ ಸಂಕೀಳತಿ ಸಂಕೇಲಾಯತಿ; ಅಪಿ ಚ ಖೋ ಮಾತುಗಾಮಸ್ಸ ಚಕ್ಖುನಾ ಚಕ್ಖುಂ ಉಪನಿಜ್ಝಾಯತಿ ಪೇಕ್ಖತಿ…ಪೇ॰… ನಪಿ ಮಾತುಗಾಮಸ್ಸ ಚಕ್ಖುನಾ ಚಕ್ಖುಂ ಉಪನಿಜ್ಝಾಯತಿ ಪೇಕ್ಖತಿ; ಅಪಿ ಚ ಖೋ ಮಾತುಗಾಮಸ್ಸ ಸದ್ದಂ ಸುಣಾತಿ ತಿರೋಕುಟ್ಟಂ ವಾ ತಿರೋಪಾಕಾರಂ ವಾ ಹಸನ್ತಿಯಾ ವಾ ಭಣನ್ತಿಯಾ ವಾ ಗಾಯನ್ತಿಯಾ ವಾ ರೋದನ್ತಿಯಾ ವಾ…ಪೇ॰… ನಪಿ ಮಾತುಗಾಮಸ್ಸ ಸದ್ದಂ ಸುಣಾತಿ ತಿರೋಕುಟ್ಟಂ ವಾ ತಿರೋಪಾಕಾರಂ ವಾ ಹಸನ್ತಿಯಾ ವಾ ಭಣನ್ತಿಯಾ ವಾ ಗಾಯನ್ತಿಯಾ ವಾ ರೋದನ್ತಿಯಾ ವಾ; ಅಪಿ ಚ ಖೋ ಯಾನಿಸ್ಸ ತಾನಿ ಪುಬ್ಬೇ ಮಾತುಗಾಮೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಹಸಿತಲಪಿತಕೀಳಿತಾನಿ ತಾನಿ ಅನುಸ್ಸರತಿ…ಪೇ॰… ನಪಿ ಯಾನಿಸ್ಸ ತಾನಿ ಪುಬ್ಬೇ ಮಾತುಗಾಮೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಹಸಿತಲಪಿತಕೀಳಿತಾನಿ ತಾನಿ ಅನುಸ್ಸರತಿ; ಅಪಿ ಚ ಖೋ ಪಸ್ಸತಿ ಗಹಪತಿಂ ವಾ ಗಹಪತಿಪುತ್ತಂ ವಾ ಪಞ್ಚಹಿ ಕಾಮಗುಣೇಹಿ ಸಮಪ್ಪಿತಂ ಸಮಙ್ಗೀಭೂತಂ ಪರಿಚಾರಯಮಾನಂ…ಪೇ॰… ನಪಿ ಪಸ್ಸತಿ ಗಹಪತಿಂ ವಾ ಗಹಪತಿಪುತ್ತಂ ವಾ ಪಞ್ಚಹಿ ಕಾಮಗುಣೇಹಿ ಸಮಪ್ಪಿತಂ ಸಮಙ್ಗೀಭೂತಂ ಪರಿಚಾರಯಮಾನಂ; ಅಪಿ ಚ ಖೋ ಅಞ್ಞತರಂ ದೇವನಿಕಾಯಂ ಪಣಿಧಾಯ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಚರತಿ ಇಮಿನಾಹಂ ಸೀಲೇನ ವಾ ವತೇನ ವಾ ತಪೇನ ವಾ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯೇನ ವಾ ದೇವೋ ವಾ ಭವಿಸ್ಸಾಮಿ ದೇವಞ್ಞತರೋ ವಾತಿ। ಸೋ ತಂ ಅಸ್ಸಾದೇತಿ, ತಂ ನಿಕಾಮೇತಿ, ತೇನ ಚ ವಿತ್ತಿಂ ಆಪಜ್ಜತಿ। ಇದಮ್ಪಿ ಖೋ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಸ್ಸ ಖಣ್ಡಮ್ಪಿ ಛಿದ್ದಮ್ಪಿ ಸಬಲಮ್ಪಿ ಕಮ್ಮಾಸಮ್ಪಿ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಅಪರಿಸುದ್ಧಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಚರತಿ ಸಂಯುತ್ತೋ ಮೇಥುನೇನ ಸಂಯೋಗೇನ, ನ ಪರಿಮುಚ್ಚತಿ ಜಾತಿಯಾ ಜರಾಯ ಮರಣೇನ ಸೋಕೇಹಿ ಪರಿದೇವೇಹಿ ದುಕ್ಖೇಹಿ ದೋಮನಸ್ಸೇಹಿ ಉಪಾಯಾಸೇಹಿ, ನ ಪರಿಮುಚ್ಚತಿ ದುಕ್ಖಸ್ಮಾತಿ ವದಾಮಿ।

“ಯಾವಕೀವಞ್ಚಾಹಂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಇಮೇಸಂ ಸತ್ತನ್ನಂ ಮೇಥುನಸಂಯೋಗಾನಂ ಅಞ್ಞತರಞ್ಞತರಮೇಥುನಸಂಯೋಗಂ [ಅಞ್ಞತರಂ ಮೇಥುನಸಂಯೋಗಂ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰)] ಅತ್ತನಿ ಅಪ್ಪಹೀನಂ ಸಮನುಪಸ್ಸಿಂ, ನೇವ ತಾವಾಹಂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಸದೇವಕೇ ಲೋಕೇ ಸಮಾರಕೇ ಸಬ್ರಹ್ಮಕೇ ಸಸ್ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಿಯಾ ಪಜಾಯ ಸದೇವಮನುಸ್ಸಾಯ ಅನುತ್ತರಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬೋಧಿಂ ಅಭಿಸಮ್ಬುದ್ಧೋತಿ ಪಚ್ಚಞ್ಞಾಸಿಂ [ಅಭಿಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ಪಚ್ಚಞ್ಞಾಸಿಂ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰)]।

“ಯತೋ ಚ ಖೋಹಂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಇಮೇಸಂ ಸತ್ತನ್ನಂ ಮೇಥುನಸಂಯೋಗಾನಂ ಅಞ್ಞತರಞ್ಞತರಮೇಥುನಸಂಯೋಗಂ ಅತ್ತನಿ ಅಪ್ಪಹೀನಂ ನ ಸಮನುಪಸ್ಸಿಂ, ಅಥಾಹಂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಸದೇವಕೇ ಲೋಕೇ ಸಮಾರಕೇ ಸಬ್ರಹ್ಮಕೇ ಸಸ್ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಿಯಾ ಪಜಾಯ ಸದೇವಮನುಸ್ಸಾಯ ಅನುತ್ತರಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬೋಧಿಂ ಅಭಿಸಮ್ಬುದ್ಧೋತಿ ಪಚ್ಚಞ್ಞಾಸಿಂ। ‘ಞಾಣಞ್ಚ ಪನ ಮೇ ದಸ್ಸನಂ ಉದಪಾದಿ, ಅಕುಪ್ಪಾ ಮೇ ವಿಮುತ್ತಿ [ಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿ (ಸೀ॰ ಕ॰)], ಅಯಮನ್ತಿಮಾ ಜಾತಿ, ನತ್ಥಿ ದಾನಿ ಪುನಬ್ಭವೋ’”ತಿ।

ಏವಂ ವುತ್ತೇ ಜಾಣುಸ್ಸೋಣಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ – “ಅಭಿಕ್ಕನ್ತಂ, ಭೋ ಗೋತಮ; ಅಭಿಕ್ಕನ್ತಂ, ಭೋ ಗೋತಮ…ಪೇ॰… ಉಪಾಸಕಂ ಮಂ ಭವಂ ಗೋತಮೋ ಧಾರೇತು ಅಜ್ಜತಗ್ಗೇ ಪಾಣುಪೇತಂ ಸರಣಂ ಗತ”ನ್ತಿ। ಸತ್ತಮಂ।

೮. ಸಂಯೋಗಸುತ್ತಂ

೫೧. “ಸಂಯೋಗವಿಸಂಯೋಗಂ ವೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮಪರಿಯಾಯಂ ದೇಸೇಸ್ಸಾಮಿ। ತಂ ಸುಣಾಥ…ಪೇ॰… ಕತಮೋ ಚ ಸೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಂಯೋಗೋ ವಿಸಂಯೋಗೋ ಧಮ್ಮಪರಿಯಾಯೋ?

“ಇತ್ಥೀ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಇತ್ಥಿನ್ದ್ರಿಯಂ ಮನಸಿ ಕರೋತಿ – ಇತ್ಥಿಕುತ್ತಂ ಇತ್ಥಾಕಪ್ಪಂ ಇತ್ಥಿವಿಧಂ ಇತ್ಥಿಚ್ಛನ್ದಂ ಇತ್ಥಿಸ್ಸರಂ ಇತ್ಥಾಲಙ್ಕಾರಂ। ಸಾ ತತ್ಥ ರಜ್ಜತಿ ತತ್ರಾಭಿರಮತಿ। ಸಾ ತತ್ಥ ರತ್ತಾ ತತ್ರಾಭಿರತಾ ಬಹಿದ್ಧಾ ಪುರಿಸಿನ್ದ್ರಿಯಂ ಮನಸಿ ಕರೋತಿ – ಪುರಿಸಕುತ್ತಂ ಪುರಿಸಾಕಪ್ಪಂ ಪುರಿಸವಿಧಂ ಪುರಿಸಚ್ಛನ್ದಂ ಪುರಿಸಸ್ಸರಂ ಪುರಿಸಾಲಙ್ಕಾರಂ। ಸಾ ತತ್ಥ ರಜ್ಜತಿ ತತ್ರಾಭಿರಮತಿ। ಸಾ ತತ್ಥ ರತ್ತಾ ತತ್ರಾಭಿರತಾ ಬಹಿದ್ಧಾ ಸಂಯೋಗಂ ಆಕಙ್ಖತಿ। ಯಞ್ಚಸ್ಸಾ ಸಂಯೋಗಪಚ್ಚಯಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಸುಖಂ ಸೋಮನಸ್ಸಂ ತಞ್ಚ ಆಕಙ್ಖತಿ। ಇತ್ಥತ್ತೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಭಿರತಾ ಸತ್ತಾ ಪುರಿಸೇಸು ಸಂಯೋಗಂ ಗತಾ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇತ್ಥೀ ಇತ್ಥತ್ತಂ ನಾತಿವತ್ತತಿ।

“ಪುರಿಸೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಪುರಿಸಿನ್ದ್ರಿಯಂ ಮನಸಿ ಕರೋತಿ – ಪುರಿಸಕುತ್ತಂ ಪುರಿಸಾಕಪ್ಪಂ ಪುರಿಸವಿಧಂ ಪುರಿಸಚ್ಛನ್ದಂ ಪುರಿಸಸ್ಸರಂ ಪುರಿಸಾಲಙ್ಕಾರಂ। ಸೋ ತತ್ಥ ರಜ್ಜತಿ ತತ್ರಾಭಿರಮತಿ। ಸೋ ತತ್ಥ ರತ್ತೋ ತತ್ರಾಭಿರತೋ ಬಹಿದ್ಧಾ ಇತ್ಥಿನ್ದ್ರಿಯಂ ಮನಸಿ ಕರೋತಿ – ಇತ್ಥಿಕುತ್ತಂ ಇತ್ಥಾಕಪ್ಪಂ ಇತ್ಥಿವಿಧಂ ಇತ್ಥಿಚ್ಛನ್ದಂ ಇತ್ಥಿಸ್ಸರಂ ಇತ್ಥಾಲಙ್ಕಾರಂ। ಸೋ ತತ್ಥ ರಜ್ಜತಿ ತತ್ರಾಭಿರಮತಿ। ಸೋ ತತ್ಥ ರತ್ತೋ ತತ್ರಾಭಿರತೋ ಬಹಿದ್ಧಾ ಸಂಯೋಗಂ ಆಕಙ್ಖತಿ। ಯಞ್ಚಸ್ಸ ಸಂಯೋಗಪಚ್ಚಯಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಸುಖಂ ಸೋಮನಸ್ಸಂ ತಞ್ಚ ಆಕಙ್ಖತಿ। ಪುರಿಸತ್ತೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಭಿರತಾ ಸತ್ತಾ ಇತ್ಥೀಸು ಸಂಯೋಗಂ ಗತಾ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುರಿಸೋ ಪುರಿಸತ್ತಂ ನಾತಿವತ್ತತಿ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಂಯೋಗೋ ಹೋತಿ।

“ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಿಸಂಯೋಗೋ ಹೋತಿ? ಇತ್ಥೀ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಇತ್ಥಿನ್ದ್ರಿಯಂ ನ ಮನಸಿ ಕರೋತಿ – ಇತ್ಥಿಕುತ್ತಂ ಇತ್ಥಾಕಪ್ಪಂ ಇತ್ಥಿವಿಧಂ ಇತ್ಥಿಚ್ಛನ್ದಂ ಇತ್ಥಿಸ್ಸರಂ ಇತ್ಥಾಲಙ್ಕಾರಂ। ಸಾ ತತ್ಥ ನ ರಜ್ಜತಿ, ಸಾ ತತ್ರ ನಾಭಿರಮತಿ। ಸಾ ತತ್ಥ ಅರತ್ತಾ ತತ್ರ ಅನಭಿರತಾ ಬಹಿದ್ಧಾ ಪುರಿಸಿನ್ದ್ರಿಯಂ ನ ಮನಸಿ ಕರೋತಿ – ಪುರಿಸಕುತ್ತಂ ಪುರಿಸಾಕಪ್ಪಂ ಪುರಿಸವಿಧಂ ಪುರಿಸಚ್ಛನ್ದಂ ಪುರಿಸಸ್ಸರಂ ಪುರಿಸಾಲಙ್ಕಾರಂ। ಸಾ ತತ್ಥ ನ ರಜ್ಜತಿ, ತತ್ರ ನಾಭಿರಮತಿ। ಸಾ ತತ್ಥ ಅರತ್ತಾ ತತ್ರ ಅನಭಿರತಾ ಬಹಿದ್ಧಾ ಸಂಯೋಗಂ ನಾಕಙ್ಖತಿ। ಯಞ್ಚಸ್ಸಾ ಸಂಯೋಗಪಚ್ಚಯಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಸುಖಂ ಸೋಮನಸ್ಸಂ ತಞ್ಚ ನಾಕಙ್ಖತಿ। ಇತ್ಥತ್ತೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ , ಅನಭಿರತಾ ಸತ್ತಾ ಪುರಿಸೇಸು ವಿಸಂಯೋಗಂ ಗತಾ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇತ್ಥೀ ಇತ್ಥತ್ತಂ ಅತಿವತ್ತತಿ।

“ಪುರಿಸೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಪುರಿಸಿನ್ದ್ರಿಯಂ ನ ಮನಸಿ ಕರೋತಿ - ಪುರಿಸಕುತ್ತಂ ಪುರಿಸಾಕಪ್ಪಂ ಪುರಿಸವಿಧಂ ಪುರಿಸಚ್ಛನ್ದಂ ಪುರಿಸಸ್ಸರಂ ಪುರಿಸಾಲಙ್ಕಾರಂ। ಸೋ ತತ್ಥ ನ ರಜ್ಜತಿ, ಸೋ ತತ್ರ ನಾಭಿರಮತಿ। ಸೋ ತತ್ಥ ಅರತ್ತೋ ತತ್ರ ಅನಭಿರತೋ ಬಹಿದ್ಧಾ ಇತ್ಥಿನ್ದ್ರಿಯಂ ನ ಮನಸಿ ಕರೋತಿ - ಇತ್ಥಿಕುತ್ತಂ ಇತ್ಥಾಕಪ್ಪಂ ಇತ್ಥಿವಿಧಂ ಇತ್ಥಿಚ್ಛನ್ದಂ ಇತ್ಥಿಸ್ಸರಂ ಇತ್ಥಾಲಙ್ಕಾರಂ। ಸೋ ತತ್ಥ ನ ರಜ್ಜತಿ, ತತ್ರ ನಾಭಿರಮತಿ। ಸೋ ತತ್ಥ ಅರತ್ತೋ ತತ್ರ ಅನಭಿರತೋ ಬಹಿದ್ಧಾ ಸಂಯೋಗಂ ನಾಕಙ್ಖತಿ। ಯಞ್ಚಸ್ಸ ಸಂಯೋಗಪಚ್ಚಯಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಸುಖಂ ಸೋಮನಸ್ಸಂ ತಞ್ಚ ನಾಕಙ್ಖತಿ। ಪುರಿಸತ್ತೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅನಭಿರತಾ ಸತ್ತಾ ಇತ್ಥೀಸು ವಿಸಂಯೋಗಂ ಗತಾ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುರಿಸೋ ಪುರಿಸತ್ತಂ ಅತಿವತ್ತತಿ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಿಸಂಯೋಗೋ ಹೋತಿ। ಅಯಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಂಯೋಗೋ ವಿಸಂಯೋಗೋ ಧಮ್ಮಪರಿಯಾಯೋ”ತಿ। ಅಟ್ಠಮಂ।

೯. ದಾನಮಹಪ್ಫಲಸುತ್ತಂ

೫೨. ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ಚಮ್ಪಾಯಂ ವಿಹರತಿ ಗಗ್ಗರಾಯ ಪೋಕ್ಖರಣಿಯಾ ತೀರೇ। ಅಥ ಖೋ ಸಮ್ಬಹುಲಾ ಚಮ್ಪೇಯ್ಯಕಾ ಉಪಾಸಕಾ ಯೇನ ಆಯಸ್ಮಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿಂಸು; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಸಾರಿಪುತ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿಂಸು। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನಾ ಖೋ ಚಮ್ಪೇಯ್ಯಕಾ ಉಪಾಸಕಾ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಸಾರಿಪುತ್ತಂ ಏತದವೋಚುಂ - “ಚಿರಸ್ಸುತಾ ನೋ, ಭನ್ತೇ [ಭನ್ತೇ ಸಾರಿಪುತ್ತ (ಸೀ॰)], ಭಗವತೋ ಸಮ್ಮುಖಾ ಧಮ್ಮೀಕಥಾ। ಸಾಧು ಮಯಂ, ಭನ್ತೇ, ಲಭೇಯ್ಯಾಮ ಭಗವತೋ ಸಮ್ಮುಖಾ ಧಮ್ಮಿಂ ಕಥಂ [ಭಗವತೋ ಸನ್ತಿಕಾ ಧಮ್ಮಿಂ ಕಥಂ (ಸೀ॰), ಭಗವತೋ ಧಮ್ಮಿಂ ಕಥಂ (ಸ್ಯಾ॰)] ಸವನಾಯಾ”ತಿ। “ತೇನಹಾವುಸೋ, ತದಹುಪೋಸಥೇ ಆಗಚ್ಛೇಯ್ಯಾಥ, ಅಪ್ಪೇವ ನಾಮ ಲಭೇಯ್ಯಾಥ ಭಗವತೋ ಸಮ್ಮುಖಾ [ಭಗವತೋ ಸನ್ತಿಕೇ (ಸ್ಯಾ॰)] ಧಮ್ಮಿಂ ಕಥಂ ಸವನಾಯಾ”ತಿ। “ಏವಂ, ಭನ್ತೇ”ತಿ ಖೋ ಚಮ್ಪೇಯ್ಯಕಾ ಉಪಾಸಕಾ ಆಯಸ್ಮತೋ ಸಾರಿಪುತ್ತಸ್ಸ ಪಟಿಸ್ಸುತ್ವಾ ಉಟ್ಠಾಯಾಸನಾ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಸಾರಿಪುತ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಪದಕ್ಖಿಣಂ ಕತ್ವಾ ಪಕ್ಕಮಿಂಸು।

ಅಥ ಖೋ ಚಮ್ಪೇಯ್ಯಕಾ ಉಪಾಸಕಾ ತದಹುಪೋಸಥೇ ಯೇನಾಯಸ್ಮಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿಂಸು; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಸಾರಿಪುತ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ಅಟ್ಠಂಸು। ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ತೇಹಿ ಚಮ್ಪೇಯ್ಯಕೇಹಿ ಉಪಾಸಕೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ -

“ಸಿಯಾ ನು ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಇಧೇಕಚ್ಚಸ್ಸ ತಾದಿಸಂಯೇವ ದಾನಂ ದಿನ್ನಂ ನ ಮಹಪ್ಫಲಂ ಹೋತಿ ನ ಮಹಾನಿಸಂಸಂ; ಸಿಯಾ ಪನ, ಭನ್ತೇ, ಇಧೇಕಚ್ಚಸ್ಸ ತಾದಿಸಂಯೇವ ದಾನಂ ದಿನ್ನಂ ಮಹಪ್ಫಲಂ ಹೋತಿ ಮಹಾನಿಸಂಸ”ನ್ತಿ? “ಸಿಯಾ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಇಧೇಕಚ್ಚಸ್ಸ ತಾದಿಸಂಯೇವ ದಾನಂ ದಿನ್ನಂ ನ ಮಹಪ್ಫಲಂ ಹೋತಿ ನ ಮಹಾನಿಸಂಸಂ; ಸಿಯಾ ಪನ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಇಧೇಕಚ್ಚಸ್ಸ ತಾದಿಸಂಯೇವ ದಾನಂ ದಿನ್ನಂ ಮಹಪ್ಫಲಂ ಹೋತಿ ಮಹಾನಿಸಂಸ”ನ್ತಿ। “ಕೋ ನು ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಹೇತು ಕೋ ಪಚ್ಚಯೋ ಯೇನ ಮಿಧೇಕಚ್ಚಸ್ಸ ತಾದಿಸಂಯೇವ ದಾನಂ ದಿನ್ನಂ ನ ಮಹಪ್ಫಲಂ ಹೋತಿ ನ ಮಹಾನಿಸಂಸಂ; ಕೋ ನು ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಹೇತು ಕೋ ಪಚ್ಚಯೋ ಯೇನ ಮಿಧೇಕಚ್ಚಸ್ಸ ತಾದಿಸಂಯೇವ ದಾನಂ ದಿನ್ನಂ ಮಹಪ್ಫಲಂ ಹೋತಿ ಮಹಾನಿಸಂಸ”ನ್ತಿ?

“ಇಧ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಏಕಚ್ಚೋ ಸಾಪೇಖೋ [ಸಾಪೇಕ್ಖೋ (ಸ್ಯಾ॰)] ದಾನಂ ದೇತಿ, ಪತಿಬದ್ಧಚಿತ್ತೋ [ಪತಿಬನ್ಧಚಿತ್ತೋ (ಕ॰)] ದಾನಂ ದೇತಿ, ಸನ್ನಿಧಿಪೇಖೋ ದಾನಂ ದೇತಿ, ‘ಇಮಂ ಪೇಚ್ಚ ಪರಿಭುಞ್ಜಿಸ್ಸಾಮೀ’ತಿ ದಾನಂ ದೇತಿ। ಸೋ ತಂ ದಾನಂ ದೇತಿ ಸಮಣಸ್ಸ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಸ ವಾ ಅನ್ನಂ ಪಾನಂ ವತ್ಥಂ ಯಾನಂ ಮಾಲಾಗನ್ಧವಿಲೇಪನಂ ಸೇಯ್ಯಾವಸಥಪದೀಪೇಯ್ಯಂ। ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ದದೇಯ್ಯ ಇಧೇಕಚ್ಚೋ ಏವರೂಪಂ ದಾನ”ನ್ತಿ? “ಏವಂ, ಭನ್ತೇ”।

“ತತ್ರ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಯ್ವಾಯಂ ಸಾಪೇಖೋ ದಾನಂ ದೇತಿ , ಪತಿಬದ್ಧಚಿತ್ತೋ ದಾನಂ ದೇತಿ, ಸನ್ನಿಧಿಪೇಖೋ ದಾನಂ ದೇತಿ, ‘ಇಮಂ ಪೇಚ್ಚ ಪರಿಭುಞ್ಜಿಸ್ಸಾಮೀ’ತಿ ದಾನಂ ದೇತಿ। ಸೋ ತಂ ದಾನಂ ದತ್ವಾ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಚಾತುಮಹಾರಾಜಿಕಾನಂ ದೇವಾನಂ ಸಹಬ್ಯತಂ ಉಪಪಜ್ಜತಿ। ಸೋ ತಂ ಕಮ್ಮಂ ಖೇಪೇತ್ವಾ ತಂ ಇದ್ಧಿಂ ತಂ ಯಸಂ ತಂ ಆಧಿಪಚ್ಚಂ ಆಗಾಮೀ ಹೋತಿ ಆಗನ್ತಾ ಇತ್ಥತ್ತಂ।

“ಇಧ ಪನ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಏಕಚ್ಚೋ ನ ಹೇವ ಖೋ ಸಾಪೇಖೋ ದಾನಂ ದೇತಿ, ನ ಪತಿಬದ್ಧಚಿತ್ತೋ ದಾನಂ ದೇತಿ, ನ ಸನ್ನಿಧಿಪೇಖೋ ದಾನಂ ದೇತಿ, ನ ‘ಇಮಂ ಪೇಚ್ಚ ಪರಿಭುಞ್ಜಿಸ್ಸಾಮೀ’ತಿ ದಾನಂ ದೇತಿ; ಅಪಿ ಚ ಖೋ ‘ಸಾಹು ದಾನ’ನ್ತಿ ದಾನಂ ದೇತಿ…ಪೇ॰… ನಪಿ ‘ಸಾಹು ದಾನ’ನ್ತಿ ದಾನಂ ದೇತಿ; ಅಪಿ ಚ ಖೋ ‘ದಿನ್ನಪುಬ್ಬಂ ಕತಪುಬ್ಬಂ ಪಿತುಪಿತಾಮಹೇಹಿ ನ ಅರಹಾಮಿ ಪೋರಾಣಂ ಕುಲವಂಸಂ ಹಾಪೇತು’ನ್ತಿ ದಾನಂ ದೇತಿ…ಪೇ॰… ನಪಿ ‘ದಿನ್ನಪುಬ್ಬಂ ಕತಪುಬ್ಬಂ ಪಿತುಪಿತಾಮಹೇಹಿ ನ ಅರಹಾಮಿ ಪೋರಾಣಂ ಕುಲವಂಸಂ ಹಾಪೇತು’ನ್ತಿ ದಾನಂ ದೇತಿ; ಅಪಿ ಚ ಖೋ ‘ಅಹಂ ಪಚಾಮಿ, ಇಮೇ ನ ಪಚನ್ತಿ, ನಾರಹಾಮಿ ಪಚನ್ತೋ ಅಪಚನ್ತಾನಂ ದಾನಂ ಅದಾತು’ನ್ತಿ ದಾನಂ ದೇತಿ…ಪೇ॰… ನಪಿ ‘ಅಹಂ ಪಚಾಮಿ, ಇಮೇ ನ ಪಚನ್ತಿ, ನಾರಹಾಮಿ ಪಚನ್ತೋ ಅಪಚನ್ತಾನಂ ದಾನಂ ಅದಾತು’ನ್ತಿ ದಾನಂ ದೇತಿ; ಅಪಿ ಚ ಖೋ ‘ಯಥಾ ತೇಸಂ ಪುಬ್ಬಕಾನಂ ಇಸೀನಂ ತಾನಿ ಮಹಾಯಞ್ಞಾನಿ ಅಹೇಸುಂ, ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ - ಅಟ್ಠಕಸ್ಸ ವಾಮಕಸ್ಸ ವಾಮದೇವಸ್ಸ ವೇಸ್ಸಾಮಿತ್ತಸ್ಸ ಯಮದಗ್ಗಿನೋ ಅಙ್ಗೀರಸಸ್ಸ ಭಾರದ್ವಾಜಸ್ಸ ವಾಸೇಟ್ಠಸ್ಸ ಕಸ್ಸಪಸ್ಸ ಭಗುನೋ, ಏವಂ ಮೇ ಅಯಂ ದಾನಸಂವಿಭಾಗೋ ಭವಿಸ್ಸತೀ’ತಿ ದಾನಂ ದೇತಿ…ಪೇ॰… ನಪಿ ‘ಯಥಾ ತೇಸಂ ಪುಬ್ಬಕಾನಂ ಇಸೀನಂ ತಾನಿ ಮಹಾಯಞ್ಞಾನಿ ಅಹೇಸುಂ, ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ - ಅಟ್ಠಕಸ್ಸ ವಾಮಕಸ್ಸ ವಾಮದೇವಸ್ಸ ವೇಸ್ಸಾಮಿತ್ತಸ್ಸ ಯಮದಗ್ಗಿನೋ ಅಙ್ಗೀರಸಸ್ಸ ಭಾರದ್ವಾಜಸ್ಸ ವಾಸೇಟ್ಠಸ್ಸ ಕಸ್ಸಪಸ್ಸ ಭಗುನೋ, ಏವಂ ಮೇ ಅಯಂ ದಾನಸಂವಿಭಾಗೋ ಭವಿಸ್ಸತೀ’ತಿ ದಾನಂ ದೇತಿ; ಅಪಿ ಚ ಖೋ ‘ಇಮಂ ಮೇ ದಾನಂ ದದತೋ ಚಿತ್ತಂ ಪಸೀದತಿ, ಅತ್ತಮನತಾ ಸೋಮನಸ್ಸಂ ಉಪಜಾಯತೀ’ತಿ ದಾನಂ ದೇತಿ…ಪೇ॰… ನಪಿ ‘ಇಮಂ ಮೇ ದಾನಂ ದದತೋ ಚಿತ್ತಂ ಪಸೀದತಿ, ಅತ್ತಮನತಾ ಸೋಮನಸ್ಸಂ ಉಪಜಾಯತೀ’ತಿ ದಾನಂ ದೇತಿ; ಅಪಿ ಚ ಖೋ ಚಿತ್ತಾಲಙ್ಕಾರಚಿತ್ತಪರಿಕ್ಖಾರಂ ದಾನಂ ದೇತಿ। ಸೋ ತಂ ದಾನಂ ದೇತಿ ಸಮಣಸ್ಸ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಸ ವಾ ಅನ್ನಂ ಪಾನಂ ವತ್ಥಂ ಯಾನಂ ಮಾಲಾಗನ್ಧವಿಲೇಪನಂ ಸೇಯ್ಯಾವಸಥಪದೀಪೇಯ್ಯಂ। ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ದದೇಯ್ಯ ಇಧೇಕಚ್ಚೋ ಏವರೂಪಂ ದಾನ”ನ್ತಿ? “ಏವಂ, ಭನ್ತೇ”।

“ತತ್ರ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಯ್ವಾಯಂ ನ ಹೇವ [ನಹೇವ ಖೋ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰)] ಸಾಪೇಖೋ ದಾನಂ ದೇತಿ; ನ ಪತಿಬದ್ಧಚಿತ್ತೋ ದಾನಂ ದೇತಿ; ನ ಸನ್ನಿಧಿಪೇಖೋ ದಾನಂ ದೇತಿ; ನ ‘ಇಮಂ ಪೇಚ್ಚ ಪರಿಭುಞ್ಜಿಸ್ಸಾಮೀ’ತಿ ದಾನಂ ದೇತಿ; ನಪಿ ‘ಸಾಹು ದಾನ’ನ್ತಿ ದಾನಂ ದೇತಿ; ನಪಿ ‘ದಿನ್ನಪುಬ್ಬಂ ಕತಪುಬ್ಬಂ ಪಿತುಪಿತಾಮಹೇಹಿ ನ ಅರಹಾಮಿ ಪೋರಾಣಂ ಕುಲವಂಸಂ ಹಾಪೇತು’ನ್ತಿ ದಾನಂ ದೇತಿ; ನಪಿ ‘ಅಹಂ ಪಚಾಮಿ, ಇಮೇ ನ ಪಚನ್ತಿ, ನಾರಹಾಮಿ ಪಚನ್ತೋ ಅಪಚನ್ತಾನಂ ದಾನಂ ಅದಾತು’ನ್ತಿ ದಾನಂ ದೇತಿ; ನಪಿ ‘ಯಥಾ ತೇಸಂ ಪುಬ್ಬಕಾನಂ ಇಸೀನಂ ತಾನಿ ಮಹಾಯಞ್ಞಾನಿ ಅಹೇಸುಂ, ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ - ಅಟ್ಠಕಸ್ಸ ವಾಮಕಸ್ಸ ವಾಮದೇವಸ್ಸ ವೇಸ್ಸಾಮಿತ್ತಸ್ಸ ಯಮದಗ್ಗಿನೋ ಅಙ್ಗೀರಸಸ್ಸ ಭಾರದ್ವಾಜಸ್ಸ ವಾಸೇಟ್ಠಸ್ಸ ಕಸ್ಸಪಸ್ಸ ಭಗುನೋ, ಏವಂ ಮೇ ಅಯಂ ದಾನಸಂವಿಭಾಗೋ ಭವಿಸ್ಸತೀ’ತಿ ದಾನಂ ದೇತಿ; ನಪಿ ‘ಇಮಂ ಮೇ ದಾನಂ ದದತೋ ಚಿತ್ತಂ ಪಸೀದತಿ, ಅತ್ತಮನತಾ ಸೋಮನಸ್ಸಂ ಉಪಜಾಯತೀ’ತಿ ದಾನಂ ದೇತಿ; ಅಪಿ ಚ ಖೋ ಚಿತ್ತಾಲಙ್ಕಾರಚಿತ್ತಪರಿಕ್ಖಾರಂ ದಾನಂ ದೇತಿ। ಸೋ ತಂ ದಾನಂ ದತ್ವಾ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಬ್ರಹ್ಮಕಾಯಿಕಾನಂ ದೇವಾನಂ ಸಹಬ್ಯತಂ ಉಪಪಜ್ಜತಿ। ಸೋ ತಂ ಕಮ್ಮಂ ಖೇಪೇತ್ವಾ ತಂ ಇದ್ಧಿಂ ತಂ ಯಸಂ ತಂ ಆಧಿಪಚ್ಚಂ ಅನಾಗಾಮೀ ಹೋತಿ ಅನಾಗನ್ತಾ ಇತ್ಥತ್ತಂ। ಅಯಂ ಖೋ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಹೇತು ಅಯಂ ಪಚ್ಚಯೋ ಯೇನ ಮಿಧೇಕಚ್ಚಸ್ಸ ತಾದಿಸಂಯೇವ ದಾನಂ ದಿನ್ನಂ ನ ಮಹಪ್ಫಲಂ ಹೋತಿ ನ ಮಹಾನಿಸಂಸಂ। ಅಯಂ ಪನ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಹೇತು ಅಯಂ ಪಚ್ಚಯೋ ಯೇನ ಮಿಧೇಕಚ್ಚಸ್ಸ ತಾದಿಸಂಯೇವ ದಾನಂ ದಿನ್ನಂ ಮಹಪ್ಫಲಂ ಹೋತಿ ಮಹಾನಿಸಂಸ”ನ್ತಿ। ನವಮಂ।

೧೦. ನನ್ದಮಾತಾಸುತ್ತಂ

೫೩. ಏವಂ ಮೇ ಸುತಂ - ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಆಯಸ್ಮಾ ಚ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಚ ಮಹಾಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನೋ ದಕ್ಖಿಣಾಗಿರಿಸ್ಮಿಂ ಚಾರಿಕಂ ಚರನ್ತಿ ಮಹತಾ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೇನ ಸದ್ಧಿಂ। ತೇನ ಖೋ ಪನ ಸಮಯೇನ ವೇಳುಕಣ್ಡಕೀ [ವೇಳುಕಣ್ಡಕೀ (ಸ್ಯಾ॰) ಅ॰ ನಿ॰ ೬.೩೭; ೨.೧೩೪; ಸಂ॰ ನಿ॰ ೨.೧೭೩ ಪಸ್ಸಿತಬ್ಬಂ] ನನ್ದಮಾತಾ ಉಪಾಸಿಕಾ ರತ್ತಿಯಾ ಪಚ್ಚೂಸಸಮಯಂ ಪಚ್ಚುಟ್ಠಾಯ ಪಾರಾಯನಂ [ಚೂಳನಿ॰ ಪಾರಾಯನವಗ್ಗ, ವತ್ಥುಗಾಥಾ] ಸರೇನ ಭಾಸತಿ।

ತೇನ ಖೋ ಪನ ಸಮಯೇನ ವೇಸ್ಸವಣೋ ಮಹಾರಾಜಾ ಉತ್ತರಾಯ ದಿಸಾಯ ದಕ್ಖಿಣಂ ದಿಸಂ ಗಚ್ಛತಿ ಕೇನಚಿದೇವ ಕರಣೀಯೇನ। ಅಸ್ಸೋಸಿ ಖೋ ವೇಸ್ಸವಣೋ ಮಹಾರಾಜಾ ನನ್ದಮಾತಾಯ ಉಪಾಸಿಕಾಯ ಪಾರಾಯನಂ ಸರೇನ ಭಾಸನ್ತಿಯಾ, ಸುತ್ವಾ ಕಥಾಪರಿಯೋಸಾನಂ ಆಗಮಯಮಾನೋ ಅಟ್ಠಾಸಿ।

ಅಥ ಖೋ ನನ್ದಮಾತಾ ಉಪಾಸಿಕಾ ಪಾರಾಯನಂ ಸರೇನ ಭಾಸಿತ್ವಾ ತುಣ್ಹೀ ಅಹೋಸಿ। ಅಥ ಖೋ ವೇಸ್ಸವಣೋ ಮಹಾರಾಜಾ ನನ್ದಮಾತಾಯ ಉಪಾಸಿಕಾಯ ಕಥಾಪರಿಯೋಸಾನಂ ವಿದಿತ್ವಾ ಅಬ್ಭಾನುಮೋದಿ - "ಸಾಧು ಭಗಿನಿ, ಸಾಧು ಭಗಿನೀ"ತಿ! "ಕೋ ಪನೇಸೋ, ಭದ್ರಮುಖಾ"ತಿ? "ಅಹಂ ತೇ, ಭಗಿನಿ, ಭಾತಾ ವೇಸ್ಸವಣೋ, ಮಹಾರಾಜಾ"ತಿ। "ಸಾಧು, ಭದ್ರಮುಖ, ತೇನ ಹಿ ಯೋ ಮೇ ಅಯಂ ಧಮ್ಮಪರಿಯಾಯೋ ಭಣಿತೋ ಇದಂ ತೇ ಹೋತು ಆತಿಥೇಯ್ಯ"ನ್ತಿ। "ಸಾಧು, ಭಗಿನಿ, ಏತಞ್ಚೇವ ಮೇ ಹೋತು ಆತಿಥೇಯ್ಯಂ। ಸ್ವೇವ [ಸ್ವೇ ಚ (ಸೀ॰)] ಸಾರಿಪುತ್ತಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನಪ್ಪಮುಖೋ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೋ ಅಕತಪಾತರಾಸೋ ವೇಳುಕಣ್ಡಕಂ ಆಗಮಿಸ್ಸತಿ, ತಞ್ಚ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಂ ಪರಿವಿಸಿತ್ವಾ ಮಮ ದಕ್ಖಿಣಂ ಆದಿಸೇಯ್ಯಾಸಿ। ಏತಞ್ಚೇವ [ಏವಞ್ಚ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰), ಏತಞ್ಚ (?)] ಮೇ ಭವಿಸ್ಸತಿ ಆತಿಥೇಯ್ಯ"ನ್ತಿ।

ಅಥ ಖೋ ನನ್ದಮಾತಾ ಉಪಾಸಿಕಾ ತಸ್ಸಾ ರತ್ತಿಯಾ ಅಚ್ಚಯೇನ ಸಕೇ ನಿವೇಸನೇ ಪಣೀತಂ ಖಾದನೀಯಂ ಭೋಜನೀಯಂ ಪಟಿಯಾದಾಪೇಸಿ। ಅಥ ಖೋ ಸಾರಿಪುತ್ತಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನಪ್ಪಮುಖೋ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೋ ಅಕತಪಾತರಾಸೋ ಯೇನ ವೇಳುಕಣ್ಡಕೋ ತದವಸರಿ। ಅಥ ಖೋ ನನ್ದಮಾತಾ ಉಪಾಸಿಕಾ ಅಞ್ಞತರಂ ಪುರಿಸಂ ಆಮನ್ತೇಸಿ - "ಏಹಿ ತ್ವಂ, ಅಮ್ಭೋ ಪುರಿಸ, ಆರಾಮಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಸ್ಸ ಕಾಲಂ ಆರೋಚೇಹಿ - 'ಕಾಲೋ, ಭನ್ತೇ, ಅಯ್ಯಾಯ ನನ್ದಮಾತುಯಾ ನಿವೇಸನೇ ನಿಟ್ಠಿತಂ ಭತ್ತ'"ನ್ತಿ। "ಏವಂ, ಅಯ್ಯೇ"ತಿ ಖೋ ಸೋ ಪುರಿಸೋ ನನ್ದಮಾತಾಯ ಉಪಾಸಿಕಾಯ ಪಟಿಸ್ಸುತ್ವಾ ಆರಾಮಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಸ್ಸ ಕಾಲಂ ಆರೋಚೇಸಿ - "ಕಾಲೋ, ಭನ್ತೇ, ಅಯ್ಯಾಯ ನನ್ದಮಾತುಯಾ ನಿವೇಸನೇ ನಿಟ್ಠಿತಂ ಭತ್ತ"ನ್ತಿ। ಅಥ ಖೋ ಸಾರಿಪುತ್ತಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನಪ್ಪಮುಖೋ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೋ ಪುಬ್ಬಣ್ಹಸಮಯಂ ನಿವಾಸೇತ್ವಾ ಪತ್ತಚೀವರಮಾದಾಯ ಯೇನ ನನ್ದಮಾತಾಯ ಉಪಾಸಿಕಾಯ ನಿವೇಸನಂ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಪಞ್ಞತ್ತೇ ಆಸನೇ ನಿಸೀದಿ। ಅಥ ಖೋ ನನ್ದಮಾತಾ ಉಪಾಸಿಕಾ ಸಾರಿಪುತ್ತಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನಪ್ಪಮುಖಂ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಂ ಪಣೀತೇನ ಖಾದನೀಯೇನ ಭೋಜನೀಯೇನ ಸಹತ್ಥಾ ಸನ್ತಪ್ಪೇಸಿ ಸಮ್ಪವಾರೇಸಿ।

ಅಥ ಖೋ ನನ್ದಮಾತಾ ಉಪಾಸಿಕಾ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಸಾರಿಪುತ್ತಂ ಭುತ್ತಾವಿಂ ಓನೀತಪತ್ತಪಾಣಿಂ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನಂ ಖೋ ನನ್ದಮಾತರಂ ಉಪಾಸಿಕಂ ಆಯಸ್ಮಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ಏತದವೋಚ - "ಕೋ ಪನ ತೇ, ನನ್ದಮಾತೇ, ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಸ್ಸ ಅಬ್ಭಾಗಮನಂ ಆರೋಚೇಸೀ"ತಿ?

"ಇಧಾಹಂ, ಭನ್ತೇ , ರತ್ತಿಯಾ ಪಚ್ಚೂಸಸಮಯಂ ಪಚ್ಚುಟ್ಠಾಯ ಪಾರಾಯನಂ ಸರೇನ ಭಾಸಿತ್ವಾ ತುಣ್ಹೀ ಅಹೋಸಿಂ। ಅಥ ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ವೇಸ್ಸವಣೋ ಮಹಾರಾಜಾ ಮಮ ಕಥಾಪರಿಯೋಸಾನಂ ವಿದಿತ್ವಾ ಅಬ್ಭಾನುಮೋದಿ - 'ಸಾಧು, ಭಗಿನಿ, ಸಾಧು, ಭಗಿನೀ'ತಿ! 'ಕೋ ಪನೇಸೋ, ಭದ್ರಮುಖಾ'ತಿ? 'ಅಹಂ ತೇ, ಭಗಿನಿ, ಭಾತಾ ವೇಸ್ಸವಣೋ, ಮಹಾರಾಜಾ'ತಿ। 'ಸಾಧು, ಭದ್ರಮುಖ, ತೇನ ಹಿ ಯೋ ಮೇ ಅಯಂ ಧಮ್ಮಪರಿಯಾಯೋ ಭಣಿತೋ ಇದಂ ತೇ ಹೋತು ಆತಿಥೇಯ್ಯ'ನ್ತಿ। 'ಸಾಧು, ಭಗಿನಿ, ಏತಞ್ಚೇವ ಮೇ ಹೋತು ಆತಿಥೇಯ್ಯಂ। ಸ್ವೇವ ಸಾರಿಪುತ್ತಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನಪ್ಪಮುಖೋ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೋ ಅಕತಪಾತರಾಸೋ ವೇಳುಕಣ್ಡಕಂ ಆಗಮಿಸ್ಸತಿ, ತಞ್ಚ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಂ ಪರಿವಿಸಿತ್ವಾ ಮಮ ದಕ್ಖಿಣಂ ಆದಿಸೇಯ್ಯಾಸಿ। ಏತಞ್ಚೇವ [ಏತಞ್ಚ (ಸೀ॰), ಏವಞ್ಚ (ಸ್ಯಾ॰)] ಮೇ ಭವಿಸ್ಸತಿ

ಆತಿಥೇಯ್ಯ’ನ್ತಿ। ಯದಿದಂ [ಯಮಿದಂ (ಮ॰ ನಿ॰ ೧.೩೬೩)], ಭನ್ತೇ, ದಾನೇ [ಪುಞ್ಞಂ ಹಿ ತಂ (ಸೀ॰), ಪುಞ್ಞಂ ಪುಞ್ಞಮಹಿತಂ (ಸ್ಯಾ॰), ಪುಞ್ಞಂ ವಾ ಪುಞ್ಞಮಹಂ ವಾ (ಪೀ॰), ಪುಞ್ಞಂ ವಾ ಪುಞ್ಞಮಹೀ ವಾ (ಕ॰)] ಪುಞ್ಞಞ್ಚ ಪುಞ್ಞಮಹೀ ಚ ತಂ [ಪುಞ್ಞಂ ಹಿ ತಂ (ಸೀ॰), ಪುಞ್ಞಂ ಪುಞ್ಞಮಹಿತಂ (ಸ್ಯಾ॰), ಪುಞ್ಞಂ ವಾ ಪುಞ್ಞಮಹಂ ವಾ (ಪೀ॰), ಪುಞ್ಞಂ ವಾ ಪುಞ್ಞಮಹೀ ವಾ (ಕ॰)] ವೇಸ್ಸವಣಸ್ಸ ಮಹಾರಾಜಸ್ಸ ಸುಖಾಯ ಹೋತೂ”ತಿ।

“ಅಚ್ಛರಿಯಂ, ನನ್ದಮಾತೇ, ಅಬ್ಭುತಂ, ನನ್ದಮಾತೇ! ಯತ್ರ ಹಿ ನಾಮ ವೇಸ್ಸವಣೇನ ಮಹಾರಾಜೇನ ಏವಂಮಹಿದ್ಧಿಕೇನ ಏವಂಮಹೇಸಕ್ಖೇನ ದೇವಪುತ್ತೇನ ಸಮ್ಮುಖಾ ಸಲ್ಲಪಿಸ್ಸಸೀ”ತಿ।

“ನ ಖೋ ಮೇ, ಭನ್ತೇ, ಏಸೇವ ಅಚ್ಛರಿಯೋ ಅಬ್ಭುತೋ ಧಮ್ಮೋ। ಅತ್ಥಿ ಮೇ ಅಞ್ಞೋಪಿ ಅಚ್ಛರಿಯೋ ಅಬ್ಭುತೋ ಧಮ್ಮೋ। ಇಧ ಮೇ, ಭನ್ತೇ, ನನ್ದೋ ನಾಮ ಏಕಪುತ್ತಕೋ ಪಿಯೋ ಮನಾಪೋ। ತಂ ರಾಜಾನೋ ಕಿಸ್ಮಿಞ್ಚಿದೇವ ಪಕರಣೇ ಓಕಸ್ಸ ಪಸಯ್ಹ ಜೀವಿತಾ ವೋರೋಪೇಸುಂ। ತಸ್ಮಿಂ ಖೋ ಪನಾಹಂ, ಭನ್ತೇ, ದಾರಕೇ ಗಹಿತೇ ವಾ ಗಯ್ಹಮಾನೇ ವಾ ವಧೇ ವಾ ವಜ್ಝಮಾನೇ ವಾ ಹತೇ ವಾ ಹಞ್ಞಮಾನೇ ವಾ ನಾಭಿಜಾನಾಮಿ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಅಞ್ಞಥತ್ತ”ನ್ತಿ। “ಅಚ್ಛರಿಯಂ, ನನ್ದಮಾತೇ, ಅಬ್ಭುತಂ ನನ್ದಮಾತೇ! ಯತ್ರ ಹಿ ನಾಮ ಚಿತ್ತುಪ್ಪಾದಮ್ಪಿ [ಚಿತ್ತುಪ್ಪಾದಮತ್ತಮ್ಪಿ (ಸ್ಯಾ॰)] ಪರಿಸೋಧೇಸ್ಸಸೀ”ತಿ।

“ನ ಖೋ ಮೇ, ಭನ್ತೇ , ಏಸೇವ ಅಚ್ಛರಿಯೋ ಅಬ್ಭುತೋ ಧಮ್ಮೋ। ಅತ್ಥಿ ಮೇ ಅಞ್ಞೋಪಿ ಅಚ್ಛರಿಯೋ ಅಬ್ಭುತೋ ಧಮ್ಮೋ। ಇಧ ಮೇ, ಭನ್ತೇ, ಸಾಮಿಕೋ ಕಾಲಙ್ಕತೋ ಅಞ್ಞತರಂ ಯಕ್ಖಯೋನಿಂ ಉಪಪನ್ನೋ। ಸೋ ಮೇ ತೇನೇವ ಪುರಿಮೇನ ಅತ್ತಭಾವೇನ ಉದ್ದಸ್ಸೇಸಿ। ನ ಖೋ ಪನಾಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಅಭಿಜಾನಾಮಿ ತತೋನಿದಾನಂ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಅಞ್ಞಥತ್ತ”ನ್ತಿ। “ಅಚ್ಛರಿಯಂ, ನನ್ದಮಾತೇ, ಅಬ್ಭುತಂ, ನನ್ದಮಾತೇ! ಯತ್ರ ಹಿ ನಾಮ ಚಿತ್ತುಪ್ಪಾದಮ್ಪಿ ಪರಿಸೋಧೇಸ್ಸಸೀ”ತಿ।

“ನ ಖೋ ಮೇ, ಭನ್ತೇ, ಏಸೇವ ಅಚ್ಛರಿಯೋ ಅಬ್ಭುತೋ ಧಮ್ಮೋ। ಅತ್ಥಿ ಮೇ ಅಞ್ಞೋಪಿ ಅಚ್ಛರಿಯೋ ಅಬ್ಭುತೋ ಧಮ್ಮೋ। ಯತೋಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಸಾಮಿಕಸ್ಸ ದಹರಸ್ಸೇವ ದಹರಾ ಆನೀತಾ ನಾಭಿಜಾನಾಮಿ ಸಾಮಿಕಂ ಮನಸಾಪಿ ಅತಿಚರಿತಾ [ಅತಿಚರಿತುಂ (ಸ್ಯಾ॰), ಅತಿಚಾರಿತ್ತಂ (ಕ॰)], ಕುತೋ ಪನ ಕಾಯೇನಾ”ತಿ! “ಅಚ್ಛರಿಯಂ, ನನ್ದಮಾತೇ, ಅಬ್ಭುತಂ, ನನ್ದಮಾತೇ! ಯತ್ರ ಹಿ ನಾಮ ಚಿತ್ತುಪ್ಪಾದಮ್ಪಿ ಪರಿಸೋಧೇಸ್ಸಸೀ”ತಿ।

“ನ ಖೋ ಮೇ, ಭನ್ತೇ, ಏಸೇವ ಅಚ್ಛರಿಯೋ ಅಬ್ಭುತೋ ಧಮ್ಮೋ। ಅತ್ಥಿ ಮೇ ಅಞ್ಞೋಪಿ ಅಚ್ಛರಿಯೋ ಅಬ್ಭುತೋ ಧಮ್ಮೋ। ಯದಾಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಉಪಾಸಿಕಾ ಪಟಿದೇಸಿತಾ ನಾಭಿಜಾನಾಮಿ ಕಿಞ್ಚಿ ಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ಸಞ್ಚಿಚ್ಚ ವೀತಿಕ್ಕಮಿತಾ”ತಿ। “ಅಚ್ಛರಿಯಂ, ನನ್ದಮಾತೇ, ಅಬ್ಭುತಂ, ನನ್ದಮಾತೇ”ತಿ!

“ನ ಖೋ ಮೇ, ಭನ್ತೇ, ಏಸೇವ ಅಚ್ಛರಿಯೋ ಅಬ್ಭುತೋ ಧಮ್ಮೋ। ಅತ್ಥಿ ಮೇ ಅಞ್ಞೋಪಿ ಅಚ್ಛರಿಯೋ ಅಬ್ಭುತೋ ಧಮ್ಮೋ। ಇಧಾಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಯಾವದೇವ [ಯಾವದೇವ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰) ಸಂ॰ ನಿ॰ ೨.೧೫೨ ಪಾಳಿ ಚ ಅಟ್ಠಕಥಾಟೀಕಾ ಚ ಪಸ್ಸಿತಬ್ಬಾ] ಆಕಙ್ಖಾಮಿ ವಿವಿಚ್ಚೇವ ಕಾಮೇಹಿ ವಿವಿಚ್ಚ ಅಕುಸಲೇಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸವಿತಕ್ಕಂ ಸವಿಚಾರಂ ವಿವೇಕಜಂ ಪೀತಿಸುಖಂ ಪಠಮಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರಾಮಿ। ವಿತಕ್ಕವಿಚಾರಾನಂ ವೂಪಸಮಾ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಸಮ್ಪಸಾದನಂ ಚೇತಸೋ ಏಕೋದಿಭಾವಂ ಅವಿತಕ್ಕಂ ಅವಿಚಾರಂ ವಿವೇಕಜಂ ಪೀತಿಸುಖಂ ದುತಿಯಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರಾಮಿ। ಪೀತಿಯಾ ಚ ವಿರಾಗಾ ಉಪೇಕ್ಖಿಕಾ ಚ ವಿಹರಾಮಿ ಸತಾ ಚ ಸಮ್ಪಜಾನಾ ಸುಖಞ್ಚ ಕಾಯೇ ಪಟಿಸಂವೇದೇಮಿ, ಯಂ ತಂ ಅರಿಯಾ ಆಚಿಕ್ಖನ್ತಿ – ‘ಉಪೇಕ್ಖಕೋ ಸತಿಮಾ ಸುಖವಿಹಾರೀ’ತಿ ತತಿಯಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರಾಮಿ। ಸುಖಸ್ಸ ಚ ಪಹಾನಾ ದುಕ್ಖಸ್ಸ ಚ ಪಹಾನಾ ಪುಬ್ಬೇವ ಸೋಮನಸ್ಸದೋಮನಸ್ಸಾನಂ ಅತ್ಥಙ್ಗಮಾ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಂ ಉಪೇಕ್ಖಾಸತಿಪಾರಿಸುದ್ಧಿಂ ಚತುತ್ಥಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರಾಮೀ”ತಿ। “ಅಚ್ಛರಿಯಂ, ನನ್ದಮಾತೇ, ಅಬ್ಭುತಂ, ನನ್ದಮಾತೇ”ತಿ!

“ನ ಖೋ ಮೇ, ಭನ್ತೇ, ಏಸೇವ ಅಚ್ಛರಿಯೋ ಅಬ್ಭುತೋ ಧಮ್ಮೋ। ಅತ್ಥಿ ಮೇ ಅಞ್ಞೋಪಿ ಅಚ್ಛರಿಯೋ ಅಬ್ಭುತೋ ಧಮ್ಮೋ। ಯಾನಿಮಾನಿ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವತಾ ದೇಸಿತಾನಿ ಪಞ್ಚೋರಮ್ಭಾಗಿಯಾನಿ ಸಂಯೋಜನಾನಿ ನಾಹಂ ತೇಸಂ ಕಿಞ್ಚಿ ಅತ್ತನಿ ಅಪ್ಪಹೀನಂ ಸಮನುಪಸ್ಸಾಮೀ”ತಿ। “ಅಚ್ಛರಿಯಂ, ನನ್ದಮಾತೇ, ಅಬ್ಭುತಂ, ನನ್ದಮಾತೇ”ತಿ!

ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ನನ್ದಮಾತರಂ ಉಪಾಸಿಕಂ ಧಮ್ಮಿಯಾ ಕಥಾಯ ಸನ್ದಸ್ಸೇತ್ವಾ ಸಮಾದಪೇತ್ವಾ ಸಮುತ್ತೇಜೇತ್ವಾ ಸಮ್ಪಹಂಸೇತ್ವಾ ಉಟ್ಠಾಯಾಸನಾ ಪಕ್ಕಾಮೀತಿ। ದಸಮಂ।

ಮಹಾಯಞ್ಞವಗ್ಗೋ ಪಞ್ಚಮೋ।

ತಸ್ಸುದ್ದಾನಂ -

ಠಿತಿ ಚ ಪರಿಕ್ಖಾರಂ ದ್ವೇ, ಅಗ್ಗೀ ಸಞ್ಞಾ ಚ ದ್ವೇ ಪರಾ।
ಮೇಥುನಾ ಸಂಯೋಗೋ ದಾನಂ, ನನ್ದಮಾತೇನ ತೇ ದಸಾತಿ॥

ಪಠಮಪಣ್ಣಾಸಕಂ ಸಮತ್ತಂ।

೬. ಅಬ್ಯಾಕತವಗ್ಗೋ

೧. ಅಬ್ಯಾಕತಸುತ್ತಂ

೫೪. ಅಥ ಖೋ ಅಞ್ಞತರೋ ಭಿಕ್ಖು ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಸೋ ಭಿಕ್ಖು ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ – "ಕೋ ನು ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಹೇತು ಕೋ ಪಚ್ಚಯೋ ಯೇನ ಸುತವತೋ ಅರಿಯಸಾವಕಸ್ಸ ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಾ ನುಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಅಬ್ಯಾಕತವತ್ಥೂಸೂ"ತಿ?

"ದಿಟ್ಠಿನಿರೋಧಾ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖು, ಸುತವತೋ ಅರಿಯಸಾವಕಸ್ಸ ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಾ ನುಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಅಬ್ಯಾಕತವತ್ಥೂಸು। 'ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ'ತಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖು, ದಿಟ್ಠಿಗತಮೇತಂ; 'ನ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ'ತಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖು, ದಿಟ್ಠಿಗತಮೇತಂ; 'ಹೋತಿ ಚ ನ ಚ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ'ತಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖು, ದಿಟ್ಠಿಗತಮೇತಂ; 'ನೇವ ಹೋತಿ ನ ನ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ'ತಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖು, ದಿಟ್ಠಿಗತಮೇತಂ। ಅಸ್ಸುತವಾ, ಭಿಕ್ಖು, ಪುಥುಜ್ಜನೋ ದಿಟ್ಠಿಂ ನಪ್ಪಜಾನಾತಿ, ದಿಟ್ಠಿಸಮುದಯಂ ನಪ್ಪಜಾನಾತಿ, ದಿಟ್ಠಿನಿರೋಧಂ ನಪ್ಪಜಾನಾತಿ, ದಿಟ್ಠಿನಿರೋಧಗಾಮಿನಿಂ ಪಟಿಪದಂ ನಪ್ಪಜಾನಾತಿ। ತಸ್ಸ ಸಾ ದಿಟ್ಠಿ ಪವಡ್ಢತಿ, ಸೋ ನ ಪರಿಮುಚ್ಚತಿ ಜಾತಿಯಾ ಜರಾಯ ಮರಣೇನ ಸೋಕೇಹಿ ಪರಿದೇವೇಹಿ ದುಕ್ಖೇಹಿ ದೋಮನಸ್ಸೇಹಿ ಉಪಾಯಾಸೇಹಿ, ನ ಪರಿಮುಚ್ಚತಿ ದುಕ್ಖಸ್ಮಾತಿ ವದಾಮಿ।

"ಸುತವಾ ಚ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖು, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ದಿಟ್ಠಿಂ ಪಜಾನಾತಿ, ದಿಟ್ಠಿಸಮುದಯಂ ಪಜಾನಾತಿ, ದಿಟ್ಠಿನಿರೋಧಂ ಪಜಾನಾತಿ, ದಿಟ್ಠಿನಿರೋಧಗಾಮಿನಿಂ ಪಟಿಪದಂ ಪಜಾನಾತಿ। ತಸ್ಸ ಸಾ ದಿಟ್ಠಿ ನಿರುಜ್ಝತಿ, ಸೋ ಪರಿಮುಚ್ಚತಿ ಜಾತಿಯಾ ಜರಾಯ ಮರಣೇನ ಸೋಕೇಹಿ ಪರಿದೇವೇಹಿ ದುಕ್ಖೇಹಿ ದೋಮನಸ್ಸೇಹಿ ಉಪಾಯಾಸೇಹಿ, ಪರಿಮುಚ್ಚತಿ ದುಕ್ಖಸ್ಮಾತಿ ವದಾಮಿ। ಏವಂ ಜಾನಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖು, ಸುತವಾ ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಏವಂ ಪಸ್ಸಂ 'ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ'ತಿಪಿ ನ ಬ್ಯಾಕರೋತಿ; 'ನ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ'ತಿಪಿ ನ ಬ್ಯಾಕರೋತಿ; 'ಹೋತಿ ಚ ನ ಚ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ'ತಿಪಿ ನ ಬ್ಯಾಕರೋತಿ; 'ನೇವ ಹೋತಿ ನ ನ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ'ತಿಪಿ ನ ಬ್ಯಾಕರೋತಿ। ಏವಂ ಜಾನಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖು, ಸುತವಾ ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಏವಂ ಪಸ್ಸಂ ಏವಂ ಅಬ್ಯಾಕರಣಧಮ್ಮೋ ಹೋತಿ ಅಬ್ಯಾಕತವತ್ಥೂಸು । ಏವಂ ಜಾನಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖು, ಸುತವಾ ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಏವಂ ಪಸ್ಸಂ ನ ಛಮ್ಭತಿ, ನ ಕಮ್ಪತಿ, ನ ವೇಧತಿ, ನ ಸನ್ತಾಸಂ ಆಪಜ್ಜತಿ ಅಬ್ಯಾಕತವತ್ಥೂಸು।

"'ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ'ತಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖು, ತಣ್ಹಾಗತಮೇತಂ...ಪೇ॰... ಸಞ್ಞಾಗತಮೇತಂ ...ಪೇ॰... ಮಞ್ಞಿತಮೇತಂ...ಪೇ॰... ಪಪಞ್ಚಿತಮೇತಂ...ಪೇ॰... ಉಪಾದಾನಗತಮೇತಂ...ಪೇ॰... 'ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ'ತಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖು, ವಿಪ್ಪಟಿಸಾರೋ ಏಸೋ; 'ನ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ'ತಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖು, ವಿಪ್ಪಟಿಸಾರೋ ಏಸೋ; 'ಹೋತಿ ಚ ನ ಚ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ'ತಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖು, ವಿಪ್ಪಟಿಸಾರೋ ಏಸೋ; 'ನೇವ ಹೋತಿ ನ ನ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ'ತಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖು, ವಿಪ್ಪಟಿಸಾರೋ ಏಸೋ। ಅಸ್ಸುತವಾ, ಭಿಕ್ಖು, ಪುಥುಜ್ಜನೋ ವಿಪ್ಪಟಿಸಾರಂ ನಪ್ಪಜಾನಾತಿ, ವಿಪ್ಪಟಿಸಾರಸಮುದಯಂ ನಪ್ಪಜಾನಾತಿ, ವಿಪ್ಪಟಿಸಾರನಿರೋಧಂ ನಪ್ಪಜಾನಾತಿ, ವಿಪ್ಪಟಿಸಾರನಿರೋಧಗಾಮಿನಿಂ ಪಟಿಪದಂ ನಪ್ಪಜಾನಾತಿ। ತಸ್ಸ ಸೋ ವಿಪ್ಪಟಿಸಾರೋ ಪವಡ್ಢತಿ, ಸೋ ನ ಪರಿಮುಚ್ಚತಿ ಜಾತಿಯಾ ಜರಾಯ ಮರಣೇನ ಸೋಕೇಹಿ ಪರಿದೇವೇಹಿ ದುಕ್ಖೇಹಿ ದೋಮನಸ್ಸೇಹಿ ಉಪಾಯಾಸೇಹಿ, ನ ಪರಿಮುಚ್ಚತಿ ದುಕ್ಖಸ್ಮಾತಿ ವದಾಮಿ।

"ಸುತವಾ ಚ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖು, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ವಿಪ್ಪಟಿಸಾರಂ ಪಜಾನಾತಿ, ವಿಪ್ಪಟಿಸಾರಸಮುದಯಂ ಪಜಾನಾತಿ, ವಿಪ್ಪಟಿಸಾರನಿರೋಧಂ ಪಜಾನಾತಿ , ವಿಪ್ಪಟಿಸಾರನಿರೋಧಗಾಮಿನಿಂ ಪಟಿಪದಂ ಪಜಾನಾತಿ। ತಸ್ಸ ಸೋ ವಿಪ್ಪಟಿಸಾರೋ ನಿರುಜ್ಝತಿ, ಸೋ ಪರಿಮುಚ್ಚತಿ ಜಾತಿಯಾ...ಪೇ॰... ದುಕ್ಖಸ್ಮಾತಿ ವದಾಮಿ। ಏವಂ ಜಾನಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖು, ಸುತವಾ ಅರಿಯಸಾವಕೋ

ಏವಂ ಪಸ್ಸಂ 'ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ'ತಿಪಿ ನ ಬ್ಯಾಕರೋತಿ...ಪೇ॰... 'ನೇವ ಹೋತಿ ನ ನ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ'ತಿಪಿ ನ ಬ್ಯಾಕರೋತಿ। ಏವಂ ಜಾನಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖು, ಸುತವಾ ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಏವಂ ಪಸ್ಸಂ ಏವಂ ಅಬ್ಯಾಕರಣಧಮ್ಮೋ ಹೋತಿ ಅಬ್ಯಾಕತವತ್ಥೂಸು। ಏವಂ ಜಾನಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖು, ಸುತವಾ ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಏವಂ ಪಸ್ಸಂ ನ ಛಮ್ಭತಿ, ನ ಕಮ್ಪತಿ, ನ ವೇಧತಿ, ನ ಸನ್ತಾಸಂ ಆಪಜ್ಜತಿ ಅಬ್ಯಾಕತವತ್ಥೂಸು। ಅಯಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖು, ಹೇತು ಅಯಂ ಪಚ್ಚಯೋ ಯೇನ ಸುತವತೋ ಅರಿಯಸಾವಕಸ್ಸ ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಾ ನುಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಅಬ್ಯಾಕತವತ್ಥೂಸೂ"ತಿ। ಪಠಮಂ।

೨. ಪುರಿಸಗತಿಸುತ್ತಂ

೫೫. "ಸತ್ತ ಚ [ಸತ್ತ (ಸೀ॰), ಸತ್ತ ಚ ಖೋ (ಕ॰)], ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುರಿಸಗತಿಯೋ ದೇಸೇಸ್ಸಾಮಿ ಅನುಪಾದಾ ಚ ಪರಿನಿಬ್ಬಾನಂ [ಪರಿನಿಬ್ಬಾಣಂ (ಸೀ॰)]। ತಂ ಸುಣಾಥ , ಸಾಧುಕಂ ಮನಸಿ ಕರೋಥ; ಭಾಸಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ। "ಏವಂ, ಭನ್ತೇ"ತಿ ಖೋ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಭಗವತೋ ಪಚ್ಚಸ್ಸೋಸುಂ। ಭಗವಾ ಏತದವೋಚ - "ಕತಮಾ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತ್ತ ಪುರಿಸಗತಿಯೋ?

"ಇಧ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಏವಂ ಪಟಿಪನ್ನೋ ಹೋತಿ - 'ನೋ ಚಸ್ಸ ನೋ ಚ ಮೇ ಸಿಯಾ, ನ ಭವಿಸ್ಸತಿ ನ ಮೇ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ಯದತ್ಥಿ ಯಂ ಭೂತಂ ತಂ ಪಜಹಾಮೀ'ತಿ ಉಪೇಕ್ಖಂ ಪಟಿಲಭತಿ। ಸೋ ಭವೇ ನ ರಜ್ಜತಿ, ಸಮ್ಭವೇ ನ ರಜ್ಜತಿ, ಅತ್ಥುತ್ತರಿ ಪದಂ ಸನ್ತಂ ಸಮ್ಮಪ್ಪಞ್ಞಾಯ ಪಸ್ಸತಿ। ತಞ್ಚ ಖ್ವಸ್ಸ ಪದಂ ನ ಸಬ್ಬೇನ ಸಬ್ಬಂ ಸಚ್ಛಿಕತಂ ಹೋತಿ, ತಸ್ಸ ನ ಸಬ್ಬೇನ ಸಬ್ಬಂ ಮಾನಾನುಸಯೋ ಪಹೀನೋ ಹೋತಿ, ನ ಸಬ್ಬೇನ ಸಬ್ಬಂ ಭವರಾಗಾನುಸಯೋ ಪಹೀನೋ ಹೋತಿ, ನ ಸಬ್ಬೇನ ಸಬ್ಬಂ ಅವಿಜ್ಜಾನುಸಯೋ ಪಹೀನೋ ಹೋತಿ। ಸೋ ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಓರಮ್ಭಾಗಿಯಾನಂ ಸಂಯೋಜನಾನಂ ಪರಿಕ್ಖಯಾ ಅನ್ತರಾಪರಿನಿಬ್ಬಾಯೀ ಹೋತಿ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದಿವಸಂಸನ್ತತ್ತೇ [ದಿವಸಸನ್ತತ್ತೇ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰) ಮ॰ ನಿ॰ ೨.೧೫೪] ಅಯೋಕಪಾಲೇ ಹಞ್ಞಮಾನೇ ಪಪಟಿಕಾ ನಿಬ್ಬತ್ತಿತ್ವಾ ನಿಬ್ಬಾಯೇಯ್ಯ। ಏವಮೇವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಏವಂ ಪಟಿಪನ್ನೋ ಹೋತಿ - 'ನೋ ಚಸ್ಸ ನೋ ಚ ಮೇ ಸಿಯಾ, ನ ಭವಿಸ್ಸತಿ ನ ಮೇ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ಯದತ್ಥಿ ಯಂ ಭೂತಂ ತಂ ಪಜಹಾಮೀ'ತಿ ಉಪೇಕ್ಖಂ ಪಟಿಲಭತಿ। ಸೋ ಭವೇ ನ ರಜ್ಜತಿ, ಸಮ್ಭವೇ ನ ರಜ್ಜತಿ, ಅತ್ಥುತ್ತರಿ ಪದಂ ಸನ್ತಂ ಸಮ್ಮಪ್ಪಞ್ಞಾಯ ಪಸ್ಸತಿ। ತಞ್ಚ ಖ್ವಸ್ಸ ಪದಂ ನ ಸಬ್ಬೇನ ಸಬ್ಬಂ ಸಚ್ಛಿಕತಂ ಹೋತಿ, ತಸ್ಸ ನ ಸಬ್ಬೇನ ಸಬ್ಬಂ ಮಾನಾನುಸಯೋ ಪಹೀನೋ ಹೋತಿ, ನ ಸಬ್ಬೇನ ಸಬ್ಬಂ ಭವರಾಗಾನುಸಯೋ ಪಹೀನೋ ಹೋತಿ, ನ ಸಬ್ಬೇನ ಸಬ್ಬಂ ಅವಿಜ್ಜಾನುಸಯೋ ಪಹೀನೋ ಹೋತಿ। ಸೋ ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಓರಮ್ಭಾಗಿಯಾನಂ ಸಂಯೋಜನಾನಂ ಪರಿಕ್ಖಯಾ ಅನ್ತರಾಪರಿನಿಬ್ಬಾಯೀ ಹೋತಿ।

"ಇಧ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಏವಂ ಪಟಿಪನ್ನೋ ಹೋತಿ - 'ನೋ ಚಸ್ಸ ನೋ ಚ ಮೇ ಸಿಯಾ, ನ ಭವಿಸ್ಸತಿ ನ ಮೇ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ಯದತ್ಥಿ ಯಂ ಭೂತಂ ತಂ ಪಜಹಾಮೀ'ತಿ ಉಪೇಕ್ಖಂ ಪಟಿಲಭತಿ। ಸೋ ಭವೇ ನ ರಜ್ಜತಿ, ಸಮ್ಭವೇ ನ ರಜ್ಜತಿ, ಅತ್ಥುತ್ತರಿ ಪದಂ ಸನ್ತಂ ಸಮ್ಮಪ್ಪಞ್ಞಾಯ ಪಸ್ಸತಿ। ತಞ್ಚ ಖ್ವಸ್ಸ ಪದಂ ನ ಸಬ್ಬೇನ ಸಬ್ಬಂ ಸಚ್ಛಿಕತಂ ಹೋತಿ, ತಸ್ಸ ನ ಸಬ್ಬೇನ ಸಬ್ಬಂ ಮಾನಾನುಸಯೋ ಪಹೀನೋ ಹೋತಿ, ನ ಸಬ್ಬೇನ ಸಬ್ಬಂ ಭವರಾಗಾನುಸಯೋ ಪಹೀನೋ ಹೋತಿ, ನ ಸಬ್ಬೇನ ಸಬ್ಬಂ ಅವಿಜ್ಜಾನುಸಯೋ ಪಹೀನೋ ಹೋತಿ। ಸೋ ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಓರಮ್ಭಾಗಿಯಾನಂ ಸಂಯೋಜನಾನಂ ಪರಿಕ್ಖಯಾ ಅನ್ತರಾಪರಿನಿಬ್ಬಾಯೀ ಹೋತಿ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದಿವಸಂಸನ್ತತ್ತೇ ಅಯೋಕಪಾಲೇ ಹಞ್ಞಮಾನೇ ಪಪಟಿಕಾ ನಿಬ್ಬತ್ತಿತ್ವಾ ಉಪ್ಪತಿತ್ವಾ ನಿಬ್ಬಾಯೇಯ್ಯ। ಏವಮೇವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಏವಂ ಪಟಿಪನ್ನೋ ಹೋತಿ - ನೋ ಚಸ್ಸ ನೋ ಚ ಮೇ ಸಿಯಾ...ಪೇ॰... ಸೋ ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಓರಮ್ಭಾಗಿಯಾನಂ ಸಂಯೋಜನಾನಂ ಪರಿಕ್ಖಯಾ ಅನ್ತರಾಪರಿನಿಬ್ಬಾಯೀ ಹೋತಿ।

"ಇಧ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಏವಂ ಪಟಿಪನ್ನೋ ಹೋತಿ - ನೋ ಚಸ್ಸ ನೋ ಚ ಮೇ ಸಿಯಾ...ಪೇ॰... ಸೋ ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಓರಮ್ಭಾಗಿಯಾನಂ ಸಂಯೋಜನಾನಂ ಪರಿಕ್ಖಯಾ ಅನ್ತರಾಪರಿನಿಬ್ಬಾಯೀ ಹೋತಿ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದಿವಸಂಸನ್ತತ್ತೇ ಅಯೋಕಪಾಲೇ ಹಞ್ಞಮಾನೇ ಪಪಟಿಕಾ ನಿಬ್ಬತ್ತಿತ್ವಾ ಉಪ್ಪತಿತ್ವಾ ಅನುಪಹಚ್ಚ ತಲಂ ನಿಬ್ಬಾಯೇಯ್ಯ। ಏವಮೇವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ,

ಭಿಕ್ಖು ಏವಂ ಪಟಿಪನ್ನೋ ಹೋತಿ - ನೋ ಚಸ್ಸ ನೋ ಚ ಮೇ ಸಿಯಾ...ಪೇ॰... ಸೋ ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಓರಮ್ಭಾಗಿಯಾನಂ ಸಂಯೋಜನಾನಂ ಪರಿಕ್ಖಯಾ ಅನ್ತರಾಪರಿನಿಬ್ಬಾಯೀ ಹೋತಿ।

"ಇಧ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಏವಂ ಪಟಿಪನ್ನೋ ಹೋತಿ - ನೋ ಚಸ್ಸ ನೋ ಚ ಮೇ ಸಿಯಾ...ಪೇ॰... ಸೋ ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಓರಮ್ಭಾಗಿಯಾನಂ ಸಂಯೋಜನಾನಂ ಪರಿಕ್ಖಯಾ ಉಪಹಚ್ಚಪರಿನಿಬ್ಬಾಯೀ ಹೋತಿ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದಿವಸಂಸನ್ತತ್ತೇ ಅಯೋಕಪಾಲೇ ಹಞ್ಞಮಾನೇ ಪಪಟಿಕಾ ನಿಬ್ಬತ್ತಿತ್ವಾ ಉಪ್ಪತಿತ್ವಾ ಉಪಹಚ್ಚ ತಲಂ ನಿಬ್ಬಾಯೇಯ್ಯ। ಏವಮೇವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಏವಂ ಪಟಿಪನ್ನೋ ಹೋತಿ - ನೋ ಚಸ್ಸ ನೋ ಚ ಮೇ ಸಿಯಾ...ಪೇ॰... ಸೋ ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಓರಮ್ಭಾಗಿಯಾನಂ ಸಂಯೋಜನಾನಂ ಪರಿಕ್ಖಯಾ ಉಪಹಚ್ಚಪರಿನಿಬ್ಬಾಯೀ ಹೋತಿ।

"ಇಧ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಏವಂ ಪಟಿಪನ್ನೋ ಹೋತಿ - ನೋ ಚಸ್ಸ ನೋ ಚ ಮೇ ಸಿಯಾ...ಪೇ॰... ಸೋ ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಓರಮ್ಭಾಗಿಯಾನಂ ಸಂಯೋಜನಾನಂ ಪರಿಕ್ಖಯಾ ಅಸಙ್ಖಾರಪರಿನಿಬ್ಬಾಯೀ ಹೋತಿ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದಿವಸಂಸನ್ತತ್ತೇ ಅಯೋಕಪಾಲೇ ಹಞ್ಞಮಾನೇ ಪಪಟಿಕಾ ನಿಬ್ಬತ್ತಿತ್ವಾ ಉಪ್ಪತಿತ್ವಾ ಪರಿತ್ತೇ ತಿಣಪುಞ್ಜೇ ವಾ ಕಟ್ಠಪುಞ್ಜೇ ವಾ ನಿಪತೇಯ್ಯ। ಸಾ ತತ್ಥ ಅಗ್ಗಿಮ್ಪಿ ಜನೇಯ್ಯ, ಧೂಮಮ್ಪಿ ಜನೇಯ್ಯ, ಅಗ್ಗಿಮ್ಪಿ ಜನೇತ್ವಾ ಧೂಮಮ್ಪಿ ಜನೇತ್ವಾ ತಮೇವ ಪರಿತ್ತಂ ತಿಣಪುಞ್ಜಂ ವಾ ಕಟ್ಠಪುಞ್ಜಂ ವಾ ಪರಿಯಾದಿಯಿತ್ವಾ ಅನಾಹಾರಾ ನಿಬ್ಬಾಯೇಯ್ಯ। ಏವಮೇವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಏವಂ ಪಟಿಪನ್ನೋ ಹೋತಿ - ನೋ ಚಸ್ಸ ನೋ ಚ ಮೇ ಸಿಯಾ...ಪೇ॰... ಸೋ ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಓರಮ್ಭಾಗಿಯಾನಂ ಸಂಯೋಜನಾನಂ ಪರಿಕ್ಖಯಾ ಅಸಙ್ಖಾರಪರಿನಿಬ್ಬಾಯೀ ಹೋತಿ।

"ಇಧ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಏವಂ ಪಟಿಪನ್ನೋ ಹೋತಿ - ನೋ ಚಸ್ಸ ನೋ ಚ ಮೇ ಸಿಯಾ...ಪೇ॰... ಸೋ ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಓರಮ್ಭಾಗಿಯಾನಂ ಸಂಯೋಜನಾನಂ ಪರಿಕ್ಖಯಾ ಸಸಙ್ಖಾರಪರಿನಿಬ್ಬಾಯೀ ಹೋತಿ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದಿವಸಂಸನ್ತತ್ತೇ ಅಯೋಕಪಾಲೇ ಹಞ್ಞಮಾನೇ ಪಪಟಿಕಾ ನಿಬ್ಬತ್ತಿತ್ವಾ ಉಪ್ಪತಿತ್ವಾ ವಿಪುಲೇ ತಿಣಪುಞ್ಜೇ ವಾ ಕಟ್ಠಪುಞ್ಜೇ ವಾ ನಿಪತೇಯ್ಯ। ಸಾ ತತ್ಥ ಅಗ್ಗಿಮ್ಪಿ ಜನೇಯ್ಯ, ಧೂಮಮ್ಪಿ ಜನೇಯ್ಯ, ಅಗ್ಗಿಮ್ಪಿ ಜನೇತ್ವಾ ಧೂಮಮ್ಪಿ ಜನೇತ್ವಾ ತಮೇವ ವಿಪುಲಂ ತಿಣಪುಞ್ಜಂ ವಾ ಕಟ್ಠಪುಞ್ಜಂ ವಾ ಪರಿಯಾದಿಯಿತ್ವಾ ಅನಾಹಾರಾ ನಿಬ್ಬಾಯೇಯ್ಯ। ಏವಮೇವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಏವಂ ಪಟಿಪನ್ನೋ ಹೋತಿ - ನೋ ಚಸ್ಸ ನೋ ಚ ಮೇ ಸಿಯಾ...ಪೇ॰... ಸೋ ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಓರಮ್ಭಾಗಿಯಾನಂ ಸಂಯೋಜನಾನಂ ಪರಿಕ್ಖಯಾ ಸಸಙ್ಖಾರಪರಿನಿಬ್ಬಾಯೀ ಹೋತಿ।

"ಇಧ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಏವಂ ಪಟಿಪನ್ನೋ ಹೋತಿ - 'ನೋ ಚಸ್ಸ ನೋ ಚ ಮೇ ಸಿಯಾ, ನ ಭವಿಸ್ಸತಿ ನ ಮೇ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ಯದತ್ಥಿ ಯಂ ಭೂತಂ ತಂ ಪಜಹಾಮೀ'ತಿ ಉಪೇಕ್ಖಂ ಪಟಿಲಭತಿ। ಸೋ ಭವೇ ನ ರಜ್ಜತಿ, ಸಮ್ಭವೇ ನ ರಜ್ಜತಿ, ಅತ್ಥುತ್ತರಿ ಪದಂ ಸನ್ತಂ ಸಮ್ಮಪ್ಪಞ್ಞಾಯ ಪಸ್ಸತಿ। ತಞ್ಚ ಖ್ವಸ್ಸ ಪದಂ ನ ಸಬ್ಬೇನ ಸಬ್ಬಂ ಸಚ್ಛಿಕತಂ ಹೋತಿ, ತಸ್ಸ ನ ಸಬ್ಬೇನ ಸಬ್ಬಂ ಮಾನಾನುಸಯೋ ಪಹೀನೋ ಹೋತಿ, ನ ಸಬ್ಬೇನ ಸಬ್ಬಂ ಭವರಾಗಾನುಸಯೋ ಪಹೀನೋ ಹೋತಿ, ನ ಸಬ್ಬೇನ ಸಬ್ಬಂ ಅವಿಜ್ಜಾನುಸಯೋ ಪಹೀನೋ ಹೋತಿ। ಸೋ ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಓರಮ್ಭಾಗಿಯಾನಂ ಸಂಯೋಜನಾನಂ ಪರಿಕ್ಖಯಾ ಉದ್ಧಂಸೋತೋ ಹೋತಿ ಅಕನಿಟ್ಠಗಾಮೀ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದಿವಸಂಸನ್ತತ್ತೇ ಅಯೋಕಪಾಲೇ ಹಞ್ಞಮಾನೇ ಪಪಟಿಕಾ ನಿಬ್ಬತ್ತಿತ್ವಾ ಉಪ್ಪತಿತ್ವಾ ಮಹನ್ತೇ ತಿಣಪುಞ್ಜೇ ವಾ ಕಟ್ಠಪುಞ್ಜೇ ವಾ ನಿಪತೇಯ್ಯ। ಸಾ ತತ್ಥ ಅಗ್ಗಿಮ್ಪಿ ಜನೇಯ್ಯ, ಧೂಮಮ್ಪಿ ಜನೇಯ್ಯ, ಅಗ್ಗಿಮ್ಪಿ ಜನೇತ್ವಾ ಧೂಮಮ್ಪಿ ಜನೇತ್ವಾ ತಮೇವ ಮಹನ್ತಂ ತಿಣಪುಞ್ಜಂ ವಾ ಕಟ್ಠಪುಞ್ಜಂ ವಾ ಪರಿಯಾದಿಯಿತ್ವಾ ಗಚ್ಛಮ್ಪಿ ದಹೇಯ್ಯ [ಡಹೇಯ್ಯ (ಅಞ್ಞತ್ಥ)], ದಾಯಮ್ಪಿ ದಹೇಯ್ಯ, ಗಚ್ಛಮ್ಪಿ ದಹಿತ್ವಾ ದಾಯಮ್ಪಿ ದಹಿತ್ವಾ ಹರಿತನ್ತಂ ವಾ ಪಥನ್ತಂ ವಾ [ಪನ್ಥನ್ತಂ ವಾ (ಸೀ॰) ಸ್ಯಾಮಪೋತ್ಥಕೇ ಇದಂ ನ ದಿಸ್ಸತಿ] ಸೇಲನ್ತಂ ವಾ ಉದಕನ್ತಂ ವಾ ರಮಣೀಯಂ ವಾ ಭೂಮಿಭಾಗಂ ಆಗಮ್ಮ ಅನಾಹಾರಾ ನಿಬ್ಬಾಯೇಯ್ಯ। ಏವಮೇವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಏವಂ ಪಟಿಪನ್ನೋ ಹೋತಿ - ನೋ ಚಸ್ಸ ನೋ ಚ ಮೇ ಸಿಯಾ...ಪೇ॰... ಸೋ

ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಓರಮ್ಭಾಗಿಯಾನಂ ಸಂಯೋಜನಾನಂ ಪರಿಕ್ಖಯಾ ಉದ್ಧಂಸೋತೋ ಹೋತಿ ಅಕನಿಟ್ಠಗಾಮೀ। ಇಮಾ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತ್ತ ಪುರಿಸಗತಿಯೋ।

“ಕತಮಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅನುಪಾದಾಪರಿನಿಬ್ಬಾನಂ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಏವಂ ಪಟಿಪನ್ನೋ ಹೋತಿ - ‘ನೋ ಚಸ್ಸ ನೋ ಚ ಮೇ ಸಿಯಾ, ನ ಭವಿಸ್ಸತಿ ನ ಮೇ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ಯದತ್ಥಿ ಯಂ ಭೂತಂ ತಂ ಪಜಹಾಮೀ’ತಿ ಉಪೇಕ್ಖಂ ಪಟಿಲಭತಿ। ಸೋ ಭವೇ ನ ರಜ್ಜತಿ, ಸಮ್ಭವೇ ನ ರಜ್ಜತಿ, ಅತ್ಥುತ್ತರಿ ಪದಂ ಸನ್ತಂ ಸಮ್ಮಪ್ಪಞ್ಞಾಯ ಪಸ್ಸತಿ। ತಞ್ಚ ಖ್ವಸ್ಸ ಪದಂ ಸಬ್ಬೇನ ಸಬ್ಬಂ ಸಚ್ಛಿಕತಂ ಹೋತಿ, ತಸ್ಸ ಸಬ್ಬೇನ ಸಬ್ಬಂ ಮಾನಾನುಸಯೋ ಪಹೀನೋ ಹೋತಿ, ಸಬ್ಬೇನ ಸಬ್ಬಂ ಭವರಾಗಾನುಸಯೋ ಪಹೀನೋ ಹೋತಿ, ಸಬ್ಬೇನ ಸಬ್ಬಂ ಅವಿಜ್ಜಾನುಸಯೋ ಪಹೀನೋ ಹೋತಿ। ಸೋ ಆಸವಾನಂ ಖಯಾ...ಪೇ॰... ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ। ಇದಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅನುಪಾದಾಪರಿನಿಬ್ಬಾನಂ। ಇಮಾ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತ್ತ ಪುರಿಸಗತಿಯೋ ಅನುಪಾದಾ ಚ ಪರಿನಿಬ್ಬಾನ”ನ್ತಿ। ದುತಿಯಂ।

೩. ತಿಸ್ಸಬ್ರಹ್ಮಾಸುತ್ತಂ

೫೬. ಏವಂ ಮೇ ಸುತಂ - ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ರಾಜಗಹೇ ವಿಹರತಿ ಗಿಜ್ಝಕೂಟೇ ಪಬ್ಬತೇ। ಅಥ ಖೋ ದ್ವೇ ದೇವತಾ ಅಭಿಕ್ಕನ್ತಾಯ ರತ್ತಿಯಾ ಅಭಿಕ್ಕನ್ತವಣ್ಣಾ ಕೇವಲಕಪ್ಪಂ ಗಿಜ್ಝಕೂಟಂ ಓಭಾಸೇತ್ವಾ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿಂಸು; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ಅಟ್ಠಂಸು। ಏಕಮನ್ತಂ ಠಿತಾ ಖೋ ಏಕಾ ದೇವತಾ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ - “ಏತಾ, ಭನ್ತೇ, ಭಿಕ್ಖುನಿಯೋ ವಿಮುತ್ತಾ”ತಿ। ಅಪರಾ ದೇವತಾ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ - “ಏತಾ, ಭನ್ತೇ, ಭಿಕ್ಖುನಿಯೋ ಅನುಪಾದಿಸೇಸಾ ಸುವಿಮುತ್ತಾ”ತಿ। ಇದಮವೋಚುಂ ತಾ ದೇವತಾ। ಸಮನುಞ್ಞೋ ಸತ್ಥಾ ಅಹೋಸಿ। ಅಥ ಖೋ ತಾ ದೇವತಾ “ಸಮನುಞ್ಞೋ ಸತ್ಥಾ”ತಿ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಪದಕ್ಖಿಣಂ ಕತ್ವಾ ತತ್ಥೇವನ್ತರಧಾಯಿಂಸು।

ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ತಸ್ಸಾ ರತ್ತಿಯಾ ಅಚ್ಚಯೇನ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಮನ್ತೇಸಿ - “ಇಮಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರತ್ತಿಂ ದ್ವೇ ದೇವತಾ ಅಭಿಕ್ಕನ್ತಾಯ ರತ್ತಿಯಾ ಅಭಿಕ್ಕನ್ತವಣ್ಣಾ ಕೇವಲಕಪ್ಪಂ ಗಿಜ್ಝಕೂಟಂ ಓಭಾಸೇತ್ವಾ ಯೇನಾಹಂ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿಂಸು; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಮಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ಅಟ್ಠಂಸು। ಏಕಮನ್ತಂ ಠಿತಾ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಾ ದೇವತಾ ಮಂ ಏತದವೋಚ - ‘ಏತಾ, ಭನ್ತೇ, ಭಿಕ್ಖುನಿಯೋ ವಿಮುತ್ತಾ’ತಿ। ಅಪರಾ ದೇವತಾ ಮಂ ಏತದವೋಚ - ‘ಏತಾ, ಭನ್ತೇ, ಭಿಕ್ಖುನಿಯೋ ಅನುಪಾದಿಸೇಸಾ ಸುವಿಮುತ್ತಾ’ತಿ। ಇದಮವೋಚುಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಾ ದೇವತಾ। ಇದಂ ವತ್ವಾ ಮಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಪದಕ್ಖಿಣಂ ಕತ್ವಾ ತತ್ಥೇವನ್ತರಧಾಯಿಂಸೂ”ತಿ।

ತೇನ ಖೋ ಪನ ಸಮಯೇನ ಆಯಸ್ಮಾ ಮಹಾಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನೋ ಭಗವತೋ ಅವಿದೂರೇ ನಿಸಿನ್ನೋ ಹೋತಿ। ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮತೋ ಮಹಾಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನಸ್ಸ ಏತದಹೋಸಿ - “ಕತಮೇಸಾನಂ ಖೋ ದೇವಾನಂ ಏವಂ ಞಾಣಂ ಹೋತಿ - ‘ಸಉಪಾದಿಸೇಸೇ ವಾ ಸಉಪಾದಿಸೇಸೋತಿ, ಅನುಪಾದಿಸೇಸೇ ವಾ ಅನುಪಾದಿಸೇಸೋ’”ತಿ? ತೇನ ಖೋ ಪನ ಸಮಯೇನ ತಿಸ್ಸೋ ನಾಮ ಭಿಕ್ಖು ಅಧುನಾಕಾಲಙ್ಕತೋ ಅಞ್ಞತರಂ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಂ ಉಪಪನ್ನೋ ಹೋತಿ। ತತ್ರಾಪಿ ನಂ ಏವಂ ಜಾನನ್ತಿ - “ತಿಸ್ಸೋ ಬ್ರಹ್ಮಾ ಮಹಿದ್ಧಿಕೋ ಮಹಾನುಭಾವೋ”ತಿ।

ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಮಹಾಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನೋ - ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ನಾಮ ಬಲವಾ ಪುರಿಸೋ ಸಮಿಞ್ಜಿತಂ ವಾ ಬಾಹಂ ಪಸಾರೇಯ್ಯ, ಪಸಾರಿತಂ ವಾ ಬಾಹಂ ಸಮಿಞ್ಜೇಯ್ಯ, ಏವಮೇವಂ - ಗಿಜ್ಝಕೂಟೇ ಪಬ್ಬತೇ ಅನ್ತರಹಿತೋ ತಸ್ಮಿಂ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕೇ ಪಾತುರಹೋಸಿ। ಅದ್ದಸಾ ಖೋ ತಿಸ್ಸೋ ಬ್ರಹ್ಮಾ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಮಹಾಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನಂ ದೂರತೋವ ಆಗಚ್ಛನ್ತಂ। ದಿಸ್ವಾ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಮಹಾಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನಂ ಏತದವೋಚ - “ಏಹಿ ಖೋ, ಮಾರಿಸ ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನ; ಸ್ವಾಗತಂ, ಮಾರಿಸ ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನ! ಚಿರಸ್ಸಂ ಖೋ, ಮಾರಿಸ ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನ, ಇಮಂ ಪರಿಯಾಯಮಕಾಸಿ , ಯದಿದಂ ಇಧಾಗಮನಾಯ। ನಿಸೀದ, ಮಾರಿಸ ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನ, ಇದಮಾಸನಂ ಪಞ್ಞತ್ತ”ನ್ತಿ। ನಿಸೀದಿ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಮಹಾಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನೋ ಪಞ್ಞತ್ತೇ ಆಸನೇ। ತಿಸ್ಸೋಪಿ ಖೋ ಬ್ರಹ್ಮಾ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ

ಮಹಾಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನಂ ಖೋ ತಿಸ್ಸಂ ಬ್ರಹ್ಮಾನಂ ಆಯಸ್ಮಾ ಮಹಾಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನೋ ಏತದವೋಚ - "ಕತಮೇಸಾನಂ ಖೋ, ತಿಸ್ಸ , ದೇವಾನಂ ಏವಂ ಞಾಣಂ ಹೋತಿ - 'ಸಉಪಾದಿಸೇಸೇ ವಾ ಸಉಪಾದಿಸೇಸೋತಿ, ಅನುಪಾದಿಸೇಸೇ ವಾ ಅನುಪಾದಿಸೇಸೋ'"ತಿ? "ಬ್ರಹ್ಮಕಾಯಿಕಾನಂ ಖೋ, ಮಾರಿಸ ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನ, ದೇವಾನಂ ಏವಂ ಞಾಣಂ ಹೋತಿ - 'ಸಉಪಾದಿಸೇಸೇ ವಾ ಸಉಪಾದಿಸೇಸೋತಿ, ಅನುಪಾದಿಸೇಸೇ ವಾ ಅನುಪಾದಿಸೇಸೋ'"ತಿ।

"ಸಬ್ಬೇಸಞ್ಞೇವ ಖೋ, ತಿಸ್ಸ, ಬ್ರಹ್ಮಕಾಯಿಕಾನಂ ದೇವಾನಂ ಏವಂ ಞಾಣಂ ಹೋತಿ - 'ಸಉಪಾದಿಸೇಸೇ ವಾ ಸಉಪಾದಿಸೇಸೋತಿ, ಅನುಪಾದಿಸೇಸೇ ವಾ ಅನುಪಾದಿಸೇಸೋ'"ತಿ? "ನ ಖೋ, ಮಾರಿಸ ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನ, ಸಬ್ಬೇಸಂ ಬ್ರಹ್ಮಕಾಯಿಕಾನಂ ದೇವಾನಂ ಏವಂ ಞಾಣಂ ಹೋತಿ - 'ಸಉಪಾದಿಸೇಸೇ ವಾ ಸಉಪಾದಿಸೇಸೋತಿ, ಅನುಪಾದಿಸೇಸೇ ವಾ ಅನುಪಾದಿಸೇಸೋ'"ತಿ।

"ಯೇ ಖೋ ತೇ, ಮಾರಿಸ ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನ, ಬ್ರಹ್ಮಕಾಯಿಕಾ ದೇವಾ ಬ್ರಹ್ಮೇನ ಆಯುನಾ ಸನ್ತುಟ್ಠಾ ಬ್ರಹ್ಮೇನ ವಣ್ಣೇನ ಬ್ರಹ್ಮೇನ ಸುಖೇನ ಬ್ರಹ್ಮೇನ ಯಸೇನ ಬ್ರಹ್ಮೇನ ಆಧಿಪತೇಯ್ಯೇನ ಸನ್ತುಟ್ಠಾ, ತೇ ಉತ್ತರಿ ನಿಸ್ಸರಣಂ ಯಥಾಭೂತಂ ನಪ್ಪಜಾನನ್ತಿ। ತೇಸಂ ನ ಏವಂ ಞಾಣಂ ಹೋತಿ - 'ಸಉಪಾದಿಸೇಸೇ ವಾ ಸಉಪಾದಿಸೇಸೋತಿ, ಅನುಪಾದಿಸೇಸೇ ವಾ ಅನುಪಾದಿಸೇಸೋ'ತಿ। ಯೇ ಚ ಖೋ ತೇ, ಮಾರಿಸ ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನ, ಬ್ರಹ್ಮಕಾಯಿಕಾ ದೇವಾ ಬ್ರಹ್ಮೇನ ಆಯುನಾ ಅಸನ್ತುಟ್ಠಾ, ಬ್ರಹ್ಮೇನ ವಣ್ಣೇನ ಬ್ರಹ್ಮೇನ ಸುಖೇನ ಬ್ರಹ್ಮೇನ ಯಸೇನ ಬ್ರಹ್ಮೇನ ಆಧಿಪತೇಯ್ಯೇನ ಅಸನ್ತುಟ್ಠಾ, ತೇ ಚ ಉತ್ತರಿ ನಿಸ್ಸರಣಂ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನನ್ತಿ। ತೇಸಂ ಏವಂ ಞಾಣಂ ಹೋತಿ - 'ಸಉಪಾದಿಸೇಸೇ ವಾ ಸಉಪಾದಿಸೇಸೋತಿ, ಅನುಪಾದಿಸೇಸೇ ವಾ ಅನುಪಾದಿಸೇಸೋ'"ತಿ।

"ಇಧ, ಮಾರಿಸ ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನ, ಭಿಕ್ಖು ಉಭತೋಭಾಗವಿಮುತ್ತೋ ಹೋತಿ। ತಮೇನಂ ತೇ ದೇವಾ ಏವಂ ಜಾನನ್ತಿ - 'ಅಯಂ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಉಭತೋಭಾಗವಿಮುತ್ತೋ। ಯಾವಸ್ಸ ಕಾಯೋ ಠಸ್ಸತಿ ತಾವ ನಂ ದಕ್ಖನ್ತಿ ದೇವಮನುಸ್ಸಾ। ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ನ ನಂ ದಕ್ಖನ್ತಿ ದೇವಮನುಸ್ಸಾ'ತಿ। ಏವಮ್ಪಿ ಖೋ, ಮಾರಿಸ ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನ , ತೇಸಂ ದೇವಾನಂ ಞಾಣಂ ಹೋತಿ - 'ಸಉಪಾದಿಸೇಸೇ ವಾ ಸಉಪಾದಿಸೇಸೋತಿ, ಅನುಪಾದಿಸೇಸೇ ವಾ ಅನುಪಾದಿಸೇಸೋ'"ತಿ।

"ಇಧ ಪನ, ಮಾರಿಸ ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನ, ಭಿಕ್ಖು ಪಞ್ಞಾವಿಮುತ್ತೋ ಹೋತಿ। ತಮೇನಂ ತೇ ದೇವಾ ಏವಂ ಜಾನನ್ತಿ - 'ಅಯಂ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಪಞ್ಞಾವಿಮುತ್ತೋ। ಯಾವಸ್ಸ ಕಾಯೋ ಠಸ್ಸತಿ ತಾವ ನಂ ದಕ್ಖನ್ತಿ ದೇವಮನುಸ್ಸಾ। ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ನ ನಂ ದಕ್ಖನ್ತಿ ದೇವಮನುಸ್ಸಾ'ತಿ। ಏವಮ್ಪಿ ಖೋ, ಮಾರಿಸ ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನ, ತೇಸಂ ದೇವಾನಂ ಞಾಣಂ ಹೋತಿ - 'ಸಉಪಾದಿಸೇಸೇ ವಾ ಸಉಪಾದಿಸೇಸೋತಿ, ಅನುಪಾದಿಸೇಸೇ ವಾ ಅನುಪಾದಿಸೇಸೋ'"ತಿ।

"ಇಧ ಪನ, ಮಾರಿಸ ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನ, ಭಿಕ್ಖು ಕಾಯಸಕ್ಖೀ ಹೋತಿ। ತಮೇನಂ ದೇವಾ ಏವಂ ಜಾನನ್ತಿ - 'ಅಯಂ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಕಾಯಸಕ್ಖೀ। ಅಪ್ಪೇವ ನಾಮ ಅಯಮಾಯಸ್ಮಾ ಅನುಲೋಮಿಕಾನಿ ಸೇನಾಸನಾನಿ ಪಟಿಸೇವಮಾನೋ ಕಲ್ಯಾಣಮಿತ್ತೇ ಭಜಮಾನೋ ಇನ್ದ್ರಿಯಾನಿ ಸಮನ್ನಾನಯಮಾನೋ - ಯಸ್ಸತ್ಥಾಯ ಕುಲಪುತ್ತಾ ಸಮ್ಮದೇವ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜನ್ತಿ ತದನುತ್ತರಂ - ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಪರಿಯೋಸಾನಂ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರೇಯ್ಯಾ'ತಿ। ಏವಮ್ಪಿ ಖೋ, ಮಾರಿಸ ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನ, ತೇಸಂ ದೇವಾನಂ ಞಾಣಂ ಹೋತಿ - 'ಸಉಪಾದಿಸೇಸೇ ವಾ ಸಉಪಾದಿಸೇಸೋತಿ, ಅನುಪಾದಿಸೇಸೇ ವಾ ಅನುಪಾದಿಸೇಸೋ'"ತಿ।

"ಇಧ ಪನ, ಮಾರಿಸ ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನ, ಭಿಕ್ಖು ದಿಟ್ಠಿಪ್ಪತ್ತೋ ಹೋತಿ...ಪೇ॰... ಸದ್ಧಾವಿಮುತ್ತೋ ಹೋತಿ...ಪೇ॰... ಧಮ್ಮಾನುಸಾರೀ ಹೋತಿ। ತಮೇನಂ ತೇ ದೇವಾ ಏವಂ ಜಾನನ್ತಿ - 'ಅಯಂ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಧಮ್ಮಾನುಸಾರೀ । ಅಪ್ಪೇವ ನಾಮ ಅಯಮಾಯಸ್ಮಾ ಅನುಲೋಮಿಕಾನಿ ಸೇನಾಸನಾನಿ ಪಟಿಸೇವಮಾನೋ ಕಲ್ಯಾಣಮಿತ್ತೇ ಭಜಮಾನೋ ಇನ್ದ್ರಿಯಾನಿ ಸಮನ್ನಾನಯಮಾನೋ - ಯಸ್ಸತ್ಥಾಯ ಕುಲಪುತ್ತಾ ಸಮ್ಮದೇವ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜನ್ತಿ ತದನುತ್ತರಂ - ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಪರಿಯೋಸಾನಂ ದಿಟ್ಠೇವ

ಧಮ್ಮೇ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರೇಯ್ಯಾ'ತಿ। ಏವಮ್ಪಿ ಖೋ, ಮಾರಿಸ ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನ, ತೇಸಂ ದೇವಾನಂ ಞಾಣಂ ಹೋತಿ – 'ಸಉಪಾದಿಸೇಸೇ ವಾ ಸಉಪಾದಿಸೇಸೋತಿ, ಅನುಪಾದಿಸೇಸೇ ವಾ ಅನುಪಾದಿಸೇಸೋ'"ತಿ।

ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಮಹಾಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನೋ ತಿಸ್ಸಸ್ಸ ಬ್ರಹ್ಮುನೋ ಭಾಸಿತಂ ಅಭಿನನ್ದಿತ್ವಾ ಅನುಮೋದಿತ್ವಾ – ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ನಾಮ ಬಲವಾ ಪುರಿಸೋ ಸಮಿಞ್ಜಿತಂ ವಾ ಬಾಹಂ ಪಸಾರೇಯ್ಯ, ಪಸಾರಿತಂ ವಾ ಬಾಹಂ ಸಮಿಞ್ಜೇಯ್ಯ, ಏವಮೇವಂ – ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕೇ ಅನ್ತರಹಿತೋ ಗಿಜ್ಝಕೂಟೇ ಪಬ್ಬತೇ ಪಾತುರಹೋಸಿ। ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಮಹಾಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನೋ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಮಹಾಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನೋ ಯಾವತಕೋ ಅಹೋಸಿ ತಿಸ್ಸೇನ ಬ್ರಹ್ಮುನಾ ಸದ್ಧಿಂ ಕಥಾಸಲ್ಲಾಪೋ ತಂ ಸಬ್ಬಂ ಭಗವತೋ ಆರೋಚೇಸಿ।

"ನ ಹಿ ಪನ ತೇ, ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನ, ತಿಸ್ಸೋ ಬ್ರಹ್ಮಾ ಸತ್ತಮಂ ಅನಿಮಿತ್ತವಿಹಾರಿಂ ಪುಗ್ಗಲಂ ದೇಸೇತೀ"। "ಏತಸ್ಸ, ಭಗವಾ, ಕಾಲೋ; ಏತಸ್ಸ, ಸುಗತ, ಕಾಲೋ! ಯಂ ಭಗವಾ ಸತ್ತಮಂ ಅನಿಮಿತ್ತವಿಹಾರಿಂ ಪುಗ್ಗಲಂ ದೇಸೇಯ್ಯ। ಭಗವತೋ ಸುತ್ವಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಧಾರೇಸ್ಸನ್ತೀ"ತಿ। "ತೇನ ಹಿ, ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನ, ಸುಣಾಹಿ, ಸಾಧುಕಂ ಮನಸಿ ಕರೋಹಿ; ಭಾಸಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ। "ಏವಂ, ಭನ್ತೇ"ತಿ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಮಹಾಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನೋ ಭಗವತೋ ಪಚ್ಚಸ್ಸೋಸಿ। ಭಗವಾ ಏತದವೋಚ –

"ಇಧ, ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನ, ಭಿಕ್ಖು ಸಬ್ಬನಿಮಿತ್ತಾನಂ ಅಮನಸಿಕಾರಾ ಅನಿಮಿತ್ತಂ ಚೇತೋಸಮಾಧಿಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ। ತಮೇನಂ ತೇ ದೇವಾ ಏವಂ ಜಾನನ್ತಿ – 'ಅಯಂ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಸಬ್ಬನಿಮಿತ್ತಾನಂ ಅಮನಸಿಕಾರಾ ಅನಿಮಿತ್ತಂ ಚೇತೋಸಮಾಧಿಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ। ಅಪ್ಪೇವ ನಾಮ ಅಯಮಾಯಸ್ಮಾ ಅನುಲೋಮಿಕಾನಿ ಸೇನಾಸನಾನಿ ಪಟಿಸೇವಮಾನೋ ಕಲ್ಯಾಣಮಿತ್ತೇ ಭಜಮಾನೋ ಇನ್ದ್ರಿಯಾನಿ ಸಮನ್ನಾನಯಮಾನೋ – ಯಸ್ಸತ್ಥಾಯ ಕುಲಪುತ್ತಾ ಸಮ್ಮದೇವ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜನ್ತಿ ತದನುತ್ತರಂ – ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಪರಿಯೋಸಾನಂ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರೇಯ್ಯಾ'ತಿ। ಏವಂ ಖೋ, ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನ, ತೇಸಂ ದೇವಾನಂ ಞಾಣಂ ಹೋತಿ – 'ಸಉಪಾದಿಸೇಸೇ ವಾ ಸಉಪಾದಿಸೇಸೋತಿ, ಅನುಪಾದಿಸೇಸೇ ವಾ ಅನುಪಾದಿಸೇಸೋ'"ತಿ। ತತಿಯಂ।

೪. ಸೀಹಸೇನಾಪತಿಸುತ್ತಂ

೩೭. ಏವಂ ಮೇ ಸುತಂ – ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ವೇಸಾಲಿಯಂ ವಿಹರತಿ ಮಹಾವನೇ ಕೂಟಾಗಾರಸಾಲಾಯಂ। ಅಥ ಖೋ ಸೀಹೋ ಸೇನಾಪತಿ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಸೀಹೋ ಸೇನಾಪತಿ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ – "ಸಕ್ಕಾ ನು ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಸನ್ದಿಟ್ಠಿಕಂ ದಾನಫಲಂ ಪಞ್ಞಾಪೇತು"ನ್ತಿ?

"ತೇನ ಹಿ, ಸೀಹ, ತಞ್ಞೇವೇತ್ಥ ಪಟಿಪುಚ್ಛಿಸ್ಸಾಮಿ, ಯಥಾ ತೇ ಖಮೇಯ್ಯ ತಥಾ ನಂ ಬ್ಯಾಕರೇಯ್ಯಾಸಿ। ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ಸೀಹ, ಇಧ ದ್ವೇ ಪುರಿಸಾ – ಏಕೋ ಪುರಿಸೋ ಅಸ್ಸದ್ಧೋ ಮಚ್ಛರೀ ಕದರಿಯೋ ಪರಿಭಾಸಕೋ, ಏಕೋ ಪುರಿಸೋ ಸದ್ಧೋ ದಾನಪತಿ ಅನುಪ್ಪದಾನರತೋ। ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ಸೀಹ, ಕಂ ನು ಖೋ [ಕಿಂ ನು ಖೋ (ಕ॰)] ಅರಹನ್ತೋ ಪಠಮಂ ಅನುಕಮ್ಪನ್ತಾ ಅನುಕಮ್ಪೇಯ್ಯುಂ – 'ಯೋ ವಾ ಸೋ ಪುರಿಸೋ ಅಸ್ಸದ್ಧೋ ಮಚ್ಛರೀ ಕದರಿಯೋ ಪರಿಭಾಸಕೋ, ಯೋ ವಾ ಸೋ ಪುರಿಸೋ ಸದ್ಧೋ ದಾನಪತಿ ಅನುಪ್ಪದಾನರತೋ'"ತಿ?

"ಯೋ ಸೋ, ಭನ್ತೇ, ಪುರಿಸೋ ಅಸ್ಸದ್ಧೋ ಮಚ್ಛರೀ ಕದರಿಯೋ ಪರಿಭಾಸಕೋ, ಕಿನ್ತಂ [ಕಿನ್ತಿ (ಕ॰)] ಅರಹನ್ತೋ ಪಠಮಂ ಅನುಕಮ್ಪನ್ತಾ ಅನುಕಮ್ಪಿಸ್ಸನ್ತಿ! ಯೋ ಚ ಖೋ ಸೋ, ಭನ್ತೇ, ಪುರಿಸೋ ಸದ್ಧೋ ದಾನಪತಿ ಅನುಪ್ಪದಾನರತೋ ತಂಯೇವ ಅರಹನ್ತೋ ಪಠಮಂ ಅನುಕಮ್ಪನ್ತಾ ಅನುಕಮ್ಪೇಯ್ಯುಂ"।

“ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ಸೀಹ, ಕಂ ನು ಖೋ ಅರಹನ್ತೋ ಪಠಮಂ ಉಪಸಙ್ಕಮನ್ತಾ ಉಪಸಙ್ಕಮೇಯ್ಯುಂ – ‘ಯೋ ವಾ ಸೋ ಪುರಿಸೋ ಅಸ್ಸದ್ಧೋ ಮಚ್ಛರೀ ಕದರಿಯೋ ಪರಿಭಾಸಕೋ, ಯೋ ವಾ ಸೋ ಪುರಿಸೋ ಸದ್ಧೋ ದಾನಪತಿ ಅನುಪ್ಪದಾನರತೋ’”ತಿ? “ಯೋ ಸೋ, ಭನ್ತೇ, ಪುರಿಸೋ ಅಸ್ಸದ್ಧೋ ಮಚ್ಛರೀ ಕದರಿಯೋ ಪರಿಭಾಸಕೋ, ಕಿನ್ತಂ ಅರಹನ್ತೋ ಪಠಮಂ ಉಪಸಙ್ಕಮನ್ತಾ ಉಪಸಙ್ಕಮಿಸ್ಸನ್ತಿ! ಯೋ ಚ ಖೋ ಸೋ, ಭನ್ತೇ, ಪುರಿಸೋ ಸದ್ಧೋ ದಾನಪತಿ ಅನುಪ್ಪದಾನರತೋ ತಂಯೇವ ಅರಹನ್ತೋ ಪಠಮಂ ಉಪಸಙ್ಕಮನ್ತಾ ಉಪಸಙ್ಕಮೇಯ್ಯುಂ”।

“ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ಸೀಹ, ಕಸ್ಸ ನು ಖೋ ಅರಹನ್ತೋ ಪಠಮಂ ಪಟಿಗ್ಗಣ್ಹನ್ತಾ ಪಟಿಗ್ಗಣ್ಹೇಯ್ಯುಂ – ‘ಯೋ ವಾ ಸೋ ಪುರಿಸೋ ಅಸ್ಸದ್ಧೋ ಮಚ್ಛರೀ ಕದರಿಯೋ ಪರಿಭಾಸಕೋ, ಯೋ ವಾ ಸೋ ಪುರಿಸೋ ಸದ್ಧೋ ದಾನಪತಿ ಅನುಪ್ಪದಾನರತೋ’”ತಿ? “ಯೋ ಸೋ, ಭನ್ತೇ, ಪುರಿಸೋ ಅಸ್ಸದ್ಧೋ ಮಚ್ಛರೀ ಕದರಿಯೋ ಪರಿಭಾಸಕೋ, ಕಿನ್ತಂ ತಸ್ಸ ಅರಹನ್ತೋ ಪಠಮಂ ಪಟಿಗ್ಗಣ್ಹನ್ತಾ ಪಟಿಗ್ಗಣ್ಹಿಸ್ಸನ್ತಿ! ಯೋ ಚ ಖೋ ಸೋ, ಭನ್ತೇ, ಪುರಿಸೋ ಸದ್ಧೋ ದಾನಪತಿ ಅನುಪ್ಪದಾನರತೋ ತಸ್ಸೇವ ಅರಹನ್ತೋ ಪಠಮಂ ಪಟಿಗ್ಗಣ್ಹನ್ತಾ ಪಟಿಗ್ಗಣ್ಹೇಯ್ಯುಂ”’।

“ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ಸೀಹ, ಕಸ್ಸ ನು ಖೋ ಅರಹನ್ತೋ ಪಠಮಂ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇನ್ತಾ ದೇಸೇಯ್ಯುಂ – ‘ಯೋ ವಾ ಸೋ ಪುರಿಸೋ ಅಸ್ಸದ್ಧೋ ಮಚ್ಛರೀ ಕದರಿಯೋ ಪರಿಭಾಸಕೋ, ಯೋ ವಾ ಸೋ ಪುರಿಸೋ ಸದ್ಧೋ ದಾನಪತಿ ಅನುಪ್ಪದಾನರತೋ’”ತಿ? “ಯೋ ಸೋ, ಭನ್ತೇ, ಪುರಿಸೋ ಅಸ್ಸದ್ಧೋ ಮಚ್ಛರೀ ಕದರಿಯೋ ಪರಿಭಾಸಕೋ, ಕಿನ್ತಂ ತಸ್ಸ ಅರಹನ್ತೋ ಪಠಮಂ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇನ್ತಾ ದೇಸೇಸ್ಸನ್ತಿ! ಯೋ ಚ ಖೋ ಸೋ, ಭನ್ತೇ, ಪುರಿಸೋ ಸದ್ಧೋ ದಾನಪತಿ ಅನುಪ್ಪದಾನರತೋ ತಸ್ಸೇವ ಅರಹನ್ತೋ ಪಠಮಂ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇನ್ತಾ ದೇಸೇಯ್ಯುಂ” ।

“ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ಸೀಹ, ಕಸ್ಸ ನು ಖೋ ಕಲ್ಯಾಣೋ ಕಿತ್ತಿಸದ್ದೋ ಅಬ್ಭುಗ್ಗಚ್ಛೇಯ್ಯ – ‘ಯೋ ವಾ ಸೋ ಪುರಿಸೋ ಅಸ್ಸದ್ಧೋ ಮಚ್ಛರೀ ಕದರಿಯೋ ಪರಿಭಾಸಕೋ, ಯೋ ವಾ ಸೋ ಪುರಿಸೋ ಸದ್ಧೋ ದಾನಪತಿ ಅನುಪ್ಪದಾನರತೋ’”ತಿ? “ಯೋ ಸೋ, ಭನ್ತೇ, ಪುರಿಸೋ ಅಸ್ಸದ್ಧೋ ಮಚ್ಛರೀ ಕದರಿಯೋ ಪರಿಭಾಸಕೋ, ಕಿನ್ತಂ ತಸ್ಸ ಕಲ್ಯಾಣೋ ಕಿತ್ತಿಸದ್ದೋ ಅಬ್ಭುಗ್ಗಚ್ಛಿಸ್ಸತಿ! ಯೋ ಚ ಖೋ ಸೋ, ಭನ್ತೇ, ಪುರಿಸೋ ಸದ್ಧೋ ದಾನಪತಿ ಅನುಪ್ಪದಾನರತೋ ತಸ್ಸೇವ ಕಲ್ಯಾಣೋ ಕಿತ್ತಿಸದ್ದೋ ಅಬ್ಭುಗ್ಗಚ್ಛೇಯ್ಯ”।

“ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ಸೀಹ, ಕೋ ನು ಖೋ ಯಂಯದೇವ ಪರಿಸಂ ಉಪಸಙ್ಕಮೇಯ್ಯ, ಯದಿ ಖತ್ತಿಯಪರಿಸಂ ಯದಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಪರಿಸಂ ಯದಿ ಗಹಪತಿಪರಿಸಂ ಯದಿ ಸಮಣಪರಿಸಂ ವಿಸಾರದೋ ಉಪಸಙ್ಕಮೇಯ್ಯ ಅಮಙ್ಕುಭೂತೋ – ‘ಯೋ ವಾ ಸೋ ಪುರಿಸೋ ಅಸ್ಸದ್ಧೋ ಮಚ್ಛರೀ ಕದರಿಯೋ ಪರಿಭಾಸಕೋ, ಯೋ ವಾ ಸೋ ಪುರಿಸೋ ಸದ್ಧೋ ದಾನಪತಿ ಅನುಪ್ಪದಾನರತೋ’”ತಿ? “ಯೋ ಸೋ, ಭನ್ತೇ, ಪುರಿಸೋ ಅಸ್ಸದ್ಧೋ ಮಚ್ಛರೀ ಕದರಿಯೋ ಪರಿಭಾಸಕೋ, ಕಿಂ ಸೋ ಯಂಯದೇವ ಪರಿಸಂ ಉಪಸಙ್ಕಮಿಸ್ಸತಿ, ಯದಿ ಖತ್ತಿಯಪರಿಸಂ ಯದಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಪರಿಸಂ ಯದಿ ಗಹಪತಿಪರಿಸಂ ಯದಿ ಸಮಣಪರಿಸಂ ವಿಸಾರದೋ ಉಪಸಙ್ಕಮಿಸ್ಸತಿ ಅಮಙ್ಕುಭೂತೋ! ಯೋ ಚ ಖೋ ಸೋ, ಭನ್ತೇ, ಪುರಿಸೋ ಸದ್ಧೋ ದಾನಪತಿ ಅನುಪ್ಪದಾನರತೋ ಸೋ ಯಂಯದೇವ ಪರಿಸಂ ಉಪಸಙ್ಕಮೇಯ್ಯ, ಯದಿ ಖತ್ತಿಯಪರಿಸಂ ಯದಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಪರಿಸಂ ಯದಿ ಗಹಪತಿಪರಿಸಂ ಯದಿ ಸಮಣಪರಿಸಂ ವಿಸಾರದೋ ಉಪಸಙ್ಕಮೇಯ್ಯ ಅಮಙ್ಕುಭೂತೋ”।

“ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ಸೀಹ, ಕೋ ನು ಖೋ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಸುಗತಿಂ ಸಗ್ಗಂ ಲೋಕಂ ಉಪಪಜ್ಜೇಯ್ಯ – ‘ಯೋ ವಾ ಸೋ ಪುರಿಸೋ ಅಸ್ಸದ್ಧೋ ಮಚ್ಛರೀ ಕದರಿಯೋ ಪರಿಭಾಸಕೋ, ಯೋ ವಾ ಸೋ ಪುರಿಸೋ ಸದ್ಧೋ ದಾನಪತಿ ಅನುಪ್ಪದಾನರತೋ’”ತಿ ? “ಯೋ ಸೋ, ಭನ್ತೇ, ಪುರಿಸೋ ಅಸ್ಸದ್ಧೋ ಮಚ್ಛರೀ ಕದರಿಯೋ ಪರಿಭಾಸಕೋ, ಕಿಂ ಸೋ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಸುಗತಿಂ ಸಗ್ಗಂ ಲೋಕಂ ಉಪಪಜ್ಜಿಸ್ಸತಿ! ಯೋ ಚ ಖೋ ಸೋ, ಭನ್ತೇ, ಪುರಿಸೋ ಸದ್ಧೋ ದಾನಪತಿ ಅನುಪ್ಪದಾನರತೋ ಸೋ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಸುಗತಿಂ ಸಗ್ಗಂ ಲೋಕಂ ಉಪಪಜ್ಜೇಯ್ಯ”।

“ಯಾನಿಮಾನಿ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವತಾ ಸನ್ದಿಟ್ಠಿಕಾನಿ ದಾನಫಲಾನಿ ಅಕ್ಖಾತಾನಿ, ನಾಹಂ ಏತ್ಥ ಭಗವತೋ ಸದ್ಧಾಯ ಗಚ್ಛಾಮಿ। ಅಹಮ್ಪಿ ಏತಾನಿ ಜಾನಾಮಿ। ಅಹಂ, ಭನ್ತೇ, ದಾಯಕೋ ದಾನಪತಿ, ಮಂ ಅರಹನ್ತೋ ಪಠಮಂ ಅನುಕಮ್ಪನ್ತಾ ಅನುಕಮ್ಪನ್ತಿ। ಅಹಂ, ಭನ್ತೇ, ದಾಯಕೋ ದಾನಪತಿ, ಮಂ ಅರಹನ್ತೋ ಪಠಮಂ ಉಪಸಙ್ಕಮನ್ತಾ ಉಪಸಙ್ಕಮನ್ತಿ। ಅಹಂ, ಭನ್ತೇ, ದಾಯಕೋ ದಾನಪತಿ, ಮಯ್ಹಂ ಅರಹನ್ತೋ ಪಠಮಂ ಪಟಿಗ್ಗಣ್ಹನ್ತಾ ಪಟಿಗ್ಗಣ್ಹನ್ತಿ । ಅಹಂ, ಭನ್ತೇ, ದಾಯಕೋ ದಾನಪತಿ, ಮಯ್ಹಂ ಅರಹನ್ತೋ ಪಠಮಂ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇನ್ತಾ ದೇಸೇನ್ತಿ। ಅಹಂ, ಭನ್ತೇ, ದಾಯಕೋ ದಾನಪತಿ, ಮಯ್ಹಂ ಕಲ್ಯಾಣೋ ಕಿತ್ತಿಸದ್ದೋ ಅಬ್ಭುಗ್ಗತೋ - ‘ಸೀಹೋ ಸೇನಾಪತಿ ದಾಯಕೋ ಕಾರಕೋ ಸಙ್ಘುಪಟ್ಠಾಕೋ’ತಿ । ಅಹಂ, ಭನ್ತೇ, ದಾಯಕೋ ದಾನಪತಿ ಯಂಯದೇವ ಪರಿಸಂ ಉಪಸಙ್ಕಮಾಮಿ, ಯದಿ ಖತ್ತಿಯಪರಿಸಂ…ಪೇ॰… ಯದಿ ಸಮಣಪರಿಸಂ ವಿಸಾರದೋ ಉಪಸಙ್ಕಮಾಮಿ ಅಮಙ್ಕುಭೂತೋ। ಯಾನಿಮಾನಿ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವತಾ ಸನ್ದಿಟ್ಠಿಕಾನಿ ದಾನಫಲಾನಿ ಅಕ್ಖಾತಾನಿ, ನಾಹಂ ಏತ್ಥ ಭಗವತೋ ಸದ್ಧಾಯ ಗಚ್ಛಾಮಿ। ಅಹಮ್ಪಿ ಏತಾನಿ ಜಾನಾಮಿ। ಯಞ್ಚ ಖೋ ಮಂ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವಾ ಏವಮಾಹ - ‘ದಾಯಕೋ, ಸೀಹ, ದಾನಪತಿ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಸುಗತಿಂ ಸಗ್ಗಂ ಲೋಕಂ ಉಪಪಜ್ಜತೀ’ತಿ । ಏತಾಹಂ ನ ಜಾನಾಮಿ, ಏತ್ಥ ಚ ಪನಾಹಂ, ಭಗವತೋ ಸದ್ಧಾಯ ಗಚ್ಛಾಮೀ”ತಿ। “ಏವಮೇತಂ, ಸೀಹ ; ಏವಮೇತಂ, ಸೀಹ! ದಾಯಕೋ, ಸೀಹ, ದಾನಪತಿ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಸುಗತಿಂ ಸಗ್ಗಂ ಲೋಕಂ ಉಪಪಜ್ಜತೀ”ತಿ। ಚತುತ್ಥಂ।

೫. ಅರಕ್ಖೇಯ್ಯಸುತ್ತಂ

೫೮. “ಚತ್ತಾರಿಮಾನಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಥಾಗತಸ್ಸ ಅರಕ್ಖೇಯ್ಯಾನಿ, ತೀಹಿ ಚ ಅನುಪವಜ್ಜೋ। ಕತಮಾನಿ ಚತ್ತಾರಿ ತಥಾಗತಸ್ಸ ಅರಕ್ಖೇಯ್ಯಾನಿ? ಪರಿಸುದ್ಧಕಾಯಸಮಾಚಾರೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಥಾಗತೋ; ನತ್ಥಿ ತಥಾಗತಸ್ಸ ಕಾಯದುಚ್ಚರಿತಂ ಯಂ ತಥಾಗತೋ ರಕ್ಖೇಯ್ಯ - ‘ಮಾ ಮೇ ಇದಂ ಪರೋ ಅಞ್ಞಾಸೀ’ತಿ। ಪರಿಸುದ್ಧವಚೀಸಮಾಚಾರೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಥಾಗತೋ; ನತ್ಥಿ ತಥಾಗತಸ್ಸ ವಚೀದುಚ್ಚರಿತಂ ಯಂ ತಥಾಗತೋ ರಕ್ಖೇಯ್ಯ - ‘ಮಾ ಮೇ ಇದಂ ಪರೋ ಅಞ್ಞಾಸೀ’ತಿ। ಪರಿಸುದ್ಧಮನೋಸಮಾಚಾರೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಥಾಗತೋ; ನತ್ಥಿ ತಥಾಗತಸ್ಸ ಮನೋದುಚ್ಚರಿತಂ ಯಂ ತಥಾಗತೋ ರಕ್ಖೇಯ್ಯ - ‘ಮಾ ಮೇ ಇದಂ ಪರೋ ಅಞ್ಞಾಸೀ’ತಿ। ಪರಿಸುದ್ಧಾಜೀವೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಥಾಗತೋ; ನತ್ಥಿ ತಥಾಗತಸ್ಸ ಮಿಚ್ಛಾಆಜೀವೋ ಯಂ ತಥಾಗತೋ ರಕ್ಖೇಯ್ಯ - ‘ಮಾ ಮೇ ಇದಂ ಪರೋ ಅಞ್ಞಾಸೀ’ತಿ। ಇಮಾನಿ ಚತ್ತಾರಿ ತಥಾಗತಸ್ಸ ಅರಕ್ಖೇಯ್ಯಾನಿ।

“ಕತಮೇಹಿ ತೀಹಿ ಅನುಪವಜ್ಜೋ? ಸ್ವಾಕ್ಖಾತಧಮ್ಮೋ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಥಾಗತೋ। ತತ್ರ ವತ ಮಂ ಸಮಣೋ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ವಾ ದೇವೋ ವಾ ಮಾರೋ ವಾ ಬ್ರಹ್ಮಾ ವಾ ಕೋಚಿ ವಾ ಲೋಕಸ್ಮಿಂ ಸಹಧಮ್ಮೇನ ಪಟಿಚೋದೇಸ್ಸತಿ - ‘ಇತಿಪಿ ತ್ವಂ ನ ಸ್ವಾಕ್ಖಾತಧಮ್ಮೋ’ತಿ। ನಿಮಿತ್ತಮೇತಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ನ ಸಮನುಪಸ್ಸಾಮಿ। ಏತಮಹಂ [ಏತಂಪಹಂ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰)], ಭಿಕ್ಖವೇ , ನಿಮಿತ್ತಂ ಅಸಮನುಪಸ್ಸನ್ತೋ ಖೇಮಪ್ಪತ್ತೋ ಅಭಯಪ್ಪತ್ತೋ ವೇಸಾರಜ್ಜಪ್ಪತ್ತೋ ವಿಹರಾಮಿ।

“ಸುಪಞ್ಞತ್ತಾ ಖೋ ಪನ ಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಾವಕಾನಂ ನಿಬ್ಬಾನಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ। ಯಥಾಪಟಿಪನ್ನಾ ಮಮ ಸಾವಕಾ ಆಸವಾನಂ ಖಯಾ ಅನಾಸವಂ ಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿಂ ಪಞ್ಞಾವಿಮುತ್ತಿಂ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರನ್ತಿ। ತತ್ರ ವತ ಮಂ ಸಮಣೋ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ವಾ ದೇವೋ ವಾ ಮಾರೋ ವಾ ಬ್ರಹ್ಮಾ ವಾ ಕೋಚಿ ವಾ ಲೋಕಸ್ಮಿಂ ಸಹಧಮ್ಮೇನ ಪಟಿಚೋದೇಸ್ಸತಿ - ‘ಇತಿಪಿ ತೇ ನ ಸುಪಞ್ಞತ್ತಾ ಸಾವಕಾನಂ ನಿಬ್ಬಾನಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ। ಯಥಾಪಟಿಪನ್ನಾ ತವ ಸಾವಕಾ ಆಸವಾನಂ ಖಯಾ…ಪೇ॰… ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರನ್ತೀ’ತಿ। ನಿಮಿತ್ತಮೇತಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ನ ಸಮನುಪಸ್ಸಾಮಿ । ಏತಮಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ನಿಮಿತ್ತಂ ಅಸಮನುಪಸ್ಸನ್ತೋ ಖೇಮಪ್ಪತ್ತೋ ಅಭಯಪ್ಪತ್ತೋ ವೇಸಾರಜ್ಜಪ್ಪತ್ತೋ ವಿಹರಾಮಿ।

“ಅನೇಕಸತಾ ಖೋ ಪನ ಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಾವಕಪರಿಸಾ ಆಸವಾನಂ ಖಯಾ…ಪೇ॰… ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರನ್ತಿ। ತತ್ರ ವತ ಮಂ ಸಮಣೋ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ವಾ ದೇವೋ ವಾ ಮಾರೋ ವಾ ಬ್ರಹ್ಮಾ ವಾ ಕೋಚಿ ವಾ ಲೋಕಸ್ಮಿಂ ಸಹಧಮ್ಮೇನ

ಪಟಿಚೋದೇಸ್ಸತಿ - ‘ಇತಿಪಿ ತೇ ನ ಅನೇಕಸತಾ ಸಾವಕಪರಿಸಾ ಆಸವಾನಂ ಖಯಾ ಅನಾಸವಂ ಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿಂ ಪಞ್ಞಾವಿಮುತ್ತಿಂ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರನ್ತೀ’ತಿ। ನಿಮಿತ್ತಮೇತಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ನ ಸಮನುಪಸ್ಸಾಮಿ। ಏತಮಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ನಿಮಿತ್ತಂ ಅಸಮನುಪಸ್ಸನ್ತೋ ಖೇಮಪ್ಪತ್ತೋ ಅಭಯಪ್ಪತ್ತೋ ವೇಸಾರಜ್ಜಪ್ಪತ್ತೋ ವಿಹರಾಮಿ। ಇಮೇಹಿ ತೀಹಿ ಅನುಪವಜ್ಜೋ।

“ಇಮಾನಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತ್ತಾರಿ ತಥಾಗತಸ್ಸ ಅರಕ್ಖೇಯ್ಯಾನಿ, ಇಮೇಹಿ ಚ ತೀಹಿ ಅನುಪವಜ್ಜೋ”ತಿ। ಪಞ್ಚಮಂ।

೬. ಕಿಮಿಲಸುತ್ತಂ

೫೯. ಏವಂ ಮೇ ಸುತಂ - ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ಕಿಮಿಲಾಯಂ ವಿಹರತಿ ನಿಚುಲವನೇ [ವೇಳುವನೇ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰) ಅ॰ ನಿ॰ ೫.೨೦೧; ೭.೫೯]। ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಕಿಮಿಲೋ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಕಿಮಿಲೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ - “ಕೋ ನು ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಹೇತು ಕೋ ಪಚ್ಚಯೋ ಯೇನ ತಥಾಗತೇ ಪರಿನಿಬ್ಬುತೇ ಸದ್ಧಮ್ಮೋ ನ ಚಿರಟ್ಠಿತಿಕೋ ಹೋತೀ”ತಿ?

“ಇಧ , ಕಿಮಿಲ, ತಥಾಗತೇ ಪರಿನಿಬ್ಬುತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಭಿಕ್ಖುನಿಯೋ ಉಪಾಸಕಾ ಉಪಾಸಿಕಾಯೋ ಸತ್ಥರಿ ಅಗಾರವಾ ವಿಹರನ್ತಿ ಅಪ್ಪತಿಸ್ಸಾ, ಧಮ್ಮೇ ಅಗಾರವಾ ವಿಹರನ್ತಿ ಅಪ್ಪತಿಸ್ಸಾ, ಸಙ್ಘೇ ಅಗಾರವಾ ವಿಹರನ್ತಿ ಅಪ್ಪತಿಸ್ಸಾ, ಸಿಕ್ಖಾಯ ಅಗಾರವಾ ವಿಹರನ್ತಿ ಅಪ್ಪತಿಸ್ಸಾ, ಸಮಾಧಿಸ್ಮಿಂ ಅಗಾರವಾ ವಿಹರನ್ತಿ ಅಪ್ಪತಿಸ್ಸಾ, ಅಪ್ಪಮಾದೇ ಅಗಾರವಾ ವಿಹರನ್ತಿ ಅಪ್ಪತಿಸ್ಸಾ, ಪಟಿಸನ್ಥಾರೇ ಅಗಾರವಾ ವಿಹರನ್ತಿ ಅಪ್ಪತಿಸ್ಸಾ। ಅಯಂ ಖೋ, ಕಿಮಿಲ, ಹೇತು ಅಯಂ ಪಚ್ಚಯೋ ಯೇನ ತಥಾಗತೇ ಪರಿನಿಬ್ಬುತೇ ಸದ್ಧಮ್ಮೋ ನ ಚಿರಟ್ಠಿತಿಕೋ ಹೋತೀ”ತಿ।

“ಕೋ ಪನ, ಭನ್ತೇ, ಹೇತು ಕೋ ಪಚ್ಚಯೋ ಯೇನ ತಥಾಗತೇ ಪರಿನಿಬ್ಬುತೇ ಸದ್ಧಮ್ಮೋ ಚಿರಟ್ಠಿತಿಕೋ ಹೋತೀ”ತಿ? “ಇಧ, ಕಿಮಿಲ, ತಥಾಗತೇ ಪರಿನಿಬ್ಬುತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಭಿಕ್ಖುನಿಯೋ ಉಪಾಸಕಾ ಉಪಾಸಿಕಾಯೋ ಸತ್ಥರಿ ಸಗಾರವಾ ವಿಹರನ್ತಿ ಸಪ್ಪತಿಸ್ಸಾ, ಧಮ್ಮೇ ಸಗಾರವಾ ವಿಹರನ್ತಿ ಸಪ್ಪತಿಸ್ಸಾ, ಸಙ್ಘೇ ಸಗಾರವಾ ವಿಹರನ್ತಿ ಸಪ್ಪತಿಸ್ಸಾ, ಸಿಕ್ಖಾಯ ಸಗಾರವಾ ವಿಹರನ್ತಿ ಸಪ್ಪತಿಸ್ಸಾ, ಸಮಾಧಿಸ್ಮಿಂ ಸಗಾರವಾ ವಿಹರನ್ತಿ ಸಪ್ಪತಿಸ್ಸಾ, ಅಪ್ಪಮಾದೇ ಸಗಾರವಾ ವಿಹರನ್ತಿ ಸಪ್ಪತಿಸ್ಸಾ, ಪಟಿಸನ್ಥಾರೇ ಸಗಾರವಾ ವಿಹರನ್ತಿ ಸಪ್ಪತಿಸ್ಸಾ। ಅಯಂ ಖೋ, ಕಿಮಿಲ, ಹೇತು ಅಯಂ ಪಚ್ಚಯೋ ಯೇನ ತಥಾಗತೇ ಪರಿನಿಬ್ಬುತೇ ಸದ್ಧಮ್ಮೋ ಚಿರಟ್ಠಿತಿಕೋ ಹೋತೀ”ತಿ। ಛಟ್ಠಂ।

೭. ಸತ್ತಧಮ್ಮಸುತ್ತಂ

೬೦. “ಸತ್ತಹಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಭಿಕ್ಖು ನಚಿರಸ್ಸೇವ ಆಸವಾನಂ ಖಯಾ…ಪೇ॰… ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರೇಯ್ಯ। ಕತಮೇಹಿ ಸತ್ತಹಿ ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸದ್ಧೋ ಹೋತಿ, ಸೀಲವಾ ಹೋತಿ, ಬಹುಸ್ಸುತೋ ಹೋತಿ, ಪಟಿಸಲ್ಲೀನೋ ಹೋತಿ, ಆರದ್ಧವೀರಿಯೋ ಹೋತಿ, ಸತಿಮಾ ಹೋತಿ, ಪಞ್ಞವಾ ಹೋತಿ। ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತ್ತಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಭಿಕ್ಖು ನಚಿರಸ್ಸೇವ ಆಸವಾನಂ ಖಯಾ…ಪೇ॰… ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರೇಯ್ಯಾ”ತಿ। ಸತ್ತಮಂ।

೮. ಪಚಲಾಯಮಾನಸುತ್ತಂ

೬೧. ಏವಂ ಮೇ ಸುತಂ - ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ಭಗ್ಗೇಸು ವಿಹರತಿ ಸುಸುಮಾರಗಿರೇ ಭೇಸಕಳಾವನೇ ಮಿಗದಾಯೇ। ತೇನ ಖೋ ಪನ ಸಮಯೇನ ಆಯಸ್ಮಾ ಮಹಾಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನೋ ಮಗಧೇಸು ಕಲ್ಲವಾಳಪುತ್ತಗಾಮೇ [ಕಲ್ಲವಾಲಮುತ್ತಗಾಮೇ (ಸ್ಯಾ॰)] ಪಚಲಾಯಮಾನೋ ನಿಸಿನ್ನೋ ಹೋತಿ। ಅದ್ದಸಾ ಖೋ ಭಗವಾ ದಿಬ್ಬೇನ ಚಕ್ಖುನಾ ವಿಸುದ್ಧೇನ ಅತಿಕ್ಕನ್ತಮಾನುಸಕೇನ

ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಮಹಾಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನಂ ಮಗಧೇಸು ಕಲ್ಲವಾಳಪುತ್ತಗಾಮೇ ಪಚಲಾಯಮಾನಂ ನಿಸಿನ್ನಂ। ದಿಸ್ವಾ - ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ನಾಮ ಬಲವಾ ಪುರಿಸೋ ಸಮಿಞ್ಜಿತಂ ವಾ ಬಾಹಂ ಪಸಾರೇಯ್ಯ, ಪಸಾರಿತಂ ವಾ ಬಾಹಂ ಸಮಿಞ್ಜೇಯ್ಯ, ಏವಮೇವಂ - ಭಗ್ಗೇಸು ಸುಸುಮಾರಗಿರೇ ಭೇಸಕಳಾವನೇ ಮಿಗದಾಯೇ ಅನ್ತರಹಿತೋ ಮಗಧೇಸು ಕಲ್ಲವಾಳಪುತ್ತಗಾಮೇ ಆಯಸ್ಮತೋ ಮಹಾಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನಸ್ಸ ಸಮ್ಮುಖೇ ಪಾತುರಹೋಸಿ। ನಿಸೀದಿ ಭಗವಾ ಪಞ್ಞತ್ತೇ ಆಸನೇ। ನಿಸಜ್ಜ ಖೋ ಭಗವಾ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಮಹಾಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನಂ ಏತದವೋಚ -

"ಪಚಲಾಯಸಿ ನೋ ತ್ವಂ, ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನ, ಪಚಲಾಯಸಿ ನೋ ತ್ವಂ, ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನಾ"ತಿ? "ಏವಂ, ಭನ್ತೇ" । "ತಸ್ಮಾತಿಹ, ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನ, ಯಥಾಸಞ್ಞಿಸ್ಸ ತೇ ವಿಹರತೋ ತಂ ಮಿದ್ಧಂ ಓಕ್ಕಮತಿ, ತಂ ಸಞ್ಞಂ ಮಾ ಮನಸಾಕಾಸಿ [ಮಾ ಮನಸಿಕಾಸಿ (ಸೀ॰), ಮನಸಿ ಕರೇಯ್ಯಾಸಿ (ಸ್ಯಾ॰), ಮನಸಾಕಾಸಿ (ಕ॰)], ತಂ ಸಞ್ಞಂ ಮಾ ಬಹುಲಮಕಾಸಿ [ತಂ ಸಞ್ಞಂ ಬಹುಲಂ ಕರೇಯ್ಯಾಸಿ (ಸ್ಯಾ॰), ತಂ ಸಞ್ಞಂ ಬಹುಲಮಕಾಸಿ (ಕ॰)]। ಠಾನಂ ಖೋ ಪನೇತಂ, ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನ, ವಿಜ್ಜತಿ ಯಂ ತೇ ಏವಂ ವಿಹರತೋ ತಂ ಮಿದ್ಧಂ ಪಹೀಯೇಥ"।

"ನೋ ಚೇ ತೇ ಏವಂ ವಿಹರತೋ ತಂ ಮಿದ್ಧಂ ಪಹೀಯೇಥ, ತತೋ ತ್ವಂ, ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನ, ಯಥಾಸುತಂ ಯಥಾಪರಿಯತ್ತಂ ಧಮ್ಮಂ ಚೇತಸಾ ಅನುವಿತಕ್ಕೇಯ್ಯಾಸಿ ಅನುವಿಚಾರೇಯ್ಯಾಸಿ, ಮನಸಾ ಅನುಪೇಕ್ಖೇಯ್ಯಾಸಿ। ಠಾನಂ ಖೋ ಪನೇತಂ ವಿಜ್ಜತಿ ಯಂ ತೇ ಏವಂ ವಿಹರತೋ ತಂ ಮಿದ್ಧಂ ಪಹೀಯೇಥ।

"ನೋ ಚೇ ತೇ ಏವಂ ವಿಹರತೋ ತಂ ಮಿದ್ಧಂ ಪಹೀಯೇಥ, ತತೋ ತ್ವಂ, ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನ, ಯಥಾಸುತಂ ಯಥಾಪರಿಯತ್ತಂ ಧಮ್ಮಂ ವಿತ್ಥಾರೇನ ಸಜ್ಝಾಯಂ ಕರೇಯ್ಯಾಸಿ। ಠಾನಂ ಖೋ ಪನೇತಂ ವಿಜ್ಜತಿ ಯಂ ತೇ ಏವಂ ವಿಹರತೋ ತಂ ಮಿದ್ಧಂ ಪಹೀಯೇಥ।

"ನೋ ಚೇ ತೇ ಏವಂ ವಿಹರತೋ ತಂ ಮಿದ್ಧಂ ಪಹೀಯೇಥ, ತತೋ ತ್ವಂ, ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನ, ಉಭೋ ಕಣ್ಣಸೋತಾನಿ ಆವಿಞ್ಛೇಯ್ಯಾಸಿ [ಆವಿಞ್ಜೇಯ್ಯಾಸಿ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰)], ಪಾಣಿನಾ ಗತ್ತಾನಿ ಅನುಮಜ್ಜೇಯ್ಯಾಸಿ। ಠಾನಂ ಖೋ ಪನೇತಂ ವಿಜ್ಜತಿ ಯಂ ತೇ ಏವಂ ವಿಹರತೋ ತಂ ಮಿದ್ಧಂ ಪಹೀಯೇಥ।

"ನೋ ಚೇ ತೇ ಏವಂ ವಿಹರತೋ ತಂ ಮಿದ್ಧಂ ಪಹೀಯೇಥ, ತತೋ ತ್ವಂ, ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನ, ಉಟ್ಠಾಯಾಸನಾ ಉದಕೇನ ಅಕ್ಖೀನಿ ಅನುಮಜ್ಜಿತ್ವಾ [ಪನಿಞ್ಜಿತ್ವಾ (ಕ॰)] ದಿಸಾ ಅನುವಿಲೋಕೇಯ್ಯಾಸಿ , ನಕ್ಖತ್ತಾನಿ ತಾರಕರೂಪಾನಿ ಉಲ್ಲೋಕೇಯ್ಯಾಸಿ। ಠಾನಂ ಖೋ ಪನೇತಂ ವಿಜ್ಜತಿ ಯಂ ತೇ ಏವಂ ವಿಹರತೋ ತಂ ಮಿದ್ಧಂ ಪಹೀಯೇಥ।

"ನೋ ಚೇ ತೇ ಏವಂ ವಿಹರತೋ ತಂ ಮಿದ್ಧಂ ಪಹೀಯೇಥ, ತತೋ ತ್ವಂ, ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನ, ಆಲೋಕಸಞ್ಞಂ ಮನಸಿ ಕರೇಯ್ಯಾಸಿ, ದಿವಾಸಞ್ಞಂ ಅಧಿಟ್ಠಹೇಯ್ಯಾಸಿ - ಯಥಾ ದಿವಾ ತಥಾ ರತ್ತಿಂ ಯಥಾ ರತ್ತಿಂ ತಥಾ ದಿವಾ। ಇತಿ ವಿವಟೇನ [ವಿವಟ್ಟೇನ (ಸ್ಯಾ॰), ಮಿದ್ಧವಿಗತೇನ (ಕ॰)] ಚೇತಸಾ ಅಪರಿಯೋನದ್ಧೇನ ಸಪ್ಪಭಾಸಂ ಚಿತ್ತಂ ಭಾವೇಯ್ಯಾಸಿ। ಠಾನಂ ಖೋ ಪನೇತಂ ವಿಜ್ಜತಿ ಯಂ ತೇ ಏವಂ ವಿಹರತೋ ತಂ ಮಿದ್ಧಂ ಪಹೀಯೇಥ।

"ನೋ ಚೇ ತೇ ಏವಂ ವಿಹರತೋ ತಂ ಮಿದ್ಧಂ ಪಹೀಯೇಥ, ತತೋ ತ್ವಂ, ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನ, ಪಚ್ಛಾಪುರೇಸಞ್ಞೀ [ಪಚ್ಛಾಪುರೇ ತಥಾಸಞ್ಞೀ (ಕತ್ಥಚಿ)] ಚಙ್ಕಮಂ ಅಧಿಟ್ಠಹೇಯ್ಯಾಸಿ ಅನ್ತೋಗತೇಹಿ ಇನ್ದ್ರಿಯೇಹಿ ಅಬಹಿಗತೇನ ಮಾನಸೇನ। ಠಾನಂ ಖೋ ಪನೇತಂ ವಿಜ್ಜತಿ ಯಂ ತೇ ಏವಂ ವಿಹರತೋ ತಂ ಮಿದ್ಧಂ ಪಹೀಯೇಥ।

"ನೋ ಚೇ ತೇ ಏವಂ ವಿಹರತೋ ತಂ ಮಿದ್ಧಂ ಪಹೀಯೇಥ, ತತೋ ತ್ವಂ, ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನ, ದಕ್ಖಿಣೇನ ಪಸ್ಸೇನ ಸೀಹಸೇಯ್ಯಂ ಕಪ್ಪೇಯ್ಯಾಸಿ ಪಾದೇ ಪಾದಂ ಅಚ್ಚಾಧಾಯ ಸತೋ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಉಟ್ಠಾನಸಞ್ಞಂ ಮನಸಿ ಕರಿತ್ವಾ। ಪಟಿಬುದ್ಧೇನ ಚ [ಪಟಿಬುದ್ಧೇನೇವ (ಸ್ಯಾ॰)] ತೇ, ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನ, ಖಿಪ್ಪಞ್ಞೇವ ಪಚ್ಚುಟ್ಠಾತಬ್ಬಂ - 'ನ ಸೇಯ್ಯಸುಖಂ ನ ಪಸ್ಸಸುಖಂ ನ ಮಿದ್ಧಸುಖಂ ಅನುಯುತ್ತೋ ವಿಹರಿಸ್ಸಾಮೀ'ತಿ। ಏವಞ್ಹಿ ತೇ, ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನ, ಸಿಕ್ಖಿತಬ್ಬಂ।

"ತಸ್ಮಾತಿಹ, ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನ, ಏವಂ ಸಿಕ್ಖಿತಬ್ಬಂ - 'ನ ಉಚ್ಚಾಸೋಣ್ಡಂ ಪಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ಕುಲಾನಿ ಉಪಸಙ್ಕಮಿಸ್ಸಾಮೀ'ತಿ। ಏವಞ್ಹಿ ತೇ, ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನ, ಸಿಕ್ಖಿತಬ್ಬಂ। ಸಚೇ, ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನ, ಭಿಕ್ಖು ಉಚ್ಚಾಸೋಣ್ಡಂ ಪಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ಕುಲಾನಿ ಉಪಸಙ್ಕಮತಿ, ಸನ್ತಿ ಹಿ, ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನ, ಕುಲೇಸು ಕಿಚ್ಚಕರಣೀಯಾನಿ। ಯೇಹಿ ಮನುಸ್ಸಾ ಆಗತಂ ಭಿಕ್ಖುಂ ನ ಮನಸಿ ಕರೋನ್ತಿ, ತತ್ರ ಭಿಕ್ಖುಸ್ಸ ಏವಂ ಹೋತಿ - 'ಕೋ ಸು ನಾಮ ಇದಾನಿ ಮಂ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಕುಲೇ ಪರಿಭಿನ್ದಿ, ವಿರತ್ತರೂಪಾ ದಾನಿಮೇ ಮಯಿ ಮನುಸ್ಸಾ'ತಿ। ಇತಿಸ್ಸ ಅಲಾಭೇನ ಮಙ್ಕುಭಾವೋ, ಮಙ್ಕುಭೂತಸ್ಸ ಉದ್ಧಚ್ಚಂ, ಉದ್ಧತಸ್ಸ ಅಸಂವರೋ, ಅಸಂವುತಸ್ಸ ಆರಾ ಚಿತ್ತಂ ಸಮಾಧಿಮ್ಹಾ।

"ತಸ್ಮಾತಿಹ, ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನ, ಏವಂ ಸಿಕ್ಖಿತಬ್ಬಂ - 'ನ ವಿಗ್ಗಾಹಿಕಕಥಂ ಕಥೇಸ್ಸಾಮೀ'ತಿ। ಏವಞ್ಹಿ ತೇ, ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನ, ಸಿಕ್ಖಿತಬ್ಬಂ। ವಿಗ್ಗಾಹಿಕಾಯ, ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನ, ಕಥಾಯ ಸತಿ ಕಥಾಬಾಹುಲ್ಲಂ ಪಾಟಿಕಙ್ಖಂ, ಕಥಾಬಾಹುಲ್ಲೇ ಸತಿ ಉದ್ಧಚ್ಚಂ, ಉದ್ಧತಸ್ಸ ಅಸಂವರೋ, ಅಸಂವುತಸ್ಸ ಆರಾ ಚಿತ್ತಂ ಸಮಾಧಿಮ್ಹಾ [ನಾಹಂ ಮೋಗ್ಗಲಾನ ಸಬ್ಬೇಹೇವ ಸಮಗ್ಗಂ ವಣ್ಣಯಾಮಿ ಗಹಟ್ಠೇಹಿ। ಪಬ್ಬಜಿತೇಹಿ ಖೋ ಅಹಂ ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನ ಸಮಗ್ಗಂ ವಣ್ಣಯಾಮಿ (ಕ॰)]। ನಾಹಂ, ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನ, ಸಬ್ಬೇಹೇವ ಸಂಸಗ್ಗಂ ವಣ್ಣಯಾಮಿ। ನ ಪನಾಹಂ , ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನ, ಸಬ್ಬೇಹೇವ ಸಂಸಗ್ಗಂ ನ ವಣ್ಣಯಾಮಿ। ಸಗಹಟ್ಠಪಬ್ಬಜಿತೇಹಿ ಖೋ ಅಹಂ, ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನ, ಸಂಸಗ್ಗಂ ನ ವಣ್ಣಯಾಮಿ [ನಾಹಂ ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನ ಸಬ್ಬೇಹೇವ ಸಮಗ್ಗಂ ವಣ್ಣಯಾಮಿ ಗಹಟ್ಠೇಹಿ, ಪಬ್ಬಜಿತೇಹಿ ಖೋ ಅಹಂ ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನ ಸಮಗ್ಗಂ ವಣ್ಣಯಾಮಿ (ಕ॰)]। ಯಾನಿ ಚ ಖೋ ತಾನಿ ಸೇನಾಸನಾನಿ ಅಪ್ಪಸದ್ದಾನಿ ಅಪ್ಪನಿಗ್ಘೋಸಾನಿ ವಿಜನವಾತಾನಿ ಮನುಸ್ಸರಾಹಸ್ಸೇಯ್ಯಕಾನಿ [ಮನುಸ್ಸರಾಹಸೇಯ್ಯಕಾನಿ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰)] ಪಟಿಸಲ್ಲಾನಸಾರುಪ್ಪಾನಿ ತಥಾರೂಪೇಹಿ ಸೇನಾಸನೇಹಿ ಸಂಸಗ್ಗಂ [ಸಮಗ್ಗಂ (ಕ॰)] ವಣ್ಣಯಾಮೀ"ತಿ।

ಏವಂ ವುತ್ತೇ ಆಯಸ್ಮಾ ಮಹಾಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ - "ಕಿತ್ತಾವತಾ ನು ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸಂಖಿತ್ತೇನ ತಣ್ಹಾಸಙ್ಖಯವಿಮುತ್ತೋ ಹೋತಿ ಅಚ್ಚನ್ತನಿಟ್ಠೋ ಅಚ್ಚನ್ತಯೋಗಕ್ಖೇಮೀ ಅಚ್ಚನ್ತಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀ ಅಚ್ಚನ್ತಪರಿಯೋಸಾನೋ ಸೇಟ್ಠೋ ದೇವಮನುಸ್ಸಾನ"ನ್ತಿ?

"ಇಧ, ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಸುತಂ ಹೋತಿ - 'ಸಬ್ಬೇ ಧಮ್ಮಾ ನಾಲಂ ಅಭಿನಿವೇಸಾಯಾ'ತಿ; ಏವಞ್ಚೇತಂ, ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಸುತಂ ಹೋತಿ - 'ಸಬ್ಬೇ ಧಮ್ಮಾ ನಾಲಂ ಅಭಿನಿವೇಸಾಯಾ'ತಿ। ಸೋ ಸಬ್ಬಂ ಧಮ್ಮಂ ಅಭಿಜಾನಾತಿ, ಸಬ್ಬಂ ಧಮ್ಮಂ ಅಭಿಞ್ಞಾಯ ಸಬ್ಬಂ ಧಮ್ಮಂ ಪರಿಜಾನಾತಿ। ಸಬ್ಬಂ ಧಮ್ಮಂ ಪರಿಞ್ಞಾಯ ಯಂಕಿಞ್ಚಿ ವೇದನಂ ವೇದಿಯತಿ ಸುಖಂ ವಾ ದುಕ್ಖಂ ವಾ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಂ ವಾ। ಸೋ ತಾಸು ವೇದನಾಸು ಅನಿಚ್ಚಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ, ವಿರಾಗಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ, ನಿರೋಧಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ, ಪಟಿನಿಸ್ಸಗ್ಗಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ। ಸೋ ತಾಸು ವೇದನಾಸು ಅನಿಚ್ಚಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರನ್ತೋ ವಿರಾಗಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರನ್ತೋ ನಿರೋಧಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರನ್ತೋ ಪಟಿನಿಸ್ಸಗ್ಗಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರನ್ತೋ ನ ಕಿಞ್ಚಿ [ನ ಚ ಕಿಞ್ಚಿ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕ॰) ಮ॰ ನಿ॰ ೧.೩೯೦ ಪಸ್ಸಿತಬ್ಬಂ] ಲೋಕೇ ಉಪಾದಿಯತಿ, ಅನುಪಾದಿಯಂ ನ ಪರಿತಸ್ಸತಿ, ಅಪರಿತಸ್ಸಂ ಪಚ್ಚತ್ತಂಯೇವ ಪರಿನಿಬ್ಬಾಯತಿ। 'ಖೀಣಾ ಜಾತಿ, ವುಸಿತಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ, ಕತಂ ಕರಣೀಯಂ, ನಾಪರಂ ಇತ್ಥತ್ತಾಯಾ'ತಿ ಪಜಾನಾತಿ। ಏತ್ತಾವತಾ ಖೋ, ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನ, ಭಿಕ್ಖು ಸಂಖಿತ್ತೇನ ತಣ್ಹಾಸಙ್ಖಯವಿಮುತ್ತೋ ಹೋತಿ ಅಚ್ಚನ್ತನಿಟ್ಠೋ ಅಚ್ಚನ್ತಯೋಗಕ್ಖೇಮೀ ಅಚ್ಚನ್ತಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀ ಅಚ್ಚನ್ತಪರಿಯೋಸಾನೋ ಸೇಟ್ಠೋ ದೇವಮನುಸ್ಸಾನ"ನ್ತಿ। ಅಟ್ಠಮಂ।

೯. ಮೇತ್ತಸುತ್ತಂ

೬೧. [ಇತಿವು॰ ೨೨ ಇತಿವುತ್ತಕೇಪಿ] “ಮಾ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಞ್ಞಾನಂ ಭಾಯಿತ್ಥ। ಸುಖಸ್ಸೇತಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ , ಅಧಿವಚನಂ ಯದಿದಂ ಪುಞ್ಞಾನಿ [ಯದಿದಂ ಪುಞ್ಞನ್ತಿ (ಸೀ॰), ಯದಿದಂ ಪುಞ್ಞಾನಿ (ಕ॰)]। ಅಭಿಜಾನಾಮಿ ಖೋ ಪನಾಹಂ [ಭಿಕ್ಖವೇ ದೀಘರತ್ತಂ ಇಟ್ಠಂ (ಸ್ಯಾ॰), ಭಿಕ್ಖವೇ ದೀಘರತ್ತಂ ಪುಞ್ಞಾನಂ ಇಟ್ಠಂ (?)], ಭಿಕ್ಖವೇ, ದೀಘರತ್ತಂ ಕತಾನಂ ಪುಞ್ಞಾನಂ ದೀಘರತ್ತಂ ಇಟ್ಠಂ [ಭಿಕ್ಖವೇ ದೀಘರತ್ತಂ ಇಟ್ಠಂ (ಸ್ಯಾ॰), ಭಿಕ್ಖವೇ ದೀಘರತ್ತಂ ಪುಞ್ಞಾನಂ ಇಟ್ಠಂ (?)] ಕನ್ತಂ ಮನಾಪಂ ವಿಪಾಕಂ ಪಚ್ಚನುಭೂತಂ। ಸತ್ತ ವಸ್ಸಾನಿ ಮೇತ್ತಂ ಚಿತ್ತಂ ಭಾವೇಸಿಂ । ಸತ್ತ ವಸ್ಸಾನಿ ಮೇತ್ತಂ ಚಿತ್ತಂ ಭಾವೇತ್ವಾ ಸತ್ತ ಸಂವಟ್ಟವಿವಟ್ಟಕಪ್ಪೇ ನಯಿಮಂ ಲೋಕಂ ಪುನಾಗಮಾಸಿಂ। ಸಂವಟ್ಟಮಾನೇ ಸುದಾಹಂ [ಸಂವಟ್ಟಮಾನಸ್ಸುದಾಹಂ (ಕ॰)], ಭಿಕ್ಖವೇ, ಲೋಕೇ ಆಭಸ್ಸರೂಪಗೋ ಹೋಮಿ, ವಿವಟ್ಟಮಾನೇ ಲೋಕೇ ಸುಞ್ಞಂ ಬ್ರಹ್ಮವಿಮಾನಂ ಉಪಪಜ್ಜಾಮಿ।

“ತತ್ರ ಸುದಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಬ್ರಹ್ಮಾ ಹೋಮಿ ಮಹಾಬ್ರಹ್ಮಾ ಅಭಿಭೂ ಅನಭಿಭೂತೋ ಅಞ್ಞದತ್ಥುದಸೋ ವಸವತ್ತೀ। ಛತ್ತಿಂಸಕ್ಖತ್ತುಂ ಖೋ ಪನಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಕ್ಕೋ ಅಹೋಸಿಂ ದೇವಾನಮಿನ್ದೋ; ಅನೇಕಸತಕ್ಖತ್ತುಂ ರಾಜಾ ಅಹೋಸಿಂ ಚಕ್ಕವತ್ತೀ ಧಮ್ಮಿಕೋ ಧಮ್ಮರಾಜಾ ಚಾತುರನ್ತೋ ವಿಜಿತಾವೀ ಜನಪದತ್ಥಾವರಿಯಪ್ಪತ್ತೋ ಸತ್ತರತನಸಮನ್ನಾಗತೋ। ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಮಾನಿ ಸತ್ತ ರತನಾನಿ ಅಹೇಸುಂ, ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ - ಚಕ್ಕರತನಂ, ಹತ್ಥಿರತನಂ, ಅಸ್ಸರತನಂ, ಮಣಿರತನಂ, ಇತ್ಥಿರತನಂ, ಗಹಪತಿರತನಂ, ಪರಿಣಾಯಕರತನಮೇವ ಸತ್ತಮಂ। ಪರೋಸಹಸ್ಸಂ ಖೋ ಪನ ಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುತ್ತಾ ಅಹೇಸುಂ ಸೂರಾ ವೀರಙ್ಗರೂಪಾ ಪರಸೇನಪ್ಪಮದ್ದನಾ। ಸೋ ಇಮಂ ಪಥವಿಂ ಸಾಗರಪರಿಯನ್ತಂ ಅದಣ್ಡೇನ ಅಸತ್ಥೇನ ಧಮ್ಮೇನ ಅಭಿವಿಜಿಯ ಅಜ್ಝಾವಸಿ”ನ್ತಿ [ಅಜ್ಝಾವಸನ್ತಿ (ಸ್ಯಾ॰) ಅಜ್ಝಾವಸತಿ (ಸೀ॰ ಕ॰)]।

“ಪಸ್ಸ ಪುಞ್ಞಾನಂ ವಿಪಾಕಂ, ಕುಸಲಾನಂ ಸುಖೇಸಿನೋ [ಸುಖೇಸಿನಂ (ಸೀ॰)]।
ಮೇತ್ತಂ ಚಿತ್ತಂ ವಿಭಾವೇತ್ವಾ, ಸತ್ತ ವಸ್ಸಾನಿ ಭಿಕ್ಖವೋ [ಭಿಕ್ಖವೇ (ಕ॰)]।
ಸತ್ತಸಂವಟ್ಟವಿವಟ್ಟಕಪ್ಪೇ , ನಯಿಮಂ ಲೋಕಂ ಪುನಾಗಮಿಂ [ಪುನಾಗಮಂ (ಸ್ಯಾ॰)]॥

“ಸಂವಟ್ಟಮಾನೇ ಲೋಕಮ್ಹಿ, ಹೋಮಿ ಆಭಸ್ಸರೂಪಗೋ।
ವಿವಟ್ಟಮಾನೇ ಲೋಕಸ್ಮಿಂ, ಸುಞ್ಞಬ್ರಹ್ಮೂಪಗೋ ಅಹುಂ॥

“ಸತ್ತಕ್ಖತ್ತುಂ ಮಹಾಬ್ರಹ್ಮಾ, ವಸವತ್ತೀ ತದಾ ಅಹುಂ।
ಛತ್ತಿಂಸಕ್ಖತ್ತುಂ ದೇವಿನ್ದೋ, ದೇವರಜ್ಜಮಕಾರಯಿಂ॥

“ಚಕ್ಕವತ್ತೀ ಅಹುಂ ರಾಜಾ, ಜಮ್ಬುಮಣ್ಡಸ್ಸ [ಜಮ್ಬುದೀಪಸ್ಸ (ಸೀ॰), ಜಮ್ಬುಸಣ್ಡಸ್ಸ (ಸ್ಯಾ॰)] ಇಸ್ಸರೋ।
ಮುದ್ಧಾವಸಿತ್ತೋ [ಮುದ್ಧಾಭಿಸಿತ್ತೋ (ಕ॰)] ಖತ್ತಿಯೋ, ಮನುಸ್ಸಾಧಿಪತೀ ಅಹುಂ॥

“ಅದಣ್ಡೇನ ಅಸತ್ಥೇನ, ವಿಜೇಯ್ಯ ಪಥವಿಂ ಇಮಂ।
ಅಸಾಹಸೇನ ಕಮ್ಮೇನ [ಧಮ್ಮೇನ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰)], ಸಮೇನ ಅನುಸಾಸಿ ತಂ॥

“ಧಮ್ಮೇನ ರಜ್ಜಂ ಕಾರೇತ್ವಾ, ಅಸ್ಮಿಂ ಪಥವಿಮಣ್ಡಲೇ।
ಮಹದ್ಧನೇ ಮಹಾಭೋಗೇ, ಅಡ್ಢೇ ಅಜಾಯಿಹಂ ಕುಲೇ॥

“ಸಬ್ಬಕಾಮೇಹಿ ಸಮ್ಪನ್ನೇ [ಸಮ್ಪುಣ್ಣೇ (ಕ॰)], ರತನೇಹಿ ಚ ಸತ್ತಹಿ।
ಬುದ್ಧಾ ಸಙ್ಗಾಹಕಾ ಲೋಕೇ, ತೇಹಿ ಏತಂ ಸುದೇಸಿತಂ॥

“ಏಸೋ ಹೇತು ಮಹನ್ತಸ್ಸ, ಪಥಬ್ಯೋ ಮೇ ನ ವಿಪಜ್ಜತಿ [ಏಸ ಹೇತು ಮಹನ್ತಸ್ಸ, ಪುಥಬ್ಯೋ ಯೇನ ವುಚ್ಚತಿ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰)]।
ಪಹೂತವಿತ್ತೂಪಕರಣೋ, ರಾಜಾ ಹೋತಿ [ಹೋಮಿ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰)] ಪತಾಪವಾ॥

“ಇದ್ಧಿಮಾ ಯಸವಾ ಹೋತಿ [ಹೋಮಿ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰)], ಜಮ್ಬುಮಣ್ಡಸ್ಸ [ಜಮ್ಬುಸಣ್ಡಸ್ಸ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰)] ಇಸ್ಸರೋ।
ಕೋ ಸುತ್ವಾ ನಪ್ಪಸೀದೇಯ್ಯ, ಅಪಿ ಕಣ್ಹಾಭಿಜಾತಿಯೋ॥

“ತಸ್ಮಾ ಹಿ ಅತ್ತಕಾಮೇನ [ಅತ್ಥಕಾಮೇನ (ಸ್ಯಾ॰ ಕ॰)], ಮಹತ್ತಮಭಿಕಙ್ಖತಾ।
ಸದ್ಧಮ್ಮೋ ಗರುಕಾತಬ್ಬೋ, ಸರಂ ಬುದ್ಧಾನಸಾಸನ”ನ್ತಿ॥ ನವಮಂ।

೧೦. ಭರಿಯಾಸುತ್ತಂ

೬೩. ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ಪುಬ್ಬಣ್ಹಸಮಯಂ ನಿವಾಸೇತ್ವಾ ಪತ್ತಚೀವರಮಾದಾಯ ಯೇನ ಅನಾಥಪಿಣ್ಡಿಕಸ್ಸ ಗಹಪತಿಸ್ಸ ನಿವೇಸನಂ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಪಞ್ಞತ್ತೇ ಆಸನೇ ನಿಸೀದಿ। ತೇನ ಖೋ ಪನ ಸಮಯೇನ ಅನಾಥಪಿಣ್ಡಿಕಸ್ಸ ಗಹಪತಿಸ್ಸ ನಿವೇಸನೇ ಮನುಸ್ಸಾ ಉಚ್ಚಾಸದ್ದಾ ಮಹಾಸದ್ದಾ ಹೋನ್ತಿ। ಅಥ ಖೋ ಅನಾಥಪಿಣ್ಡಿಕೋ ಗಹಪತಿ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನಂ ಖೋ ಅನಾಥಪಿಣ್ಡಿಕಂ ಗಹಪತಿಂ ಭಗವಾ ಏತದವೋಚ -

“ಕಿಂ ನು ತೇ, ಗಹಪತಿ, ನಿವೇಸನೇ ಮನುಸ್ಸಾ ಉಚ್ಚಾಸದ್ದಾ ಮಹಾಸದ್ದಾ ಕೇವಟ್ಟಾ ಮಞ್ಞೇ ಮಚ್ಛವಿಲೋಪೇ”ತಿ? “ಅಯಂ, ಭನ್ತೇ, ಸುಜಾತಾ ಘರಸುಣ್ಹಾ ಅಡ್ಢಕುಲಾ ಆನೀತಾ। ಸಾ ನೇವ ಸಸ್ಸುಂ ಆದಿಯತಿ, ನ ಸಸುರಂ ಆದಿಯತಿ, ನ ಸಾಮಿಕಂ ಆದಿಯತಿ, ಭಗವನ್ತಮ್ಪಿ ನ ಸಕ್ಕರೋತಿ ನ ಗರುಂ ಕರೋತಿ ನ ಮಾನೇತಿ ನ ಪೂಜೇತೀ”ತಿ।

ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ಸುಜಾತಂ ಘರಸುಣ್ಹಂ ಆಮನ್ತೇಸಿ - “ಏಹಿ, ಸುಜಾತೇ”ತಿ! “ಏವಂ, ಭನ್ತೇ”ತಿ ಖೋ ಸುಜಾತಾ ಘರಸುಣ್ಹಾ ಭಗವತೋ ಪಟಿಸ್ಸುತ್ವಾ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನಂ ಖೋ ಸುಜಾತಂ ಘರಸುಣ್ಹಂ ಭಗವಾ ಏತದವೋಚ -

“ಸತ್ತ ಖೋ ಇಮಾ, ಸುಜಾತೇ, ಪುರಿಸಸ್ಸ ಭರಿಯಾಯೋ। ಕತಮಾ ಸತ್ತ? ವಧಕಸಮಾ, ಚೋರೀಸಮಾ, ಅಯ್ಯಸಮಾ, ಮಾತಾಸಮಾ, ಭಗಿನೀಸಮಾ, ಸಖೀಸಮಾ, ದಾಸೀಸಮಾ। ಇಮಾ ಖೋ, ಸುಜಾತೇ, ಸತ್ತ ಪುರಿಸಸ್ಸ ಭರಿಯಾಯೋ। ತಾಸಂ ತ್ವಂ ಕತಮಾ”ತಿ? “ನ ಖೋ ಅಹಂ [ನಾಹಂ (ಸ್ಯಾ॰)], ಭನ್ತೇ, ಇಮಸ್ಸ ಭಗವತಾ ಸಂಖಿತ್ತೇನ ಭಾಸಿತಸ್ಸ ವಿತ್ಥಾರೇನ ಅತ್ಥಂ ಆಜಾನಾಮಿ। ಸಾಧು ಮೇ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವಾ ತಥಾ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತು ಯಥಾಹಂ ಇಮಸ್ಸ ಭಗವತಾ ಸಂಖಿತ್ತೇನ ಭಾಸಿತಸ್ಸ ವಿತ್ಥಾರೇನ ಅತ್ಥಂ ಜಾನೇಯ್ಯ”ನ್ತಿ। “ತೇನ ಹಿ, ಸುಜಾತೇ, ಸುಣಾಹಿ, ಸಾಧುಕಂ ಮನಸಿ ಕರೋಹಿ; ಭಾಸಿಸ್ಸಾಮೀ”ತಿ। “ಏವಂ, ಭನ್ತೇ”ತಿ ಖೋ ಸುಜಾತಾ ಘರಸುಣ್ಹಾ ಭಗವತೋ ಪಚ್ಚಸ್ಸೋಸಿ। ಭಗವಾ ಏತದವೋಚ -

“ಪದುಟ್ಠಚಿತ್ತಾ ಅಹಿತಾನುಕಮ್ಪಿನೀ,
ಅಞ್ಞೇಸು ರತ್ತಾ ಅತಿಮಞ್ಞತೇ ಪತಿಂ।
ಧನೇನ ಕೀತಸ್ಸ ವಧಾಯ ಉಸ್ಸುಕಾ,
ಯಾ ಏವರೂಪಾ ಪುರಿಸಸ್ಸ ಭರಿಯಾ।
‘ವಧಾ ಚ ಭರಿಯಾ’ತಿ ಚ ಸಾ ಪವುಚ್ಚತಿ॥

“ಯಂ ಇತ್ಥಿಯಾ ವಿನ್ದತಿ ಸಾಮಿಕೋ ಧನಂ,
ಸಿಪ್ಪಂ ವಣಿಜ್ಜಞ್ಚ ಕಸಿಂ ಅಧಿಟ್ಠಹಂ।
ಅಪ್ಪಮ್ಪಿ ತಸ್ಸ ಅಪಹಾತುಮಿಚ್ಛತಿ,
ಯಾ ಏವರೂಪಾ ಪುರಿಸಸ್ಸ ಭರಿಯಾ।
‘ಚೋರೀ ಚ ಭರಿಯಾ’ತಿ ಚ ಸಾ ಪವುಚ್ಚತಿ॥

“ಅಕಮ್ಮಕಾಮಾ ಅಲಸಾ ಮಹಗ್ಘಸಾ,
ಫರುಸಾ ಚ ಚಣ್ಡೀ ದುರುತ್ತವಾದಿನೀ।
ಉಟ್ಠಾಯಕಾನಂ ಅಭಿಭುಯ್ಯ ವತ್ತತಿ,
ಯಾ ಏವರೂಪಾ ಪುರಿಸಸ್ಸ ಭರಿಯಾ।
‘ಅಯ್ಯಾ ಚ ಭರಿಯಾ’ತಿ ಚ ಸಾ ಪವುಚ್ಚತಿ॥

“ಯಾ ಸಬ್ಬದಾ ಹೋತಿ ಹಿತಾನುಕಮ್ಪಿನೀ,
ಮಾತಾವ ಪುತ್ತಂ ಅನುರಕ್ಖತೇ ಪತಿಂ।
ತತೋ ಧನಂ ಸಮ್ಭತಮಸ್ಸ ರಕ್ಖತಿ,
ಯಾ ಏವರೂಪಾ ಪುರಿಸಸ್ಸ ಭರಿಯಾ।
‘ಮಾತಾ ಚ ಭರಿಯಾ’ತಿ ಚ ಸಾ ಪವುಚ್ಚತಿ॥

“ಯಥಾಪಿ ಜೇಟ್ಠಾ ಭಗಿನೀ ಕನಿಟ್ಠಕಾ [ಕಣಿಟ್ಠಾ (ಸೀ॰), ಕನಿಟ್ಠಾ (ಸ್ಯಾ॰)],
ಸಗಾರವಾ ಹೋತಿ ಸಕಮ್ಹಿ ಸಾಮಿಕೇ।
ಹಿರೀಮನಾ ಭತ್ತುವಸಾನುವತ್ತಿನೀ,
ಯಾ ಏವರೂಪಾ ಪುರಿಸಸ್ಸ ಭರಿಯಾ।‘ಭಗಿನೀ ಚ ಭರಿಯಾ’ತಿ ಚ ಸಾ ಪವುಚ್ಚತಿ॥

“ಯಾಚೀಧ ದಿಸ್ವಾನ ಪತಿಂ ಪಮೋದತಿ,
ಸಖೀ ಸಖಾರಂವ ಚಿರಸ್ಸಮಾಗತಂ।
ಕೋಲೇಯ್ಯಕಾ ಸೀಲವತೀ ಪತಿಬ್ಬತಾ,
ಯಾ ಏವರೂಪಾ ಪುರಿಸಸ್ಸ ಭರಿಯಾ।
‘ಸಖೀ ಚ ಭರಿಯಾ’ತಿ ಚ ಸಾ ಪವುಚ್ಚತಿ॥

“ಅಕ್ಕುದ್ಧಸನ್ತಾ ವಧದಣ್ಡತಜ್ಜಿತಾ,
ಅದುಟ್ಠಚಿತ್ತಾ ಪತಿನೋ ತಿತಿಕ್ಖತಿ।
ಅಕ್ಕೋಧನಾ ಭತ್ತುವಸಾನುವತ್ತಿನೀ,
ಯಾ ಏವರೂಪಾ ಪುರಿಸಸ್ಸ ಭರಿಯಾ।
‘ದಾಸೀ ಚ ಭರಿಯಾ’ತಿ ಚ ಸಾ ಪವುಚ್ಚತಿ॥

“ಯಾಚೀಧ ಭರಿಯಾ ವಧಕಾತಿ ವುಚ್ಚತಿ,
‘ಚೋರೀ ಚ ಅಯ್ಯಾ’ತಿ ಚ ಯಾ ಪವುಚ್ಚತಿ।
ದುಸ್ಸೀಲರೂಪಾ ಫರುಸಾ ಅನಾದರಾ,

ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ನಿರಯಂ ವಜನ್ತಿ ತಾ॥

“ಯಾಚೀಧ ಮಾತಾ ಭಗಿನೀ ಸಖೀತಿ ಚ,
‘ದಾಸೀ ಚ ಭರಿಯಾ’ತಿ ಚ ಸಾ ಪವುಚ್ಚತಿ।
ಸೀಲೇ ಠಿತತ್ತಾ ಚಿರರತ್ತಸಂವುತಾ,
ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಸುಗತಿಂ ವಜನ್ತಿ ತಾ”ತಿ॥

“ಇಮಾ ಖೋ, ಸುಜಾತೇ, ಸತ್ತ ಪುರಿಸಸ್ಸ ಭರಿಯಾಯೋ। ತಾಸಂ ತ್ವಂ ಕತಮಾ”ತಿ? “ಅಜ್ಜತಗ್ಗೇ ಮಂ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವಾ ದಾಸೀಸಮಂ ಸಾಮಿಕಸ್ಸ ಭರಿಯಂ ಧಾರೇತೂ”ತಿ। ದಸಮಂ।

೧೧. ಕೋಧನಸುತ್ತಂ

೬೪. “ಸತ್ತಿಮೇ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮಾ ಸಪತ್ತಕನ್ತಾ ಸಪತ್ತಕರಣಾ ಕೋಧನಂ ಆಗಚ್ಛನ್ತಿ ಇತ್ಥಿಂ ವಾ ಪುರಿಸಂ ವಾ। ಕತಮೇ ಸತ್ತ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಪತ್ತೋ ಸಪತ್ತಸ್ಸ ಏವಂ ಇಚ್ಛತಿ - ‘ಅಹೋ ವತಾಯಂ ದುಬ್ಬಣ್ಣೋ ಅಸ್ಸಾ’ತಿ! ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಪತ್ತೋ ಸಪತ್ತಸ್ಸ ವಣ್ಣವತಾಯ ನನ್ದತಿ। ಕೋಧನೋಯಂ [ಕೋಧನಾಯಂ (ಕ॰)], ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುರಿಸಪುಗ್ಗಲೋ ಕೋಧಾಭಿಭೂತೋ ಕೋಧಪರೇತೋ, ಕಿಞ್ಚಾಪಿ ಸೋ ಹೋತಿ ಸುನ್ಹಾತೋ ಸುವಿಲಿತ್ತೋ ಕಪ್ಪಿತಕೇಸಮಸ್ಸು ಓದಾತವತ್ಥವಸನೋ [ಓದಾತವಸನೋ (ಕ॰)]; ಅಥ ಖೋ ಸೋ ದುಬ್ಬಣ್ಣೋವ ಹೋತಿ ಕೋಧಾಭಿಭೂತೋ। ಅಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಠಮೋ ಧಮ್ಮೋ ಸಪತ್ತಕನ್ತೋ ಸಪತ್ತಕರಣೋ ಕೋಧನಂ ಆಗಚ್ಛತಿ ಇತ್ಥಿಂ ವಾ ಪುರಿಸಂ ವಾ।

“ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಪತ್ತೋ ಸಪತ್ತಸ್ಸ ಏವಂ ಇಚ್ಛತಿ - ‘ಅಹೋ ವತಾಯಂ ದುಕ್ಖಂ ಸಯೇಯ್ಯಾ’ತಿ! ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಪತ್ತೋ ಸಪತ್ತಸ್ಸ ಸುಖಸೇಯ್ಯಾಯ ನನ್ದತಿ। ಕೋಧನೋಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುರಿಸಪುಗ್ಗಲೋ ಕೋಧಾಭಿಭೂತೋ ಕೋಧಪರೇತೋ, ಕಿಞ್ಚಾಪಿ ಸೋ ಪಲ್ಲಙ್ಕೇ ಸೇತಿ ಗೋನಕತ್ಥತೇ ಪಟಲಿಕತ್ಥತೇ ಕದಲಿಮಿಗಪವರಪಚ್ಚತ್ಥರಣೇ ಸಉತ್ತರಚ್ಛದೇ ಉಭತೋಲೋಹಿತಕೂಪಧಾನೇ; ಅಥ ಖೋ ಸೋ ದುಕ್ಖಞ್ಞೇವ ಸೇತಿ ಕೋಧಾಭಿಭೂತೋ। ಅಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದುತಿಯೋ ಧಮ್ಮೋ ಸಪತ್ತಕನ್ತೋ ಸಪತ್ತಕರಣೋ ಕೋಧನಂ ಆಗಚ್ಛತಿ ಇತ್ಥಿಂ ವಾ ಪುರಿಸಂ ವಾ।

“ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಪತ್ತೋ ಸಪತ್ತಸ್ಸ ಏವಂ ಇಚ್ಛತಿ - ‘ಅಹೋ ವತಾಯಂ ನ ಪಚುರತ್ಥೋ ಅಸ್ಸಾ’ತಿ! ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಪತ್ತೋ ಸಪತ್ತಸ್ಸ ಪಚುರತ್ಥತಾಯ ನನ್ದತಿ । ಕೋಧನೋಯಂ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುರಿಸಪುಗ್ಗಲೋ ಕೋಧಾಭಿಭೂತೋ ಕೋಧಪರೇತೋ, ಅನತ್ಥಮ್ಪಿ ಗಹೇತ್ವಾ ‘ಅತ್ಥೋ ಮೇ ಗಹಿತೋ’ತಿ ಮಞ್ಞತಿ , ಅತ್ಥಮ್ಪಿ ಗಹೇತ್ವಾ ‘ಅನತ್ಥೋ ಮೇ ಗಹಿತೋ’ತಿ ಮಞ್ಞತಿ। ತಸ್ಸಿಮೇ ಧಮ್ಮಾ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ವಿಪಚ್ಚನೀಕಾ ಗಹಿತಾ ದೀಘರತ್ತಂ ಅಹಿತಾಯ ದುಕ್ಖಾಯ ಸಂವತ್ತನ್ತಿ ಕೋಧಾಭಿಭೂತಸ್ಸ। ಅಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತತಿಯೋ ಧಮ್ಮೋ ಸಪತ್ತಕನ್ತೋ ಸಪತ್ತಕರಣೋ ಕೋಧನಂ ಆಗಚ್ಛತಿ ಇತ್ಥಿಂ ವಾ ಪುರಿಸಂ ವಾ।

“ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಪತ್ತೋ ಸಪತ್ತಸ್ಸ ಏವಂ ಇಚ್ಛತಿ - ‘ಅಹೋ ವತಾಯಂ ನ ಭೋಗವಾ ಅಸ್ಸಾ’ತಿ! ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಪತ್ತೋ ಸಪತ್ತಸ್ಸ ಭೋಗವತಾಯ ನನ್ದತಿ। ಕೋಧನಸ್ಸ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುರಿಸಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ಕೋಧಾಭಿಭೂತಸ್ಸ ಕೋಧಪರೇತಸ್ಸ, ಯೇಪಿಸ್ಸ ತೇ ಹೋನ್ತಿ ಭೋಗಾ ಉಟ್ಠಾನವೀರಿಯಾಧಿಗತಾ ಬಾಹಾಬಲಪರಿಚಿತಾ ಸೇದಾವಕ್ಖಿತ್ತಾ ಧಮ್ಮಿಕಾ ಧಮ್ಮಲದ್ಧಾ, ತೇಪಿ ರಾಜಾನೋ ರಾಜಕೋಸಂ ಪವೇಸೇನ್ತಿ ಕೋಧಾಭಿಭೂತಸ್ಸ। ಅಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತುತ್ಥೋ ಧಮ್ಮೋ ಸಪತ್ತಕನ್ತೋ ಸಪತ್ತಕರಣೋ ಕೋಧನಂ ಆಗಚ್ಛತಿ ಇತ್ಥಿಂ ವಾ ಪುರಿಸಂ ವಾ।

“ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಪತ್ತೋ ಸಪತ್ತಸ್ಸ ಏವಂ ಇಚ್ಛತಿ - ‘ಅಹೋ ವತಾಯಂ ನ ಯಸವಾ ಅಸ್ಸಾ’ತಿ! ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಪತ್ತೋ ಸಪತ್ತಸ್ಸ ಯಸವತಾಯ ನನ್ದತಿ। ಕೋಧನೋಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುರಿಸಪುಗ್ಗಲೋ ಕೋಧಾಭಿಭೂತೋ ಕೋಧಪರೇತೋ, ಯೋಪಿಸ್ಸ ಸೋ ಹೋತಿ ಯಸೋ ಅಪ್ಪಮಾದಾಧಿಗತೋ, ತಮ್ಹಾಪಿ ಧಂಸತಿ ಕೋಧಾಭಿಭೂತೋ। ಅಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚಮೋ ಧಮ್ಮೋ ಸಪತ್ತಕನ್ತೋ ಸಪತ್ತಕರಣೋ ಕೋಧನಂ ಆಗಚ್ಛತಿ ಇತ್ಥಿಂ ವಾ ಪುರಿಸಂ ವಾ।

“ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಪತ್ತೋ ಸಪತ್ತಸ್ಸ ಏವಂ ಇಚ್ಛತಿ - ‘ಅಹೋ ವತಾಯಂ ನ ಮಿತ್ತವಾ ಅಸ್ಸಾ’ತಿ! ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಪತ್ತೋ ಸಪತ್ತಸ್ಸ ಮಿತ್ತವತಾಯ ನನ್ದತಿ। ಕೋಧನಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುರಿಸಪುಗ್ಗಲಂ ಕೋಧಾಭಿಭೂತಂ ಕೋಧಪರೇತಂ, ಯೇಪಿಸ್ಸ ತೇ ಹೋನ್ತಿ ಮಿತ್ತಾಮಚ್ಚಾ ಞಾತಿಸಾಲೋಹಿತಾ, ತೇಪಿ ಆರಕಾ ಪರಿವಜ್ಜನ್ತಿ ಕೋಧಾಭಿಭೂತಂ। ಅಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಛಟ್ಠೋ ಧಮ್ಮೋ ಸಪತ್ತಕನ್ತೋ ಸಪತ್ತಕರಣೋ ಕೋಧನಂ ಆಗಚ್ಛತಿ ಇತ್ಥಿಂ ವಾ ಪುರಿಸಂ ವಾ।

“ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಪತ್ತೋ ಸಪತ್ತಸ್ಸ ಏವಂ ಇಚ್ಛತಿ - ‘ಅಹೋ ವತಾಯಂ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಅಪಾಯಂ ದುಗ್ಗತಿಂ ವಿನಿಪಾತಂ ನಿರಯಂ ಉಪಪಜ್ಜೇಯ್ಯಾ’ತಿ! ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಪತ್ತೋ ಸಪತ್ತಸ್ಸ ಸುಗತಿಗಮನೇ ನನ್ದತಿ। ಕೋಧನೋಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುರಿಸಪುಗ್ಗಲೋ ಕೋಧಾಭಿಭೂತೋ ಕೋಧಪರೇತೋ ಕಾಯೇನ ದುಚ್ಚರಿತಂ ಚರತಿ, ವಾಚಾಯ ದುಚ್ಚರಿತಂ ಚರತಿ, ಮನಸಾ ದುಚ್ಚರಿತಂ ಚರತಿ। ಸೋ ಕಾಯೇನ ದುಚ್ಚರಿತಂ ಚರಿತ್ವಾ ವಾಚಾಯ...ಪೇ॰... ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಅಪಾಯಂ ದುಗ್ಗತಿಂ ವಿನಿಪಾತಂ ನಿರಯಂ ಉಪಪಜ್ಜತಿ ಕೋಧಾಭಿಭೂತೋ। ಅಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತ್ತಮೋ ಧಮ್ಮೋ ಸಪತ್ತಕನ್ತೋ ಸಪತ್ತಕರಣೋ ಕೋಧನಂ ಆಗಚ್ಛತಿ ಇತ್ಥಿಂ ವಾ ಪುರಿಸಂ ವಾ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತ್ತ ಧಮ್ಮಾ ಸಪತ್ತಕನ್ತಾ ಸಪತ್ತಕರಣಾ ಕೋಧನಂ ಆಗಚ್ಛನ್ತಿ ಇತ್ಥಿಂ ವಾ ಪುರಿಸಂ ವಾ”ತಿ।

“ಕೋಧನೋ ದುಬ್ಬಣ್ಣೋ ಹೋತಿ, ಅಥೋ ದುಕ್ಖಮ್ಪಿ ಸೇತಿ ಸೋ।
ಅಥೋ ಅತ್ಥಂ ಗಹೇತ್ವಾನ, ಅನತ್ಥಂ ಅಧಿಪಜ್ಜತಿ [ಅಧಿಗಚ್ಛತಿ (ಸೀ॰), ಪಟಿಪಜ್ಜತಿ (ಸ್ಯಾ॰)]॥

“ತತೋ ಕಾಯೇನ ವಾಚಾಯ, ವಧಂ ಕತ್ವಾನ ಕೋಧನೋ।
ಕೋಧಾಭಿಭೂತೋ ಪುರಿಸೋ, ಧನಜಾನಿಂ ನಿಗಚ್ಛತಿ॥

“ಕೋಧಸಮ್ಮದಸಮ್ಮತ್ತೋ , ಆಯಸಕ್ಯಂ [ಆಯಸಕ್ಕಂ (ಸ್ಯಾ॰)] ನಿಗಚ್ಛತಿ।
ಞಾತಿಮಿತ್ತಾ ಸುಹಜ್ಜಾ ಚ, ಪರಿವಜ್ಜನ್ತಿ ಕೋಧನಂ॥

[ಇತಿವು॰ ೮೮ ಇತಿವುತ್ತಕೇಪಿ] “ಅನತ್ಥಜನನೋ ಕೋಧೋ, ಕೋಧೋ ಚಿತ್ತಪ್ಪಕೋಪನೋ।
ಭಯಮನ್ತರತೋ ಜಾತಂ, ತಂ ಜನೋ ನಾವಬುಜ್ಝತಿ॥

“ಕುದ್ಧೋ ಅತ್ಥಂ ನ ಜಾನಾತಿ, ಕುದ್ಧೋ ಧಮ್ಮಂ ನ ಪಸ್ಸತಿ।
ಅನ್ಧತಮಂ ತದಾ ಹೋತಿ, ಯಂ ಕೋಧೋ ಸಹತೇ ನರಂ॥

“ಯಂ ಕುದ್ಧೋ ಉಪರೋಧೇತಿ, ಸುಕರಂ ವಿಯ ದುಕ್ಕರಂ।
ಪಚ್ಛಾ ಸೋ ವಿಗತೇ ಕೋಧೇ, ಅಗ್ಗಿದಡ್ಢೋವ ತಪ್ಪತಿ॥

“ದುಮ್ಮಙ್ಕುಯಂ ಪದಸ್ಸೇತಿ [ಸದಸ್ಸೇತಿ (ಸೀ॰), ಪಠಮಂ ದಸ್ಸೇತಿ (ಸ್ಯಾ॰)], ಧೂಮಂ ಧೂಮೀವ ಪಾವಕೋ।
ಯತೋ ಪತಾಯತಿ ಕೋಧೋ, ಯೇನ ಕುಜ್ಝನ್ತಿ ಮಾನವಾ॥

“ನಾಸ್ಸ ಹಿರೀ ನ ಓತ್ತಪ್ಪಂ [ನ ಅಸ್ಸ ಹಿರೀ ಓತ್ತಪ್ಪಞ್ಚ (ಕ॰)], ನ ವಾಚೋ ಹೋತಿ ಗಾರವೋ।
ಕೋಧೇನ ಅಭಿಭೂತಸ್ಸ, ನ ದೀಪಂ ಹೋತಿ ಕಿಞ್ಚನಂ॥

“ತಪನೀಯಾನಿ ಕಮ್ಮಾನಿ, ಯಾನಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಆರಕಾ।
ತಾನಿ ಆರೋಚಯಿಸ್ಸಾಮಿ, ತಂ ಸುಣಾಥ ಯಥಾ ತಥಂ॥

“ಕುದ್ಧೋ ಹಿ ಪಿತರಂ ಹನ್ತಿ, ಹನ್ತಿ ಕುದ್ಧೋ ಸಮಾತರಂ।
ಕುದ್ಧೋ ಹಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ ಹನ್ತಿ, ಹನ್ತಿ ಕುದ್ಧೋ ಪುಥುಜ್ಜನಂ॥

“ಯಾಯ ಮಾತು ಭತೋ ಪೋಸೋ, ಇಮಂ ಲೋಕಂ ಅವೇಕ್ಖತಿ।
ತಮ್ಪಿ ಪಾಣದದಿಂ ಸನ್ತಿಂ, ಹನ್ತಿ ಕುದ್ಧೋ ಪುಥುಜ್ಜನೋ॥

“ಅತ್ತೂಪಮಾ ಹಿ ತೇ ಸತ್ತಾ, ಅತ್ತಾ ಹಿ ಪರಮೋ [ಪರಮಂ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰)] ಪಿಯೋ।
ಹನ್ತಿ ಕುದ್ಧೋ ಪುಥುತ್ತಾನಂ, ನಾನಾರೂಪೇಸು ಮುಚ್ಛಿತೋ॥

“ಅಸಿನಾ ಹನ್ತಿ ಅತ್ತಾನಂ, ವಿಸಂ ಖಾದನ್ತಿ ಮುಚ್ಛಿತಾ।
ರಜ್ಜುಯಾ ಬಜ್ಝ ಮೀಯನ್ತಿ, ಪಬ್ಬತಾಮಪಿ ಕನ್ದರೇ॥

“ಭೂನಹಚ್ಚಾನಿ [ಭೂತಹಚ್ಚಾನಿ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰)] ಕಮ್ಮಾನಿ, ಅತ್ತಮಾರಣಿಯಾನಿ ಚ।
ಕರೋನ್ತಾ ನಾವಬುಜ್ಝನ್ತಿ [ಕರೋನ್ತೋ ನಾವಬುಜ್ಝತಿ (ಕ॰)], ಕೋಧಜಾತೋ ಪರಾಭವೋ॥

“ಇತಾಯಂ ಕೋಧರೂಪೇನ, ಮಚ್ಚುಪಾಸೋ ಗುಹಾಸಯೋ।
ತಂ ದಮೇನ ಸಮುಚ್ಛಿನ್ದೇ, ಪಞ್ಞಾವೀರಿಯೇನ ದಿಟ್ಠಿಯಾ॥

“ಯಥಾ ಮೇತಂ [ಏಕಮೇತಂ (ಸ್ಯಾ॰), ಏಕಮೇತಂ (ಸೀ॰)] ಅಕುಸಲಂ, ಸಮುಚ್ಛಿನ್ದೇಥ ಪಣ್ಡಿತೋ।
ತಥೇವ ಧಮ್ಮೇ ಸಿಕ್ಖೇಥ, ಮಾ ನೋ ದುಮ್ಮಙ್ಕುಯಂ ಅಹು॥

“ವೀತಕೋಧಾ ಅನಾಯಾಸಾ, ವೀತಲೋಭಾ ಅನುಸ್ಸುಕಾ [ಅನಿಸ್ಸುಕಾ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰) ತದಟ್ಠಕಥಾಸು ಪನ “ಅನುಸ್ಸುಕಾ” ತ್ವೇವ ದಿಸ್ಸತಿ]।
ದನ್ತಾ ಕೋಧಂ ಪಹನ್ತ್ವಾನ, ಪರಿನಿಬ್ಬನ್ತಿ ಅನಾಸವಾ”ತಿ [ಪರಿನಿಬ್ಬಿಸ್ಸಥನಾಸವಾತಿ (ಸ್ಯಾ॰), ಪರಿನಿಬ್ಬಿಂಸು ಅನಾಸವಾತಿ (ಕ॰)]॥ ಏಕಾದಸಮಂ।

ಅಬ್ಯಾಕತವಗ್ಗೋ ಛಟ್ಠೋ।

ತಸ್ಸುದ್ದಾನಂ –

ಅಬ್ಯಾಕತೋ ಪುರಿಸಗತಿ, ತಿಸ್ಸ ಸೀಹ ಅರಕ್ಖಿಯಂ।
ಕಿಮಿಲಂ ಸತ್ತ ಪಚಲಾ, ಮೇತ್ತಾ ಭರಿಯಾ ಕೋಧೇಕಾದಸಾತಿ॥

೭. ಮಹಾವಗ್ಗೋ

೧. ಹಿರೀಓತ್ತಪ್ಪಸುತ್ತಂ

೬೫. [ಅ॰ ನಿ॰ ೫.೨೪, ೧೬೮; ೨.೬.೫೦] “ಹಿರೋತ್ತಪ್ಪೇ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಸತಿ ಹಿರೋತ್ತಪ್ಪವಿಪನ್ನಸ್ಸ ಹತೂಪನಿಸೋ ಹೋತಿ ಇನ್ದ್ರಿಯಸಂವರೋ; ಇನ್ದ್ರಿಯಸಂವರೇ ಅಸತಿ ಇನ್ದ್ರಿಯಸಂವರವಿಪನ್ನಸ್ಸ ಹತೂಪನಿಸಂ ಹೋತಿ ಸೀಲಂ; ಸೀಲೇ ಅಸತಿ ಸೀಲವಿಪನ್ನಸ್ಸ ಹತೂಪನಿಸೋ ಹೋತಿ ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿ; ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿಮ್ಹಿ ಅಸತಿ ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿವಿಪನ್ನಸ್ಸ ಹತೂಪನಿಸಂ ಹೋತಿ ಯಥಾಭೂತಞಾಣದಸ್ಸನಂ; ಯಥಾಭೂತಞಾಣದಸ್ಸನೇ ಅಸತಿ ಯಥಾಭೂತಞಾಣದಸ್ಸನವಿಪನ್ನಸ್ಸ ಹತೂಪನಿಸೋ ಹೋತಿ ನಿಬ್ಬಿದಾವಿರಾಗೋ; ನಿಬ್ಬಿದಾವಿರಾಗೇ ಅಸತಿ ನಿಬ್ಬಿದಾವಿರಾಗವಿಪನ್ನಸ್ಸ ಹತೂಪನಿಸಂ ಹೋತಿ ವಿಮುತ್ತಿಞಾಣದಸ್ಸನಂ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರುಕ್ಖೋ ಸಾಖಾಪಲಾಸವಿಪನ್ನೋ। ತಸ್ಸ ಪಪಟಿಕಾಪಿ ನ ಪಾರಿಪೂರಿಂ ಗಚ್ಛತಿ, ತಚೋಪಿ ಫೇಗ್ಗುಪಿ ಸಾರೋಪಿ ನ ಪಾರಿಪೂರಿಂ ಗಚ್ಛತಿ। ಏವಮೇವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಹಿರೋತ್ತಪ್ಪೇ ಅಸತಿ ಹಿರೋತ್ತಪ್ಪವಿಪನ್ನಸ್ಸ ಹತೂಪನಿಸೋ ಹೋತಿ ಇನ್ದ್ರಿಯಸಂವರೋ; ಇನ್ದ್ರಿಯಸಂವರೇ ಅಸತಿ ಇನ್ದ್ರಿಯಸಂವರವಿಪನ್ನಸ್ಸ ಹತೂಪನಿಸಂ ಹೋತಿ ಸೀಲಂ; ಸೀಲೇ ಅಸತಿ ಸೀಲವಿಪನ್ನಸ್ಸ ಹತೂಪನಿಸೋ ಹೋತಿ ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿ; ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿಮ್ಹಿ ಅಸತಿ ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿವಿಪನ್ನಸ್ಸ ಹತೂಪನಿಸಂ ಹೋತಿ ಯಥಾಭೂತಞಾಣದಸ್ಸನಂ; ಯಥಾಭೂತಞಾಣದಸ್ಸನೇ ಅಸತಿ ಯಥಾಭೂತಞಾಣದಸ್ಸನವಿಪನ್ನಸ್ಸ ಹತೂಪನಿಸೋ ಹೋತಿ ನಿಬ್ಬಿದಾವಿರಾಗೋ; ನಿಬ್ಬಿದಾವಿರಾಗೇ ಅಸತಿ ನಿಬ್ಬಿದಾವಿರಾಗವಿಪನ್ನಸ್ಸ ಹತೂಪನಿಸಂ ಹೋತಿ ವಿಮುತ್ತಿಞಾಣದಸ್ಸನಂ।

“ಹಿರೋತ್ತಪ್ಪೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತಿ ಹಿರೋತ್ತಪ್ಪಸಮ್ಪನ್ನಸ್ಸ ಉಪನಿಸಸಮ್ಪನ್ನೋ ಹೋತಿ ಇನ್ದ್ರಿಯಸಂವರೋ; ಇನ್ದ್ರಿಯಸಂವರೇ ಸತಿ ಇನ್ದ್ರಿಯಸಂವರಸಮ್ಪನ್ನಸ್ಸ ಉಪನಿಸಸಮ್ಪನ್ನಂ ಹೋತಿ ಸೀಲಂ; ಸೀಲೇ ಸತಿ ಸೀಲಸಮ್ಪನ್ನಸ್ಸ ಉಪನಿಸಸಮ್ಪನ್ನೋ ಹೋತಿ ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿ; ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿಮ್ಹಿ ಸತಿ ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿಸಮ್ಪನ್ನಸ್ಸ ಉಪನಿಸಸಮ್ಪನ್ನಂ ಹೋತಿ ಯಥಾಭೂತಞಾಣದಸ್ಸನಂ; ಯಥಾಭೂತಞಾಣದಸ್ಸನೇ ಸತಿ ಯಥಾಭೂತಞಾಣದಸ್ಸನಸಮ್ಪನ್ನಸ್ಸ ಉಪನಿಸಸಮ್ಪನ್ನೋ ಹೋತಿ ನಿಬ್ಬಿದಾವಿರಾಗೋ; ನಿಬ್ಬಿದಾವಿರಾಗೇ ಸತಿ ನಿಬ್ಬಿದಾವಿರಾಗಸಮ್ಪನ್ನಸ್ಸ ಉಪನಿಸಸಮ್ಪನ್ನಂ ಹೋತಿ ವಿಮುತ್ತಿಞಾಣದಸ್ಸನಂ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರುಕ್ಖೋ ಸಾಖಾಪಲಾಸಸಮ್ಪನ್ನೋ। ತಸ್ಸ ಪಪಟಿಕಾಪಿ ಪಾರಿಪೂರಿಂ ಗಚ್ಛತಿ, ತಚೋಪಿ ಫೇಗ್ಗುಪಿ ಸಾರೋಪಿ ಪಾರಿಪೂರಿಂ ಗಚ್ಛತಿ । ಏವಮೇವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಹಿರೋತ್ತಪ್ಪೇ ಸತಿ ಹಿರೋತ್ತಪ್ಪಸಮ್ಪನ್ನಸ್ಸ ಉಪನಿಸಸಮ್ಪನ್ನೋ ಹೋತಿ…ಪೇ॰… ವಿಮುತ್ತಿಞಾಣದಸ್ಸನ”ನ್ತಿ। ಪಠಮಂ।

೨. ಸತ್ತಸೂರಿಯಸುತ್ತಂ

೬೬. ಏವಂ ಮೇ ಸುತಂ – ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ವೇಸಾಲಿಯಂ ವಿಹರತಿ ಅಮ್ಬಪಾಲಿವನೇ। ತತ್ರ ಖೋ ಭಗವಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಮನ್ತೇಸಿ – “ಭಿಕ್ಖವೋ”ತಿ। “ಭದನ್ತೇ”ತಿ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಭಗವತೋ ಪಚ್ಚಸ್ಸೋಸುಂ। ಭಗವಾ ಏತದವೋಚ –

“ಅನಿಚ್ಚಾ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಙ್ಖಾರಾ; ಅಧುವಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಙ್ಖಾರಾ; ಅನಸ್ಸಾಸಿಕಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಙ್ಖಾರಾ। ಯಾವಞ್ಚಿದಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಲಮೇವ ಸಬ್ಬಸಙ್ಖಾರೇಸು ನಿಬ್ಬಿನ್ದಿತುಂ ಅಲಂ ವಿರಜ್ಜಿತುಂ ಅಲಂ ವಿಮುಚ್ಚಿತುಂ।

“ಸಿನೇರು, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಬ್ಬತರಾಜಾ ಚತುರಾಸೀತಿಯೋಜನಸಹಸ್ಸಾನಿ ಆಯಾಮೇನ, ಚತುರಾಸೀತಿಯೋಜನಸಹಸ್ಸಾನಿ ವಿತ್ಥಾರೇನ, ಚತುರಾಸೀತಿಯೋಜನಸಹಸ್ಸಾನಿ ಮಹಾಸಮುದ್ದೇ ಅಜ್ಝೋಗಾಳ್ಹೋ, ಚತುರಾಸೀತಿಯೋಜನಸಹಸ್ಸಾನಿ ಮಹಾಸಮುದ್ದಾ ಅಚ್ಚುಗ್ಗತೋ। ಹೋತಿ ಖೋ ಸೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮಯೋ ಯಂ ಕದಾಚಿ ಕರಹಚಿ ದೀಘಸ್ಸ ಅದ್ಧುನೋ ಅಚ್ಚಯೇನ ಬಹೂನಿ ವಸ್ಸಾನಿ ಬಹೂನಿ ವಸ್ಸಸತಾನಿ ಬಹೂನಿ ವಸ್ಸಸಹಸ್ಸಾನಿ ಬಹೂನಿ ವಸ್ಸಸತಸಹಸ್ಸಾನಿ ದೇವೋ ನ ವಸ್ಸತಿ। ದೇವೇ ಖೋ

ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅವಸ್ಸನ್ತೇ ಯೇ ಕೇಚಿಮೇ ಬೀಜಗಾಮಭೂತಗಾಮಾ ಓಸಧಿತಿಣವನಪ್ಪತಯೋ ತೇ ಉಸ್ಸುಸ್ಸನ್ತಿ ವಿಸುಸ್ಸನ್ತಿ, ನ ಭವನ್ತಿ। ಏವಂ ಅನಿಚ್ಚಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಙ್ಖಾರಾ; ಏವಂ ಅಧುವಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಙ್ಖಾರಾ…ಪೇ॰… ಅಲಂ ವಿಮುಚ್ಚಿತುಂ।

“ಹೋತಿ ಖೋ ಸೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮಯೋ ಯಂ ಕದಾಚಿ ಕರಹಚಿ ದೀಘಸ್ಸ ಅದ್ಧುನೋ ಅಚ್ಚಯೇನ ದುತಿಯೋ ಸೂರಿಯೋ ಪಾತುಭವತಿ। ದುತಿಯಸ್ಸ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸೂರಿಯಸ್ಸ ಪಾತುಭಾವಾ ಯಾ ಕಾಚಿ ಕುನ್ನದಿಯೋ ಕುಸೋಬ್ಭಾ [ಕುಸ್ಸುಬ್ಭೋ (ಸೀ॰), ಕುಸ್ಸೋಬ್ಭಾ (ಸ್ಯಾ॰)] ತಾ ಉಸ್ಸುಸ್ಸನ್ತಿ ವಿಸುಸ್ಸನ್ತಿ, ನ ಭವನ್ತಿ । ಏವಂ ಅನಿಚ್ಚಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಙ್ಖಾರಾ…ಪೇ॰… ಅಲಂ ವಿಮುಚ್ಚಿತುಂ।

“ಹೋತಿ ಖೋ ಸೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮಯೋ ಯಂ ಕದಾಚಿ ಕರಹಚಿ ದೀಘಸ್ಸ ಅದ್ಧುನೋ ಅಚ್ಚಯೇನ ತತಿಯೋ ಸೂರಿಯೋ ಪಾತುಭವತಿ। ತತಿಯಸ್ಸ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸೂರಿಯಸ್ಸ ಪಾತುಭಾವಾ ಯಾ ಕಾಚಿ ಮಹಾನದಿಯೋ, ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ - ಗಙ್ಗಾ, ಯಮುನಾ, ಅಚಿರವತೀ, ಸರಭೂ, ಮಹೀ, ತಾ ಉಸ್ಸುಸ್ಸನ್ತಿ ವಿಸುಸ್ಸನ್ತಿ, ನ ಭವನ್ತಿ। ಏವಂ ಅನಿಚ್ಚಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಙ್ಖಾರಾ…ಪೇ॰… ಅಲಂ ವಿಮುಚ್ಚಿತುಂ।

“ಹೋತಿ ಖೋ ಸೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮಯೋ ಯಂ ಕದಾಚಿ ಕರಹಚಿ ದೀಘಸ್ಸ ಅದ್ಧುನೋ ಅಚ್ಚಯೇನ ಚತುತ್ಥೋ ಸೂರಿಯೋ ಪಾತುಭವತಿ। ಚತುತ್ಥಸ್ಸ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸೂರಿಯಸ್ಸ ಪಾತುಭಾವಾ ಯೇ ತೇ ಮಹಾಸರಾ ಯತೋ ಇಮಾ ಮಹಾನದಿಯೋ ಪವತ್ತನ್ತಿ, ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ - ಅನೋತತ್ತಾ, ಸೀಹಪಪಾತಾ, ರಥಕಾರಾ, ಕಣ್ಣಮುಣ್ಡಾ, ಕುಣಾಲಾ, ಛದ್ದನ್ತಾ, ಮನ್ದಾಕಿನಿಯಾ, ತಾ ಉಸ್ಸುಸ್ಸನ್ತಿ ವಿಸುಸ್ಸನ್ತಿ, ನ ಭವನ್ತಿ। ಏವಂ ಅನಿಚ್ಚಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಙ್ಖಾರಾ…ಪೇ॰… ಅಲಂ ವಿಮುಚ್ಚಿತುಂ।

“ಹೋತಿ ಖೋ ಸೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮಯೋ ಯಂ ಕದಾಚಿ ಕರಹಚಿ ದೀಘಸ್ಸ ಅದ್ಧುನೋ ಅಚ್ಚಯೇನ ಪಞ್ಚಮೋ ಸೂರಿಯೋ ಪಾತುಭವತಿ। ಪಞ್ಚಮಸ್ಸ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸೂರಿಯಸ್ಸ ಪಾತುಭಾವಾ ಯೋಜನಸತಿಕಾನಿಪಿ ಮಹಾಸಮುದ್ದೇ ಉದಕಾನಿ ಓಗಚ್ಛನ್ತಿ, ದ್ವಿಯೋಜನಸತಿಕಾನಿಪಿ ಮಹಾಸಮುದ್ದೇ ಉದಕಾನಿ ಓಗಚ್ಛನ್ತಿ, ತಿಯೋಜನಸತಿಕಾನಿಪಿ, ಚತುಯೋಜನಸತಿಕಾನಿಪಿ, ಪಞ್ಚಯೋಜನಸತಿಕಾನಿಪಿ, ಛಯೋಜನಸತಿಕಾನಿಪಿ, ಸತ್ತಯೋಜನಸತಿಕಾನಿಪಿ ಮಹಾಸಮುದ್ದೇ ಉದಕಾನಿ ಓಗಚ್ಛನ್ತಿ; ಸತ್ತತಾಲಮ್ಪಿ ಮಹಾಸಮುದ್ದೇ ಉದಕಂ ಸಣ್ಠಾತಿ, ಛತಾಲಮ್ಪಿ, ಪಞ್ಚತಾಲಮ್ಪಿ, ಚತುತಾಲಮ್ಪಿ, ತಿತಾಲಮ್ಪಿ, ದ್ವಿತಾಲಮ್ಪಿ , ತಾಲಮತ್ತಮ್ಪಿ ಮಹಾಸಮುದ್ದೇ ಉದಕಂ ಸಣ್ಠಾತಿ; ಸತ್ತಪೋರಿಸಮ್ಪಿ ಮಹಾಸಮುದ್ದೇ ಉದಕಂ ಸಣ್ಠಾತಿ, ಛಪೋರಿಸಮ್ಪಿ, ಪಞ್ಚಪೋರಿಸಮ್ಪಿ, ಚತುಪೋರಿಸಮ್ಪಿ, ತಿಪೋರಿಸಮ್ಪಿ, ದ್ವಿಪೋರಿಸಮ್ಪಿ, ಪೋರಿಸಮ್ಪಿ [ಪೋರಿಸಮತ್ತಮ್ಪಿ (ಸ್ಯಾ॰)], ಅಡ್ಢಪೋರಿಸಮ್ಪಿ, ಕಟಿಮತ್ತಮ್ಪಿ, ಜಣ್ಣುಕಾಮತ್ತಮ್ಪಿ, ಗೋಪ್ಫಕಮತ್ತಮ್ಪಿ ಮಹಾಸಮುದ್ದೇ ಉದಕಂ ಸಣ್ಠಾತಿ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸರದಸಮಯೇ ಥುಲ್ಲಫುಸಿತಕೇ ದೇವೇ ವಸ್ಸನ್ತೇ ತತ್ಥ ತತ್ಥ ಗೋಪದೇಸು [ಗೋಪ್ಫಕಪದೇಸೇಸು (ಕ॰)] ಉದಕಾನಿ ಠಿತಾನಿ ಹೋನ್ತಿ; ಏವಮೇವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತತ್ಥ ತತ್ಥ ಗೋಪ್ಫಕಮತ್ತಾನಿ [ಗೋಪದಮತ್ತಾನಿ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰)] ಮಹಾಸಮುದ್ದೇ ಉದಕಾನಿ ಠಿತಾನಿ ಹೋನ್ತಿ। ಪಞ್ಚಮಸ್ಸ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸೂರಿಯಸ್ಸ ಪಾತುಭಾವಾ ಅಙ್ಗುಲಿಪಬ್ಬಮತ್ತಮ್ಪಿ ಮಹಾಸಮುದ್ದೇ ಉದಕಂ ನ ಹೋತಿ। ಏವಂ ಅನಿಚ್ಚಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಙ್ಖಾರಾ…ಪೇ॰… ಅಲಂ ವಿಮುಚ್ಚಿತುಂ।

“ಹೋತಿ ಖೋ ಸೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮಯೋ ಯಂ ಕದಾಚಿ ಕರಹಚಿ ದೀಘಸ್ಸ ಅದ್ಧುನೋ ಅಚ್ಚಯೇನ ಛಟ್ಠೋ ಸೂರಿಯೋ ಪಾತುಭವತಿ। ಛಟ್ಠಸ್ಸ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸೂರಿಯಸ್ಸ ಪಾತುಭಾವಾ ಅಯಞ್ಚ ಮಹಾಪಥವೀ ಸಿನೇರು ಚ ಪಬ್ಬತರಾಜಾ ಧೂಮಾಯನ್ತಿ ಸಂಧೂಮಾಯನ್ತಿ ಸಮ್ಪಧೂಮಾಯನ್ತಿ [ಧೂಪಾಯನ್ತಿ ಸನ್ಧೂಪಾಯನ್ತಿ ಸಮ್ಪಧೂಪಾಯನ್ತಿ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰)]। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕುಮ್ಭಕಾರಪಾಕೋ ಆಲೇಪಿತೋ [ಆಲಿಮ್ಪಿತೋ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰)] ಪಠಮಂ ಧೂಮೇತಿ ಸಂಧೂಮೇತಿ ಸಮ್ಪಧೂಮೇತಿ; ಏವಮೇವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಛಟ್ಠಸ್ಸ ಸೂರಿಯಸ್ಸ ಪಾತುಭಾವಾ ಅಯಞ್ಚ ಮಹಾಪಥವೀ ಸಿನೇರು ಚ ಪಬ್ಬತರಾಜಾ ಧೂಮಾಯನ್ತಿ ಸಂಧೂಮಾಯನ್ತಿ ಸಮ್ಪಧೂಮಾಯನ್ತಿ। ಏವಂ ಅನಿಚ್ಚಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಙ್ಖಾರಾ…ಪೇ॰… ಅಲಂ ವಿಮುಚ್ಚಿತುಂ।

“ಹೋತಿ ಖೋ ಸೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮಯೋ ಯಂ ಕದಾಚಿ ಕರಹಚಿ ದೀಘಸ್ಸ ಅದ್ಧುನೋ ಅಚ್ಚಯೇನ ಸತ್ತಮೋ ಸೂರಿಯೋ ಪಾತುಭವತಿ। ಸತ್ತಮಸ್ಸ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸೂರಿಯಸ್ಸ ಪಾತುಭಾವಾ ಅಯಞ್ಚ ಮಹಾಪಥವೀ ಸಿನೇರು ಚ ಪಬ್ಬತರಾಜಾ ಆದಿಪ್ಪನ್ತಿ ಪಜ್ಜಲನ್ತಿ ಏಕಜಾಲಾ ಭವನ್ತಿ। ಇಮಿಸ್ಸಾ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಹಾಪಥವಿಯಾ ಸಿನೇರುಸ್ಸ ಚ ಪಬ್ಬತರಾಜಸ್ಸ ಝಾಯಮಾನಾನಂ ದಯ್ಹಮಾನಾನಂ ಅಚ್ಚಿ ವಾತೇನ ಖಿತ್ತಾ ಯಾವ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಾಪಿ ಗಚ್ಛತಿ। ಸಿನೇರುಸ್ಸ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಬ್ಬತರಾಜಸ್ಸ ಝಾಯಮಾನಸ್ಸ ದಯ್ಹಮಾನಸ್ಸ ವಿನಸ್ಸಮಾನಸ್ಸ ಮಹತಾ ತೇಜೋಖನ್ಧೇನ ಅಭಿಭೂತಸ್ಸ ಯೋಜನಸತಿಕಾನಿಪಿ ಕೂಟಾನಿ ಪಲುಜ್ಜನ್ತಿ ದ್ವಿಯೋಜನಸತಿಕಾನಿಪಿ, ತಿಯೋಜನಸತಿಕಾನಿಪಿ, ಚತುಯೋಜನಸತಿಕಾನಿಪಿ, ಪಞ್ಚಯೋಜನಸತಿಕಾನಿಪಿ ಕೂಟಾನಿ ಪಲುಜ್ಜನ್ತಿ। ಇಮಿಸ್ಸಾ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಹಾಪಥವಿಯಾ ಸಿನೇರುಸ್ಸ ಚ ಪಬ್ಬತರಾಜಸ್ಸ ಝಾಯಮಾನಾನಂ ದಯ್ಹಮಾನಾನಂ ನೇವ ಛಾರಿಕಾ ಪಞ್ಞಾಯತಿ ನ ಮಸಿ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಪ್ಪಿಸ್ಸ ವಾ ತೇಲಸ್ಸ ವಾ ಝಾಯಮಾನಸ್ಸ ದಯ್ಹಮಾನಸ್ಸ ನೇವ ಛಾರಿಕಾ ಪಞ್ಞಾಯತಿ ನ ಮಸಿ; ಏವಮೇವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಮಿಸ್ಸಾ ಚ ಮಹಾಪಥವಿಯಾ ಸಿನೇರುಸ್ಸ ಚ ಪಬ್ಬತರಾಜಸ್ಸ ಝಾಯಮಾನಾನಂ ದಯ್ಹಮಾನಾನಂ ನೇವ ಛಾರಿಕಾ ಪಞ್ಞಾಯತಿ ನ ಮಸಿ। ಏವಂ ಅನಿಚ್ಚಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಙ್ಖಾರಾ; ಏವಂ ಅಧುವಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಙ್ಖಾರಾ; ಏವಂ ಅನಸ್ಸಾಸಿಕಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಙ್ಖಾರಾ। ಯಾವಞ್ಚಿದಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಲಮೇವ ಸಬ್ಬಸಙ್ಖಾರೇಸು ನಿಬ್ಬಿನ್ದಿತುಂ ಅಲಂ ವಿರಜ್ಜಿತುಂ ಅಲಂ ವಿಮುಚ್ಚಿತುಂ।

“ತತ್ರ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕೋ ಮನ್ತಾ ಕೋ ಸದ್ಧಾತಾ - ‘ಅಯಞ್ಚ ಪಥವೀ ಸಿನೇರು ಚ ಪಬ್ಬತರಾಜಾ ದಯ್ಹಿಸ್ಸನ್ತಿ ವಿನಸ್ಸಿಸ್ಸನ್ತಿ, ನ ಭವಿಸ್ಸನ್ತೀ’ತಿ ಅಞ್ಞತ್ರ ದಿಟ್ಠಪದೇಹಿ?

[ಅಂ॰ ನಿ॰ ೬.೫೪; ೭.೭೩] “ಭೂತಪುಬ್ಬಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸುನೇತ್ತೋ ನಾಮ ಸತ್ಥಾ ಅಹೋಸಿ ತಿತ್ಥಕರೋ ಕಾಮೇಸು ವೀತರಾಗೋ। ಸುನೇತ್ತಸ್ಸ ಖೋ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ , ಸತ್ಥುನೋ ಅನೇಕಾನಿ ಸಾವಕಸತಾನಿ ಅಹೇಸುಂ। ಸುನೇತ್ತೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತ್ಥಾ ಸಾವಕಾನಂ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಸಹಬ್ಯತಾಯ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇಸಿ। ಯೇ ಖೋ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸುನೇತ್ತಸ್ಸ ಸತ್ಥುನೋ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಸಹಬ್ಯತಾಯ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇನ್ತಸ್ಸ ಸಬ್ಬೇನ ಸಬ್ಬಂ ಸಾಸನಂ ಆಜಾನಿಂಸು ತೇ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಸುಗತಿಂ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಂ ಉಪಪಜ್ಜಿಂಸು। ಯೇ ನ ಸಬ್ಬೇನ ಸಬ್ಬಂ ಸಾಸನಂ ಆಜಾನಿಂಸು ತೇ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಅಪ್ಪೇಕಚ್ಚೇ ಪರನಿಮ್ಮಿತವಸವತ್ತೀನಂ ದೇವಾನಂ ಸಹಬ್ಯತಂ ಉಪಪಜ್ಜಿಂಸು, ಅಪ್ಪೇಕಚ್ಚೇ ನಿಮ್ಮಾನರತೀನಂ ದೇವಾನಂ ಸಹಬ್ಯತಂ ಉಪಪಜ್ಜಿಂಸು, ಅಪ್ಪೇಕಚ್ಚೇ ತುಸಿತಾನಂ ದೇವಾನಂ ಸಹಬ್ಯತಂ ಉಪಪಜ್ಜಿಂಸು, ಅಪ್ಪೇಕಚ್ಚೇ ಯಾಮಾನಂ ದೇವಾನಂ ಸಹಬ್ಯತಂ ಉಪಪಜ್ಜಿಂಸು , ಅಪ್ಪೇಕಚ್ಚೇ ತಾವತಿಂಸಾನಂ ದೇವಾನಂ ಸಹಬ್ಯತಂ ಉಪಪಜ್ಜಿಂಸು , ಅಪ್ಪೇಕಚ್ಚೇ ಚಾತುಮಹಾರಾಜಿಕಾನಂ ದೇವಾನಂ ಸಹಬ್ಯತಂ ಉಪಪಜ್ಜಿಂಸು, ಅಪ್ಪೇಕಚ್ಚೇ ಖತ್ತಿಯಮಹಾಸಾಲಾನಂ ಸಹಬ್ಯತಂ ಉಪಪಜ್ಜಿಂಸು, ಅಪ್ಪೇಕಚ್ಚೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಮಹಾಸಾಲಾನಂ ಸಹಬ್ಯತಂ ಉಪಪಜ್ಜಿಂಸು, ಅಪ್ಪೇಕಚ್ಚೇ ಗಹಪತಿಮಹಾಸಾಲಾನಂ ಸಹಬ್ಯತಂ ಉಪಪಜ್ಜಿಂಸು।

“ಅಥ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸುನೇತ್ತಸ್ಸ ಸತ್ಥುನೋ ಏತದಹೋಸಿ - ‘ನ ಖೋ ಮೇತಂ ಪತಿರೂಪಂ ಯೋಹಂ ಸಾವಕಾನಂ ಸಮಸಮಗತಿಯೋ ಅಸ್ಸಂ ಅಭಿಸಮ್ಪರಾಯಂ, ಯಂನೂನಾಹಂ ಉತ್ತರಿ ಮೇತ್ತಂ [ಉತ್ತರಿ ಮಗ್ಗಂ (ಕ॰)] ಭಾವೇಯ್ಯ’’ನ್ತಿ।

“ಅಥ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸುನೇತ್ತೋ ಸತ್ಥಾ ಸತ್ತ ವಸ್ಸಾನಿ ಮೇತ್ತಂ ಚಿತ್ತಂ ಭಾವೇಸಿ। ಸತ್ತ ವಸ್ಸಾನಿ ಮೇತ್ತಂ ಚಿತ್ತಂ ಭಾವೇತ್ವಾ ಸತ್ತ ಸಂವಟ್ಟವಿವಟ್ಟಕಪ್ಪೇ ನಯಿಮಂ ಲೋಕಂ ಪುನರಾಗಮಾಸಿ। ಸಂವಟ್ಟಮಾನೇ ಸುದಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ , ಲೋಕೇ ಆಭಸ್ಸರೂಪಗೋ ಹೋತಿ। ವಿವಟ್ಟಮಾನೇ ಲೋಕೇ ಸುಞ್ಞಂ ಬ್ರಹ್ಮವಿಮಾನಂ ಉಪಪಜ್ಜತಿ। ತತ್ರ ಸುದಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಬ್ರಹ್ಮಾ ಹೋತಿ ಮಹಾಬ್ರಹ್ಮಾ ಅಭಿಭೂ ಅನಭಿಭೂತೋ ಅಞ್ಞದತ್ಥುದಸೋ ವಸವತ್ತೀ। ಛತ್ತಿಂಸಕ್ಖತ್ತುಂ ಖೋ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಕ್ಕೋ ಅಹೋಸಿ ದೇವಾನಮಿನ್ದೋ। ಅನೇಕಸತಕ್ಖತ್ತುಂ ರಾಜಾ ಅಹೋಸಿ ಚಕ್ಕವತ್ತೀ ಧಮ್ಮಿಕೋ ಧಮ್ಮರಾಜಾ ಚಾತುರನ್ತೋ ವಿಜಿತಾವೀ ಜನಪದತ್ಥಾವರಿಯಪ್ಪತ್ತೋ ಸತ್ತರತನಸಮನ್ನಾಗತೋ। ಪರೋಸಹಸ್ಸಂ ಖೋ ಪನಸ್ಸ ಪುತ್ತಾ ಅಹೇಸುಂ ಸೂರಾ ವೀರಙ್ಗರೂಪಾ ಪರಸೇನಪ್ಪಮದ್ದನಾ। ಸೋ ಇಮಂ ಪಥವಿಂ ಸಾಗರಪರಿಯನ್ತಂ ಅದಣ್ಡೇನ ಅಸತ್ಥೇನ ಧಮ್ಮೇನ ಅಭಿವಿಜಿಯ ಅಜ್ಝಾವಸಿ। ಸೋ ಹಿ ನಾಮ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸುನೇತ್ತೋ

ಸತ್ಥಾ ಏವಂ ದೀಘಾಯುಕೋ ಸಮಾನೋ ಏವಂ ಚಿರಟ್ಠಿತಿಕೋ ಅಪರಿಮುತ್ತೋ ಅಹೋಸಿ - 'ಜಾತಿಯಾ ಜರಾಯ ಮರಣೇನ ಸೋಕೇಹಿ ಪರಿದೇವೇಹಿ ದುಕ್ಖೇಹಿ ದೋಮನಸ್ಸೇಹಿ ಉಪಾಯಾಸೇಹಿ, ಅಪರಿಮುತ್ತೋ ದುಕ್ಖಸ್ಮಾ'ತಿ ವದಾಮಿ"।

"ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ಚತುನ್ನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಅನನುಬೋಧಾ ಅಪ್ಪಟಿವೇಧಾ। ಕತಮೇಸಂ ಚತುನ್ನಂ? ಅರಿಯಸ್ಸ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸೀಲಸ್ಸ ಅನನುಬೋಧಾ ಅಪ್ಪಟಿವೇಧಾ, ಅರಿಯಸ್ಸ ಸಮಾಧಿಸ್ಸ ಅನನುಬೋಧಾ ಅಪ್ಪಟಿವೇಧಾ, ಅರಿಯಾಯ ಪಞ್ಞಾಯ ಅನನುಬೋಧಾ ಅಪ್ಪಟಿವೇಧಾ, ಅರಿಯಾಯ ವಿಮುತ್ತಿಯಾ ಅನನುಬೋಧಾ ಅಪ್ಪಟಿವೇಧಾ। ತಯಿದಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಿಯಂ ಸೀಲಂ ಅನುಬುದ್ಧಂ ಪಟಿವಿದ್ಧಂ, ಅರಿಯೋ ಸಮಾಧಿ ಅನುಬೋಧೋ ಪಟಿವಿದ್ಧೋ, ಅರಿಯಾ ಪಞ್ಞಾ ಅನುಬೋಧಾ ಪಟಿವಿದ್ಧಾ, ಅರಿಯಾ ವಿಮುತ್ತಿ ಅನುಬೋಧಾ ಪಟಿವಿದ್ಧಾ, ಉಚ್ಛಿನ್ನಾ ಭವತಣ್ಹಾ, ಖೀಣಾ ಭವನೇತ್ತಿ, ನತ್ಥಿ ದಾನಿ ಪುನಬ್ಭವೋ"ತಿ। ಇದಮವೋಚ ಭಗವಾ। ಇದಂ ವತ್ವಾನ ಸುಗತೋ ಅಥಾಪರಂ ಏತದವೋಚ ಸತ್ಥಾ -

"ಸೀಲಂ ಸಮಾಧಿ ಪಞ್ಞಾ ಚ, ವಿಮುತ್ತಿ ಚ ಅನುತ್ತರಾ।
ಅನುಬುದ್ಧಾ ಇಮೇ ಧಮ್ಮಾ, ಗೋತಮೇನ ಯಸಸ್ಸಿನಾ॥

"ಇತಿ ಬುದ್ಧೋ ಅಭಿಞ್ಞಾಯ, ಧಮ್ಮಮಕ್ಖಾಸಿ ಭಿಕ್ಖುನಂ।
ದುಕ್ಖಸ್ಸನ್ತಕರೋ ಸತ್ಥಾ, ಚಕ್ಖುಮಾ ಪರಿನಿಬ್ಬುತೋ"ತಿ॥ ದುತಿಯಂ।

೩. ನಗರೋಪಮಸುತ್ತಂ

೬೭. "ಯತೋ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರಞ್ಞೋ ಪಚ್ಚನ್ತಿಮಂ ನಗರಂ ಸತ್ತಹಿ ನಗರಪರಿಕ್ಖಾರೇಹಿ ಸುಪರಿಕ್ಖತಂ [ಸುಪರಿಕ್ಖಿತ್ತಂ (ಕ॰)] ಹೋತಿ, ಚತುನ್ನಞ್ಚ ಆಹಾರಾನಂ ನಿಕಾಮಲಾಭೀ ಹೋತಿ ಅಕಿಚ್ಛಲಾಭೀ ಅಕಸಿರಲಾಭೀ। ಇದಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರಞ್ಞೋ ಪಚ್ಚನ್ತಿಮಂ ನಗರಂ ಅಕರಣೀಯಂ ಬಾಹಿರೇಹಿ ಪಚ್ಚತ್ಥಿಕೇಹಿ ಪಚ್ಚಾಮಿತ್ತೇಹಿ।

"ಕತಮೇಹಿ ಸತ್ತಹಿ ನಗರಪರಿಕ್ಖಾರೇಹಿ ಸುಪರಿಕ್ಖತಂ ಹೋತಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರಞ್ಞೋ ಪಚ್ಚನ್ತಿಮೇ ನಗರೇ ಏಸಿಕಾ ಹೋತಿ ಗಮ್ಭೀರನೇಮಾ [ಗಮ್ಭೀರನೇಮಿ (ಕ॰)] ಸುನಿಖಾತಾ ಅಚಲಾ ಅಸಮ್ಪವೇಧೀ [ಅಸಮ್ಪವೇಧಿ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰)]। ಇಮಿನಾ ಪಠಮೇನ ನಗರಪರಿಕ್ಖಾರೇನ ಸುಪರಿಕ್ಖತಂ ಹೋತಿ ರಞ್ಞೋ ಪಚ್ಚನ್ತಿಮಂ ನಗರಂ ಅಬ್ಭನ್ತರಾನಂ ಗುತ್ತಿಯಾ ಬಾಹಿರಾನಂ ಪಟಿಘಾತಾಯ।

"ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರಞ್ಞೋ ಪಚ್ಚನ್ತಿಮೇ ನಗರೇ ಪರಿಖಾ ಹೋತಿ ಗಮ್ಭೀರಾ ಚೇವ ವಿತ್ಥತಾ ಚ। ಇಮಿನಾ ದುತಿಯೇನ ನಗರಪರಿಕ್ಖಾರೇನ ಸುಪರಿಕ್ಖತಂ ಹೋತಿ ರಞ್ಞೋ ಪಚ್ಚನ್ತಿಮಂ ನಗರಂ ಅಬ್ಭನ್ತರಾನಂ ಗುತ್ತಿಯಾ ಬಾಹಿರಾನಂ ಪಟಿಘಾತಾಯ।

"ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರಞ್ಞೋ ಪಚ್ಚನ್ತಿಮೇ ನಗರೇ ಅನುಪರಿಯಾಯಪಥೋ ಹೋತಿ ಉಚ್ಚೋ ಚೇವ ವಿತ್ಥತೋ ಚ। ಇಮಿನಾ ತತಿಯೇನ ನಗರಪರಿಕ್ಖಾರೇನ ಸುಪರಿಕ್ಖತಂ ಹೋತಿ ರಞ್ಞೋ ಪಚ್ಚನ್ತಿಮಂ ನಗರಂ ಅಬ್ಭನ್ತರಾನಂ ಗುತ್ತಿಯಾ ಬಾಹಿರಾನಂ ಪಟಿಘಾತಾಯ।

"ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರಞ್ಞೋ ಪಚ್ಚನ್ತಿಮೇ ನಗರೇ ಬಹುಂ ಆವುಧಂ ಸನ್ನಿಚಿತಂ ಹೋತಿ ಸಲಾಕಞ್ಚೇವ ಜೇವನಿಕಞ್ಚ [ಜೇವನಿಯಞ್ಚ (ಸೀ॰ ಅಟ್ಠ॰)]। ಇಮಿನಾ ಚತುತ್ಥೇನ ನಗರಪರಿಕ್ಖಾರೇನ ಸುಪರಿಕ್ಖತಂ ಹೋತಿ ರಞ್ಞೋ ಪಚ್ಚನ್ತಿಮಂ ನಗರಂ ಅಬ್ಭನ್ತರಾನಂ ಗುತ್ತಿಯಾ ಬಾಹಿರಾನಂ ಪಟಿಘಾತಾಯ।

"ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರಞ್ಞೋ ಪಚ್ಚನ್ತಿಮೇ ನಗರೇ ಬಹುಬಲಕಾಯೋ ಪಟಿವಸತಿ, ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ - ಹತ್ಥಾರೋಹಾ ಅಸ್ಸಾರೋಹಾ ರಥಿಕಾ ಧನುಗ್ಗಹಾ ಚೇಲಕಾ ಚಲಕಾ ಪಿಣ್ಡದಾಯಕಾ ಉಗ್ಗಾ ರಾಜಪುತ್ತಾ ಪಕ್ಖನ್ದಿನೋ ಮಹಾನಾಗಾ ಸೂರಾ

ಚಮ್ಮಯೋಧಿನೋ ದಾಸಕಪುತ್ತಾ। ಇಮಿನಾ ಪಞ್ಚಮೇನ ನಗರಪರಿಕ್ಖಾರೇನ ಸುಪರಿಕ್ಖತಂ ಹೋತಿ ರಞ್ಞೋ ಪಚ್ಚನ್ತಿಮಂ ನಗರಂ ಅಬ್ಭನ್ತರಾನಂ ಗುತ್ತಿಯಾ ಬಾಹಿರಾನಂ ಪಟಿಘಾತಾಯ।

"ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರಞ್ಞೋ ಪಚ್ಚನ್ತಿಮೇ ನಗರೇ ದೋವಾರಿಕೋ ಹೋತಿ ಪಣ್ಡಿತೋ ಬ್ಯತ್ತೋ ಮೇಧಾವೀ ಅಞ್ಞಾತಾನಂ ನಿವಾರೇತಾ ಞಾತಾನಂ ಪವೇಸೇತಾ। ಇಮಿನಾ ಛಟ್ಠೇನ ನಗರಪರಿಕ್ಖಾರೇನ ಸುಪರಿಕ್ಖತಂ ಹೋತಿ ರಞ್ಞೋ ಪಚ್ಚನ್ತಿಮಂ ನಗರಂ ಅಬ್ಭನ್ತರಾನಂ ಗುತ್ತಿಯಾ ಬಾಹಿರಾನಂ ಪಟಿಘಾತಾಯ।

"ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರಞ್ಞೋ ಪಚ್ಚನ್ತಿಮೇ ನಗರೇ ಪಾಕಾರೋ ಹೋತಿ ಉಚ್ಚೋ ಚೇವ ವಿತ್ಥತೋ ಚ ವಾಸನಲೇಪನಸಮ್ಪನ್ನೋ ಚ। ಇಮಿನಾ ಸತ್ತಮೇನ ನಗರಪರಿಕ್ಖಾರೇನ ಸುಪರಿಕ್ಖತಂ ಹೋತಿ ರಞ್ಞೋ ಪಚ್ಚನ್ತಿಮಂ ನಗರಂ ಅಬ್ಭನ್ತರಾನಂ ಗುತ್ತಿಯಾ ಬಾಹಿರಾನಂ ಪಟಿಘಾತಾಯ। ಇಮೇಹಿ ಸತ್ತಹಿ ನಗರಪರಿಕ್ಖಾರೇಹಿ ಸುಪರಿಕ್ಖತಂ ಹೋತಿ।

"ಕತಮೇಸಂ ಚತುನ್ನಂ ಆಹಾರಾನಂ ನಿಕಾಮಲಾಭೀ ಹೋತಿ ಅಕಿಚ್ಛಲಾಭೀ ಅಕಸಿರಲಾಭೀ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರಞ್ಞೋ ಪಚ್ಚನ್ತಿಮೇ ನಗರೇ ಬಹುಂ ತಿಣಕಟ್ಠೋದಕಂ ಸನ್ನಿಚಿತಂ ಹೋತಿ ಅಬ್ಭನ್ತರಾನಂ ರತಿಯಾ ಅಪರಿತಸ್ಸಾಯ ಫಾಸುವಿಹಾರಾಯ ಬಾಹಿರಾನಂ ಪಟಿಘಾತಾಯ।

"ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರಞ್ಞೋ ಪಚ್ಚನ್ತಿಮೇ ನಗರೇ ಬಹುಂ ಸಾಲಿಯವಕಂ ಸನ್ನಿಚಿತಂ ಹೋತಿ ಅಬ್ಭನ್ತರಾನಂ ರತಿಯಾ ಅಪರಿತಸ್ಸಾಯ ಫಾಸುವಿಹಾರಾಯ ಬಾಹಿರಾನಂ ಪಟಿಘಾತಾಯ।

"ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರಞ್ಞೋ ಪಚ್ಚನ್ತಿಮೇ ನಗರೇ ಬಹುಂ ತಿಲಮುಗ್ಗಮಾಸಾಪರಣ್ಣಂ ಸನ್ನಿಚಿತಂ ಹೋತಿ ಅಬ್ಭನ್ತರಾನಂ ರತಿಯಾ ಅಪರಿತಸ್ಸಾಯ ಫಾಸುವಿಹಾರಾಯ ಬಾಹಿರಾನಂ ಪಟಿಘಾತಾಯ।

"ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರಞ್ಞೋ ಪಚ್ಚನ್ತಿಮೇ ನಗರೇ ಬಹುಂ ಭೇಸಜ್ಜಂ ಸನ್ನಿಚಿತಂ ಹೋತಿ, ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ - ಸಪ್ಪಿ ನವನೀತಂ ತೇಲಂ ಮಧು ಫಾಣಿತಂ ಲೋಣಂ ಅಬ್ಭನ್ತರಾನಂ ರತಿಯಾ ಅಪರಿತಸ್ಸಾಯ ಫಾಸುವಿಹಾರಾಯ ಬಾಹಿರಾನಂ ಪಟಿಘಾತಾಯ। ಇಮೇಸಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತುನ್ನಂ ಆಹಾರಾನಂ ನಿಕಾಮಲಾಭೀ ಹೋತಿ ಅಕಿಚ್ಛಲಾಭೀ ಅಕಸಿರಲಾಭೀ।

"ಯತೋ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರಞ್ಞೋ ಪಚ್ಚನ್ತಿಮಂ ನಗರಂ ಇಮೇಹಿ ಸತ್ತಹಿ ನಗರಪರಿಕ್ಖಾರೇಹಿ ಸುಪರಿಕ್ಖತಂ ಹೋತಿ, ಇಮೇಸಞ್ಚ ಚತುನ್ನಂ ಆಹಾರಾನಂ ನಿಕಾಮಲಾಭೀ ಹೋತಿ ಅಕಿಚ್ಛಲಾಭೀ ಅಕಸಿರಲಾಭೀ। ಇದಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರಞ್ಞೋ ಪಚ್ಚನ್ತಿಮಂ ನಗರಂ ಅಕರಣೀಯಂ ಬಾಹಿರೇಹಿ ಪಚ್ಚತ್ಥಿಕೇಹಿ ಪಚ್ಚಾಮಿತ್ತೇಹಿ। ಏವಮೇವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯತೋ ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಸತ್ತಹಿ ಸದ್ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹೋತಿ, ಚತುನ್ನಞ್ಚ ಝಾನಾನಂ ಆಭಿಚೇತಸಿಕಾನಂ ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮಸುಖವಿಹಾರಾನಂ ನಿಕಾಮಲಾಭೀ ಹೋತಿ ಅಕಿಚ್ಛಲಾಭೀ ಅಕಸಿರಲಾಭೀ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಅಕರಣೀಯೋ ಮಾರಸ್ಸ ಅಕರಣೀಯೋ ಪಾಪಿಮತೋ। ಕತಮೇಹಿ ಸತ್ತಹಿ ಸದ್ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹೋತಿ?

"ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರಞ್ಞೋ ಪಚ್ಚನ್ತಿಮೇ ನಗರೇ ಏಸಿಕಾ ಹೋತಿ ಗಮ್ಭೀರನೇಮಾ ಸುನಿಖಾತಾ ಅಚಲಾ ಅಸಮ್ಪವೇಧೀ ಅಬ್ಭನ್ತರಾನಂ ಗುತ್ತಿಯಾ ಬಾಹಿರಾನಂ ಪಟಿಘಾತಾಯ। ಏವಮೇವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಸದ್ಧೋ ಹೋತಿ, ಸದ್ದಹತಿ ತಥಾಗತಸ್ಸ ಬೋಧಿಂ 'ಇತಿಪಿ ಸೋ…ಪೇ॰… ಬುದ್ಧೋ ಭಗವಾ'ತಿ। ಸದ್ಧೇಸಿಕೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಅಕುಸಲಂ ಪಜಹತಿ, ಕುಸಲಂ ಭಾವೇತಿ; ಸಾವಜ್ಜಂ ಪಜಹತಿ, ಅನವಜ್ಜಂ ಭಾವೇತಿ; ಸುದ್ಧಂ ಅತ್ತಾನಂ ಪರಿಹರತಿ। ಇಮಿನಾ ಪಠಮೇನ ಸದ್ಧಮ್ಮೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹೋತಿ।

“ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರಞ್ಞೋ ಪಚ್ಚನ್ತಿಮೇ ನಗರೇ ಪರಿಕ್ಖಾ ಹೋತಿ ಗಮ್ಭೀರಾ ಚೇವ ವಿತ್ಥತಾ ಚ ಅಬ್ಭನ್ತರಾನಂ ಗುತ್ತಿಯಾ ಬಾಹಿರಾನಂ ಪಟಿಘಾತಾಯ। ಏವಮೇವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಹಿರೀಮಾ ಹೋತಿ, ಹಿರೀಯತಿ ಕಾಯದುಚ್ಚರಿತೇನ ವಚೀದುಚ್ಚರಿತೇನ ಮನೋದುಚ್ಚರಿತೇನ, ಹಿರೀಯತಿ ಪಾಪಕಾನಂ ಅಕುಸಲಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಸಮಾಪತ್ತಿಯಾ। ಹಿರೀಪರಿಕ್ಖೋ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಅಕುಸಲಂ ಪಜಹತಿ, ಕುಸಲಂ ಭಾವೇತಿ; ಸಾವಜ್ಜಂ ಪಜಹತಿ, ಅನವಜ್ಜಂ ಭಾವೇತಿ; ಸುದ್ಧಂ ಅತ್ತಾನಂ ಪರಿಹರತಿ। ಇಮಿನಾ ದುತಿಯೇನ ಸದ್ಧಮ್ಮೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹೋತಿ।

“ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರಞ್ಞೋ ಪಚ್ಚನ್ತಿಮೇ ನಗರೇ ಅನುಪರಿಯಾಯಪಥೋ ಹೋತಿ ಉಚ್ಚೋ ಚೇವ ವಿತ್ಥತೋ ಚ ಅಬ್ಭನ್ತರಾನಂ ಗುತ್ತಿಯಾ ಬಾಹಿರಾನಂ ಪಟಿಘಾತಾಯ। ಏವಮೇವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಓತ್ತಪ್ಪೀ ಹೋತಿ, ಓತ್ತಪ್ಪತಿ ಕಾಯದುಚ್ಚರಿತೇನ ವಚೀದುಚ್ಚರಿತೇನ ಮನೋದುಚ್ಚರಿತೇನ, ಓತ್ತಪ್ಪತಿ ಪಾಪಕಾನಂ ಅಕುಸಲಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಸಮಾಪತ್ತಿಯಾ। ಓತ್ತಪ್ಪಪರಿಯಾಯಪಥೋ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಅಕುಸಲಂ ಪಜಹತಿ, ಕುಸಲಂ ಭಾವೇತಿ ; ಸಾವಜ್ಜಂ ಪಜಹತಿ, ಅನವಜ್ಜಂ ಭಾವೇತಿ; ಸುದ್ಧಂ ಅತ್ತಾನಂ ಪರಿಹರತಿ। ಇಮಿನಾ ತತಿಯೇನ ಸದ್ಧಮ್ಮೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹೋತಿ।

“ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರಞ್ಞೋ ಪಚ್ಚನ್ತಿಮೇ ನಗರೇ ಬಹುಂ ಆವುಧಂ ಸನ್ನಿಚಿತಂ ಹೋತಿ ಸಲಾಕಞ್ಚೇವ ಜೇವನಿಕಞ್ಚ ಅಬ್ಭನ್ತರಾನಂ ಗುತ್ತಿಯಾ ಬಾಹಿರಾನಂ ಪಟಿಘಾತಾಯ। ಏವಮೇವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಬಹುಸ್ಸುತೋ ಹೋತಿ... ಪೇ॰... ದಿಟ್ಠಿಯಾ ಸುಪ್ಪಟಿವಿದ್ಧಾ। ಸುತಾವುಧೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಅಕುಸಲಂ ಪಜಹತಿ, ಕುಸಲಂ ಭಾವೇತಿ; ಸಾವಜ್ಜಂ ಪಜಹತಿ, ಅನವಜ್ಜಂ ಭಾವೇತಿ; ಸುದ್ಧಂ ಅತ್ತಾನಂ ಪರಿಹರತಿ। ಇಮಿನಾ ಚತುತ್ಥೇನ ಸದ್ಧಮ್ಮೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹೋತಿ।

“ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರಞ್ಞೋ ಪಚ್ಚನ್ತಿಮೇ ನಗರೇ ಬಹುಬಲಕಾಯೋ ಪಟಿವಸತಿ, ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ - ಹತ್ಥಾರೋಹಾ ಅಸ್ಸಾರೋಹಾ ರಥಿಕಾ ಧನುಗ್ಗಹಾ ಚೇಲಕಾ ಚಲಕಾ ಪಿಣ್ಡದಾಯಕಾ ಉಗ್ಗಾ ರಾಜಪುತ್ತಾ ಪಕ್ಖನ್ದಿನೋ ಮಹಾನಾಗಾ ಸೂರಾ ಚಮ್ಮಯೋಧಿನೋ ದಾಸಕಪುತ್ತಾ ಅಬ್ಭನ್ತರಾನಂ ಗುತ್ತಿಯಾ ಬಾಹಿರಾನಂ ಪಟಿಘಾತಾಯ। ಏವಮೇವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಆರದ್ಧವೀರಿಯೋ ವಿಹರತಿ ಅಕುಸಲಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಪಹಾನಾಯ, ಕುಸಲಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪದಾಯ, ಥಾಮವಾ ದಳ್ಹಪರಕ್ಕಮೋ ಅನಿಕ್ಖಿತ್ತಧುರೋ ಕುಸಲೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು। ವೀರಿಯಬಲಕಾಯೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಅಕುಸಲಂ ಪಜಹತಿ, ಕುಸಲಂ ಭಾವೇತಿ; ಸಾವಜ್ಜಂ ಪಜಹತಿ, ಅನವಜ್ಜಂ ಭಾವೇತಿ; ಸುದ್ಧಂ ಅತ್ತಾನಂ ಪರಿಹರತಿ। ಇಮಿನಾ ಪಞ್ಚಮೇನ ಸದ್ಧಮ್ಮೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹೋತಿ।

“ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರಞ್ಞೋ ಪಚ್ಚನ್ತಿಮೇ ನಗರೇ ದೋವಾರಿಕೋ ಹೋತಿ ಪಣ್ಡಿತೋ ಬ್ಯತ್ತೋ ಮೇಧಾವೀ ಅಞ್ಞಾತಾನಂ ನಿವಾರೇತಾ ಞಾತಾನಂ ಪವೇಸೇತಾ ಅಬ್ಭನ್ತರಾನಂ ಗುತ್ತಿಯಾ ಬಾಹಿರಾನಂ ಪಟಿಘಾತಾಯ । ಏವಮೇವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಸತಿಮಾ ಹೋತಿ ಪರಮೇನ ಸತಿನೇಪಕ್ಕೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಚಿರಕತಮ್ಪಿ ಚಿರಭಾಸಿತಮ್ಪಿ ಸರಿತಾ ಅನುಸ್ಸರಿತಾ। ಸತಿದೋವಾರಿಕೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಅಕುಸಲಂ ಪಜಹತಿ, ಕುಸಲಂ ಭಾವೇತಿ; ಸಾವಜ್ಜಂ ಪಜಹತಿ, ಅನವಜ್ಜಂ ಭಾವೇತಿ; ಸುದ್ಧಂ ಅತ್ತಾನಂ ಪರಿಹರತಿ। ಇಮಿನಾ ಛಟ್ಠೇನ ಸದ್ಧಮ್ಮೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹೋತಿ।

“ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರಞ್ಞೋ ಪಚ್ಚನ್ತಿಮೇ ನಗರೇ ಪಾಕಾರೋ ಹೋತಿ ಉಚ್ಚೋ ಚೇವ ವಿತ್ಥತೋ ಚ ವಾಸನಲೇಪನಸಮ್ಪನ್ನೋ ಚ ಅಬ್ಭನ್ತರಾನಂ ಗುತ್ತಿಯಾ ಬಾಹಿರಾನಂ ಪಟಿಘಾತಾಯ। ಏವಮೇವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಪಞ್ಞವಾ ಹೋತಿ ಉದಯತ್ಥಗಾಮಿನಿಯಾ ಪಞ್ಞಾಯ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಅರಿಯಾಯ ನಿಬ್ಬೇಧಿಕಾಯ ಸಮ್ಮಾ ದುಕ್ಖಕ್ಖಯಗಾಮಿನಿಯಾ। ಪಞ್ಞಾವಾಸನಲೇಪನಸಮ್ಪನ್ನೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಅಕುಸಲಂ ಪಜಹತಿ, ಕುಸಲಂ ಭಾವೇತಿ; ಸಾವಜ್ಜಂ ಪಜಹತಿ, ಅನವಜ್ಜಂ ಭಾವೇತಿ; ಸುದ್ಧಂ ಅತ್ತಾನಂ ಪರಿಹರತಿ। ಇಮಿನಾ ಸತ್ತಮೇನ ಸದ್ಧಮ್ಮೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹೋತಿ। ಇಮೇಹಿ ಸತ್ತಹಿ ಸದ್ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹೋತಿ।

“ಕತಮೇಸಂ ಚತುನ್ನಂ ಝಾನಾನಂ ಆಭಿಚೇತಸಿಕಾನಂ ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮಸುಖವಿಹಾರಾನಂ ನಿಕಾಮಲಾಭೀ ಹೋತಿ ಅಕಿಚ್ಛಲಾಭೀ ಅಕಸಿರಲಾಭೀ? ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರಞ್ಞೋ ಪಚ್ಚನ್ತಿಮೇ ನಗರೇ ಬಹುಂ ತಿಣಕಟ್ಠೋದಕಂ ಸನ್ನಿಚಿತಂ ಹೋತಿ ಅಬ್ಭನ್ತರಾನಂ ರತಿಯಾ ಅಪರಿತಸ್ಸಾಯ ಫಾಸುವಿಹಾರಾಯ ಬಾಹಿರಾನಂ ಪಟಿಘಾತಾಯ। ಏವಮೇವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ವಿವಿಚ್ಚೇವ ಕಾಮೇಹಿ...ಪೇ... ಪಠಮಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ ಅತ್ತನೋ ರತಿಯಾ ಅಪರಿತಸ್ಸಾಯ ಫಾಸುವಿಹಾರಾಯ ಓಕ್ಕಮನಾಯ ನಿಬ್ಬಾನಸ್ಸ।

“ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರಞ್ಞೋ ಪಚ್ಚನ್ತಿಮೇ ನಗರೇ ಬಹುಂ ಸಾಲಿಯವಕಂ ಸನ್ನಿಚಿತಂ ಹೋತಿ ಅಬ್ಭನ್ತರಾನಂ ರತಿಯಾ ಅಪರಿತಸ್ಸಾಯ ಫಾಸುವಿಹಾರಾಯ ಬಾಹಿರಾನಂ ಪಟಿಘಾತಾಯ। ಏವಮೇವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ವಿತಕ್ಕವಿಚಾರಾನಂ ವೂಪಸಮಾ...ಪೇ... ದುತಿಯಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ ಅತ್ತನೋ ರತಿಯಾ ಅಪರಿತಸ್ಸಾಯ ಫಾಸುವಿಹಾರಾಯ ಓಕ್ಕಮನಾಯ ನಿಬ್ಬಾನಸ್ಸ।

“ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರಞ್ಞೋ ಪಚ್ಚನ್ತಿಮೇ ನಗರೇ ಬಹುಂ ತಿಲಮುಗ್ಗಮಾಸಾಪರಣ್ಣಂ ಸನ್ನಿಚಿತಂ ಹೋತಿ ಅಬ್ಭನ್ತರಾನಂ ರತಿಯಾ ಅಪರಿತಸ್ಸಾಯ ಫಾಸುವಿಹಾರಾಯ ಬಾಹಿರಾನಂ ಪಟಿಘಾತಾಯ। ಏವಮೇವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಪೀತಿಯಾ ಚ ವಿರಾಗಾ...ಪೇ... ತತಿಯಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ ಅತ್ತನೋ ರತಿಯಾ ಅಪರಿತಸ್ಸಾಯ ಫಾಸುವಿಹಾರಾಯ ಓಕ್ಕಮನಾಯ ನಿಬ್ಬಾನಸ್ಸ।

“ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರಞ್ಞೋ ಪಚ್ಚನ್ತಿಮೇ ನಗರೇ ಬಹುಂ ಭೇಸಜ್ಜಂ ಸನ್ನಿಚಿತಂ ಹೋತಿ, ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ - ಸಪ್ಪಿ ನವನೀತಂ ತೇಲಂ ಮಧು ಫಾಣಿತಂ ಲೋಣಂ ಅಬ್ಭನ್ತರಾನಂ ರತಿಯಾ ಅಪರಿತಸ್ಸಾಯ ಫಾಸುವಿಹಾರಾಯ ಬಾಹಿರಾನಂ ಪಟಿಘಾತಾಯ। ಏವಮೇವಂ ಖೋ ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಸುಖಸ್ಸ ಚ ಪಹಾನಾ ದುಕ್ಖಸ್ಸ ಚ ಪಹಾನಾ ಪುಬ್ಬೇವ ಸೋಮನಸ್ಸದೋಮನಸ್ಸಾನಂ ಅತ್ಥಙ್ಗಮಾ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಂ ಉಪೇಕ್ಖಾಸತಿಪಾರಿಸುದ್ಧಿಂ ಚತುತ್ಥಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ ಅತ್ತನೋ ರತಿಯಾ ಅಪರಿತಸ್ಸಾಯ ಫಾಸುವಿಹಾರಾಯ ಓಕ್ಕಮನಾಯ ನಿಬ್ಬಾನಸ್ಸ। ಇಮೇಸಂ ಚತುನ್ನಂ ಝಾನಾನಂ ಆಭಿಚೇತಸಿಕಾನಂ ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮಸುಖವಿಹಾರಾನಂ ನಿಕಾಮಲಾಭೀ ಹೋತಿ ಅಕಿಚ್ಛಲಾಭೀ ಅಕಸಿರಲಾಭೀ।

“ಯತೋ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಇಮೇಹಿ ಸತ್ತಹಿ ಸದ್ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹೋತಿ, ಇಮೇಸಞ್ಚ ಚತುನ್ನಂ ಝಾನಾನಂ ಆಭಿಚೇತಸಿಕಾನಂ ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮಸುಖವಿಹಾರಾನಂ ನಿಕಾಮಲಾಭೀ ಹೋತಿ ಅಕಿಚ್ಛಲಾಭೀ ಅಕಸಿರಲಾಭೀ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಅಕರಣೀಯೋ ಮಾರಸ್ಸ ಅಕರಣೀಯೋ ಪಾಪಿಮತೋ”ತಿ। ತತಿಯಂ।

೪. ಧಮ್ಮಞ್ಞೂಸುತ್ತಂ

೬೮. “ಸತ್ತಹಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಭಿಕ್ಖು ಆಹುನೇಯ್ಯೋ ಹೋತಿ ...ಪೇ... ಅನುತ್ತರಂ ಪುಞ್ಞಕ್ಖೇತ್ತಂ ಲೋಕಸ್ಸ। ಕತಮೇಹಿ ಸತ್ತಹಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಧಮ್ಮಞ್ಞೂ ಚ ಹೋತಿ ಅತ್ಥಞ್ಞೂ ಚ ಅತ್ತಞ್ಞೂ ಚ ಮತ್ತಞ್ಞೂ ಚ ಕಾಲಞ್ಞೂ ಚ ಪರಿಸಞ್ಞೂ ಚ ಪುಗ್ಗಲಪರೋಪರಞ್ಞೂ ಚ।

“ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಧಮ್ಮಞ್ಞೂ ಹೋತಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಧಮ್ಮಂ ಜಾನಾತಿ - ಸುತ್ತಂ ಗೇಯ್ಯಂ ವೇಯ್ಯಾಕರಣಂ ಗಾಥಂ ಉದಾನಂ ಇತಿವುತ್ತಕಂ ಜಾತಕಂ ಅಬ್ಭುತಧಮ್ಮಂ ವೇದಲ್ಲಂ। ನೋ ಚೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಧಮ್ಮಂ ಜಾನೇಯ್ಯ - ಸುತ್ತಂ ಗೇಯ್ಯಂ...ಪೇ... ಅಬ್ಭುತಧಮ್ಮಂ ವೇದಲ್ಲಂ, ನಯಿಧ ‘ಧಮ್ಮಞ್ಞೂ’ತಿ ವುಚ್ಚೇಯ್ಯ। ಯಸ್ಮಾ ಚ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಧಮ್ಮಂ ಜಾನಾತಿ - ಸುತ್ತಂ ಗೇಯ್ಯಂ...ಪೇ... ಅಬ್ಭುತಧಮ್ಮಂ ವೇದಲ್ಲಂ, ತಸ್ಮಾ ‘ಧಮ್ಮಞ್ಞೂ’ತಿ ವುಚ್ಚತಿ। ಇತಿ ಧಮ್ಮಞ್ಞೂ।

“ಅತ್ಥಞ್ಞೂ ಚ ಕಥಂ ಹೋತಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ತಸ್ಸ ತಸ್ಸೇವ ಭಾಸಿತಸ್ಸ ಅತ್ಥಂ ಜಾನಾತಿ - ‘ಅಯಂ ಇಮಸ್ಸ ಭಾಸಿತಸ್ಸ ಅತ್ಥೋ, ಅಯಂ ಇಮಸ್ಸ ಭಾಸಿತಸ್ಸ ಅತ್ಥೋ’ತಿ। ನೋ ಚೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ತಸ್ಸ ತಸ್ಸೇವ ಭಾಸಿತಸ್ಸ ಅತ್ಥಂ ಜಾನೇಯ್ಯ - ‘ಅಯಂ ಇಮಸ್ಸ ಭಾಸಿತಸ್ಸ ಅತ್ಥೋ, ಅಯಂ ಇಮಸ್ಸ ಭಾಸಿತಸ್ಸ ಅತ್ಥೋ’ತಿ, ನಯಿಧ ‘ಅತ್ಥಞ್ಞೂ’ತಿ ವುಚ್ಚೇಯ್ಯ। ಯಸ್ಮಾ ಚ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ತಸ್ಸ ತಸ್ಸೇವ ಭಾಸಿತಸ್ಸ ಅತ್ಥಂ ಜಾನಾತಿ - ‘ಅಯಂ ಇಮಸ್ಸ ಭಾಸಿತಸ್ಸ ಅತ್ಥೋ, ಅಯಂ ಇಮಸ್ಸ ಭಾಸಿತಸ್ಸ ಅತ್ಥೋ’ತಿ, ತಸ್ಮಾ ‘ಅತ್ಥಞ್ಞೂ’ತಿ ವುಚ್ಚತಿ। ಇತಿ ಧಮ್ಮಞ್ಞೂ, ಅತ್ಥಞ್ಞೂ।

“ಅತ್ತಞ್ಞೂ ಚ ಕಥಂ ಹೋತಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಅತ್ತಾನಂ ಜಾನಾತಿ - ‘ಏತ್ತಕೋಮ್ಹಿ ಸದ್ಧಾಯ ಸೀಲೇನ ಸುತೇನ ಚಾಗೇನ ಪಞ್ಞಾಯ ಪಟಿಭಾನೇನಾ’ತಿ। ನೋ ಚೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಅತ್ತಾನಂ ಜಾನೇಯ್ಯ - ‘ಏತ್ತಕೋಮ್ಹಿ ಸದ್ಧಾಯ ಸೀಲೇನ ಸುತೇನ ಚಾಗೇನ ಪಞ್ಞಾಯ ಪಟಿಭಾನೇನಾ’ತಿ, ನಯಿಧ ‘ಅತ್ತಞ್ಞೂ’ತಿ ವುಚ್ಚೇಯ್ಯ। ಯಸ್ಮಾ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ , ಭಿಕ್ಖು ಅತ್ತಾನಂ ಜಾನಾತಿ - ‘ಏತ್ತಕೋಮ್ಹಿ ಸದ್ಧಾಯ ಸೀಲೇನ ಸುತೇನ ಚಾಗೇನ ಪಞ್ಞಾಯ ಪಟಿಭಾನೇನಾ’ತಿ, ತಸ್ಮಾ ‘ಅತ್ತಞ್ಞೂ’ತಿ ವುಚ್ಚತಿ। ಇತಿ ಧಮ್ಮಞ್ಞೂ, ಅತ್ಥಞ್ಞೂ, ಅತ್ತಞ್ಞೂ।

“ಮತ್ತಞ್ಞೂ ಚ ಕಥಂ ಹೋತಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಮತ್ತಂ ಜಾನಾತಿ ಚೀವರಪಿಣ್ಡಪಾತಸೇನಾಸನಗಿಲಾನಪ್ಪಚ್ಚಯಭೇಸಜ್ಜಪರಿಕ್ಖಾರಾನಂ ಪಟಿಗ್ಗಹಣಾಯ। ನೋ ಚೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಮತ್ತಂ ಜಾನೇಯ್ಯ ಚೀವರಪಿಣ್ಡಪಾತಸೇನಾಸನಗಿಲಾನಪ್ಪಚ್ಚಯಭೇಸಜ್ಜಪರಿಕ್ಖಾರಾನಂ ಪಟಿಗ್ಗಹಣಾಯ, ನಯಿಧ ‘ಮತ್ತಞ್ಞೂ’ತಿ ವುಚ್ಚೇಯ್ಯ। ಯಸ್ಮಾ ಚ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಮತ್ತಂ ಜಾನಾತಿ ಚೀವರಪಿಣ್ಡಪಾತಸೇನಾಸನಗಿಲಾನಪ್ಪಚ್ಚಯಭೇಸಜ್ಜಪರಿಕ್ಖಾರಾನಂ ಪಟಿಗ್ಗಹಣಾಯ, ತಸ್ಮಾ ‘ಮತ್ತಞ್ಞೂ’ತಿ ವುಚ್ಚತಿ। ಇತಿ ಧಮ್ಮಞ್ಞೂ, ಅತ್ಥಞ್ಞೂ, ಅತ್ತಞ್ಞೂ, ಮತ್ತಞ್ಞೂ।

“ಕಾಲಞ್ಞೂ ಚ ಕಥಂ ಹೋತಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು, ಕಾಲಂ ಜಾನಾತಿ - ‘ಅಯಂ ಕಾಲೋ ಉದ್ದೇಸಸ್ಸ, ಅಯಂ ಕಾಲೋ ಪರಿಪುಚ್ಛಾಯ, ಅಯಂ ಕಾಲೋ ಯೋಗಸ್ಸ, ಅಯಂ ಕಾಲೋ ಪಟಿಸಲ್ಲಾನಸ್ಸಾ’ತಿ। ನೋ ಚೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಕಾಲಂ ಜಾನೇಯ್ಯ - ‘ಅಯಂ ಕಾಲೋ ಉದ್ದೇಸಸ್ಸ, ಅಯಂ ಕಾಲೋ ಪರಿಪುಚ್ಛಾಯ, ಅಯಂ ಕಾಲೋ ಯೋಗಸ್ಸ, ಅಯಂ ಕಾಲೋ ಪಟಿಸಲ್ಲಾನಸ್ಸಾ’ತಿ, ನಯಿಧ ‘ಕಾಲಞ್ಞೂ’ತಿ ವುಚ್ಚೇಯ್ಯ। ಯಸ್ಮಾ ಚ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಕಾಲಂ ಜಾನಾತಿ - ‘ಅಯಂ ಕಾಲೋ ಉದ್ದೇಸಸ್ಸ, ಅಯಂ ಕಾಲೋ ಪರಿಪುಚ್ಛಾಯ, ಅಯಂ ಕಾಲೋ ಯೋಗಸ್ಸ, ಅಯಂ ಕಾಲೋ ಪಟಿಸಲ್ಲಾನಸ್ಸಾ’ತಿ, ತಸ್ಮಾ ‘ಕಾಲಞ್ಞೂ’ತಿ ವುಚ್ಚತಿ। ಇತಿ ಧಮ್ಮಞ್ಞೂ, ಅತ್ಥಞ್ಞೂ, ಅತ್ತಞ್ಞೂ, ಮತ್ತಞ್ಞೂ, ಕಾಲಞ್ಞೂ।

“ಪರಿಸಞ್ಞೂ ಚ ಕಥಂ ಹೋತಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಪರಿಸಂ ಜಾನಾತಿ - ‘ಅಯಂ ಖತ್ತಿಯಪರಿಸಾ, ಅಯಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಪರಿಸಾ, ಅಯಂ ಗಹಪತಿಪರಿಸಾ, ಅಯಂ ಸಮಣಪರಿಸಾ। ತತ್ಥ ಏವಂ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತಬ್ಬಂ, ಏವಂ ಠಾತಬ್ಬಂ , ಏವಂ ಕತ್ತಬ್ಬಂ, ಏವಂ ನಿಸೀದಿತಬ್ಬಂ, ಏವಂ ಭಾಸಿತಬ್ಬಂ, ಏವಂ ತುಣ್ಹೀ ಭವಿತಬ್ಬ’ನ್ತಿ। ನೋ ಚೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಪರಿಸಂ ಜಾನೇಯ್ಯ - ‘ಅಯಂ ಖತ್ತಿಯಪರಿಸಾ…ಪೇ॰… ಏವಂ ತುಣ್ಹೀ ಭವಿತಬ್ಬ’ನ್ತಿ, ನಯಿಧ ‘ಪರಿಸಞ್ಞೂ’ತಿ ವುಚ್ಚೇಯ್ಯ। ಯಸ್ಮಾ ಚ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಪರಿಸಂ ಜಾನಾತಿ - ‘ಅಯಂ ಖತ್ತಿಯಪರಿಸಾ, ಅಯಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಪರಿಸಾ, ಅಯಂ ಗಹಪತಿಪರಿಸಾ, ಅಯಂ ಸಮಣಪರಿಸಾ । ತತ್ಥ ಏವಂ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತಬ್ಬಂ, ಏವಂ ಠಾತಬ್ಬಂ, ಏವಂ ಕತ್ತಬ್ಬಂ, ಏವಂ ನಿಸೀದಿತಬ್ಬಂ, ಏವಂ ಭಾಸಿತಬ್ಬಂ, ಏವಂ ತುಣ್ಹೀ ಭವಿತಬ್ಬ’ನ್ತಿ, ತಸ್ಮಾ ‘ಪರಿಸಞ್ಞೂ’ತಿ ವುಚ್ಚತಿ। ಇತಿ ಧಮ್ಮಞ್ಞೂ, ಅತ್ಥಞ್ಞೂ, ಅತ್ತಞ್ಞೂ, ಮತ್ತಞ್ಞೂ, ಕಾಲಞ್ಞೂ, ಪರಿಸಞ್ಞೂ।

“ಪುಗ್ಗಲಪರೋಪರಞ್ಞೂ ಚ ಕಥಂ ಹೋತಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ [ಸಬ್ಬತ್ಥಪಿ ಇಧ ಆರಮ್ಭೇ “ಭಿಕ್ಖುನೋ” ತ್ವೇವ ದಿಸ್ಸತಿ] ದ್ವಯೇನ ಪುಗ್ಗಲಾ ವಿದಿತಾ ಹೋನ್ತಿ। ದ್ವೇ ಪುಗ್ಗಲಾ - ಏಕೋ ಅರಿಯಾನಂ ದಸ್ಸನಕಾಮೋ, ಏಕೋ ಅರಿಯಾನಂ ನ ದಸ್ಸನಕಾಮೋ। ಯ್ವಾಯಂ ಪುಗ್ಗಲೋ ಅರಿಯಾನಂ ನ ದಸ್ಸನಕಾಮೋ , ಏವಂ ಸೋ ತೇನಙ್ಗೇನ ಗಾರಯ್ಹೋ। ಯ್ವಾಯಂ ಪುಗ್ಗಲೋ ಅರಿಯಾನಂ ದಸ್ಸನಕಾಮೋ, ಏವಂ ಸೋ ತೇನಙ್ಗೇನ ಪಾಸಂಸೋ।

“ದ್ವೇ ಪುಗ್ಗಲಾ ಅರಿಯಾನಂ ದಸ್ಸನಕಾಮಾ - ಏಕೋ ಸದ್ಧಮ್ಮಂ ಸೋತುಕಾಮೋ, ಏಕೋ ಸದ್ಧಮ್ಮಂ ನ ಸೋತುಕಾಮೋ। ಯ್ವಾಯಂ ಪುಗ್ಗಲೋ ಸದ್ಧಮ್ಮಂ ನ ಸೋತುಕಾಮೋ, ಏವಂ ಸೋ ತೇನಙ್ಗೇನ ಗಾರಯ್ಹೋ। ಯ್ವಾಯಂ ಪುಗ್ಗಲೋ ಸದ್ಧಮ್ಮಂ ಸೋತುಕಾಮೋ, ಏವಂ ಸೋ ತೇನಙ್ಗೇನ ಪಾಸಂಸೋ।

“ದ್ವೇ ಪುಗ್ಗಲಾ ಸದ್ಧಮ್ಮಂ ಸೋತುಕಾಮಾ - ಏಕೋ ಓಹಿತಸೋತೋ ಧಮ್ಮಂ ಸುಣಾತಿ, ಏಕೋ ಅನೋಹಿತಸೋತೋ ಧಮ್ಮಂ ಸುಣಾತಿ। ಯ್ವಾಯಂ ಪುಗ್ಗಲೋ ಅನೋಹಿತಸೋತೋ ಧಮ್ಮಂ ಸುಣಾತಿ, ಏವಂ ಸೋ ತೇನಙ್ಗೇನ ಗಾರಯ್ಹೋ। ಯ್ವಾಯಂ ಪುಗ್ಗಲೋ ಓಹಿತಸೋತೋ ಧಮ್ಮಂ ಸುಣಾತಿ, ಏವಂ ಸೋ ತೇನಙ್ಗೇನ ಪಾಸಂಸೋ।

“ದ್ವೇ ಪುಗ್ಗಲಾ ಓಹಿತಸೋತಾ ಧಮ್ಮಂ ಸುಣನ್ತಿ [ಸುಣನ್ತಾ (ಕ॰)] - ಏಕೋ ಸುತ್ವಾ ಧಮ್ಮಂ ಧಾರೇತಿ, ಏಕೋ ಸುತ್ವಾ ಧಮ್ಮಂ ನ ಧಾರೇತಿ। ಯ್ವಾಯಂ ಪುಗ್ಗಲೋ ಸುತ್ವಾ ನ ಧಮ್ಮಂ ಧಾರೇತಿ, ಏವಂ ಸೋ ತೇನಙ್ಗೇನ ಗಾರಯ್ಹೋ। ಯ್ವಾಯಂ ಪುಗ್ಗಲೋ ಸುತ್ವಾ ಧಮ್ಮಂ ಧಾರೇತಿ, ಏವಂ ಸೋ ತೇನಙ್ಗೇನ ಪಾಸಂಸೋ।

“ದ್ವೇ ಪುಗ್ಗಲಾ ಸುತ್ವಾ ಧಮ್ಮಂ ಧಾರೇನ್ತಿ [ಧಾರೇನ್ತಾ (ಕ॰)] - ಏಕೋ ಧಾತಾನಂ [ಧತಾನಂ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ಧಮ್ಮಾನಂ ಅತ್ಥಂ ಉಪಪರಿಕ್ಖತಿ, ಏಕೋ ಧಾತಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಅತ್ಥಂ ನ ಉಪಪರಿಕ್ಖತಿ। ಯ್ವಾಯಂ ಪುಗ್ಗಲೋ ಧಾತಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಅತ್ಥಂ ನ ಉಪಪರಿಕ್ಖತಿ, ಏವಂ ಸೋ ತೇನಙ್ಗೇನ ಗಾರಯ್ಹೋ। ಯ್ವಾಯಂ ಪುಗ್ಗಲೋ ಧಾತಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಅತ್ಥಂ ಉಪಪರಿಕ್ಖತಿ, ಏವಂ ಸೋ ತೇನಙ್ಗೇನ ಪಾಸಂಸೋ।

“ದ್ವೇ ಪುಗ್ಗಲಾ ಧಾತಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಅತ್ಥಂ ಉಪಪರಿಕ್ಖನ್ತಿ [ಉಪಪರಿಕ್ಖನ್ತಾ (ಕ॰)] - ಏಕೋ ಅತ್ಥಮಞ್ಞಾಯ ಧಮ್ಮಮಞ್ಞಾಯ ಧಮ್ಮಾನುಧಮ್ಮಪ್ಪಟಿಪನ್ನೋ, ಏಕೋ ಅತ್ಥಮಞ್ಞಾಯ ಧಮ್ಮಮಞ್ಞಾಯ ನ ಧಮ್ಮಾನುಧಮ್ಮಪ್ಪಟಿಪನ್ನೋ। ಯ್ವಾಯಂ ಪುಗ್ಗಲೋ ಅತ್ಥಮಞ್ಞಾಯ ಧಮ್ಮಮಞ್ಞಾಯ ನ ಧಮ್ಮಾನುಧಮ್ಮಪ್ಪಟಿಪನ್ನೋ, ಏವಂ ಸೋ ತೇನಙ್ಗೇನ ಗಾರಯ್ಹೋ। ಯ್ವಾಯಂ ಪುಗ್ಗಲೋ ಅತ್ಥಮಞ್ಞಾಯ ಧಮ್ಮಮಞ್ಞಾಯ ಧಮ್ಮಾನುಧಮ್ಮಪ್ಪಟಿಪನ್ನೋ, ಏವಂ ಸೋ ತೇನಙ್ಗೇನ ಪಾಸಂಸೋ।

“ದ್ವೇ ಪುಗ್ಗಲಾ ಅತ್ಥಮಞ್ಞಾಯ ಧಮ್ಮಮಞ್ಞಾಯ ಧಮ್ಮಾನುಧಮ್ಮಪ್ಪಟಿಪನ್ನಾ - ಏಕೋ ಅತ್ತಹಿತಾಯ ಪಟಿಪನ್ನೋ ನೋ ಪರಹಿತಾಯ, ಏಕೋ ಅತ್ತಹಿತಾಯ ಚ ಪಟಿಪನ್ನೋ ಪರಹಿತಾಯ ಚ। ಯ್ವಾಯಂ ಪುಗ್ಗಲೋ ಅತ್ತಹಿತಾಯ ಪಟಿಪನ್ನೋ ನೋ ಪರಹಿತಾಯ, ಏವಂ ಸೋ ತೇನಙ್ಗೇನ ಗಾರಯ್ಹೋ। ಯ್ವಾಯಂ ಪುಗ್ಗಲೋ ಅತ್ಥಹಿತಾಯ ಚ ಪಟಿಪನ್ನೋ ಪರಹಿತಾಯ ಚ, ಏವಂ ಸೋ ತೇನಙ್ಗೇನ ಪಾಸಂಸೋ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ [ಭಿಕ್ಖುನಾ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰)] ದ್ವಯೇನ ಪುಗ್ಗಲಾ ವಿದಿತಾ ಹೋನ್ತಿ। ಏವಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಪುಗ್ಗಲಪರೋಪರಞ್ಞೂ ಹೋತಿ। “ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತ್ತಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಭಿಕ್ಖು ಆಹುನೇಯ್ಯೋ ಹೋತಿ ಪಾಹುನೇಯ್ಯೋ…ಪೇ॰… ಅನುತ್ತರಂ ಪುಞ್ಞಕ್ಖೇತ್ತಂ ಲೋಕಸ್ಸಾ”ತಿ। ಚತುತ್ಥಂ।

೫. ಪಾರಿಚ್ಛತ್ತಕಸುತ್ತಂ

೬೯. “ಯಸ್ಮಿಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮಯೇ ದೇವಾನಂ ತಾವತಿಂಸಾನಂ ಪಾರಿಚ್ಛತ್ತಕೋ ಕೋವಿಳಾರೋ ಪಣ್ಡುಪಲಾಸೋ ಹೋತಿ, ಅತ್ತಮನಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದೇವಾ ತಾವತಿಂಸಾ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಹೋನ್ತಿ - ‘ಪಣ್ಡುಪಲಾಸೋ ದಾನಿ ಪಾರಿಚ್ಛತ್ತಕೋ ಕೋವಿಳಾರೋ ನಚಿರಸ್ಸೇವ ದಾನಿ ಪನ್ನಪಲಾಸೋ ಭವಿಸ್ಸತೀ’”ತಿ।

“ಯಸ್ಮಿಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮಯೇ ದೇವಾನಂ ತಾವತಿಂಸಾನಂ ಪಾರಿಚ್ಛತ್ತಕೋ ಕೋವಿಳಾರೋ ಪನ್ನಪಲಾಸೋ ಹೋತಿ, ಅತ್ತಮನಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದೇವಾ ತಾವತಿಂಸಾ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಹೋನ್ತಿ - ‘ಪನ್ನಪಲಾಸೋ ದಾನಿ ಪಾರಿಚ್ಛತ್ತಕೋ ಕೋವಿಳಾರೋ ನಚಿರಸ್ಸೇವ ದಾನಿ ಜಾಲಕಜಾತೋ ಭವಿಸ್ಸತೀ’”ತಿ।

“ಯಸ್ಮಿಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮಯೇ ದೇವಾನಂ ತಾವತಿಂಸಾನಂ ಪಾರಿಚ್ಛತ್ತಕೋ ಕೋವಿಳಾರೋ ಜಾಲಕಜಾತೋ ಹೋತಿ, ಅತ್ತಮನಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದೇವಾ ತಾವತಿಂಸಾ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಹೋನ್ತಿ - ‘ಜಾಲಕಜಾತೋ ದಾನಿ ಪಾರಿಚ್ಛತ್ತಕೋ ಕೋವಿಳಾರೋ ನಚಿರಸ್ಸೇವ ದಾನಿ ಖಾರಕಜಾತೋ ಭವಿಸ್ಸತೀ’”ತಿ।

“ಯಸ್ಮಿಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮಯೇ ದೇವಾನಂ ತಾವತಿಂಸಾನಂ ಪಾರಿಚ್ಛತ್ತಕೋ ಕೋವಿಳಾರೋ ಖಾರಕಜಾತೋ ಹೋತಿ, ಅತ್ತಮನಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದೇವಾ ತಾವತಿಂಸಾ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಹೋನ್ತಿ - ‘ಖಾರಕಜಾತೋ ದಾನಿ ಪಾರಿಚ್ಛತ್ತಕೋ ಕೋವಿಳಾರೋ ನಚಿರಸ್ಸೇವ ದಾನಿ ಕುಟುಮಲಕಜಾತೋ [ಕುಡುಮಲಕಜಾತೋ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಪೀ॰)] ಭವಿಸ್ಸತೀ’”ತಿ।

“ಯಸ್ಮಿಂ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮಯೇ ದೇವಾನಂ ತಾವತಿಂಸಾನಂ ಪಾರಿಚ್ಛತ್ತಕೋ ಕೋವಿಳಾರೋ ಕುಟುಮಲಕಜಾತೋ ಹೋತಿ , ಅತ್ತಮನಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದೇವಾ ತಾವತಿಂಸಾ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಹೋನ್ತಿ - ‘ಕುಟುಮಲಕಜಾತೋ ದಾನಿ ಪಾರಿಚ್ಛತ್ತಕೋ ಕೋವಿಳಾರೋ ನಚಿರಸ್ಸೇವ ದಾನಿ ಕೋರಕಜಾತೋ [ಕೋಕಾಸಕಜಾತೋ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰), ಕೋಸಕಜಾತೋ (ಕ॰)] ಭವಿಸ್ಸತೀ’”ತಿ।

“ಯಸ್ಮಿಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮಯೇ ದೇವಾನಂ ತಾವತಿಂಸಾನಂ ಪಾರಿಚ್ಛತ್ತಕೋ ಕೋವಿಳಾರೋ ಕೋರಕಜಾತೋ ಹೋತಿ, ಅತ್ತಮನಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದೇವಾ ತಾವತಿಂಸಾ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಹೋನ್ತಿ - ‘ಕೋರಕಜಾತೋ ದಾನಿ ಪಾರಿಚ್ಛತ್ತಕೋ ಕೋವಿಳಾರೋ ನಚಿರಸ್ಸೇವ ದಾನಿ ಸಬ್ಬಫಾಲಿಫುಲ್ಲೋ [ಸಬ್ಬಪಾಲಿಫುಲ್ಲೋ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)] ಭವಿಸ್ಸತೀ’”ತಿ।

“ಯಸ್ಮಿಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮಯೇ ದೇವಾನಂ ತಾವತಿಂಸಾನಂ ಪಾರಿಚ್ಛತ್ತಕೋ ಕೋವಿಳಾರೋ ಸಬ್ಬಫಾಲಿಫುಲ್ಲೋ ಹೋತಿ, ಅತ್ತಮನಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದೇವಾ ತಾವತಿಂಸಾ ಪಾರಿಚ್ಛತ್ತಕಸ್ಸ ಕೋವಿಳಾರಸ್ಸ ಮೂಲೇ ದಿಬ್ಬೇ ಚತ್ತಾರೋ ಮಾಸೇ ಪಞ್ಚಹಿ ಕಾಮಗುಣೇಹಿ ಸಮಪ್ಪಿತಾ ಸಮಙ್ಗೀಭೂತಾ ಪರಿಚಾರೇನ್ತಿ।

“ಸಬ್ಬಫಾಲಿಫುಲ್ಲಸ್ಸ ಖೋ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಾರಿಚ್ಛತ್ತಕಸ್ಸ ಕೋವಿಳಾರಸ್ಸ ಸಮನ್ತಾ ಪಞ್ಞಾಸಯೋಜನಾನಿ ಆಭಾಯ ಫುಟಂ ಹೋತಿ, ಅನುವಾತಂ ಯೋಜನಸತಂ ಗನ್ಧೋ ಗಚ್ಛತಿ, ಅಯಮಾನುಭಾವೋ ಪಾರಿಚ್ಛತ್ತಕಸ್ಸ ಕೋವಿಳಾರಸ್ಸ।

“ಏವಮೇವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜ್ಜಾಯ ಚೇತೇತಿ, ಪಣ್ಡುಪಲಾಸೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಹೋತಿ ದೇವಾನಂವ ತಾವತಿಂಸಾನಂ ಪಾರಿಚ್ಛತ್ತಕೋ ಕೋವಿಳಾರೋ।

“ಯಸ್ಮಿಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮಯೇ ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಕೇಸಮಸ್ಸುಂ ಓಹಾರೇತ್ವಾ ಕಾಸಾಯಾನಿ ವತ್ಥಾನಿ ಅಚ್ಛಾದೇತ್ವಾ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜಿತೋ ಹೋತಿ, ಪನ್ನಪಲಾಸೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಹೋತಿ ದೇವಾನಂವ ತಾವತಿಂಸಾನಂ ಪಾರಿಚ್ಛತ್ತಕೋ ಕೋವಿಳಾರೋ।

“ಯಸ್ಮಿಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮಯೇ ಅರಿಯಸಾವಕೋ ವಿವಿಚ್ಚೇವ ಕಾಮೇಹಿ…ಪೇ॰… ಪಠಮಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ, ಜಾಲಕಜಾತೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಹೋತಿ ದೇವಾನಂವ ತಾವತಿಂಸಾನಂ ಪಾರಿಚ್ಛತ್ತಕೋ ಕೋವಿಳಾರೋ।

“ಯಸ್ಮಿಂ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮಯೇ ಅರಿಯಸಾವಕೋ ವಿತಕ್ಕವಿಚಾರಾನಂ ವೂಪಸಮಾ…ಪೇ॰… ದುತಿಯಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ, ಖಾರಕಜಾತೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಹೋತಿ ದೇವಾನಂವ ತಾವತಿಂಸಾನಂ ಪಾರಿಚ್ಛತ್ತಕೋ ಕೋವಿಳಾರೋ।

“ಯಸ್ಮಿಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮಯೇ ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಪೀತಿಯಾ ಚ ವಿರಾಗಾ...ಪೇ॰... ತತಿಯಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ, ಕುಟುಮಲಕಜಾತೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಹೋತಿ ದೇವಾನಂವ ತಾವತಿಂಸಾನಂ ಪಾರಿಚ್ಛತ್ತಕೋ ಕೋವಿಳಾರೋ।

“ಯಸ್ಮಿಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮಯೇ ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಸುಖಸ್ಸ ಚ ಪಹಾನಾ ದುಕ್ಖಸ್ಸ ಚ ಪಹಾನಾ...ಪೇ॰... ಚತುತ್ಥಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ, ಕೋರಕಜಾತೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಹೋತಿ ದೇವಾನಂವ ತಾವತಿಂಸಾನಂ ಪಾರಿಚ್ಛತ್ತಕೋ ಕೋವಿಳಾರೋ।

“ಯಸ್ಮಿಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮಯೇ ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಆಸವಾನಂ ಖಯಾ...ಪೇ॰... ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ, ಸಬ್ಬಫಾಲಿಫುಲ್ಲೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಹೋತಿ ದೇವಾನಂವ ತಾವತಿಂಸಾನಂ ಪಾರಿಚ್ಛತ್ತಕೋ ಕೋವಿಳಾರೋ।

“ತಸ್ಮಿಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮಯೇ ಭುಮ್ಮಾ ದೇವಾ ಸದ್ದಮನುಸ್ಸಾವೇನ್ತಿ - ‘ಏಸೋ ಇತ್ಥನ್ನಾಮೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಇತ್ಥನ್ನಾಮಸ್ಸ ಆಯಸ್ಮತೋ ಸದ್ಧಿವಿಹಾರಿಕೋ ಅಮುಕಮ್ಹಾ ಗಾಮಾ ವಾ ನಿಗಮಾ ವಾ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜಿತೋ ಆಸವಾನಂ ಖಯಾ ಅನಾಸವಂ ಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿಂ ಪಞ್ಞಾವಿಮುತ್ತಿಂ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತೀ’ತಿ। ಭುಮ್ಮಾನಂ ದೇವಾನಂ ಸದ್ದಂ ಸುತ್ವಾ ಚಾತುಮಹಾರಾಜಿಕಾ ದೇವಾ...ಪೇ॰... ತಾವತಿಂಸಾ ದೇವಾ... ಯಾಮಾ ದೇವಾ... ತುಸಿತಾ ದೇವಾ... ನಿಮ್ಮಾನರತೀ ದೇವಾ... ಪರನಿಮ್ಮಿತವಸವತ್ತೀ ದೇವಾ... ಬ್ರಹ್ಮಕಾಯಿಕಾ ದೇವಾ ಸದ್ದಮನುಸ್ಸಾವೇನ್ತಿ - ‘ಏಸೋ ಇತ್ಥನ್ನಾಮೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಇತ್ಥನ್ನಾಮಸ್ಸ ಆಯಸ್ಮತೋ ಸದ್ಧಿವಿಹಾರಿಕೋ ಅಮುಕಮ್ಹಾ ಗಾಮಾ ವಾ ನಿಗಮಾ ವಾ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜಿತೋ ಆಸವಾನಂ ಖಯಾ ಅನಾಸವಂ ಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿಂ ಪಞ್ಞಾವಿಮುತ್ತಿಂ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತೀ’ತಿ। ಇತಿಹ ತೇನ ಖಣೇನ ತೇನ ಮುಹುತ್ತೇನ ಯಾವ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಾ ಸದ್ದೋ [ಸಾಧುಕಾರಸದ್ದೋ (ಸೀ॰ ಅಟ್ಠ॰, ಕ॰ ಅಟ್ಠ॰)] ಅಬ್ಭುಗ್ಗಚ್ಛತಿ , ಅಯಮಾನುಭಾವೋ ಖೀಣಾಸವಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ”ತಿ। ಪಞ್ಚಮಂ।

೬. ಸಕ್ಕಚ್ಚಸುತ್ತಂ

೭೦. ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮತೋ ಸಾರಿಪುತ್ತಸ್ಸ ರಹೋಗತಸ್ಸ ಪಟಿಸಲ್ಲೀನಸ್ಸ ಏವಂ ಚೇತಸೋ ಪರಿವಿತಕ್ಕೋ ಉದಪಾದಿ - “ಕಿಂ ನು ಖೋ, ಭಿಕ್ಖು, ಸಕ್ಕತ್ವಾ ಗರುಂ ಕತ್ವಾ ಉಪನಿಸ್ಸಾಯ ವಿಹರನ್ತೋ ಅಕುಸಲಂ ಪಜಹೇಯ್ಯ, ಕುಸಲಂ ಭಾವೇಯ್ಯಾ”ತಿ? ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮತೋ ಸಾರಿಪುತ್ತಸ್ಸ ಏತದಹೋಸಿ - “ಸತ್ಥಾರಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖು, ಸಕ್ಕತ್ವಾ ಗರುಂ ಕತ್ವಾ ಉಪನಿಸ್ಸಾಯ ವಿಹರನ್ತೋ ಅಕುಸಲಂ ಪಜಹೇಯ್ಯ, ಕುಸಲಂ ಭಾವೇಯ್ಯ। ಧಮ್ಮಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖು...ಪೇ॰... ಸಙ್ಘಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖು...ಪೇ॰... ಸಿಕ್ಖಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖು...ಪೇ॰... ಸಮಾಧಿಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖು...ಪೇ॰... ಅಪ್ಪಮಾದಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖು...ಪೇ॰... ಪಟಿಸನ್ಥಾರಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖು ಸಕ್ಕತ್ವಾ ಗರುಂ ಕತ್ವಾ ಉಪನಿಸ್ಸಾಯ ವಿಹರನ್ತೋ ಅಕುಸಲಂ ಪಜಹೇಯ್ಯ, ಕುಸಲಂ ಭಾವೇಯ್ಯಾ”ತಿ।

ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮತೋ ಸಾರಿಪುತ್ತಸ್ಸ ಏತದಹೋಸಿ - “ಇಮೇ ಖೋ ಮೇ ಧಮ್ಮಾ ಪರಿಸುದ್ಧಾ ಪರಿಯೋದಾತಾ, ಯಂನೂನಾಹಂ ಇಮೇ ಧಮ್ಮೇ ಗನ್ತ್ವಾ [ಗಹೇತ್ವಾ (ಕ॰)] ಭಗವತೋ ಆರೋಚೇಯ್ಯಂ। ಏವಂ ಮೇ ಇಮೇ ಧಮ್ಮಾ ಪರಿಸುದ್ಧಾ ಚೇವ ಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ ಪರಿಸುದ್ಧಸಙ್ಖಾತತರಾ ಚ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ನಾಮ ಪುರಿಸೋ ಸುವಣ್ಣನಿಕ್ಖಂ ಅಧಿಗಚ್ಛೇಯ್ಯ ಪರಿಸುದ್ಧಂ ಪರಿಯೋದಾತಂ। ತಸ್ಸ ಏವಮಸ್ಸ - ‘ಅಯಂ ಖೋ ಮೇ ಸುವಣ್ಣನಿಕ್ಖೋ ಪರಿಸುದ್ಧೋ ಪರಿಯೋದಾತೋ, ಯಂನೂನಾಹಂ ಇಮಂ ಸುವಣ್ಣನಿಕ್ಖಂ ಗನ್ತ್ವಾ [ಗಹೇತ್ವಾ (ಕ॰)] ಕಮ್ಮಾರಾನಂ ದಸ್ಸೇಯ್ಯಂ। ಏವಂ ಮೇ ಅಯಂ ಸುವಣ್ಣನಿಕ್ಖೋ ಸಕಮ್ಮಾರಗತೋ ಪರಿಸುದ್ಧೋ ಚೇವ ಭವಿಸ್ಸತಿ ಪರಿಸುದ್ಧಸಙ್ಖಾತತರೋ ಚ। ಏವಮೇವಂ [ಖೋ (ಕ॰)] ಮೇ ಇಮೇ ಧಮ್ಮಾ ಪರಿಸುದ್ಧಾ ಪರಿಯೋದಾತಾ,

ಯಂನೂನಾಹಂ ಇಮೇ ಧಮ್ಮೇ ಗನ್ತ್ವಾ [ಗಹೇತ್ವಾ (ಕ॰)] ಭಗವತೋ ಆರೋಚೇಯ್ಯಂ। ಏವಂ ಮೇ ಇಮೇ ಧಮ್ಮಾ ಪರಿಸುದ್ಧಾ ಚೇವ ಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ ಪರಿಸುದ್ಧಸಙ್ಖಾತತರಾ ಚಾ'"ತಿ।

ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ಸಾಯನ್ಹಸಮಯಂ ಪಟಿಸಲ್ಲಾನಾ ವುಟ್ಠಿತೋ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ -

"ಇಧ ಮಯ್ಹಂ, ಭನ್ತೇ, ರಹೋಗತಸ್ಸ ಪಟಿಸಲ್ಲೀನಸ್ಸ ಏವಂ ಚೇತಸೋ ಪರಿವಿತಕ್ಕೋ ಉದಪಾದಿ - 'ಕಿಂ ನು ಖೋ, ಭಿಕ್ಖು, ಸಕ್ಕತ್ವಾ ಗರುಂ ಕತ್ವಾ ಉಪನಿಸ್ಸಾಯ ವಿಹರನ್ತೋ ಅಕುಸಲಂ ಪಜಹೇಯ್ಯ, ಕುಸಲಂ ಭಾವೇಯ್ಯಾ'ತಿ? ಅಥ ಖೋ ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಏತದಹೋಸಿ - 'ಸತ್ಥಾರಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖು, ಸಕ್ಕತ್ವಾ ಗರುಂ ಕತ್ವಾ ಉಪನಿಸ್ಸಾಯ ವಿಹರನ್ತೋ ಅಕುಸಲಂ ಪಜಹೇಯ್ಯ, ಕುಸಲಂ ಭಾವೇಯ್ಯ। ಧಮ್ಮಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖು ...ಪೇ॰... ಪಟಿಸನ್ಥಾರಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖು ಸಕ್ಕತ್ವಾ...ಪೇ॰... ಕುಸಲಂ ಭಾವೇಯ್ಯಾ'ತಿ। ಅಥ ಖೋ ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಏತದಹೋಸಿ - 'ಇಮೇ ಖೋ ಮೇ ಧಮ್ಮಾ ಪರಿಸುದ್ಧಾ ಪರಿಯೋದಾತಾ, ಯಂನೂನಾಹಂ ಇಮೇ ಧಮ್ಮೇ ಗನ್ತ್ವಾ ಭಗವತೋ ಆರೋಚೇಯ್ಯಂ। ಏವಂ ಮೇ ಇಮೇ ಧಮ್ಮಾ ಪರಿಸುದ್ಧಾ ಚೇವ ಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ ಪರಿಸುದ್ಧಸಙ್ಖಾತತರಾ ಚ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ನಾಮ ಪುರಿಸೋ ಸುವಣ್ಣನಿಕ್ಖಂ ಅಧಿಗಚ್ಛೇಯ್ಯ ಪರಿಸುದ್ಧಂ ಪರಿಯೋದಾತಂ। ತಸ್ಸ ಏವಮಸ್ಸ - ಅಯಂ ಖೋ ಮೇ ಸುವಣ್ಣನಿಕ್ಖೋ ಪರಿಸುದ್ಧೋ ಪರಿಯೋದಾತೋ, ಯಂನೂನಾಹಂ ಇಮಂ ಸುವಣ್ಣನಿಕ್ಖಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಕಮ್ಮಾರಾನಂ ದಸ್ಸೇಯ್ಯಂ। ಏವಂ ಮೇ ಅಯಂ ಸುವಣ್ಣನಿಕ್ಖೋ ಸಕಮ್ಮಾರಗತೋ ಪರಿಸುದ್ಧೋ ಚೇವ ಭವಿಸ್ಸತಿ ಪರಿಸುದ್ಧಸಙ್ಖಾತತರೋ ಚ। ಏವಮೇವಂ ಮೇ ಇಮೇ ಧಮ್ಮಾ ಪರಿಸುದ್ಧಾ ಪರಿಯೋದಾತಾ, ಯಂನೂನಾಹಂ ಇಮೇ ಧಮ್ಮೇ ಗನ್ತ್ವಾ ಭಗವತೋ ಆರೋಚೇಯ್ಯಂ। ಏವಂ ಮೇ ಇಮೇ ಧಮ್ಮಾ ಪರಿಸುದ್ಧಾ ಚೇವ ಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ ಪರಿಸುದ್ಧಸಙ್ಖಾತತರಾ ಚಾ'"ತಿ।

"ಸಾಧು ಸಾಧು, ಸಾರಿಪುತ್ತ ! ಸತ್ಥಾರಂ ಖೋ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಭಿಕ್ಖು ಸಕ್ಕತ್ವಾ ಗರುಂ ಕತ್ವಾ ಉಪನಿಸ್ಸಾಯ ವಿಹರನ್ತೋ ಅಕುಸಲಂ ಪಜಹೇಯ್ಯ, ಕುಸಲಂ ಭಾವೇಯ್ಯ। ಧಮ್ಮಂ ಖೋ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಭಿಕ್ಖು ಸಕ್ಕತ್ವಾ ಗರುಂ ಕತ್ವಾ ಉಪನಿಸ್ಸಾಯ ವಿಹರನ್ತೋ ಅಕುಸಲಂ ಪಜಹೇಯ್ಯ, ಕುಸಲಂ ಭಾವೇಯ್ಯ। ಸಙ್ಘಂ ಖೋ...ಪೇ॰... ಸಿಕ್ಖಂ ಖೋ... ಸಮಾಧಿಂ ಖೋ... ಅಪ್ಪಮಾದಂ ಖೋ... ಪಟಿಸನ್ಥಾರಂ ಖೋ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಭಿಕ್ಖು ಸಕ್ಕತ್ವಾ ಗರುಂ ಕತ್ವಾ ಉಪನಿಸ್ಸಾಯ ವಿಹರನ್ತೋ ಅಕುಸಲಂ ಪಜಹೇಯ್ಯ, ಕುಸಲಂ ಭಾವೇಯ್ಯಾ"ತಿ।

ಏವಂ ವುತ್ತೇ ಆಯಸ್ಮಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ - "ಇಮಸ್ಸ ಖೋ ಅಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವತಾ ಸಂಖಿತ್ತೇನ ಭಾಸಿತಸ್ಸ ಏವಂ ವಿತ್ಥಾರೇನ ಅತ್ಥಂ ಆಜಾನಾಮಿ। ಸೋ ವತ, ಭನ್ತೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸತ್ಥರಿ ಅಗಾರವೋ ಧಮ್ಮೇ ಸಗಾರವೋ ಭವಿಸ್ಸತೀತಿ ನೇತಂ ಠಾನಂ ವಿಜ್ಜತಿ। ಯೋ ಸೋ, ಭನ್ತೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸತ್ಥರಿ ಅಗಾರವೋ ಧಮ್ಮೇಪಿ ಸೋ ಅಗಾರವೋ"।

"ಸೋ ವತ, ಭನ್ತೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸತ್ಥರಿ ಅಗಾರವೋ ಧಮ್ಮೇ ಅಗಾರವೋ ಸಙ್ಘೇ ಸಗಾರವೋ ಭವಿಸ್ಸತೀತಿ ನೇತಂ ಠಾನಂ ವಿಜ್ಜತಿ। ಯೋ ಸೋ, ಭನ್ತೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸತ್ಥರಿ ಅಗಾರವೋ ಧಮ್ಮೇ ಅಗಾರವೋ ಸಙ್ಘೇಪಿ ಸೋ ಅಗಾರವೋ।

"ಸೋ ವತ, ಭನ್ತೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸತ್ಥರಿ ಅಗಾರವೋ ಧಮ್ಮೇ ಅಗಾರವೋ ಸಙ್ಘೇ ಅಗಾರವೋ ಸಿಕ್ಖಾಯ ಸಗಾರವೋ ಭವಿಸ್ಸತೀತಿ ನೇತಂ ಠಾನಂ ವಿಜ್ಜತಿ। ಯೋ ಸೋ, ಭನ್ತೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸತ್ಥರಿ ಅಗಾರವೋ ಧಮ್ಮೇ ಅಗಾರವೋ ಸಙ್ಘೇ ಅಗಾರವೋ ಸಿಕ್ಖಾಯಪಿ ಸೋ ಅಗಾರವೋ।

"ಸೋ ವತ, ಭನ್ತೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸತ್ಥರಿ ಅಗಾರವೋ ಧಮ್ಮೇ ಅಗಾರವೋ ಸಙ್ಘೇ ಅಗಾರವೋ ಸಿಕ್ಖಾಯ ಅಗಾರವೋ ಸಮಾಧಿಸ್ಮಿಂ ಸಗಾರವೋ ಭವಿಸ್ಸತೀತಿ ನೇತಂ ಠಾನಂ ವಿಜ್ಜತಿ। ಯೋ ಸೋ, ಭನ್ತೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸತ್ಥರಿ ಅಗಾರವೋ ಧಮ್ಮೇ ಅಗಾರವೋ ಸಙ್ಘೇ

ಅಗಾರವೋ ಸಿಕ್ಖಾಯ ಅಗಾರವೋ ಸಮಾಧಿಸ್ಮಿಮ್ಪಿ ಸೋ ಅಗಾರವೋ।

“ಸೋ ವತ, ಭನ್ತೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸತ್ಥರಿ ಅಗಾರವೋ ಧಮ್ಮೇ ಅಗಾರವೋ ಸಙ್ಘೇ ಅಗಾರವೋ ಸಿಕ್ಖಾಯ ಅಗಾರವೋ ಸಮಾಧಿಸ್ಮಿಂ ಅಗಾರವೋ ಅಪ್ಪಮಾದೇ ಸಗಾರವೋ ಭವಿಸ್ಸತೀತಿ ನೇತಂ ಠಾನಂ ವಿಜ್ಜತಿ। ಯೋ ಸೋ, ಭನ್ತೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸತ್ಥರಿ ಅಗಾರವೋ ಧಮ್ಮೇ ಅಗಾರವೋ ಸಙ್ಘೇ ಅಗಾರವೋ ಸಿಕ್ಖಾಯ ಅಗಾರವೋ ಸಮಾಧಿಸ್ಮಿಂ ಅಗಾರವೋ ಅಪ್ಪಮಾದೇಪಿ ಸೋ ಅಗಾರವೋ।

“ಸೋ ವತ, ಭನ್ತೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸತ್ಥರಿ ಅಗಾರವೋ ಧಮ್ಮೇ ಅಗಾರವೋ ಸಙ್ಘೇ ಅಗಾರವೋ ಸಿಕ್ಖಾಯ ಅಗಾರವೋ ಸಮಾಧಿಸ್ಮಿಂ ಅಗಾರವೋ ಅಪ್ಪಮಾದೇ ಅಗಾರವೋ ಪಟಿಸನ್ಥಾರೇ ಸಗಾರವೋ ಭವಿಸ್ಸತೀತಿ ನೇತಂ ಠಾನಂ ವಿಜ್ಜತಿ। ಯೋ ಸೋ, ಭನ್ತೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸತ್ಥರಿ ಅಗಾರವೋ…ಪೇ॰… ಅಪ್ಪಮಾದೇ ಅಗಾರವೋ ಪಟಿಸನ್ಥಾರೇಪಿ ಸೋ ಅಗಾರವೋ।

“ಸೋ ವತ, ಭನ್ತೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸತ್ಥರಿ ಸಗಾರವೋ ಧಮ್ಮೇ ಅಗಾರವೋ ಭವಿಸ್ಸತೀತಿ ನೇತಂ ಠಾನಂ ವಿಜ್ಜತಿ। ಯೋ ಸೋ, ಭನ್ತೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸತ್ಥರಿ ಸಗಾರವೋ ಧಮ್ಮೇಪಿ ಸೋ ಸಗಾರವೋ…ಪೇ॰…।

“ಸೋ ವತ, ಭನ್ತೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸತ್ಥರಿ ಸಗಾರವೋ…ಪೇ॰ … ಅಪ್ಪಮಾದೇ ಸಗಾರವೋ ಪಟಿಸನ್ಥಾರೇ ಅಗಾರವೋ ಭವಿಸ್ಸತೀತಿ ನೇತಂ ಠಾನಂ ವಿಜ್ಜತಿ। ಯೋ ಸೋ, ಭನ್ತೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸತ್ಥರಿ ಸಗಾರವೋ…ಪೇ॰… ಅಪ್ಪಮಾದೇ ಸಗಾರವೋ ಪಟಿಸನ್ಥಾರೇಪಿ ಸೋ ಸಗಾರವೋ।

“ಸೋ ವತ, ಭನ್ತೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸತ್ಥರಿ ಸಗಾರವೋ ಧಮ್ಮೇಪಿ ಸಗಾರವೋ ಭವಿಸ್ಸತೀತಿ ಠಾನಮೇತಂ ವಿಜ್ಜತಿ। ಯೋ ಸೋ, ಭನ್ತೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸತ್ಥರಿ ಸಗಾರವೋ ಧಮ್ಮೇಪಿ ಸೋ ಸಗಾರವೋ…ಪೇ॰…।

“ಸೋ ವತ, ಭನ್ತೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸತ್ಥರಿ ಸಗಾರವೋ…ಪೇ॰… ಅಪ್ಪಮಾದೇ ಸಗಾರವೋ ಪಟಿಸನ್ಥಾರೇಪಿ ಸಗಾರವೋ ಭವಿಸ್ಸತೀತಿ ಠಾನಮೇತಂ ವಿಜ್ಜತಿ। ಯೋ ಸೋ, ಭನ್ತೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸತ್ಥರಿ ಸಗಾರವೋ ಧಮ್ಮೇ ಸಗಾರವೋ ಸಙ್ಘೇ ಸಗಾರವೋ ಸಿಕ್ಖಾಯ ಸಗಾರವೋ ಸಮಾಧಿಸ್ಮಿಂ ಸಗಾರವೋ ಅಪ್ಪಮಾದೇ ಸಗಾರವೋ ಪಟಿಸನ್ಥಾರೇಪಿ ಸೋ ಸಗಾರವೋ”ತಿ।

“ಇಮಸ್ಸ ಖೋ ಅಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವತಾ ಸಂಖಿತ್ತೇನ ಭಾಸಿತಸ್ಸ ಏವಂ ವಿತ್ಥಾರೇನ ಅತ್ಥಂ ಆಜಾನಾಮೀ”ತಿ।

“ಸಾಧು ಸಾಧು, ಸಾರಿಪುತ್ತ! ಸಾಧು ಖೋ ತ್ವಂ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಇಮಸ್ಸ ಮಯಾ ಸಂಖಿತ್ತೇನ ಭಾಸಿತಸ್ಸ ಏವಂ ವಿತ್ಥಾರೇನ ಅತ್ಥಂ ಆಜಾನಾಸಿ। ಸೋ ವತ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಭಿಕ್ಖು ಸತ್ಥರಿ ಅಗಾರವೋ ಧಮ್ಮೇ ಸಗಾರವೋ ಭವಿಸ್ಸತೀತಿ ನೇತಂ ಠಾನಂ ವಿಜ್ಜತಿ…ಪೇ॰… ಯೋ ಸೋ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಭಿಕ್ಖು ಸತ್ಥರಿ ಅಗಾರವೋ ಧಮ್ಮೇ ಅಗಾರವೋ ಸಙ್ಘೇ ಅಗಾರವೋ ಸಿಕ್ಖಾಯ ಅಗಾರವೋ ಸಮಾಧಿಸ್ಮಿಂ ಅಗಾರವೋ ಅಪ್ಪಮಾದೇಪಿ ಸೋ ಅಗಾರವೋ।

“ಸೋ ವತ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಭಿಕ್ಖು ಸತ್ಥರಿ ಅಗಾರವೋ ಧಮ್ಮೇ ಅಗಾರವೋ ಸಙ್ಘೇ ಅಗಾರವೋ ಸಿಕ್ಖಾಯ ಅಗಾರವೋ ಸಮಾಧಿಸ್ಮಿಂ ಅಗಾರವೋ ಅಪ್ಪಮಾದೇ ಅಗಾರವೋ ಪಟಿಸನ್ಥಾರೇ ಸಗಾರವೋ ಭವಿಸ್ಸತೀತಿ ನೇತಂ ಠಾನಂ ವಿಜ್ಜತಿ। ಯೋ ಸೋ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಭಿಕ್ಖು ಸತ್ಥರಿ ಅಗಾರವೋ ಧಮ್ಮೇ ಅಗಾರವೋ ಸಙ್ಘೇ ಅಗಾರವೋ ಸಿಕ್ಖಾಯ ಅಗಾರವೋ ಸಮಾಧಿಸ್ಮಿಂ ಅಗಾರವೋ ಅಪ್ಪಮಾದೇ ಅಗಾರವೋ ಪಟಿಸನ್ಥಾರೇಪಿ ಸೋ ಅಗಾರವೋ।

“ಸೋ ವತ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಭಿಕ್ಖು ಸತ್ಥರಿ ಸಗಾರವೋ ಧಮ್ಮೇ ಅಗಾರವೋ ಭವಿಸ್ಸತೀತಿ ನೇತಂ ಠಾನಂ ವಿಜ್ಜತಿ…ಪೇ॰… ಯೋ ಸೋ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಭಿಕ್ಖು ಸತ್ಥರಿ ಸಗಾರವೋ ಧಮ್ಮೇಪಿ ಸೋ ಸಗಾರವೋ …ಪೇ॰…।

“ಸೋ ವತ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಭಿಕ್ಖು ಸತ್ಥರಿ ಸಗಾರವೋ ಧಮ್ಮೇ ಸಗಾರವೋ…ಪೇ॰… ಅಪ್ಪಮಾದೇ ಸಗಾರವೋ ಪಟಿಸನ್ಥಾರೇ ಅಗಾರವೋ ಭವಿಸ್ಸತೀತಿ ನೇತಂ ಠಾನಂ ವಿಜ್ಜತಿ। ಯೋ ಸೋ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಭಿಕ್ಖು ಸತ್ಥರಿ ಸಗಾರವೋ…ಪೇ॰… ಅಪ್ಪಮಾದೇ ಸಗಾರವೋ ಪಟಿಸನ್ಥಾರೇಪಿ ಸೋ ಸಗಾರವೋ।

“ಸೋ ವತ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಭಿಕ್ಖು ಸತ್ಥರಿ ಸಗಾರವೋ ಧಮ್ಮೇಪಿ ಸಗಾರವೋ ಭವಿಸ್ಸತೀತಿ ಠಾನಮೇತಂ ವಿಜ್ಜತಿ। ಯೋ ಸೋ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಭಿಕ್ಖು ಸತ್ಥರಿ ಸಗಾರವೋ ಧಮ್ಮೇಪಿ ಸೋ ಸಗಾರವೋ…ಪೇ॰…।

“ಸೋ ವತ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಭಿಕ್ಖು ಸತ್ಥರಿ ಸಗಾರವೋ…ಪೇ॰… ಅಪ್ಪಮಾದೇ ಸಗಾರವೋ ಪಟಿಸನ್ಥಾರೇಪಿ ಸೋ ಸಗಾರವೋ ಭವಿಸ್ಸತೀತಿ ಠಾನಮೇತಂ ವಿಜ್ಜತಿ। ಯೋ ಸೋ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಭಿಕ್ಖು ಸತ್ಥರಿ ಸಗಾರವೋ…ಪೇ॰… ಅಪ್ಪಮಾದೇ ಸಗಾರವೋ ಪಟಿಸನ್ಥಾರೇಪಿ ಸೋ ಸಗಾರವೋ”ತಿ।

“ಇಮಸ್ಸ ಖೋ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಮಯಾ ಸಂಖಿತ್ತೇನ ಭಾಸಿತಸ್ಸ ಏವಂ ವಿತ್ಥಾರೇನ ಅತ್ಥೋ ದಟ್ಠಬ್ಬೋ”ತಿ। ಛಟ್ಠಂ।

೮. ಭಾವನಾಸುತ್ತಂ

೭೧. “ಭಾವನಂ ಅನನುಯುತ್ತಸ್ಸ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ವಿಹರತೋ ಕಿಞ್ಚಾಪಿ ಏವಂ ಇಚ್ಛಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜೇಯ್ಯ - ‘ಅಹೋ ವತ ಮೇ ಅನುಪಾದಾಯ ಆಸವೇಹಿ ಚಿತ್ತಂ ವಿಮುಚ್ಚೇಯ್ಯಾ’ತಿ, ಅಥ ಖ್ವಸ್ಸ ನೇವ ಅನುಪಾದಾಯ ಆಸವೇಹಿ ಚಿತ್ತಂ ವಿಮುಚ್ಚತಿ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ‘ಅಭಾವಿತತ್ತಾ’ತಿಸ್ಸ ವಚನೀಯಂ। ಕಿಸ್ಸ ಅಭಾವಿತತ್ತಾ? ಚತುನ್ನಂ ಸತಿಪಟ್ಠಾನಾನಂ, ಚತುನ್ನಂ ಸಮ್ಮಪ್ಪಧಾನಾನಂ, ಚತುನ್ನಂ ಇದ್ಧಿಪಾದಾನಂ, ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಇನ್ದ್ರಿಯಾನಂ, ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಬಲಾನಂ, ಸತ್ತನ್ನಂ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಾನಂ, ಅರಿಯಸ್ಸ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಸ್ಸ ಮಗ್ಗಸ್ಸ।

“ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕುಕ್ಕುಟಿಯಾ ಅಣ್ಡಾನಿ ಅಟ್ಠ ವಾ ದಸ ವಾ ದ್ವಾದಸ ವಾ। ತಾನಸ್ಸು ಕುಕ್ಕುಟಿಯಾ ನ ಸಮ್ಮಾ ಅಧಿಸಯಿತಾನಿ, ನ ಸಮ್ಮಾ ಪರಿಸೇದಿತಾನಿ, ನ ಸಮ್ಮಾ ಪರಿಭಾವಿತಾನಿ । ಕಿಞ್ಚಾಪಿ ತಸ್ಸಾ ಕುಕ್ಕುಟಿಯಾ ಏವಂ ಇಚ್ಛಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜೇಯ್ಯ - ‘ಅಹೋ ವತ ಮೇ ಕುಕ್ಕುಟಪೋತಕಾ ಪಾದನಖಸಿಖಾಯ ವಾ ಮುಖತುಣ್ಡಕೇನ ವಾ ಅಣ್ಡಕೋಸಂ ಪದಾಲೇತ್ವಾ ಸೋತ್ಥಿನಾ ಅಭಿನಿಬ್ಭಿಜ್ಜೇಯ್ಯು’ನ್ತಿ, ಅಥ ಖೋ ಅಭಬ್ಬಾವ ತೇ ಕುಕ್ಕುಟಪೋತಕಾ ಪಾದನಖಸಿಖಾಯ ವಾ ಮುಖತುಣ್ಡಕೇನ ವಾ ಅಣ್ಡಕೋಸಂ ಪದಾಲೇತ್ವಾ ಸೋತ್ಥಿನಾ ಅಭಿನಿಬ್ಭಿಜ್ಜಿತುಂ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ತಥಾ ಹಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕುಕ್ಕುಟಿಯಾ ಅಣ್ಡಾನಿ ನ ಸಮ್ಮಾ ಅಧಿಸಯಿತಾನಿ, ನ ಸಮ್ಮಾ ಪರಿಸೇದಿತಾನಿ, ನ ಸಮ್ಮಾ ಪರಿಭಾವಿತಾನಿ। ಏವಮೇವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಾವನಂ ಅನನುಯುತ್ತಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ವಿಹರತೋ ಕಿಞ್ಚಾಪಿ ಏವಂ ಇಚ್ಛಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜೇಯ್ಯ - ‘ಅಹೋ ವತ ಮೇ ಅನುಪಾದಾಯ ಆಸವೇಹಿ ಚಿತ್ತಂ ವಿಮುಚ್ಚೇಯ್ಯಾ’ತಿ, ಅಥ ಖ್ವಸ್ಸ ನೇವ ಅನುಪಾದಾಯ ಆಸವೇಹಿ ಚಿತ್ತಂ ವಿಮುಚ್ಚತಿ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ‘ಅಭಾವಿತತ್ತಾ’ತಿಸ್ಸ ವಚನೀಯಂ। ಕಿಸ್ಸ ಅಭಾವಿತತ್ತಾ? ಚತುನ್ನಂ ಸತಿಪಟ್ಠಾನಾನಂ, ಚತುನ್ನಂ ಸಮ್ಮಪ್ಪಧಾನಾನಂ, ಚತುನ್ನಂ ಇದ್ಧಿಪಾದಾನಂ, ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಇನ್ದ್ರಿಯಾನಂ, ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಬಲಾನಂ, ಸತ್ತನ್ನಂ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಾನಂ, ಅರಿಯಸ್ಸ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಸ್ಸ ಮಗ್ಗಸ್ಸ।

“ಭಾವನಂ ಅನುಯುತ್ತಸ್ಸ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ವಿಹರತೋ ಕಿಞ್ಚಾಪಿ ನ ಏವಂ ಇಚ್ಛಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜೇಯ್ಯ - ‘ಅಹೋ ವತ ಮೇ ಅನುಪಾದಾಯ ಆಸವೇಹಿ ಚಿತ್ತಂ ವಿಮುಚ್ಚೇಯ್ಯಾ’ತಿ, ಅಥ ಖ್ವಸ್ಸ ಅನುಪಾದಾಯ ಆಸವೇಹಿ ಚಿತ್ತಂ ವಿಮುಚ್ಚತಿ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ‘ಭಾವಿತತ್ತಾ’ತಿಸ್ಸ ವಚನೀಯಂ। ಕಿಸ್ಸ ಭಾವಿತತ್ತಾ? ಚತುನ್ನಂ ಸತಿಪಟ್ಠಾನಾನಂ, ಚತುನ್ನಂ ಸಮ್ಮಪ್ಪಧಾನಾನಂ, ಚತುನ್ನಂ ಇದ್ಧಿಪಾದಾನಂ, ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಇನ್ದ್ರಿಯಾನಂ, ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಬಲಾನಂ, ಸತ್ತನ್ನಂ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಾನಂ, ಅರಿಯಸ್ಸ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಸ್ಸ ಮಗ್ಗಸ್ಸ।

“ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕುಕ್ಕುಟಿಯಾ ಅಣ್ಡಾನಿ ಅಟ್ಠ ವಾ ದಸ ವಾ ದ್ವಾದಸ ವಾ। ತಾನಸ್ಸು ಕುಕ್ಕುಟಿಯಾ ಸಮ್ಮಾ ಅಧಿಸಯಿತಾನಿ, ಸಮ್ಮಾ ಪರಿಸೇದಿತಾನಿ, ಸಮ್ಮಾ ಪರಿಭಾವಿತಾನಿ । ಕಿಞ್ಚಾಪಿ ತಸ್ಸಾ ಕುಕ್ಕುಟಿಯಾ ನ ಏವಂ ಇಚ್ಛಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜೇಯ್ಯ -

‘ಅಹೋ ವತ ಮೇ ಕುಕ್ಕುಟಪೋತಕಾ ಪಾದನಖಸಿಖಾಯ ವಾ ಮುಖತುಣ್ಡಕೇನ ವಾ ಅಣ್ಡಕೋಸಂ ಪದಾಲೇತ್ವಾ ಸೋತ್ಥಿನಾ ಅಭಿನಿಬ್ಭಿಜ್ಜೇಯ್ಯು’ನ್ತಿ, ಅಥ ಖೋ ಭಬ್ಬಾವ ತೇ ಕುಕ್ಕುಟಪೋತಕಾ ಪಾದನಖಸಿಖಾಯ ವಾ ಮುಖತುಣ್ಡಕೇನ ವಾ ಅಣ್ಡಕೋಸಂ ಪದಾಲೇತ್ವಾ ಸೋತ್ಥಿನಾ ಅಭಿನಿಬ್ಭಿಜ್ಜಿತುಂ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ತಥಾ ಹಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕುಕ್ಕುಟಿಯಾ ಅಣ್ಡಾನಿ ಸಮ್ಮಾ ಅಧಿಸಯಿತಾನಿ, ಸಮ್ಮಾ ಪರಿಸೇದಿತಾನಿ, ಸಮ್ಮಾ ಪರಿಭಾವಿತಾನಿ। ಏವಮೇವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಾವನಂ ಅನುಯುತ್ತಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ವಿಹರತೋ ಕಿಞ್ಚಾಪಿ ನ ಏವಂ ಇಚ್ಛಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜೇಯ್ಯ – ‘ಅಹೋ ವತ ಮೇ ಅನುಪಾದಾಯ ಆಸವೇಹಿ ಚಿತ್ತಂ ವಿಮುಚ್ಚೇಯ್ಯಾ’ತಿ, ಅಥ ಖ್ವಸ್ಸ ಅನುಪಾದಾಯ ಆಸವೇಹಿ ಚಿತ್ತಂ ವಿಮುಚ್ಚತಿ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ‘ಭಾವಿತತ್ತಾ’ತಿಸ್ಸ ವಚನೀಯಂ। ಕಿಸ್ಸ ಭಾವಿತತ್ತಾ? ಚತುನ್ನಂ ಸತಿಪಟ್ಠಾನಾನಂ…ಪೇ॰… ಅರಿಯಸ್ಸ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಸ್ಸ ಮಗ್ಗಸ್ಸ।

“ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಫಲಗಣ್ಡಸ್ಸ [ಪಲಗಣ್ಡಸ್ಸ (?)] ವಾ ಫಲಗಣ್ಡನ್ತೇವಾಸಿಕಸ್ಸ ವಾ ದಿಸ್ಸನ್ತೇವ [ಖೀಯನ್ತೇ (ಕ॰)] ವಾಸಿಜಟೇ [ದಿಸ್ಸನ್ತಿ ಅಙ್ಗುಲಿಪದಾನಿ (ಸೀ॰), ಅಙ್ಗುಲಪದಾನಿ ದಿಸ್ಸನ್ತಿ ಅಙ್ಗುಲಪದಂ (ಕ॰)] ಅಙ್ಗುಲಿಪದಾನಿ ದಿಸ್ಸತಿ [ದಿಸ್ಸನ್ತಿ (ಸ್ಯಾ॰)] ಅಙ್ಗುಟ್ಠಪದಂ [ದಿಸ್ಸನ್ತಿ ಅಙ್ಗುಲಿಪದಾನಿ (ಸೀ॰), ಅಙ್ಗುಲಪದಾನಿ ದಿಸ್ಸನ್ತಿ ಅಙ್ಗುಲಪದಂ (ಕ॰)]। ನೋ ಚ ಖ್ವಸ್ಸ ಏವಂ ಞಾಣಂ ಹೋತಿ – ‘ಏತ್ತಕಂ ಮೇ ಅಜ್ಜ ವಾಸಿಜಟಸ್ಸ ಖೀಣಂ, ಏತ್ತಕಂ ಹಿಯ್ಯೋ, ಏತ್ತಕಂ ಪರೇ’ತಿ, ಅಥ ಖ್ವಸ್ಸ ಖೀಣೇ ‘ಖೀಣ’ನ್ತೇವ ಞಾಣಂ ಹೋತಿ। ಏವಮೇವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಾವನಂ ಅನುಯುತ್ತಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ವಿಹರತೋ ಕಿಞ್ಚಾಪಿ ನ ಏವಂ ಞಾಣಂ ಹೋತಿ – ‘ಏತ್ತಕಂ ಮೇ ಅಜ್ಜ ಆಸವಾನಂ ಖೀಣಂ, ಏತ್ತಕಂ ಹಿಯ್ಯೋ, ಏತ್ತಕಂ ಪರೇ’ತಿ, ಅಥ ಖ್ವಸ್ಸ ಖೀಣೇ ‘ಖೀಣ’ನ್ತೇವ ಞಾಣಂ ಹೋತಿ।

“ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಾಮುದ್ದಿಕಾಯ ನಾವಾಯ ವೇತ್ತಬನ್ಧನಬದ್ಧಾಯ [ವೇತ್ತಬನ್ಧಾಯ (ಕ॰)] ಛ ಮಾಸಾನಿ ಉದಕೇ ಪರಿಯಾದಾಯ ಹೇಮನ್ತಿಕೇನ ಥಲೇ ಉಕ್ಖಿತ್ತಾಯ ವಾತಾತಪಪರೇತಾನಿ ಬನ್ಧನಾನಿ, ತಾನಿ ಪಾವುಸ್ಸಕೇನ ಮೇಘೇನ ಅಭಿಪ್ಪವುಟ್ಠಾನಿ ಅಪ್ಪಕಸಿರೇನೇವ ಪರಿಹಾಯನ್ತಿ [ಪಟಿಪ್ಪಸ್ಸಮ್ಭನ್ತಿ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰)], ಪೂತಿಕಾನಿ ಭವನ್ತಿ। ಏವಮೇವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಾವನಂ ಅನುಯುತ್ತಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ವಿಹರತೋ ಅಪ್ಪಕಸಿರೇನೇವ ಸಂಯೋಜನಾನಿ ಪಟಿಪ್ಪಸ್ಸಮ್ಭನ್ತಿ, ಪೂತಿಕಾನಿ ಭವನ್ತೀ”ತಿ। ಸತ್ತಮಂ।

೮. ಅಗ್ಗಿಕ್ಖನ್ಧೋಪಮಸುತ್ತಂ

೭೨. ಏವಂ ಮೇ ಸುತಂ – ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ಕೋಸಲೇಸು ಚಾರಿಕಂ ಚರತಿ ಮಹತಾ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೇನ ಸದ್ಧಿಂ। ಅದ್ದಸಾ ಖೋ ಭಗವಾ ಅದ್ಧಾನಮಗ್ಗಪ್ಪಟಿಪನ್ನೋ ಅಞ್ಞತರಸ್ಮಿಂ ಪದೇಸೇ ಮಹನ್ತಂ ಅಗ್ಗಿಕ್ಖನ್ಧಂ ಆದಿತ್ತಂ ಸಮ್ಪಜ್ಜಲಿತಂ ಸಜೋತಿಭೂತಂ [ಸಞ್ಜೋತಿಭೂತಂ (ಸ್ಯಾ॰)]। ದಿಸ್ವಾನ ಮಗ್ಗಾ ಓಕ್ಕಮ್ಮ ಅಞ್ಞತರಸ್ಮಿಂ ರುಕ್ಖಮೂಲೇ ಪಞ್ಞತ್ತೇ ಆಸನೇ ನಿಸೀದಿ। ನಿಸಜ್ಜ ಖೋ ಭಗವಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಮನ್ತೇಸಿ – “ಪಸ್ಸಥ ನೋ ತುಮ್ಹೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಮುಂ ಮಹನ್ತಂ ಅಗ್ಗಿಕ್ಖನ್ಧಂ ಆದಿತ್ತಂ ಸಮ್ಪಜ್ಜಲಿತಂ ಸಜೋತಿಭೂತ”ನ್ತಿ? “ಏವಂ, ಭನ್ತೇ”ತಿ।

“ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಥ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕತಮಂ ನು ಖೋ ವರಂ – ಯಂ ಅಮುಂ ಮಹನ್ತಂ ಅಗ್ಗಿಕ್ಖನ್ಧಂ ಆದಿತ್ತಂ ಸಮ್ಪಜ್ಜಲಿತಂ ಸಜೋತಿಭೂತಂ ಆಲಿಙ್ಗೇತ್ವಾ ಉಪನಿಸೀದೇಯ್ಯ ವಾ ಉಪನಿಪಜ್ಜೇಯ್ಯ ವಾ, ಯಂ ವಾ ಖತ್ತಿಯಕಞ್ಞಂ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಕಞ್ಞಂ ವಾ ಗಹಪತಿಕಞ್ಞಂ ವಾ ಮುದುತಲುನಹತ್ಥಪಾದಂ ಆಲಿಙ್ಗೇತ್ವಾ ಉಪನಿಸೀದೇಯ್ಯ ವಾ ಉಪನಿಪಜ್ಜೇಯ್ಯ ವಾ”ತಿ? “ಏತದೇವ, ಭನ್ತೇ, ವರಂ – ಯಂ ಖತ್ತಿಯಕಞ್ಞಂ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಕಞ್ಞಂ ವಾ ಗಹಪತಿಕಞ್ಞಂ ವಾ ಮುದುತಲುನಹತ್ಥಪಾದಂ ಆಲಿಙ್ಗೇತ್ವಾ ಉಪನಿಸೀದೇಯ್ಯ ವಾ ಉಪನಿಪಜ್ಜೇಯ್ಯ ವಾ, ದುಕ್ಖಞ್ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ, ಯಂ ಅಮುಂ ಮಹನ್ತಂ ಅಗ್ಗಿಕ್ಖನ್ಧಂ ಆದಿತ್ತಂ ಸಮ್ಪಜ್ಜಲಿತಂ ಸಜೋತಿಭೂತಂ ಆಲಿಙ್ಗೇತ್ವಾ ಉಪನಿಸೀದೇಯ್ಯ ವಾ ಉಪನಿಪಜ್ಜೇಯ್ಯ ವಾ”ತಿ।

“ಆರೋಚಯಾಮಿ ವೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಟಿವೇದಯಾಮಿ ವೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯಥಾ ಏತದೇವ ತಸ್ಸ ವರಂ ದುಸ್ಸೀಲಸ್ಸ ಪಾಪಧಮ್ಮಸ್ಸ ಅಸುಚಿಸಙ್ಕಸ್ಸರಸಮಾಚಾರಸ್ಸ ಪಟಿಚ್ಛನ್ನಕಮ್ಮನ್ತಸ್ಸ ಅಸ್ಸಮಣಸ್ಸ ಸಮಣಪಟಿಞ್ಞಸ್ಸ ಅಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಸ್ಸ

ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಪಟಿಞ್ಞಸ್ಸ ಅನ್ತೋಪೂತಿಕಸ್ಸ ಅವಸ್ಸುತಸ್ಸ ಕಸಮ್ಬುಜಾತಸ್ಸ ಯಂ ಅಮುಂ ಮಹನ್ತಂ ಅಗ್ಗಿಕ್ಖನ್ಧಂ ಆದಿತ್ತಂ ಸಮ್ಪಜ್ಜಲಿತಂ ಸಜೋತಿಭೂತಂ ಆಲಿಙ್ಗೇತ್ವಾ ಉಪನಿಸೀದೇಯ್ಯ ವಾ ಉಪನಿಪಜ್ಜೇಯ್ಯ ವಾ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ತತೋನಿದಾನಞ್ಹಿ ಸೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮರಣಂ ವಾ ನಿಗಚ್ಛೇಯ್ಯ ಮರಣಮತ್ತಂ ವಾ ದುಕ್ಖಂ, ನ ತ್ವೇವ ತಪ್ಪಚ್ಚಯಾ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಅಪಾಯಂ ದುಗ್ಗತಿಂ ವಿನಿಪಾತಂ ನಿರಯಂ ಉಪಪಜ್ಜೇಯ್ಯ।

“ಯಞ್ಚ ಖೋ ಸೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದುಸ್ಸೀಲೋ ಪಾಪಧಮ್ಮೋ ಅಸುಚಿಸಙ್ಕಸ್ಸರಸಮಾಚಾರೋ...ಪೇ॰... ಕಸಮ್ಬುಜಾತೋ ಖತ್ತಿಯಕಞ್ಞಂ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಕಞ್ಞಂ ವಾ ಗಹಪತಿಕಞ್ಞಂ ವಾ ಮುದುತಲುನಹತ್ಥಪಾದಂ ಆಲಿಙ್ಗೇತ್ವಾ ಉಪನಿಸೀದತಿ ವಾ ಉಪನಿಪಜ್ಜತಿ ವಾ, ತಞ್ಹಿ ತಸ್ಸ [ತಂ ಹಿಸ್ಸ (ಕ॰)], ಭಿಕ್ಖವೇ, ಹೋತಿ ದೀಘರತ್ತಂ ಅಹಿತಾಯ ದುಕ್ಖಾಯ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಅಪಾಯಂ ದುಗ್ಗತಿಂ ವಿನಿಪಾತಂ ನಿರಯಂ ಉಪಪಜ್ಜತಿ।

“ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಥ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕತಮಂ ನು ಖೋ ವರಂ - ಯಂ ಬಲವಾ ಪುರಿಸೋ ದಳ್ಹಾಯ ವಾಲರಜ್ಜುಯಾ ಉಭೋ ಜಙ್ಘಾ ವೇಠೇತ್ವಾ ಘಂಸೇಯ್ಯ - ಸಾ ಛವಿಂ ಛಿನ್ದೇಯ್ಯ ಛವಿಂ ಛೇತ್ವಾ ಚಮ್ಮಂ ಛಿನ್ದೇಯ್ಯ ಚಮ್ಮಂ ಛೇತ್ವಾ ಮಂಸಂ ಛಿನ್ದೇಯ್ಯ ಮಂಸಂ ಛೇತ್ವಾ ನ್ಹಾರುಂ ಛಿನ್ದೇಯ್ಯ ನ್ಹಾರುಂ ಛೇತ್ವಾ ಅಟ್ಠಿಂ ಛಿನ್ದೇಯ್ಯ ಅಟ್ಠಿಂ ಛೇತ್ವಾ ಅಟ್ಠಿಮಿಞ್ಜಂ ಆಹಚ್ಚ ತಿಟ್ಠೇಯ್ಯ, ಯಂ ವಾ ಖತ್ತಿಯಮಹಾಸಾಲಾನಂ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಮಹಾಸಾಲಾನಂ ವಾ ಗಹಪತಿಮಹಾಸಾಲಾನಂ ವಾ ಅಭಿವಾದನಂ ಸಾದಿಯೇಯ್ಯಾ”ತಿ? “ಏತದೇವ , ಭನ್ತೇ, ವರಂ - ಯಂ ಖತ್ತಿಯಮಹಾಸಾಲಾನಂ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಮಹಾಸಾಲಾನಂ ವಾ ಗಹಪತಿಮಹಾಸಾಲಾನಂ ವಾ ಅಭಿವಾದನಂ ಸಾದಿಯೇಯ್ಯ, ದುಕ್ಖಞ್ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ, ಯಂ ಬಲವಾ ಪುರಿಸೋ ದಳ್ಹಾಯ ವಾಲರಜ್ಜುಯಾ...ಪೇ॰... ಅಟ್ಠಿಮಿಞ್ಜಂ ಆಹಚ್ಚ ತಿಟ್ಠೇಯ್ಯಾ”ತಿ।

“ಆರೋಚಯಾಮಿ ವೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಟಿವೇದಯಾಮಿ ವೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯಥಾ ಏತದೇವ ತಸ್ಸ ವರಂ ದುಸ್ಸೀಲಸ್ಸ...ಪೇ॰... ಕಸಮ್ಬುಜಾತಸ್ಸ ಯಂ ಬಲವಾ ಪುರಿಸೋ ದಳ್ಹಾಯ ವಾಲರಜ್ಜುಯಾ ಉಭೋ ಜಙ್ಘಾ ವೇಠೇತ್ವಾ...ಪೇ॰... ಅಟ್ಠಿಮಿಞ್ಜಂ ಆಹಚ್ಚ ತಿಟ್ಠೇಯ್ಯ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ತತೋನಿದಾನಞ್ಹಿ ಸೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮರಣಂ ವಾ ನಿಗಚ್ಛೇಯ್ಯ ಮರಣಮತ್ತಂ ವಾ ದುಕ್ಖಂ, ನ ತ್ವೇವ ತಪ್ಪಚ್ಚಯಾ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಅಪಾಯಂ ದುಗ್ಗತಿಂ ವಿನಿಪಾತಂ ನಿರಯಂ ಉಪಪಜ್ಜೇಯ್ಯ। ಯಞ್ಚ ಖೋ ಸೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದುಸ್ಸೀಲೋ...ಪೇ॰... ಕಸಮ್ಬುಜಾತೋ ಖತ್ತಿಯಮಹಾಸಾಲಾನಂ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಮಹಾಸಾಲಾನಂ ವಾ ಗಹಪತಿಮಹಾಸಾಲಾನಂ ವಾ ಅಭಿವಾದನಂ ಸಾದಿಯತಿ, ತಞ್ಹಿ ತಸ್ಸ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಹೋತಿ ದೀಘರತ್ತಂ ಅಹಿತಾಯ ದುಕ್ಖಾಯ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಅಪಾಯಂ ದುಗ್ಗತಿಂ ವಿನಿಪಾತಂ ನಿರಯಂ ಉಪಪಜ್ಜತಿ।

“ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಥ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕತಮಂ ನು ಖೋ ವರಂ - ಯಂ ಬಲವಾ ಪುರಿಸೋ ತಿಣ್ಹಾಯ ಸತ್ತಿಯಾ ತೇಲಧೋತಾಯ ಪಚ್ಚೋರಸ್ಮಿಂ ಪಹರೇಯ್ಯ, ಯಂ ವಾ ಖತ್ತಿಯಮಹಾಸಾಲಾನಂ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಮಹಾಸಾಲಾನಂ ವಾ ಗಹಪತಿಮಹಾಸಾಲಾನಂ ವಾ ಅಞ್ಜಲಿಕಮ್ಮಂ ಸಾದಿಯೇಯ್ಯಾ”ತಿ? “ಏತದೇವ, ಭನ್ತೇ, ವರಂ - ಯಂ ಖತ್ತಿಯಮಹಾಸಾಲಾನಂ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಮಹಾಸಾಲಾನಂ ವಾ ಗಹಪತಿಮಹಾಸಾಲಾನಂ ವಾ ಅಞ್ಜಲಿಕಮ್ಮಂ ಸಾದಿಯೇಯ್ಯ, ದುಕ್ಖಞ್ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ, ಯಂ ಬಲವಾ ಪುರಿಸೋ ತಿಣ್ಹಾಯ ಸತ್ತಿಯಾ ತೇಲಧೋತಾಯ ಪಚ್ಚೋರಸ್ಮಿಂ ಪಹರೇಯ್ಯಾ”ತಿ।

“ಆರೋಚಯಾಮಿ ವೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಟಿವೇದಯಾಮಿ ವೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯಥಾ ಏತದೇವ ತಸ್ಸ ವರಂ ದುಸ್ಸೀಲಸ್ಸ...ಪೇ॰... ಕಸಮ್ಬುಜಾತಸ್ಸ ಯಂ ಬಲವಾ ಪುರಿಸೋ ತಿಣ್ಹಾಯ ಸತ್ತಿಯಾ ತೇಲಧೋತಾಯ ಪಚ್ಚೋರಸ್ಮಿಂ ಪಹರೇಯ್ಯ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ತತೋನಿದಾನಞ್ಹಿ ಸೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮರಣಂ ವಾ ನಿಗಚ್ಛೇಯ್ಯ ಮರಣಮತ್ತಂ ವಾ ದುಕ್ಖಂ, ನ ತ್ವೇವ ತಪ್ಪಚ್ಚಯಾ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಅಪಾಯಂ ದುಗ್ಗತಿಂ ವಿನಿಪಾತಂ ನಿರಯಂ ಉಪಪಜ್ಜೇಯ್ಯ। ಯಞ್ಚ ಖೋ ಸೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದುಸ್ಸೀಲೋ ಪಾಪಧಮ್ಮೋ...ಪೇ॰... ಕಸಮ್ಬುಜಾತೋ ಖತ್ತಿಯಮಹಾಸಾಲಾನಂ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಮಹಾಸಾಲಾನಂ ವಾ ಗಹಪತಿಮಹಾಸಾಲಾನಂ

ವಾ ಅಞ್ಜಲಿಕಮ್ಮಂ ಸಾದಿಯತಿ, ತಞ್ಹಿ ತಸ್ಸ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಹೋತಿ ದೀಘರತ್ತಂ ಅಹಿತಾಯ ದುಕ್ಖಾಯ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಅಪಾಯಂ ದುಗ್ಗತಿಂ ವಿನಿಪಾತಂ ನಿರಯಂ ಉಪಪಜ್ಜತಿ।

"ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಥ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕತಮಂ ನು ಖೋ ವರಂ - ಯಂ ಬಲವಾ ಪುರಿಸೋ ತತ್ತೇನ ಅಯೋಪಟ್ಟೇನ ಆದಿತ್ತೇನ ಸಮ್ಪಜ್ಜಲಿತೇನ ಸಜೋತಿಭೂತೇನ ಕಾಯಂ ಸಮ್ಪಲಿವೇಠೇಯ್ಯ, ಯಂ ವಾ ಖತ್ತಿಯಮಹಾಸಾಲಾನಂ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಮಹಾಸಾಲಾನಂ ವಾ ಗಹಪತಿಮಹಾಸಾಲಾನಂ ವಾ ಸದ್ಧಾದೇಯ್ಯಂ ಚೀವರಂ ಪರಿಭುಞ್ಜೇಯ್ಯಾ"ತಿ? "ಏತದೇವ, ಭನ್ತೇ, ವರಂ - ಯಂ ಖತ್ತಿಯಮಹಾಸಾಲಾನಂ ವಾ...ಪೇ॰... ಸದ್ಧಾದೇಯ್ಯಂ ಚೀವರಂ ಪರಿಭುಞ್ಜೇಯ್ಯ, ದುಕ್ಖಞ್ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ, ಯಂ ಬಲವಾ ಪುರಿಸೋ ತತ್ತೇನ ಅಯೋಪಟ್ಟೇನ ಆದಿತ್ತೇನ ಸಮ್ಪಜ್ಜಲಿತೇನ ಸಜೋತಿಭೂತೇನ ಕಾಯಂ ಸಮ್ಪಲಿವೇಠೇಯ್ಯಾ"ತಿ।

"ಆರೋಚಯಾಮಿ ವೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಟಿವೇದಯಾಮಿ ವೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯಥಾ ಏತದೇವ ತಸ್ಸ ವರಂ ದುಸ್ಸೀಲಸ್ಸ...ಪೇ॰... ಕಸಮ್ಬುಜಾತಸ್ಸ ಯಂ ಬಲವಾ ಪುರಿಸೋ ತತ್ತೇನ ಅಯೋಪಟ್ಟೇನ ಆದಿತ್ತೇನ ಸಮ್ಪಜ್ಜಲಿತೇನ ಸಜೋತಿಭೂತೇನ ಕಾಯಂ ಸಮ್ಪಲಿವೇಠೇಯ್ಯ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ತತೋನಿದಾನಞ್ಹಿ ಸೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮರಣಂ ವಾ ನಿಗಚ್ಛೇಯ್ಯ ಮರಣಮತ್ತಂ ವಾ ದುಕ್ಖಂ, ನ ತ್ವೇವ ತಪ್ಪಚ್ಚಯಾ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಅಪಾಯಂ ದುಗ್ಗತಿಂ ವಿನಿಪಾತಂ ನಿರಯಂ ಉಪಪಜ್ಜೇಯ್ಯ। ಯಞ್ಚ ಖೋ ಸೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದುಸ್ಸೀಲೋ...ಪೇ॰... ಕಸಮ್ಬುಜಾತೋ ಖತ್ತಿಯಮಹಾಸಾಲಾನಂ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಮಹಾಸಾಲಾನಂ ವಾ ಗಹಪತಿಮಹಾಸಾಲಾನಂ ವಾ ಸದ್ಧಾದೇಯ್ಯಂ ಚೀವರಂ ಪರಿಭುಞ್ಜತಿ, ತಞ್ಹಿ ತಸ್ಸ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಹೋತಿ ದೀಘರತ್ತಂ ಅಹಿತಾಯ ದುಕ್ಖಾಯ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಅಪಾಯಂ ದುಗ್ಗತಿಂ ವಿನಿಪಾತಂ ನಿರಯಂ ಉಪಪಜ್ಜತಿ।

"ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಥ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕತಮಂ ನು ಖೋ ವರಂ - ಯಂ ಬಲವಾ ಪುರಿಸೋ ತತ್ತೇನ ಅಯೋಸಙ್ಕುನಾ ಮುಖಂ ವಿವರಿತ್ವಾ ತತ್ತಂ ಲೋಹಗುಳಂ ಆದಿತ್ತಂ ಸಮ್ಪಜ್ಜಲಿತಂ ಸಜೋತಿಭೂತಂ ಮುಖೇ ಪಕ್ಖಿಪೇಯ್ಯ - ತಂ ತಸ್ಸ ಓಟ್ಠಮ್ಪಿ ದಹೇಯ್ಯ [ಡಹೇಯ್ಯ (ಕತ್ಥಚಿ)] ಮುಖಮ್ಪಿ ದಹೇಯ್ಯ ಜಿವ್ಹಮ್ಪಿ ದಹೇಯ್ಯ ಕಣ್ಠಮ್ಪಿ ದಹೇಯ್ಯ ಉರಮ್ಪಿ [ಮ॰ ನಿ॰ ೩.೨೬೦ ದೇವದೂತಸುತ್ತೇ ಪನ "ಉದರಮ್ಪಿ" ಇತಿ ವಿದೇಸಪಾಠೋ ದಿಸ್ಸತಿ] ದಹೇಯ್ಯ ಅನ್ತಮ್ಪಿ ಅನ್ತಗುಣಮ್ಪಿ ಆದಾಯ ಅಧೋಭಾಗಾ [ಅಧೋಭಾಗಂ (ಕ॰)] ನಿಕ್ಖಮೇಯ್ಯ, ಯಂ ವಾ ಖತ್ತಿಯಮಹಾಸಾಲಾನಂ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಮಹಾಸಾಲಾನಂ ವಾ ಗಹಪತಿಮಹಾಸಾಲಾನಂ ವಾ ಸದ್ಧಾದೇಯ್ಯಂ ಪಿಣ್ಡಪಾತಂ ಪರಿಭುಞ್ಜೇಯ್ಯಾ"ತಿ? "ಏತದೇವ, ಭನ್ತೇ, ವರಂ - ಯಂ ಖತ್ತಿಯಮಹಾಸಾಲಾನಂ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಮಹಾಸಾಲಾನಂ ವಾ ಗಹಪತಿಮಹಾಸಾಲಾನಂ ವಾ ಸದ್ಧಾದೇಯ್ಯಂ ಪಿಣ್ಡಪಾತಂ ಪರಿಭುಞ್ಜೇಯ್ಯ, ದುಕ್ಖಞ್ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ, ಯಂ ಬಲವಾ ಪುರಿಸೋ ತತ್ತೇನ ಅಯೋಸಙ್ಕುನಾ ಮುಖಂ ವಿವರಿತ್ವಾ ತತ್ತಂ ಲೋಹಗುಳಂ ಆದಿತ್ತಂ ಸಮ್ಪಜ್ಜಲಿತಂ ಸಜೋತಿಭೂತಂ ಮುಖೇ ಪಕ್ಖಿಪೇಯ್ಯ - ತಂ ತಸ್ಸ ಓಟ್ಠಮ್ಪಿ ದಹೇಯ್ಯ ಮುಖಮ್ಪಿ ದಹೇಯ್ಯ ಜಿವ್ಹಮ್ಪಿ ದಹೇಯ್ಯ ಕಣ್ಠಮ್ಪಿ ದಹೇಯ್ಯ ಉರಮ್ಪಿ ದಹೇಯ್ಯ ಅನ್ತಮ್ಪಿ ಅನ್ತಗುಣಮ್ಪಿ ಆದಾಯ ಅಧೋಭಾಗಂ ನಿಕ್ಖಮೇಯ್ಯಾ"ತಿ।

"ಆರೋಚಯಾಮಿ ವೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಟಿವೇದಯಾಮಿ ವೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯಥಾ ಏತದೇವ ತಸ್ಸ ವರಂ ದುಸ್ಸೀಲಸ್ಸ...ಪೇ॰... ಕಸಮ್ಬುಜಾತಸ್ಸ ಯಂ ಬಲವಾ ಪುರಿಸೋ ತತ್ತೇನ ಅಯೋಸಙ್ಕುನಾ ಮುಖಂ ವಿವರಿತ್ವಾ ತತ್ತಂ ಲೋಹಗುಳಂ ಆದಿತ್ತಂ ಸಮ್ಪಜ್ಜಲಿತಂ ಸಜೋತಿಭೂತಂ ಮುಖೇ ಪಕ್ಖಿಪೇಯ್ಯ - ತಂ ತಸ್ಸ ಓಟ್ಠಮ್ಪಿ ದಹೇಯ್ಯ ಮುಖಮ್ಪಿ ದಹೇಯ್ಯ ಜಿವ್ಹಮ್ಪಿ ದಹೇಯ್ಯ ಕಣ್ಠಮ್ಪಿ ದಹೇಯ್ಯ ಉರಮ್ಪಿ ದಹೇಯ್ಯ ಅನ್ತಮ್ಪಿ ಅನ್ತಗುಣಮ್ಪಿ ಆದಾಯ ಅಧೋಭಾಗಂ ನಿಕ್ಖಮೇಯ್ಯ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ತತೋನಿದಾನಞ್ಹಿ ಸೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮರಣಂ ವಾ ನಿಗಚ್ಛೇಯ್ಯ ಮರಣಮತ್ತಂ ವಾ ದುಕ್ಖಂ, ನ ತ್ವೇವ ತಪ್ಪಚ್ಚಯಾ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಅಪಾಯಂ ದುಗ್ಗತಿಂ ವಿನಿಪಾತಂ ನಿರಯಂ ಉಪಪಜ್ಜೇಯ್ಯ। ಯಞ್ಚ ಖೋ ಸೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದುಸ್ಸೀಲೋ ಪಾಪಧಮ್ಮೋ...ಪೇ॰... ಕಸಮ್ಬುಜಾತೋ ಖತ್ತಿಯಮಹಾಸಾಲಾನಂ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಮಹಾಸಾಲಾನಂ ವಾ ಗಹಪತಿಮಹಾಸಾಲಾನಂ ವಾ ಸದ್ಧಾದೇಯ್ಯಂ ಪಿಣ್ಡಪಾತಂ ಪರಿಭುಞ್ಜತಿ, ತಞ್ಹಿ ತಸ್ಸ ಹೋತಿ ದೀಘರತ್ತಂ ಅಹಿತಾಯ ದುಕ್ಖಾಯ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಅಪಾಯಂ ದುಗ್ಗತಿಂ ವಿನಿಪಾತಂ ನಿರಯಂ ಉಪಪಜ್ಜತಿ।

“ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಥ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕತಮಂ ನು ಖೋ ವರಂ - ಯಂ ಬಲವಾ ಪುರಿಸೋ ಸೀಸೇ ವಾ ಗಹೇತ್ವಾ ಖನ್ಧೇ ವಾ ಗಹೇತ್ವಾ ತತ್ತಂ ಅಯೋಮಞ್ಚಂ ವಾ ಅಯೋಪೀಠಂ ವಾ ಅಭಿನಿಸೀದಾಪೇಯ್ಯ ವಾ ಅಭಿನಿಪಜ್ಜಾಪೇಯ್ಯ ವಾ, ಯಂ ವಾ ಖತ್ತಿಯಮಹಾಸಾಲಾನಂ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಮಹಾಸಾಲಾನಂ ವಾ ಗಹಪತಿಮಹಾಸಾಲಾನಂ ವಾ ಸದ್ಧಾದೇಯ್ಯಂ ಮಞ್ಚಪೀಠಂ [ಮಞ್ಚಂ ವಾ ಪೀಠಂ ವಾ (ಕ॰)] ಪರಿಭುಞ್ಜೇಯ್ಯಾ”ತಿ? “ಏತದೇವ, ಭನ್ತೇ, ವರಂ - ಯಂ ಖತ್ತಿಯಮಹಾಸಾಲಾನಂ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಮಹಾಸಾಲಾನಂ ವಾ ಗಹಪತಿಮಹಾಸಾಲಾನಂ ವಾ ಸದ್ಧಾದೇಯ್ಯಂ ಮಞ್ಚಪೀಠಂ ಪರಿಭುಞ್ಜೇಯ್ಯ, ದುಕ್ಖಞ್ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ, ಯಂ ಬಲವಾ ಪುರಿಸೋ ಸೀಸೇ ವಾ ಗಹೇತ್ವಾ ಖನ್ಧೇ ವಾ ಗಹೇತ್ವಾ ತತ್ತಂ ಅಯೋಮಞ್ಚಂ ವಾ ಅಯೋಪೀಠಂ ವಾ ಅಭಿನಿಸೀದಾಪೇಯ್ಯ ವಾ ಅಭಿನಿಪಜ್ಜಾಪೇಯ್ಯ ವಾ”ತಿ।

“ಆರೋಚಯಾಮಿ ವೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಟಿವೇದಯಾಮಿ ವೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯಥಾ ಏತದೇವ ತಸ್ಸ ವರಂ ದುಸ್ಸೀಲಸ್ಸ…ಪೇ॰… ಕಸಮ್ಬುಜಾತಸ್ಸ ಯಂ ಬಲವಾ ಪುರಿಸೋ ಸೀಸೇ ವಾ ಗಹೇತ್ವಾ ಖನ್ಧೇ ವಾ ಗಹೇತ್ವಾ ತತ್ತಂ ಅಯೋಮಞ್ಚಂ ವಾ ಅಯೋಪೀಠಂ ವಾ ಅಭಿನಿಸೀದಾಪೇಯ್ಯ ವಾ ಅಭಿನಿಪಜ್ಜಾಪೇಯ್ಯ ವಾ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ತತೋನಿದಾನಞ್ಹಿ ಸೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮರಣಂ ವಾ ನಿಗಚ್ಛೇಯ್ಯ ಮರಣಮತ್ತಂ ವಾ ದುಕ್ಖಂ, ನ ತ್ವೇವ ತಪ್ಪಚ್ಚಯಾ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಅಪಾಯಂ ದುಗ್ಗತಿಂ ವಿನಿಪಾತಂ ನಿರಯಂ ಉಪಪಜ್ಜೇಯ್ಯ। ಯಞ್ಚ ಖೋ ಸೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದುಸ್ಸೀಲೋ ಪಾಪಧಮ್ಮೋ…ಪೇ॰… ಕಸಮ್ಬುಜಾತೋ ಖತ್ತಿಯಮಹಾಸಾಲಾನಂ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಮಹಾಸಾಲಾನಂ ವಾ ಗಹಪತಿಮಹಾಸಾಲಾನಂ ವಾ ಸದ್ಧಾದೇಯ್ಯಂ ಮಞ್ಚಪೀಠಂ ಪರಿಭುಞ್ಜತಿ। ತಞ್ಹಿ ತಸ್ಸ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಹೋತಿ ದೀಘರತ್ತಂ ಅಹಿತಾಯ ದುಕ್ಖಾಯ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಅಪಾಯಂ ದುಗ್ಗತಿಂ ವಿನಿಪಾತಂ ನಿರಯಂ ಉಪಪಜ್ಜತಿ।

“ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಥ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕತಮಂ ನು ಖೋ ವರಂ - ಯಂ ಬಲವಾ ಪುರಿಸೋ ಉದ್ಧಂಪಾದಂ ಅಧೋಸಿರಂ ಗಹೇತ್ವಾ ತತ್ತಾಯ ಲೋಹಕುಮ್ಭಿಯಾ ಪಕ್ಖಿಪೇಯ್ಯ ಆದಿತ್ತಾಯ ಸಮ್ಪಜ್ಜಲಿತಾಯ ಸಜೋತಿಭೂತಾಯ - ಸೋ ತತ್ಥ ಫೇಣುದ್ದೇಹಕಂ ಪಚ್ಚಮಾನೋ ಸಕಿಮ್ಪಿ ಉದ್ಧಂ ಗಚ್ಛೇಯ್ಯ ಸಕಿಮ್ಪಿ ಅಧೋ ಗಚ್ಛೇಯ್ಯ ಸಕಿಮ್ಪಿ ತಿರಿಯಂ ಗಚ್ಛೇಯ್ಯ, ಯಂ ವಾ ಖತ್ತಿಯಮಹಾಸಾಲಾನಂ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಮಹಾಸಾಲಾನಂ ವಾ ಗಹಪತಿಮಹಾಸಾಲಾನಂ ವಾ ಸದ್ಧಾದೇಯ್ಯಂ ವಿಹಾರಂ ಪರಿಭುಞ್ಜೇಯ್ಯಾ”ತಿ? “ಏತದೇವ, ಭನ್ತೇ, ವರಂ - ಯಂ ಖತ್ತಿಯಮಹಾಸಾಲಾನಂ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಮಹಾಸಾಲಾನಂ ವಾ ಗಹಪತಿಮಹಾಸಾಲಾನಂ ವಾ ಸದ್ಧಾದೇಯ್ಯಂ ವಿಹಾರಂ ಪರಿಭುಞ್ಜೇಯ್ಯ, ದುಕ್ಖಞ್ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ, ಯಂ ಬಲವಾ ಪುರಿಸೋ ಉದ್ಧಂಪಾದಂ ಅಧೋಸಿರಂ ಗಹೇತ್ವಾ ತತ್ತಾಯ ಲೋಹಕುಮ್ಭಿಯಾ ಪಕ್ಖಿಪೇಯ್ಯ ಆದಿತ್ತಾಯ ಸಮ್ಪಜ್ಜಲಿತಾಯ ಸಜೋತಿಭೂತಾಯ - ಸೋ ತತ್ಥ ಫೇಣುದ್ದೇಹಕಂ ಪಚ್ಚಮಾನೋ ಸಕಿಮ್ಪಿ ಉದ್ಧಂ ಗಚ್ಛೇಯ್ಯ ಸಕಿಮ್ಪಿ ಅಧೋ ಗಚ್ಛೇಯ್ಯ ಸಕಿಮ್ಪಿ ತಿರಿಯಂ ಗಚ್ಛೇಯ್ಯಾ”ತಿ।

“ಆರೋಚಯಾಮಿ ವೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಟಿವೇದಯಾಮಿ ವೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯಥಾ ಏತದೇವ ತಸ್ಸ ವರಂ ದುಸ್ಸೀಲಸ್ಸ ಪಾಪಧಮ್ಮಸ್ಸ…ಪೇ॰… ಕಸಮ್ಬುಜಾತಸ್ಸ ಯಂ ಬಲವಾ ಪುರಿಸೋ ಉದ್ಧಂಪಾದಂ ಅಧೋಸಿರಂ ಗಹೇತ್ವಾ…ಪೇ॰… ಸಕಿಮ್ಪಿ ತಿರಿಯಂ ಗಚ್ಛೇಯ್ಯ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ತತೋನಿದಾನಞ್ಹಿ ಸೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮರಣಂ ವಾ ನಿಗಚ್ಛೇಯ್ಯ ಮರಣಮತ್ತಂ ವಾ ದುಕ್ಖಂ, ನ ತ್ವೇವ ತಪ್ಪಚ್ಚಯಾ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಅಪಾಯಂ ದುಗ್ಗತಿಂ ವಿನಿಪಾತಂ ನಿರಯಂ ಉಪಪಜ್ಜೇಯ್ಯ। ಯಞ್ಚ ಖೋ ಸೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದುಸ್ಸೀಲೋ ಪಾಪಧಮ್ಮೋ…ಪೇ॰… ಕಸಮ್ಬುಜಾತೋ ಖತ್ತಿಯಮಹಾಸಾಲಾನಂ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಮಹಾಸಾಲಾನಂ ವಾ ಗಹಪತಿಮಹಾಸಾಲಾನಂ ವಾ ಸದ್ಧಾದೇಯ್ಯಂ ವಿಹಾರಂ ಪರಿಭುಞ್ಜತಿ । ತಞ್ಹಿ ತಸ್ಸ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಹೋತಿ ದೀಘರತ್ತಂ ಅಹಿತಾಯ ದುಕ್ಖಾಯ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಅಪಾಯಂ ದುಗ್ಗತಿಂ ವಿನಿಪಾತಂ ನಿರಯಂ ಉಪಪಜ್ಜತಿ।

“ತಸ್ಮಾತಿಹ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏವಂ ಸಿಕ್ಖಿತಬ್ಬಂ - ‘ಯೇಸಞ್ಚ [ಯೇಸಂ (?)] ಮಯಂ ಪರಿಭುಞ್ಜಾಮ ಚೀವರಪಿಣ್ಡಪಾತಸೇನಾಸನಗಿಲಾನಪ್ಪಚ್ಚಯಭೇಸಜ್ಜಪರಿಕ್ಖಾರಂ [… ಪರಿಕ್ಖಾರಾನಂ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕ॰)] ತೇಸಂ ತೇ ಕಾರಾ ಮಹಪ್ಫಲಾ ಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ ಮಹಾನಿಸಂಸಾ, ಅಮ್ಹಾಕಞ್ಚೇವಾಯಂ ಪಬ್ಬಜ್ಜಾ ಅವಞ್ಝಾ ಭವಿಸ್ಸತಿ ಸಫಲಾ ಸಉದ್ರಯಾ’ತಿ। ಏವಞ್ಹಿ ವೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ,

ಸಿಕ್ಖಿತಬ್ಬಂ - ‘ಅತ್ತತ್ಥಂ ವಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮ್ಪಸ್ಸಮಾನೇನ ಅಲಮೇವ ಅಪ್ಪಮಾದೇನ ಸಮ್ಪಾದೇತುಂ; ಪರತ್ಥಂ ವಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮ್ಪಸ್ಸಮಾನೇನ ಅಲಮೇವ ಅಪ್ಪಮಾದೇನ ಸಮ್ಪಾದೇತುಂ; ಉಭಯತ್ಥಂ ವಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮ್ಪಸ್ಸಮಾನೇನ ಅಲಮೇವ ಅಪ್ಪಮಾದೇನ ಸಮ್ಪಾದೇತು’”ನ್ತಿ।

ಇದಮವೋಚ ಭಗವಾ [ಇದಮವೋಚ ಭಗವಾ…ಪೇ॰… (ಕ॰)]। ಇಮಸ್ಮಿಞ್ಚ ಪನ ವೇಯ್ಯಾಕರಣಸ್ಮಿಂ ಭಞ್ಞಮಾನೇ ಸಟ್ಠಿಮತ್ತಾನಂ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಉಣ್ಹಂ ಲೋಹಿತಂ ಮುಖತೋ ಉಗ್ಗಞ್ಛಿ [ಉಗ್ಗಚ್ಛಿ (ಕ॰)]। ಸಟ್ಠಿಮತ್ತಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಸಿಕ್ಖಂ ಪಚ್ಚಕ್ಖಾಯ ಹೀನಾಯಾವತ್ತಿಂಸು - “ಸುದುಕ್ಕರಂ ಭಗವಾ, ಸುದುಕ್ಕರಂ ಭಗವಾ”ತಿ। ಸಟ್ಠಿಮತ್ತಾನಂ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಅನುಪಾದಾಯ ಆಸವೇಹಿ ಚಿತ್ತಾನಿ ವಿಮುಚ್ಚಿಂಸೂತಿ। ಅಟ್ಠಮಂ।

೯. ಸುನೇತ್ತಸುತ್ತಂ

೭೩. [ಅ॰ ನಿ॰ ೬.೫೪; ೭.೬೬] “ಭೂತಪುಬ್ಬಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸುನೇತ್ತೋ ನಾಮ ಸತ್ಥಾ ಅಹೋಸಿ ತಿತ್ಥಕರೋ ಕಾಮೇಸು ವೀತರಾಗೋ। ಸುನೇತ್ತಸ್ಸ ಖೋ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತ್ಥುನೋ ಅನೇಕಾನಿ ಸಾವಕಸತಾನಿ ಅಹೇಸುಂ। ಸುನೇತ್ತೋ ಸತ್ಥಾ ಸಾವಕಾನಂ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಸಹಬ್ಯತಾಯ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇಸಿ। ಯೇ ಖೋ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ [ಯೇ ಖೋ ಭಿಕ್ಖವೇ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰)], ಸುನೇತ್ತಸ್ಸ ಸತ್ಥುನೋ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಸಹಬ್ಯತಾಯ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇನ್ತಸ್ಸ ಚಿತ್ತಾನಿ ನಪ್ಪಸಾದೇಸುಂ ತೇ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಅಪಾಯಂ ದುಗ್ಗತಿಂ ವಿನಿಪಾತಂ ನಿರಯಂ ಉಪಪಜ್ಜಿಂಸು। ಯೇ ಖೋ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸುನೇತ್ತಸ್ಸ ಸತ್ಥುನೋ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಸಹಬ್ಯತಾಯ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇನ್ತಸ್ಸ ಚಿತ್ತಾನಿ ಪಸಾದೇಸುಂ ತೇ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಸುಗತಿಂ ಸಗ್ಗಂ ಲೋಕಂ ಉಪಪಜ್ಜಿಂಸು।

“ಭೂತಪುಬ್ಬಂ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮೂಗಪಕ್ಖೋ ನಾಮ ಸತ್ಥಾ ಅಹೋಸಿ…ಪೇ॰… ಅರನೇಮಿ ನಾಮ ಸತ್ಥಾ ಅಹೋಸಿ…ಪೇ॰… ಕುದ್ದಾಲಕೋ [ಕುದ್ದಾಲೋ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰)] ನಾಮ ಸತ್ಥಾ ಅಹೋಸಿ…ಪೇ॰… ಹತ್ಥಿಪಾಲೋ ನಾಮ ಸತ್ಥಾ ಅಹೋಸಿ…ಪೇ॰… ಜೋತಿಪಾಲೋ ನಾಮ ಸತ್ಥಾ ಅಹೋಸಿ…ಪೇ॰… ಅರಕೋ ನಾಮ ಸತ್ಥಾ ಅಹೋಸಿ ತಿತ್ಥಕರೋ ಕಾಮೇಸು ವೀತರಾಗೋ । ಅರಕಸ್ಸ ಖೋ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತ್ಥುನೋ ಅನೇಕಾನಿ ಸಾವಕಸತಾನಿ ಅಹೇಸುಂ। ಅರಕೋ ನಾಮ ಸತ್ಥಾ ಸಾವಕಾನಂ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಸಹಬ್ಯತಾಯ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇಸಿ। ಯೇ ಖೋ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಕಸ್ಸ ಸತ್ಥುನೋ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಸಹಬ್ಯತಾಯ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇನ್ತಸ್ಸ ಚಿತ್ತಾನಿ ನಪ್ಪಸಾದೇಸುಂ, ತೇ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಅಪಾಯಂ ದುಗ್ಗತಿಂ ವಿನಿಪಾತಂ ನಿರಯಂ ಉಪಪಜ್ಜಿಂಸು। ಯೇ ಖೋ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಕಸ್ಸ ಸತ್ಥುನೋ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಸಹಬ್ಯತಾಯ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇನ್ತಸ್ಸ ಚಿತ್ತಾನಿ ಪಸಾದೇಸುಂ, ತೇ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಸುಗತಿಂ ಸಗ್ಗಂ ಲೋಕಂ ಉಪಪಜ್ಜಿಂಸು।

“ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಥ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯೋ ಇಮೇ ಸತ್ತ ಸತ್ಥಾರೇ ತಿತ್ಥಕರೇ ಕಾಮೇಸು ವೀತರಾಗೇ ಅನೇಕಸತಪರಿವಾರೇ ಸಸಾವಕಸಙ್ಘೇ ಪದುಟ್ಠಚಿತ್ತೋ ಅಕ್ಕೋಸೇಯ್ಯ ಪರಿಭಾಸೇಯ್ಯ, ಬಹುಂ ಸೋ ಅಪುಞ್ಞಂ ಪಸವೇಯ್ಯಾ”ತಿ? “ಏವಂ, ಭನ್ತೇ”। “ಯೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಮೇ ಸತ್ತ ಸತ್ಥಾರೇ ತಿತ್ಥಕರೇ ಕಾಮೇಸು ವೀತರಾಗೇ ಅನೇಕಸತಪರಿವಾರೇ ಸಸಾವಕಸಙ್ಘೇ ಪದುಟ್ಠಚಿತ್ತೋ ಅಕ್ಕೋಸೇಯ್ಯ ಪರಿಭಾಸೇಯ್ಯ, ಬಹುಂ ಸೋ ಅಪುಞ್ಞಂ ಪಸವೇಯ್ಯ। ಯೋ ಏಕಂ ದಿಟ್ಠಿಸಮ್ಪನ್ನಂ ಪುಗ್ಗಲಂ ಪದುಟ್ಠಚಿತ್ತೋ ಅಕ್ಕೋಸತಿ ಪರಿಭಾಸತಿ, ಅಯಂ ತತೋ ಬಹುತರಂ ಅಪುಞ್ಞಂ ಪಸವತಿ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ನಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇತೋ ಬಹಿದ್ಧಾ ಏವರೂಪಿಂ ಖನ್ತಿಂ ವದಾಮಿ ಯಥಾಮಂ ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀಸು”।

“ತಸ್ಮಾತಿಹ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏವಂ ಸಿಕ್ಖಿತಬ್ಬಂ - ‘ನ ನೋ ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀಸು [ನ ತ್ವೇವ ಅಮ್ಹಂ ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀಸು (ಸ್ಯಾ॰) ಅಙ್ಗುತ್ತರನಿಕಾಯೇ ಅಞ್ಞಥಾ ದಿಸ್ಸತಿ] ಚಿತ್ತಾನಿ ಪದುಟ್ಠಾನಿ ಭವಿಸ್ಸನ್ತೀ’ತಿ। ಏವಞ್ಹಿ ವೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಿಕ್ಖಿತಬ್ಬ”ನ್ತಿ। ನವಮಂ।

೧೦. ಅರಕಸುತ್ತಂ

೭೪. “ಭೂತಪುಬ್ಬಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಕೋ ನಾಮ ಸತ್ಥಾ ಅಹೋಸಿ ತಿತ್ಥಕರೋ ಕಾಮೇಸು ವೀತರಾಗೋ। ಅರಕಸ್ಸ ಖೋ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತ್ಥುನೋ ಅನೇಕಾನಿ ಸಾವಕಸತಾನಿ ಅಹೇಸುಂ। ಅರಕೋ ಸತ್ಥಾ ಸಾವಕಾನಂ ಏವಂ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತಿ - ಅಪ್ಪಕಂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಜೀವಿತಂ ಮನುಸ್ಸಾನಂ ಪರಿತ್ತಂ ಲಹುಕಂ [ಲಹುಸಂ (ಟೀಕಾ)] ಬಹುದುಕ್ಖಂ ಬಹುಪಾಯಾಸಂ ಮನ್ತಾಯಂ [ಮನ್ತಾಯ (ಸಬ್ಬತ್ಥ) ಟೀಕಾ ಪಸ್ಸಿತಬ್ಬಾ] ಬೋದ್ಧಬ್ಬಂ , ಕತ್ತಬ್ಬಂ ಕುಸಲಂ, ಚರಿತಬ್ಬಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ, ನತ್ಥಿ ಜಾತಸ್ಸ ಅಮರಣಂ।

“ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ , ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ತಿಣಗ್ಗೇ ಉಸ್ಸಾವಬಿನ್ದು ಸೂರಿಯೇ ಉಗ್ಗಚ್ಛನ್ತೇ ಖಿಪ್ಪಂಯೇವ ಪಟಿವಿಗಚ್ಛತಿ, ನ ಚಿರಟ್ಠಿತಿಕಂ ಹೋತಿ; ಏವಮೇವಂ ಖೋ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಉಸ್ಸಾವಬಿನ್ದೂಪಮಂ ಜೀವಿತಂ ಮನುಸ್ಸಾನಂ ಪರಿತ್ತಂ ಲಹುಕಂ ಬಹುದುಕ್ಖಂ ಬಹುಪಾಯಾಸಂ ಮನ್ತಾಯಂ ಬೋದ್ಧಬ್ಬಂ, ಕತ್ತಬ್ಬಂ ಕುಸಲಂ, ಚರಿತಬ್ಬಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ, ನತ್ಥಿ ಜಾತಸ್ಸ ಅಮರಣಂ।

“ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಥುಲ್ಲಫುಸಿತಕೇ ದೇವೇ ವಸ್ಸನ್ತೇ ಉದಕಬುಬ್ಬುಳಂ [ಉದಕಪುಪ್ಫುಳಂ (ಕ॰)] ಖಿಪ್ಪಂಯೇವ ಪಟಿವಿಗಚ್ಛತಿ, ನ ಚಿರಟ್ಠಿತಿಕಂ ಹೋತಿ; ಏವಮೇವಂ ಖೋ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಉದಕಬುಬ್ಬುಳೂಪಮಂ ಜೀವಿತಂ ಮನುಸ್ಸಾನಂ ಪರಿತ್ತಂ ಲಹುಕಂ ಬಹುದುಕ್ಖಂ ಬಹುಪಾಯಾಸಂ ಮನ್ತಾಯಂ ಬೋದ್ಧಬ್ಬಂ, ಕತ್ತಬ್ಬಂ ಕುಸಲಂ, ಚರಿತಬ್ಬಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ, ನತ್ಥಿ ಜಾತಸ್ಸ ಅಮರಣಂ।

“ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಉದಕೇ ದಣ್ಡರಾಜಿ ಖಿಪ್ಪಂಯೇವ ಪಟಿವಿಗಚ್ಛತಿ, ನ ಚಿರಟ್ಠಿತಿಕಾ ಹೋತಿ; ಏವಮೇವಂ ಖೋ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಉದಕೇ ದಣ್ಡರಾಜೂಪಮಂ ಜೀವಿತಂ ಮನುಸ್ಸಾನಂ ಪರಿತ್ತಂ…ಪೇ॰… ನತ್ಥಿ ಜಾತಸ್ಸ ಅಮರಣಂ।

“ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ನದೀ ಪಬ್ಬತೇಯ್ಯಾ ದೂರಙ್ಗಮಾ ಸೀಘಸೋತಾ ಹಾರಹಾರಿನೀ, ನತ್ಥಿ ಸೋ ಖಣೋ ವಾ ಲಯೋ ವಾ ಮುಹುತ್ತೋ ವಾ ಯಂ ಸಾ [ಯಾಯ (ಕ॰)] ಆವತ್ತತಿ [ಧರತಿ (ಸೀ॰), ಧರತೀ (ಸ್ಯಾ॰), ಅವತಿಟ್ಠೇಯ್ಯ (?)], ಅಥ ಖೋ ಸಾ ಗಚ್ಛತೇವ ವತ್ತತೇವ ಸನ್ದತೇವ; ಏವಮೇವಂ ಖೋ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ನದೀಪಬ್ಬತೇಯ್ಯೂಪಮಂ ಜೀವಿತಂ ಮನುಸ್ಸಾನಂ ಪರಿತ್ತಂ ಲಹುಕಂ…ಪೇ॰… ನತ್ಥಿ ಜಾತಸ್ಸ ಅಮರಣಂ।

“ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಬಲವಾ ಪುರಿಸೋ ಜಿವ್ಹಗ್ಗೇ ಖೇಳಪಿಣ್ಡಂ ಸಂಯೂಹಿತ್ವಾ ಅಕಸಿರೇನೇವ ವಮೇಯ್ಯ [ಪತಾಪೇಯ್ಯ (ಕ॰)]; ಏವಮೇವಂ ಖೋ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಖೇಳಪಿಣ್ಡೂಪಮಂ ಜೀವಿತಂ ಮನುಸ್ಸಾನಂ ಪರಿತ್ತಂ…ಪೇ॰… ನತ್ಥಿ ಜಾತಸ್ಸ ಅಮರಣಂ।

“ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ದಿವಸಂಸನ್ತತ್ತೇ ಅಯೋಕಟಾಹೇ ಮಂಸಪೇಸಿ [ಮಂಸಪೇಸೀ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰)] ಪಕ್ಖಿತ್ತಾ ಖಿಪ್ಪಂಯೇವ ಪಟಿವಿಗಚ್ಛತಿ, ನ ಚಿರಟ್ಠಿತಿಕಾ ಹೋತಿ; ಏವಮೇವಂ ಖೋ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಮಂಸಪೇಸೂಪಮಂ ಜೀವಿತಂ ಮನುಸ್ಸಾನಂ ಪರಿತ್ತಂ…ಪೇ॰… ನತ್ಥಿ ಜಾತಸ್ಸ ಅಮರಣಂ।

“ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಗಾವೀ ವಜ್ಝಾ ಆಘಾತನಂ ನೀಯಮಾನಾ ಯಂ ಯದೇವ ಪಾದಂ ಉದ್ಧರತಿ, ಸನ್ತಿಕೇವ ಹೋತಿ ವಧಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕೇವ ಮರಣಸ್ಸ; ಏವಮೇವಂ ಖೋ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಗೋವಜ್ಝೂಪಮಂ [ಗಾವೀವಜ್ಝೂಪಮಂ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰)] ಜೀವಿತಂ ಮನುಸ್ಸಾನಂ ಪರಿತ್ತಂ ಲಹುಕಂ ಬಹುದುಕ್ಖಂ ಬಹುಪಾಯಾಸಂ ಮನ್ತಾಯಂ ಬೋದ್ಧಬ್ಬಂ, ಕತ್ತಬ್ಬಂ ಕುಸಲಂ, ಚರಿತಬ್ಬಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ, ನತ್ಥಿ ಜಾತಸ್ಸ ಅಮರಣ”ನ್ತಿ।

“ತೇನ ಖೋ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮಯೇನ ಮನುಸ್ಸಾನಂ ಸಟ್ಠಿವಸ್ಸಸಹಸ್ಸಾನಿ ಆಯುಪ್ಪಮಾಣಂ ಅಹೋಸಿ, ಪಞ್ಚವಸ್ಸಸತಿಕಾ ಕುಮಾರಿಕಾ ಅಲಂಪತೇಯ್ಯಾ ಅಹೋಸಿ। ತೇನ ಖೋ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮಯೇನ ಮನುಸ್ಸಾನಂ ಛಳೇವ ಆಬಾಧಾ ಅಹೇಸುಂ - ಸೀತಂ, ಉಣ್ಹಂ, ಜಿಘಚ್ಛಾ, ಪಿಪಾಸಾ, ಉಚ್ಚಾರೋ, ಪಸ್ಸಾವೋ। ಸೋ ಹಿ ನಾಮ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಕೋ ಸತ್ಥಾ ಏವಂ ದೀಘಾಯುಕೇಸು ಮನುಸ್ಸೇಸು ಏವಂ ಚಿರಟ್ಠಿತಿಕೇಸು ಏವಂ ಅಪ್ಪಾಬಾಧೇಸು ಸಾವಕಾನಂ ಏವಂ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇಸ್ಸತಿ - ‘ಅಪ್ಪಕಂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ,

ಜೀವಿತಂ ಮನುಸ್ಸಾನಂ ಪರಿತ್ತಂ ಲಹುಕಂ ಬಹುದುಕ್ಖಂ ಬಹುಪಾಯಾಸಂ ಮನ್ತಾಯಂ ಬೋದ್ಧಬ್ಬಂ, ಕತ್ತಬ್ಬಂ ಕುಸಲಂ, ಚರಿತಬ್ಬಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ, ನತ್ಥಿ ಜಾತಸ್ಸ ಅಮರಣ'''ನ್ತಿ।

"ಏತರಹಿ ತಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮ್ಮಾ ವದಮಾನೋ ವದೇಯ್ಯ - 'ಅಪ್ಪಕಂ ಜೀವಿತಂ ಮನುಸ್ಸಾನಂ ಪರಿತ್ತಂ ಲಹುಕಂ ಬಹುದುಕ್ಖಂ ಬಹುಪಾಯಾಸಂ ಮನ್ತಾಯಂ ಬೋದ್ಧಬ್ಬಂ, ಕತ್ತಬ್ಬಂ ಕುಸಲಂ, ಚರಿತಬ್ಬಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ, ನತ್ಥಿ ಜಾತಸ್ಸ ಅಮರಣ'ನ್ತಿ। ಏತರಹಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ , ಯೋ ಚಿರಂ ಜೀವತಿ ಸೋ ವಸ್ಸಸತಂ ಅಪ್ಪಂ ವಾ ಭಿಯ್ಯೋ। ವಸ್ಸಸತಂ ಖೋ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಜೀವನ್ತೋ ತೀಣಿಯೇವ ಉತುಸತಾನಿ ಜೀವತಿ - ಉತುಸತಂ ಹೇಮನ್ತಾನಂ, ಉತುಸತಂ ಗಿಮ್ಹಾನಂ, ಉತುಸತಂ ವಸ್ಸಾನಂ। ತೀಣಿ ಖೋ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಉತುಸತಾನಿ ಜೀವನ್ತೋ ದ್ವಾದಸ [ದ್ವಾದಸಂ (ಸೀ॰ ಕ॰)] ಯೇವ ಮಾಸಸತಾನಿ ಜೀವತಿ - ಚತ್ತಾರಿ ಮಾಸಸತಾನಿ ಹೇಮನ್ತಾನಂ , ಚತ್ತಾರಿ ಮಾಸಸತಾನಿ ಗಿಮ್ಹಾನಂ, ಚತ್ತಾರಿ ಮಾಸಸತಾನಿ ವಸ್ಸಾನಂ। ದ್ವಾದಸ ಖೋ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಾಸಸತಾನಿ ಜೀವನ್ತೋ ಚತುವೀಸತಿಯೇವ ಅದ್ಧಮಾಸಸತಾನಿ ಜೀವತಿ - ಅಟ್ಠದ್ಧಮಾಸಸತಾನಿ ಹೇಮನ್ತಾನಂ, ಅಟ್ಠದ್ಧಮಾಸಸತಾನಿ ಗಿಮ್ಹಾನಂ, ಅಟ್ಠದ್ಧಮಾಸಸತಾನಿ ವಸ್ಸಾನಂ। ಚತುವೀಸತಿ ಖೋ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅದ್ಧಮಾಸಸತಾನಿ ಜೀವನ್ತೋ ಛತ್ತಿಂಸಂಯೇವ ರತ್ತಿಸಹಸ್ಸಾನಿ ಜೀವತಿ - ದ್ವಾದಸ ರತ್ತಿಸಹಸ್ಸಾನಿ ಹೇಮನ್ತಾನಂ, ದ್ವಾದಸ ರತ್ತಿಸಹಸ್ಸಾನಿ ಗಿಮ್ಹಾನಂ, ದ್ವಾದಸ ರತ್ತಿಸಹಸ್ಸಾನಿ ವಸ್ಸಾನಂ। ಛತ್ತಿಂಸಂ ಖೋ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರತ್ತಿಸಹಸ್ಸಾನಿ ಜೀವನ್ತೋ ದ್ವೇಸತ್ತತಿಯೇವ [ದ್ವೇಸತ್ತತಿಞ್ಞೇವ (ಸ್ಯಾ॰), ದ್ವೇಸತ್ತತಿಞ್ಚೇವ (ಕ॰)] ಭತ್ತಸಹಸ್ಸಾನಿ ಭುಞ್ಜತಿ - ಚತುವೀಸತಿ ಭತ್ತಸಹಸ್ಸಾನಿ ಹೇಮನ್ತಾನಂ, ಚತುವೀಸತಿ ಭತ್ತಸಹಸ್ಸಾನಿ ಗಿಮ್ಹಾನಂ, ಚತುವೀಸತಿ ಭತ್ತಸಹಸ್ಸಾನಿ ವಸ್ಸಾನಂ ಸದ್ಧಿಂ ಮಾತುಥಞ್ಞಾಯ ಸದ್ಧಿಂ ಭತ್ತನ್ತರಾಯೇನ।

"ತತ್ರಿಮೇ ಭತ್ತನ್ತರಾಯಾ ಕಪಿಮಿದ್ಧೋಪಿ ಭತ್ತಂ ನ ಭುಞ್ಜತಿ, ದುಕ್ಖಿತೋಪಿ ಭತ್ತಂ ನ ಭುಞ್ಜತಿ, ಬ್ಯಾಧಿತೋಪಿ ಭತ್ತಂ ನ ಭುಞ್ಜತಿ, ಉಪೋಸಥಿಕೋಪಿ ಭತ್ತಂ ನ ಭುಞ್ಜತಿ , ಅಲಾಭಕೇನಪಿ ಭತ್ತಂ ನ ಭುಞ್ಜತಿ। ಇತಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಯಾ ವಸ್ಸಸತಾಯುಕಸ್ಸ ಮನುಸ್ಸಸ್ಸ ಆಯುಪಿ ಸಙ್ಖಾತೋ [ಸಙ್ಖಾತಂ (?)], ಆಯುಪ್ಪಮಾಣಮ್ಪಿ ಸಙ್ಖಾತಂ, ಉತೂಪಿ ಸಙ್ಖಾತಾ, ಸಂವಚ್ಛರಾಪಿ ಸಙ್ಖಾತಾ, ಮಾಸಾಪಿ ಸಙ್ಖಾತಾ, ಅದ್ಧಮಾಸಾಪಿ ಸಙ್ಖಾತಾ, ರತ್ತಿಪಿ ಸಙ್ಖಾತಾ, ದಿವಾಪಿ ಸಙ್ಖಾತಾ, ಭತ್ತಾಪಿ ಸಙ್ಖಾತಾ, ಭತ್ತನ್ತರಾಯಾಪಿ ಸಙ್ಖಾತಾ। ಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತ್ಥಾರಾ ಕರಣೀಯಂ ಸಾವಕಾನಂ ಹಿತೇಸಿನಾ ಅನುಕಮ್ಪಕೇನ ಅನುಕಮ್ಪಂ ಉಪಾದಾಯ; ಕತಂ ವೋ ತಂ ಮಯಾ ಏತಾನಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರುಕ್ಖಮೂಲಾನಿ ಏತಾನಿ ಸುಞ್ಞಾಗಾರಾನಿ। ಝಾಯಥ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಾ ಪಮಾದತ್ಥ; ಮಾ ಪಚ್ಛಾ ವಿಪ್ಪಟಿಸಾರಿನೋ ಅಹುವತ್ಥ। ಅಯಂ ವೋ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಅನುಸಾಸನೀ"ತಿ। ದಸಮಂ।

ಮಹಾವಗ್ಗೋ ಸತ್ತಮೋ।

ತಸ್ಸುದ್ದಾನಂ -

ಹಿರೀಸೂರಿಯಂ ಉಪಮಾ, ಧಮ್ಮಞ್ಞೂ ಪಾರಿಛತ್ತಕಂ।
ಸಕ್ಕಚ್ಚಂ ಭಾವನಾ ಅಗ್ಗಿ, ಸುನೇತ್ತಅರಕೇನ ಚಾತಿ॥

೮. ವಿನಯವಗ್ಗೋ

೧. ಪಠಮವಿನಯಧರಸುತ್ತಂ

೭೫. [ಪರಿ॰ ೩೨೭] ‘‘ಸತ್ತಹಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಭಿಕ್ಖು ವಿನಯಧರೋ ಹೋತಿ। ಕತಮೇಹಿ ಸತ್ತಹಿ? ಆಪತ್ತಿಂ ಜಾನಾತಿ, ಅನಾಪತ್ತಿಂ ಜಾನಾತಿ, ಲಹುಕಂ ಆಪತ್ತಿಂ ಜಾನಾತಿ, ಗರುಕಂ ಆಪತ್ತಿಂ ಜಾನಾತಿ, ಸೀಲವಾ ಹೋತಿ ಪಾತಿಮೋಕ್ಖಸಂವರಸಂವುತೋ ವಿಹರತಿ ಆಚಾರಗೋಚರಸಮ್ಪನ್ನೋ ಅಣುಮತ್ತೇಸು ವಜ್ಜೇಸು ಭಯದಸ್ಸಾವೀ ಸಮಾದಾಯ ಸಿಕ್ಖತಿ ಸಿಕ್ಖಾಪದೇಸು, ಚತುನ್ನಂ ಝಾನಾನಂ ಆಭಿಚೇತಸಿಕಾನಂ ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮಸುಖವಿಹಾರಾನಂ ನಿಕಾಮಲಾಭೀ ಹೋತಿ ಅಕಿಚ್ಛಲಾಭೀ ಅಕಸಿರಲಾಭೀ, ಆಸವಾನಂ ಖಯಾ ಅನಾಸವಂ ಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿಂ ಪಞ್ಞಾವಿಮುತ್ತಿಂ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ। ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತ್ತಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಭಿಕ್ಖು ವಿನಯಧರೋ ಹೋತೀ’’ತಿ। ಪಠಮಂ।

೨. ದುತಿಯವಿನಯಧರಸುತ್ತಂ

೭೬. [ಪರಿ॰ ೩೨೭] ‘‘ಸತ್ತಹಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಭಿಕ್ಖು ವಿನಯಧರೋ ಹೋತಿ। ಕತಮೇಹಿ ಸತ್ತಹಿ? ಆಪತ್ತಿಂ ಜಾನಾತಿ, ಅನಾಪತ್ತಿಂ ಜಾನಾತಿ, ಲಹುಕಂ ಆಪತ್ತಿಂ ಜಾನಾತಿ, ಗರುಕಂ ಆಪತ್ತಿಂ ಜಾನಾತಿ, ಉಭಯಾನಿ ಖೋ ಪನಸ್ಸ ಪಾತಿಮೋಕ್ಖಾನಿ ವಿತ್ಥಾರೇನ ಸ್ವಾಗತಾನಿ ಹೋನ್ತಿ ಸುವಿಭತ್ತಾನಿ ಸುಪ್ಪವತ್ತೀನಿ ಸುವಿನಿಚ್ಛಿತಾನಿ ಸುತ್ತಸೋ ಅನುಬ್ಯಞ್ಜನಸೋ, ಚತುನ್ನಂ ಝಾನಾನಂ ಆಭಿಚೇತಸಿಕಾನಂ ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮಸುಖವಿಹಾರಾನಂ ನಿಕಾಮಲಾಭೀ ಹೋತಿ ಅಕಿಚ್ಛಲಾಭೀ ಅಕಸಿರಲಾಭೀ, ಆಸವಾನಂ ಖಯಾ ಅನಾಸವಂ ಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿಂ ಪಞ್ಞಾವಿಮುತ್ತಿಂ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ। ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತ್ತಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಭಿಕ್ಖು ವಿನಯಧರೋ ಹೋತೀ’’ತಿ। ದುತಿಯಂ।

೩. ತತಿಯವಿನಯಧರಸುತ್ತಂ

೭೭. ‘‘ಸತ್ತಹಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಭಿಕ್ಖು ವಿನಯಧರೋ ಹೋತಿ। ಕತಮೇಹಿ ಸತ್ತಹಿ? ಆಪತ್ತಿಂ ಜಾನಾತಿ , ಅನಾಪತ್ತಿಂ ಜಾನಾತಿ, ಲಹುಕಂ ಆಪತ್ತಿಂ ಜಾನಾತಿ, ಗರುಕಂ ಆಪತ್ತಿಂ ಜಾನಾತಿ, ವಿನಯೇ ಖೋ ಪನ ಠಿತೋ ಹೋತಿ ಅಸಂಹೀರೋ, ಚತುನ್ನಂ ಝಾನಾನಂ ಆಭಿಚೇತಸಿಕಾನಂ ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮಸುಖವಿಹಾರಾನಂ ನಿಕಾಮಲಾಭೀ ಹೋತಿ ಅಕಿಚ್ಛಲಾಭೀ ಅಕಸಿರಲಾಭೀ, ಆಸವಾನಂ ಖಯಾ ಅನಾಸವಂ ಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿಂ ಪಞ್ಞಾವಿಮುತ್ತಿಂ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ। ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತ್ತಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಭಿಕ್ಖು ವಿನಯಧರೋ ಹೋತೀ’’ತಿ। ತತಿಯಂ।

೪. ಚತುತ್ಥವಿನಯಧರಸುತ್ತಂ

೭೮. [ಪರಿ॰ ೩೨೭] ‘‘ಸತ್ತಹಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಭಿಕ್ಖು ವಿನಯಧರೋ ಹೋತಿ। ಕತಮೇಹಿ ಸತ್ತಹಿ? ಆಪತ್ತಿಂ ಜಾನಾತಿ, ಅನಾಪತ್ತಿಂ ಜಾನಾತಿ, ಲಹುಕಂ ಆಪತ್ತಿಂ ಜಾನಾತಿ, ಗರುಕಂ ಆಪತ್ತಿಂ ಜಾನಾತಿ, ಅನೇಕವಿಹಿತಂ ಪುಬ್ಬೇನಿವಾಸಂ ಅನುಸ್ಸರತಿ, ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ - ಏಕಮ್ಪಿ ಜಾತಿಂ, ದ್ವೇಪಿ ಜಾತಿಯೋ…ಪೇ॰… ಇತಿ ಸಾಕಾರಂ ಸಉದ್ದೇಸಂ ಅನೇಕವಿಹಿತಂ ಪುಬ್ಬೇನಿವಾಸಂ ಅನುಸ್ಸರತಿ। ದಿಬ್ಬೇನ ಚಕ್ಖುನಾ ವಿಸುದ್ಧೇನ ಅತಿಕ್ಕನ್ತಮಾನುಸಕೇನ ಯಥಾಕಮ್ಮೂಪಗೇ ಸತ್ತೇ ಪಜಾನಾತಿ। ಆಸವಾನಂ ಖಯಾ ಅನಾಸವಂ ಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿಂ ಪಞ್ಞಾವಿಮುತ್ತಿಂ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ। ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತ್ತಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಭಿಕ್ಖು ವಿನಯಧರೋ ಹೋತೀ’’ತಿ। ಚತುತ್ಥಂ।

೫. ಪಠಮವಿನಯಧರಸೋಭನಸುತ್ತಂ

೭೯. "ಸತ್ತಹಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ [ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಭಿಕ್ಖು (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰) ಅನನ್ತರಸುತ್ತದ್ವೇಯೇ ಪನ ಇದಂ ಪಾಠನಾನತ್ತಂ ನತ್ಥಿ। ಪರಿ॰ ೩೨೭] ವಿನಯಧರೋ ಸೋಭತಿ। ಕತಮೇಹಿ ಸತ್ತಹಿ? ಆಪತ್ತಿಂ ಜಾನಾತಿ, ಅನಾಪತ್ತಿಂ ಜಾನಾತಿ, ಲಹುಕಂ ಆಪತ್ತಿಂ ಜಾನಾತಿ, ಗರುಕಂ ಆಪತ್ತಿಂ ಜಾನಾತಿ, ಸೀಲವಾ ಹೋತಿ...ಪೇ॰... ಸಮಾದಾಯ ಸಿಕ್ಖತಿ ಸಿಕ್ಖಾಪದೇಸು, ಚತುನ್ನಂ ಝಾನಾನಂ ಆಭಿಚೇತಸಿಕಾನಂ ನಿಕಾಮಲಾಭೀ ಹೋತಿ ಅಕಿಚ್ಛಲಾಭೀ ಅಕಸಿರಲಾಭೀ, ಆಸವಾನಂ ಖಯಾ...ಪೇ॰... ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ। ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತ್ತಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ವಿನಯಧರೋ ಸೋಭತೀ"ತಿ। ಪಞ್ಚಮಂ।

೬. ದುತಿಯವಿನಯಧರಸೋಭನಸುತ್ತಂ

೮೦. "ಸತ್ತಹಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ವಿನಯಧರೋ ಸೋಭತಿ। ಕತಮೇಹಿ ಸತ್ತಹಿ? ಆಪತ್ತಿಂ ಜಾನಾತಿ, ಅನಾಪತ್ತಿಂ ಜಾನಾತಿ, ಲಹುಕಂ ಆಪತ್ತಿಂ ಜಾನಾತಿ, ಗರುಕಂ ಆಪತ್ತಿಂ ಜಾನಾತಿ, ಉಭಯಾನಿ ಖೋ ಪನಸ್ಸ ಪಾತಿಮೋಕ್ಖಾನಿ ವಿತ್ಥಾರೇನ ಸ್ವಾಗತಾನಿ ಹೋನ್ತಿ ಸುವಿಭತ್ತಾನಿ ಸುಪ್ಪವತ್ತೀನಿ ಸುವಿನಿಚ್ಛಿತಾನಿ ಸುತ್ತಸೋ ಅನುಬ್ಯಞ್ಜನಸೋ, ಚತುನ್ನಂ ಝಾನಾನಂ...ಪೇ॰... ಅಕಸಿರಲಾಭೀ, ಆಸವಾನಂ ಖಯಾ...ಪೇ॰... ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ। ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತ್ತಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ವಿನಯಧರೋ ಸೋಭತೀ"ತಿ। ಛಟ್ಠಂ।

೭. ತತಿಯವಿನಯಧರಸೋಭನಸುತ್ತಂ

೮೧. "ಸತ್ತಹಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ವಿನಯಧರೋ ಸೋಭತಿ। ಕತಮೇಹಿ ಸತ್ತಹಿ? ಆಪತ್ತಿಂ ಜಾನಾತಿ, ಅನಾಪತ್ತಿಂ ಜಾನಾತಿ, ಲಹುಕಂ ಆಪತ್ತಿಂ ಜಾನಾತಿ , ಗರುಕಂ ಆಪತ್ತಿಂ ಜಾನಾತಿ, ವಿನಯೇ ಖೋ ಪನ ಠಿತೋ ಹೋತಿ ಅಸಂಹೀರೋ, ಚತುನ್ನಂ ಝಾನಾನಂ...ಪೇ॰... ಅಕಸಿರಲಾಭೀ, ಆಸವಾನಂ ಖಯಾ...ಪೇ॰... ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ। ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತ್ತಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ವಿನಯಧರೋ ಸೋಭತೀ"ತಿ। ಸತ್ತಮಂ।

೮. ಚತುತ್ಥವಿನಯಧರಸೋಭನಸುತ್ತಂ

೮೨. "ಸತ್ತಹಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ [ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಭಿಕ್ಖು (ಕಂ॰)] ವಿನಯಧರೋ ಸೋಭತಿ। ಕತಮೇಹಿ ಸತ್ತಹಿ? ಆಪತ್ತಿಂ ಜಾನಾತಿ, ಅನಾಪತ್ತಿಂ ಜಾನಾತಿ, ಲಹುಕಂ ಆಪತ್ತಿಂ ಜಾನಾತಿ, ಗರುಕಂ ಆಪತ್ತಿಂ ಜಾನಾತಿ, ಅನೇಕವಿಹಿತಂ ಪುಬ್ಬೇನಿವಾಸಂ ಅನುಸ್ಸರತಿ, ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ - ಏಕಮ್ಪಿ ಜಾತಿಂ, ದ್ವೇಪಿ ಜಾತಿಯೋ...ಪೇ॰... ಇತಿ ಸಾಕಾರಂ ಸಉದ್ದೇಸಂ ಅನೇಕವಿಹಿತಂ ಪುಬ್ಬೇನಿವಾಸಂ ಅನುಸ್ಸರತಿ, ದಿಬ್ಬೇನ ಚಕ್ಖುನಾ ವಿಸುದ್ಧೇನ ಅತಿಕ್ಕನ್ತಮಾನುಸಕೇನ...ಪೇ॰... ಆಸವಾನಂ ಖಯಾ...ಪೇ॰... ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ। ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತ್ತಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ವಿನಯಧರೋ ಸೋಭತೀ"ತಿ। ಅಟ್ಠಮಂ।

೯. ಸತ್ಥುಸಾಸನಸುತ್ತಂ

೮೩. ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಉಪಾಲಿ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಉಪಾಲಿ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ -

"ಸಾಧು ಮೇ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವಾ ಸಂಖಿತ್ತೇನ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತು, ಯಮಹಂ ಭಗವತೋ ಧಮ್ಮಂ ಸುತ್ವಾ ಏಕೋ ವೂಪಕಟ್ಠೋ ಅಪ್ಪಮತ್ತೋ ಆತಾಪೀ ಪಹಿತತ್ತೋ ವಿಹರೇಯ್ಯ"ನ್ತಿ। "ಯೇ ಖೋ ತ್ವಂ, ಉಪಾಲಿ, ಧಮ್ಮೇ ಜಾನೇಯ್ಯಾಸಿ - 'ಇಮೇ ಧಮ್ಮಾ ನ

ಏಕನ್ತನಿಬ್ಬಿದಾಯ ವಿರಾಗಾಯ ನಿರೋಧಾಯ ಉಪಸಮಾಯ ಅಭಿಞ್ಞಾಯ ಸಮ್ಬೋಧಾಯ ನಿಬ್ಬಾನಾಯ ಸಂವತ್ತನ್ತೀ'ತಿ ; ಏಕಂಸೇನ, ಉಪಾಲಿ, ಧಾರೇಯ್ಯಾಸಿ - 'ನೇಸೋ ಧಮ್ಮೋ ನೇಸೋ ವಿನಯೋ ನೇತಂ ಸತ್ಥುಸಾಸನ'ನ್ತಿ। ಯೇ ಚ ಖೋ ತ್ವಂ, ಉಪಾಲಿ, ಧಮ್ಮೇ ಜಾನೇಯ್ಯಾಸಿ - 'ಇಮೇ ಧಮ್ಮಾ ಏಕನ್ತನಿಬ್ಬಿದಾಯ ವಿರಾಗಾಯ ನಿರೋಧಾಯ ಉಪಸಮಾಯ ಅಭಿಞ್ಞಾಯ ಸಮ್ಬೋಧಾಯ ನಿಬ್ಬಾನಾಯ ಸಂವತ್ತನ್ತೀ'ತಿ; ಏಕಂಸೇನ, ಉಪಾಲಿ, ಧಾರೇಯ್ಯಾಸಿ - 'ಏಸೋ ಧಮ್ಮೋ ಏಸೋ ವಿನಯೋ ಏತಂ ಸತ್ಥುಸಾಸನ'"ನ್ತಿ। ನವಮಂ।

೧೦. ಅಧಿಕರಣಸಮಥಸುತ್ತಂ

೮೪. "ಸತ್ತಿಮೇ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಧಿಕರಣಸಮಥಾ ಧಮ್ಮಾ ಉಪ್ಪನ್ನುಪ್ಪನ್ನಾನಂ ಅಧಿಕರಣಾನಂ ಸಮಥಾಯ ವೂಪಸಮಾಯ। ಕತಮೇ ಸತ್ತ? ಸಮ್ಮುಖಾವಿನಯೋ ದಾತಬ್ಬೋ , ಸತಿವಿನಯೋ ದಾತಬ್ಬೋ, ಅಮೂಳ್ಹವಿನಯೋ ದಾತಬ್ಬೋ [ಪಟಿಞ್ಞಾತಕರಣಂ, ಯೇಭುಯ್ಯಸ್ಸಿಕಾ, ತಸ್ಸಪಾಪಿಯ್ಯಸ್ಸಿಕಾ, ತಿಣವತ್ಥಾರಕೋ (ಸ್ಯಾ॰) ದೀ॰ ನಿ॰ ೩.೩೩೧ ಸಙ್ಗೀತಿಸುತ್ತೇನ ಚ ಪಾಚಿ॰ ೬೫೫ ವಿನಯೇನ ಚ ಸಂಸನ್ದೇತಬ್ಬಂ], ಪಟಿಞ್ಞಾತಕರಣಂ ದಾತಬ್ಬಂ, ಯೇಭುಯ್ಯಸಿಕಾ ದಾತಬ್ಬಾ, ತಸ್ಸಪಾಪಿಯಸಿಕಾ ದಾತಬ್ಬಾ, ತಿಣವತ್ಥಾರಕೋ ದಾತಬ್ಬೋ [ಪಟಿಞ್ಞಾತಕರಣಂ, ಯೇಭುಯ್ಯಸ್ಸಿಕಾ, ತಸ್ಸಪಾಪಿಯ್ಯಸ್ಸಿಕಾ, ತಿಣವತ್ಥಾರಕೋ (ಸ್ಯಾ॰) ದೀ॰ ನಿ॰ ೩.೩೩೧ ಸಙ್ಗೀತಿಸುತ್ತೇನ ಚ ಪಾಚಿ॰ ೬೫೫ ವಿನಯೇನ ಚ ಸಂಸನ್ದೇತಬ್ಬಂ]। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತ್ತ ಅಧಿಕರಣಸಮಥಾ ಧಮ್ಮಾ ಉಪ್ಪನ್ನುಪ್ಪನ್ನಾನಂ ಅಧಿಕರಣಾನಂ ಸಮಥಾಯ ವೂಪಸಮಾಯಾ"ತಿ। ದಸಮಂ।

ವಿನಯವಗ್ಗೋ ಅಟ್ಠಮೋ।

ತಸ್ಸುದ್ದಾನಂ -

ಚತುರೋ ವಿನಯಧರಾ, ಚತುರೋ ಚೇವ ಸೋಭನಾ।
ಸಾಸನಂ ಅಧಿಕರಣ-ಸಮಥೇನಟ್ಠಮೇ ದಸಾತಿ॥

೯. ಸಮಣವಗ್ಗೋ

೧. ಭಿಕ್ಖುಸುತ್ತಂ

೮೫. [ಮಹಾನಿ॰ ೧೮; ಚೂಳನಿ॰ ಅಜಿತಮಾಣವಪುಚ್ಛಾನಿದ್ದೇಸ ೮] “ಸತ್ತನ್ನಂ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮಾನಂ ಭಿನ್ನತ್ತಾ ಭಿಕ್ಖು ಹೋತಿ। ಕತಮೇಸಂ ಸತ್ತನ್ನಂ? ಸಕ್ಕಾಯದಿಟ್ಠಿ ಭಿನ್ನಾ ಹೋತಿ, ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಾ ಭಿನ್ನಾ ಹೋತಿ, ಸೀಲಬ್ಬತಪರಾಮಾಸೋ ಭಿನ್ನೋ ಹೋತಿ, ರಾಗೋ ಭಿನ್ನೋ ಹೋತಿ, ದೋಸೋ ಭಿನ್ನೋ ಹೋತಿ, ಮೋಹೋ ಭಿನ್ನೋ ಹೋತಿ, ಮಾನೋ ಭಿನ್ನೋ ಹೋತಿ। ಇಮೇಸಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತ್ತನ್ನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಭಿನ್ನತ್ತಾ ಭಿಕ್ಖು ಹೋತೀ”ತಿ। ಪಠಮಂ।

೨. ಸಮಣಸುತ್ತಂ

೮೬. ಸತ್ತನ್ನಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮಾನಂ ಸಮಿತತ್ತಾ ಸಮಣೋ ಹೋತಿ…ಪೇ॰…। ದುತಿಯಂ।

೩. ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸುತ್ತಂ

೮೭. ಬಾಹಿತತ್ತಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಹೋತಿ…ಪೇ॰…। ತತಿಯಂ।

೪. ಸೋತ್ತಿಯಸುತ್ತಂ

೮೮. ನಿಸ್ಸುತತ್ತಾ [ನಿಸ್ಸುತ್ತತ್ತಾ (ಸ್ಯಾ॰) ಮ॰ ನಿ॰ ೧.೪೩೪ ಪಸ್ಸಿತಬ್ಬಂ] ಸೋತ್ತಿಯೋ [ಸೋತ್ಥಿಕೋ (ಸೀ॰), ಸೋತ್ತಿಕೋ (ಸ್ಯಾ॰)] ಹೋತಿ…ಪೇ॰…। ಚತುತ್ಥಂ।

೫. ನ್ಹಾತಕಸುತ್ತಂ

೮೯. ನ್ಹಾತತ್ತಾ ನ್ಹಾತಕೋ [ನಹಾತತ್ತೋ ನಹಾತಕೋ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰)] ಹೋತಿ…ಪೇ॰…। ಪಞ್ಚಮಂ।

೬. ವೇದಗೂಸುತ್ತಂ

೯೦. ವಿದಿತತ್ತಾ ವೇದಗೂ ಹೋತಿ…ಪೇ॰…। ಛಟ್ಠಂ।

೭. ಅರಿಯಸುತ್ತಂ

೯೧. ಆರಕತ್ತಾ [ಅರಹತ್ತಾ (ಸೀ॰), ಅರೀ ಹತತ್ತಾ (ಕ॰) ಮ॰ ನಿ॰ ೧.೪೩೪ ಪಾಳಿ ಅಟ್ಠಕಥಾಟೀಕಾ ಪಸ್ಸಿತಬ್ಬಾ। ಸ್ಯಾಮಪೋತ್ಥಕೇ ಪನ ಸಕಲಮ್ಪಿ ಇದಂ ಸತ್ತಮಸುತ್ತಂ ನತ್ಥಿ] ಅರಿಯೋ ಹೋತಿ…ಪೇ॰…। ಸತ್ತಮಂ।

೮. ಅರಹಾಸುತ್ತಂ

೯೨. “ಆರಕತ್ತಾ ಅರಹಾ ಹೋತಿ। ಕತಮೇಸಂ ಸತ್ತನ್ನಂ? ಸಕ್ಕಾಯದಿಟ್ಠಿ ಆರಕಾ ಹೋತಿ, ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಾ ಆರಕಾ ಹೋತಿ, ಸೀಲಬ್ಬತಪರಾಮಾಸೋ ಆರಕೋ ಹೋತಿ, ರಾಗೋ ಆರಕೋ ಹೋತಿ, ದೋಸೋ ಆರಕೋ ಹೋತಿ, ಮೋಹೋ ಆರಕೋ ಹೋತಿ, ಮಾನೋ ಆರಕೋ ಹೋತಿ। ಇಮೇಸಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತ್ತನ್ನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಆರಕತ್ತಾ ಅರಹಾ ಹೋತೀ”ತಿ। ಅಟ್ಠಮಂ।

೯. ಅಸದ್ಧಮ್ಮಸುತ್ತಂ

೯೩. “ಸತ್ತಿಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಸದ್ಧಮ್ಮಾ। ಕತಮೇ ಸತ್ತ? ಅಸ್ಸದ್ಧೋ ಹೋತಿ, ಅಹಿರಿಕೋ ಹೋತಿ, ಅನೋತ್ತಪ್ಪೀ ಹೋತಿ, ಅಪ್ಪಸ್ಸುತೋ ಹೋತಿ, ಕುಸೀತೋ ಹೋತಿ, ಮುಟ್ಠಸ್ಸತಿ ಹೋತಿ, ದುಪ್ಪಞ್ಞೋ ಹೋತಿ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತ್ತ ಅಸದ್ಧಮ್ಮಾ”ತಿ। ನವಮಂ।

೧೦. ಸದ್ಧಮ್ಮಸುತ್ತಂ

೯೪. “ಸತ್ತಿಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸದ್ಧಮ್ಮಾ। ಕತಮೇ ಸತ್ತ? ಸದ್ಧೋ ಹೋತಿ, ಹಿರೀಮಾ ಹೋತಿ, ಓತ್ತಪ್ಪೀ ಹೋತಿ, ಬಹುಸ್ಸುತೋ ಹೋತಿ, ಆರದ್ಧವೀರಿಯೋ ಹೋತಿ, ಸತಿಮಾ ಹೋತಿ, ಪಞ್ಞವಾ ಹೋತಿ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತ್ತ ಸದ್ಧಮ್ಮಾ”ತಿ। ದಸಮಂ।

ಸಮಣವಗ್ಗೋ ನವಮೋ।

ತಸ್ಸುದ್ದಾನಂ -

ಭಿಕ್ಖುಂ ಸಮಣೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ, ಸೋತ್ತಿಯೋ ಚೇವ ನ್ಹಾತಕೋ।
ವೇದಗೂ ಅರಿಯೋ ಅರಹಾ, ಅಸದ್ಧಮ್ಮಾ ಚ ಸದ್ಧಮ್ಮಾತಿ॥

೧೦. ಆಹುನೇಯ್ಯವಗ್ಗೋ

೯೫. “ಸತ್ತಿಮೇ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲಾ ಆಹುನೇಯ್ಯಾ…ಪೇ॰… ದಕ್ಖಿಣೇಯ್ಯಾ ಅಞ್ಜಲಿಕರಣೀಯಾ ಅನುತ್ತರಂ ಪುಞ್ಞಕ್ಖೇತ್ತಂ ಲೋಕಸ್ಸ। ಕತಮೇ ಸತ್ತ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಚಕ್ಖುಸ್ಮಿಂ ಅನಿಚ್ಚಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ ಅನಿಚ್ಚಸಞ್ಞೀ ಅನಿಚ್ಚಪಟಿಸಂವೇದೀ ಸತತಂ ಸಮಿತಂ ಅಬ್ಬೋಕಿಣ್ಣಂ ಚೇತಸಾ ಅಧಿಮುಚ್ಚಮಾನೋ ಪಞ್ಞಾಯ ಪರಿಯೋಗಾಹಮಾನೋ। ಸೋ ಆಸವಾನಂ ಖಯಾ ಅನಾಸವಂ ಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿಂ ಪಞ್ಞಾವಿಮುತ್ತಿಂ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ। ಅಯಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಠಮೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಆಹುನೇಯ್ಯೋ ಪಾಹುನೇಯ್ಯೋ…ಪೇ॰… ಅನುತ್ತರಂ ಪುಞ್ಞಕ್ಖೇತ್ತಂ ಲೋಕಸ್ಸ।

“ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಧೇಕಚ್ಚೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಚಕ್ಖುಸ್ಮಿಂ ಅನಿಚ್ಚಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ ಅನಿಚ್ಚಸಞ್ಞೀ ಅನಿಚ್ಚಪಟಿಸಂವೇದೀ ಸತತಂ ಸಮಿತಂ ಅಬ್ಬೋಕಿಣ್ಣಂ ಚೇತಸಾ ಅಧಿಮುಚ್ಚಮಾನೋ ಪಞ್ಞಾಯ ಪರಿಯೋಗಾಹಮಾನೋ। ತಸ್ಸ ಅಪುಬ್ಬಂ ಅಚರಿಮಂ ಆಸವಪರಿಯಾದಾನಞ್ಚ ಹೋತಿ ಜೀವಿತಪರಿಯಾದಾನಞ್ಚ। ಅಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದುತಿಯೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಆಹುನೇಯ್ಯೋ…ಪೇ॰… ಅನುತ್ತರಂ ಪುಞ್ಞಕ್ಖೇತ್ತಂ ಲೋಕಸ್ಸ।

“ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಧೇಕಚ್ಚೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಚಕ್ಖುಸ್ಮಿಂ ಅನಿಚ್ಚಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ ಅನಿಚ್ಚಸಞ್ಞೀ ಅನಿಚ್ಚಪಟಿಸಂವೇದೀ ಸತತಂ ಸಮಿತಂ ಅಬ್ಬೋಕಿಣ್ಣಂ ಚೇತಸಾ ಅಧಿಮುಚ್ಚಮಾನೋ ಪಞ್ಞಾಯ ಪರಿಯೋಗಾಹಮಾನೋ। ಸೋ ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಓರಮ್ಭಾಗಿಯಾನಂ ಸಂಯೋಜನಾನಂ ಪರಿಕ್ಖಯಾ ಅನ್ತರಾಪರಿನಿಬ್ಬಾಯೀ ಹೋತಿ…ಪೇ॰… ಉಪಹಚ್ಚಪರಿನಿಬ್ಬಾಯೀ ಹೋತಿ…ಪೇ॰… ಅಸಙ್ಖಾರಪರಿನಿಬ್ಬಾಯೀ ಹೋತಿ…ಪೇ॰… ಸಸಙ್ಖಾರಪರಿನಿಬ್ಬಾಯೀ ಹೋತಿ…ಪೇ॰… ಉದ್ಧಂಸೋತೋ ಹೋತಿ ಅಕನಿಟ್ಠಗಾಮೀ। ಅಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತ್ತಮೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಆಹುನೇಯ್ಯೋ…ಪೇ॰… ಅನುತ್ತರಂ ಪುಞ್ಞಕ್ಖೇತ್ತಂ ಲೋಕಸ್ಸ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತ್ತ ಪುಗ್ಗಲಾ ಆಹುನೇಯ್ಯಾ ಪಾಹುನೇಯ್ಯಾ ದಕ್ಖಿಣೇಯ್ಯಾ ಅಞ್ಜಲಿಕರಣೀಯಾ ಅನುತ್ತರಂ ಪುಞ್ಞಕ್ಖೇತ್ತಂ ಲೋಕಸ್ಸಾ”ತಿ।

೯೬-೬೧೪. ಸತ್ತಿಮೇ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲಾ ಆಹುನೇಯ್ಯಾ ಪಾಹುನೇಯ್ಯಾ…ಪೇ॰… ಅನುತ್ತರಂ ಪುಞ್ಞಕ್ಖೇತ್ತಂ ಲೋಕಸ್ಸ। ಕತಮೇ ಸತ್ತ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಚಕ್ಖುಸ್ಮಿಂ ದುಕ್ಖಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ…ಪೇ॰… ಚಕ್ಖುಸ್ಮಿಂ ಅನತ್ತಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ…ಪೇ॰… ಚಕ್ಖುಸ್ಮಿಂ ಖಯಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ…ಪೇ॰… ಚಕ್ಖುಸ್ಮಿಂ ವಯಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ…ಪೇ॰… ಚಕ್ಖುಸ್ಮಿಂ ವಿರಾಗಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ…ಪೇ॰… ಚಕ್ಖುಸ್ಮಿಂ ನಿರೋಧಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ…ಪೇ॰… ಚಕ್ಖುಸ್ಮಿಂ ಪಟಿನಿಸ್ಸಗ್ಗಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ…ಪೇ॰…।

ಸೋತಸ್ಮಿಂ…ಪೇ॰… ಘಾನಸ್ಮಿಂ… ಜಿವ್ಹಾಯ… ಕಾಯಸ್ಮಿಂ… ಮನಸ್ಮಿಂ…ಪೇ॰…।

ರೂಪೇಸು…ಪೇ॰… ಸದ್ದೇಸು… ಗನ್ಧೇಸು… ರಸೇಸು… ಫೋಟ್ಠಬ್ಬೇಸು … ಧಮ್ಮೇಸು …ಪೇ॰…।

ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞಾಣೇ…ಪೇ॰… ಸೋತವಿಞ್ಞಾಣೇ… ಘಾನವಿಞ್ಞಾಣೇ… ಜಿವ್ಹಾವಿಞ್ಞಾಣೇ… ಕಾಯವಿಞ್ಞಾಣೇ… ಮನೋವಿಞ್ಞಾಣೇ…ಪೇ॰…।

ಚಕ್ಖುಸಮ್ಫಸ್ಸೇ…ಪೇ॰… ಸೋತಸಮ್ಫಸ್ಸೇ… ಘಾನಸಮ್ಫಸ್ಸೇ… ಜಿವ್ಹಾಸಮ್ಫಸ್ಸೇ… ಕಾಯಸಮ್ಫಸ್ಸೇ… ಮನೋಸಮ್ಫಸ್ಸೇ…ಪೇ॰…।

ಚಕ್ಖುಸಮ್ಫಸ್ಸಜಾಯ ವೇದನಾಯ…ಪೇ॰… ಸೋತಸಮ್ಫಸ್ಸಜಾಯ ವೇದನಾಯ… ಘಾನಸಮ್ಫಸ್ಸಜಾಯ ವೇದನಾಯ… ಜಿವ್ಹಾಸಮ್ಫಸ್ಸಜಾಯ ವೇದನಾಯ… ಕಾಯಸಮ್ಫಸ್ಸಜಾಯ ವೇದನಾಯ… ಮನೋಸಮ್ಫಸ್ಸಜಾಯ ವೇದನಾಯ…ಪೇ॰…।

ರೂಪಸಞ್ಞಾಯ...ಪೇ॰... ಸದ್ದಸಞ್ಞಾಯ... ಗನ್ಧಸಞ್ಞಾಯ... ರಸಸಞ್ಞಾಯ... ಫೋಟ್ಠಬ್ಬಸಞ್ಞಾಯ... ಧಮ್ಮಸಞ್ಞಾಯ...ಪೇ॰...।

ರೂಪಸಞ್ಚೇತನಾಯ...ಪೇ॰... ಸದ್ದಸಞ್ಚೇತನಾಯ... ಗನ್ಧಸಞ್ಚೇತನಾಯ... ರಸಸಞ್ಚೇತನಾಯ... ಫೋಟ್ಠಬ್ಬಸಞ್ಚೇತನಾಯ... ಧಮ್ಮಸಞ್ಚೇತನಾಯ...ಪೇ॰...।

ರೂಪತಣ್ಹಾಯ...ಪೇ॰... ಸದ್ದತಣ್ಹಾಯ... ಗನ್ಧತಣ್ಹಾಯ... ರಸತಣ್ಹಾಯ... ಫೋಟ್ಠಬ್ಬತಣ್ಹಾಯ... ಧಮ್ಮತಣ್ಹಾಯ...ಪೇ॰...।

ರೂಪವಿತಕ್ಕೇ ...ಪೇ॰... ಸದ್ದವಿತಕ್ಕೇ... ಗನ್ಧವಿತಕ್ಕೇ... ರಸವಿತಕ್ಕೇ... ಫೋಟ್ಠಬ್ಬವಿತಕ್ಕೇ... ಧಮ್ಮವಿತಕ್ಕೇ...ಪೇ॰...।

ರೂಪವಿಚಾರೇ...ಪೇ॰... ಸದ್ದವಿಚಾರೇ... ಗನ್ಧವಿಚಾರೇ... ರಸವಿಚಾರೇ... ಫೋಟ್ಠಬ್ಬವಿಚಾರೇ... ಧಮ್ಮವಿಚಾರೇ...ಪೇ॰...।

"ಪಞ್ಚಕ್ಖನ್ಧೇ [( ) ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಪೋತ್ಥಕೇಸು ನತ್ಥಿ] ...ಪೇ॰... ರೂಪಕ್ಖನ್ಧೇ... ವೇದನಾಕ್ಖನ್ಧೇ... ಸಞ್ಞಾಕ್ಖನ್ಧೇ... ಸಙ್ಖಾರಕ್ಖನ್ಧೇ... ವಿಞ್ಞಾಣಕ್ಖನ್ಧೇ ಅನಿಚ್ಚಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ...ಪೇ॰... ದುಕ್ಖಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ... ಅನತ್ತಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ... ಖಯಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ... ವಯಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ... ವಿರಾಗಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ... ನಿರೋಧಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ... ಪಟಿನಿಸ್ಸಗ್ಗಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ...ಪೇ॰... ಲೋಕಸ್ಸಾ"ತಿ।

"ಛದ್ವಾರಾರಮ್ಮಣೇಸ್ವೇತ್ಥ, ವಿಞ್ಞಾಣೇಸು ಚ ಫಸ್ಸೇಸು।
ವೇದನಾಸು ಚ ದ್ವಾರಸ್ಸ, ಸುತ್ತಾ ಹೋನ್ತಿ ವಿಸುಂ ಅಟ್ಠ॥

"ಸಞ್ಞಾ ಸಞ್ಚೇತನಾ ತಣ್ಹಾ, ವಿತಕ್ಕೇಸು ವಿಚಾರೇ ಚ।
ಗೋಚರಸ್ಸ ವಿಸುಂ ಅಟ್ಠ, ಪಞ್ಚಕ್ಖನ್ಧೇ ಚ ಪಚ್ಚೇಕೇ॥

"ಸೋಳಸಸ್ವೇತ್ಥ ಮೂಲೇಸು, ಅನಿಚ್ಚಂ ದುಕ್ಖಮನತ್ತಾ।
ಖಯಾ ವಯಾ ವಿರಾಗಾ ಚ, ನಿರೋಧಾ ಪಟಿನಿಸ್ಸಗ್ಗಾ॥

"ಕಮಂ ಅಟ್ಠಾನುಪಸ್ಸನಾ, ಯೋಜೇತ್ವಾನ ವಿಸುಂ ವಿಸುಂ।
ಸಮ್ಪಿಣ್ಡಿತೇಸು ಸಬ್ಬೇಸು, ಹೋನ್ತಿ ಪಞ್ಚ ಸತಾನಿ ಚ।
ಅಟ್ಠವೀಸತಿ ಸುತ್ತಾನಿ, ಆಹುನೇಯ್ಯೇ ಚ ವಗ್ಗಿಕೇ" [ಇಮಾ ಉದ್ದಾನಗಾಥಾಯೋ ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಪೋತ್ಥಕೇಸು ನತ್ಥಿ]॥

ಆಹುನೇಯ್ಯವಗ್ಗೋ ದಸಮೋ।

೧೧. ರಾಗಪೇಯ್ಯಾಲಂ

೬೨೩. “ರಾಗಸ್ಸ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಭಿಞ್ಞಾಯ ಸತ್ತ ಧಮ್ಮಾ ಭಾವೇತಬ್ಬಾ। ಕತಮೇ ಸತ್ತ? ಸತಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೋ…ಪೇ॰… ಉಪೇಕ್ಖಾಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೋ - ರಾಗಸ್ಸ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಭಿಞ್ಞಾಯ ಇಮೇ ಸತ್ತ ಧಮ್ಮಾ ಭಾವೇತಬ್ಬಾ”ತಿ।

೬೨೪. “ರಾಗಸ್ಸ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಭಿಞ್ಞಾಯ ಸತ್ತ ಧಮ್ಮಾ ಭಾವೇತಬ್ಬಾ। ಕತಮೇ ಸತ್ತ? ಅನಿಚ್ಚಸಞ್ಞಾ, ಅನತ್ತಸಞ್ಞಾ, ಅಸುಭಸಞ್ಞಾ, ಆದೀನವಸಞ್ಞಾ, ಪಹಾನಸಞ್ಞಾ, ವಿರಾಗಸಞ್ಞಾ, ನಿರೋಧಸಞ್ಞಾ - ರಾಗಸ್ಸ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಭಿಞ್ಞಾಯ ಇಮೇ ಸತ್ತ ಧಮ್ಮಾ ಭಾವೇತಬ್ಬಾ”ತಿ।

೬೨೫. “ರಾಗಸ್ಸ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಭಿಞ್ಞಾಯ ಸತ್ತ ಧಮ್ಮಾ ಭಾವೇತಬ್ಬಾ। ಕತಮೇ ಸತ್ತ? ಅಸುಭಸಞ್ಞಾ, ಮರಣಸಞ್ಞಾ, ಆಹಾರೇ ಪಟಿಕೂಲಸಞ್ಞಾ, ಸಬ್ಬಲೋಕೇ ಅನಭಿರತಸಞ್ಞಾ, ಅನಿಚ್ಚಸಞ್ಞಾ, ಅನಿಚ್ಚೇ ದುಕ್ಖಸಞ್ಞಾ, ದುಕ್ಖೇ ಅನತ್ತಸಞ್ಞಾ - ರಾಗಸ್ಸ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಭಿಞ್ಞಾಯ ಇಮೇ ಸತ್ತ ಧಮ್ಮಾ ಭಾವೇತಬ್ಬಾ”ತಿ।

೬೨೬-೬೫೨. “ರಾಗಸ್ಸ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪರಿಞ್ಞಾಯ…ಪೇ॰… ಪರಿಕ್ಖಯಾಯ… ಪಹಾನಾಯ… ಖಯಾಯ… ವಯಾಯ… ವಿರಾಗಾಯ… ನಿರೋಧಾಯ… ಚಾಗಾಯ…ಪೇ॰… ಪಟಿನಿಸ್ಸಗ್ಗಾಯ ಇಮೇ ಸತ್ತ ಧಮ್ಮಾ ಭಾವೇತಬ್ಬಾ”ತಿ।

೬೫೩-೧೧೩೨. “ದೋಸಸ್ಸ…ಪೇ॰… ಮೋಹಸ್ಸ… ಕೋಧಸ್ಸ… ಉಪನಾಹಸ್ಸ… ಮಕ್ಖಸ್ಸ… ಪಳಾಸಸ್ಸ… ಇಸ್ಸಾಯ… ಮಚ್ಛರಿಯಸ್ಸ… ಮಾಯಾಯ… ಸಾಠೇಯ್ಯಸ್ಸ… ಥಮ್ಭಸ್ಸ… ಸಾರಮ್ಭಸ್ಸ… ಮಾನಸ್ಸ… ಅತಿಮಾನಸ್ಸ… ಮದಸ್ಸ… ಪಮಾದಸ್ಸ ಅಭಿಞ್ಞಾಯ…ಪೇ॰… ಪರಿಞ್ಞಾಯ… ಪರಿಕ್ಖಯಾಯ… ಪಹಾನಾಯ… ಖಯಾಯ… ವಯಾಯ… ವಿರಾಗಾಯ… ನಿರೋಧಾಯ… ಚಾಗಾಯ… ಪಟಿನಿಸ್ಸಗ್ಗಾಯ ಇಮೇ ಸತ್ತ ಧಮ್ಮಾ ಭಾವೇತಬ್ಬಾ”ತಿ।

ಇದಮವೋಚ ಭಗವಾ। ಅತ್ತಮನಾ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಭಗವತೋ ಭಾಸಿತಂ ಅಭಿನನ್ದುನ್ತಿ।

ರಾಗಪೇಯ್ಯಾಲಂ ನಿಟ್ಠಿತಂ।

ಸತ್ತಕನಿಪಾತಪಾಳಿ ನಿಟ್ಠಿತಾ।